EDNA FERBER

VANDALII

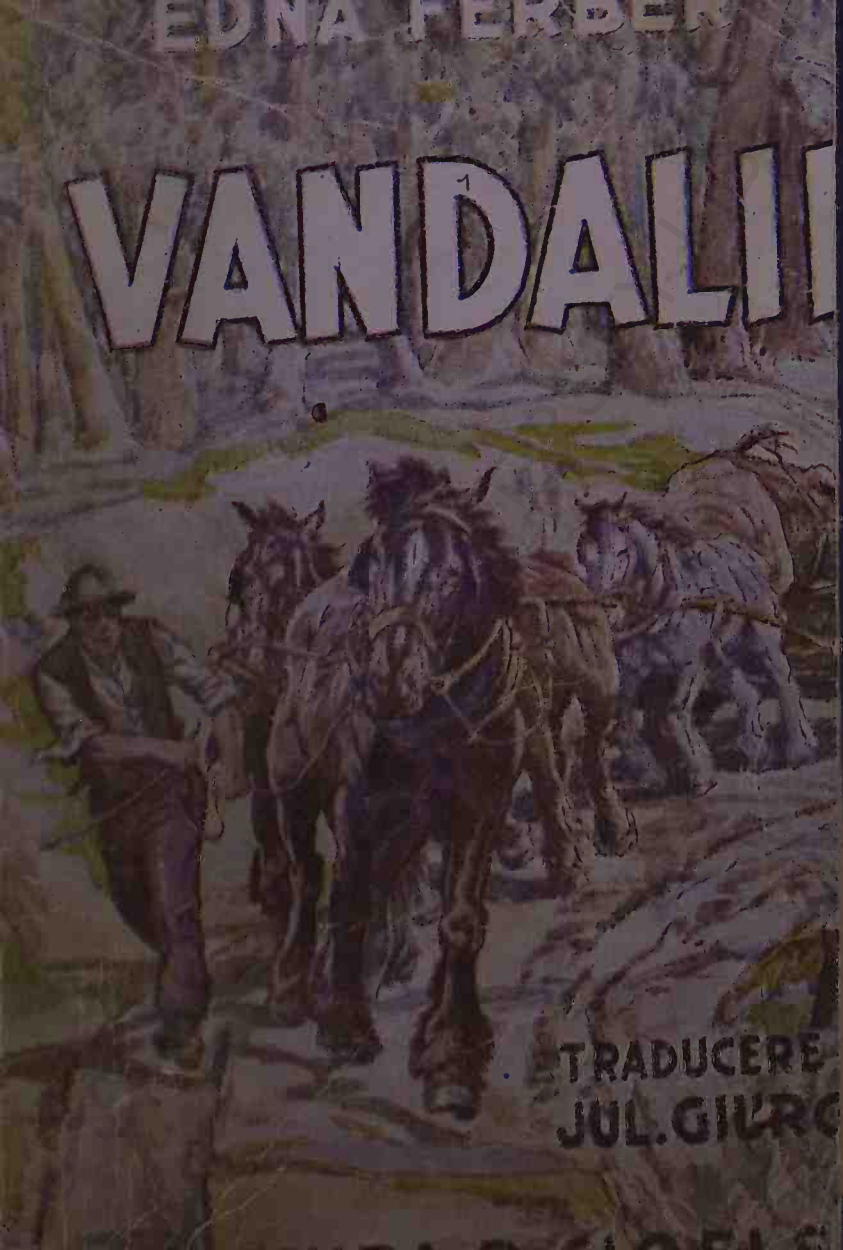

TRADUCERE
JUL. GIURC

EDNA FERBER

II - 9576

VANDALII

* *

Traducere de IUL. GIURGEA

Ediția a II-a

27 JUN. 1944

Editura REMUS CIOFLEC

IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

13 DEC. 1944
Biblioteca Universitară Iași
alt 40.766

Versiunea românească a acestei cărți a fost făcută din originalul în limba engleză al volumului COME AND GET IT de Edna Ferber, apărut în editura William Heinemann, London, 1937 și este singura versiune românească autorizată pentru continentul european care poate fi răspândită în România.

Orice reproducere, compilație sau rezumat al acestei opere, fără autorizația scrisă a autorului versiunii românești, va fi urmărită conform legii.

Copyright by William Heinemann, Limited, London.

14.

Când cei doi bărbaţi se întoarseră, le găsiră aşteptând, dar de astă dată fu Karie care se repezi în calea lui Barney şi-l apucă de braţ.

— Ce a spus? Ce v'a spus doctorul? Ar fi zadarnic să întreb pe tata.

Dar Swan luă o atitudine mândră şi începu să se bată cu pumnul uriaş în piept.

— Doctorul a spus că sunt cel mai desăvârşit fiz... haide Gusto, spune tu ce a zis. Spune-le că doctorul a zis că sunt cel mai vrednic tip. Haide, Gusto, spune-le!

— Aşa este fetelor. Doctorul a spus că, la această vârstă, Swan este cel mai desăvârşit specimen din punct de vedere fizic, pe care l-a văzut până acum în viaţa lui.

— Ei, poftim, mamă! Şi tu te-ai frământat tot timpul din pricina asta.

— Ce importanţă are, cum arată, de vreme ce el nu se simte bine, ripostă Karie cu violenţă. Pe mine nu mă interesează *chiar dacă nu este specimen*. Ce a spus că are? Vorbesc despre durerea aceea pe care o simte în spate şi în braţ.

— Tocmai despre asta vreau să-ţi vorbesc şi eu. Doctorul spune că trebue să fie o inflamaţie rămasă de pe urma unei răni mai vechi şi din pricina aşta va fi obligat să se odihnească; a spus că de aci înainte nu trebue să

mai lucreze în codru...

— N'a spus aşa ceva! protestă Swan.

— In orice caz a spus că o bucată bună de vreme nu trebue să mai lucreze. Prin urmare l-am întrebat, dacă ar putea îndeplini o sarcină mai uşoară în fabrica din Butte des Morts unde l-aş supraveghia de aproape; doctorul a răspuns că tocmai de aşa ceva ar avea nevoie şi în cazul acesta Swan va trăi o sută de ani şi ne va îngropa pe toţi. E adevărat Swan?

— Da, asta e adevărat.

— Prin urmare aşa stau lucrurile. I-a dat şi o frictiune. Aceasta, Karie, va fi sarcina care te aşteaptă pe dumneata. Şi acum ce părere ai despre rochiile acelea, Lotta?

Plecară toţi patru pe Bulevardul Michigan, un cuartet impunător, dar amănunt ciudat, aproape nimenea nu se uită după ei, decât cel mult din cauza frumuseţii fetei; dar această frumuseţe trecea fără să fie băgată în seamă, datorită pălăriei caraghioase, a vălului care o desfigura şi a pardesiului de postav făcut în casă. Pe străzile oraşului Chicago, metropola regiunii Middlewest, puteai întâlni chipuri neobişnuite la fiecare pas. Uriaşi tăietori de păduri din Michigan şi Wisconsin; crescători de vite din Nebraska; păstori din Kansas; mineri din Minnesota şi Montana; marinari de pe vasele care circulau pe marile lacuri din interior şi aduceau fier, cereale şi lemne pe litoralul acestui port de apă dulce. Deşi panica se mai simţea încă, totuş oraşul părea prosper. Ce panică ar putea să înspăimânte mai mult decât în mod trecător pe nişte oameni care şi-au câştigat averile, făcând comerţ cu porci şi cu vite? Cu mulţi ani în urmă îşi clădiseră pe Pairie Avenue sau pe Indiana, monstruozităţile de piatră, cu turnuleţe şi bal-

coane, astăzi înegrite de fum, în care locuiau. Acum începuseră şi aceştia să urmeze exemplul lui Potter Palmer, hotelierul, care-şi clădise un castel fantastic pe litoralul lacului, peste drum de Rush Street Bridge, în marginea de miazănoapte a arterei Michigan Avenue.

Barney şi Sawn, Karie şi Lotta, trecură aproape neobservaţi prin oraşul acesta plin de oameni impunători, viguroşi şi înăspriţi în luptele cu viaţa. Trebuia să dispui de toate aceste calităţi, pentru a putea suporta mirosul de sânge al abatoarelor, putoarea fabricelor de îngrăşăminte artificială, fumul miilor de coşuri de fabrică, răbufneala vânturilor îngheţate care veneau din largul lacului; extremele căldurii şi gerului din Mid-West care pârguiau lanurile sau îţi îngheţau respiraţia în plămânii chinuiţi.

Swan respiră adânc aerul acesta pigmentat, care i se păru aproape ca pâinea şi apa, atât era de dens, de proaspăt şi de încărcat de mirosuri:

— Hei, Barney, pe Yiminy, asta-mi place! strigă el.

La amiază mâncară în restaurantul Boston Oyster House. După ce termină, Barney se uită cu înţelegere la Lotta care se frământa exact ca un copil, după ce a fost bun şi ascultător, iar acuma îşi aşteaptă răsplata făgăduită. Fără să zică nimica, se ridicară toţi în picioare. Apucară spre State şi Madison; vântul le învălura hainele şi le biciuia obrazul ca nişte tăişuri de cuţite, dar pentru aceştia patru care erau obişnuiţi cu rigorile climei din miazănoapte, un astfel de vânt nu însemna nimica. Vitrinele erau pline de mărfurile obişnuite în preajma Crăciunului, de panglici roşii, zăpadă de vată şi acid boric şi de beteală. Lotta scoase un ţipăt de plăcere, obrajii i se îmbujoraseră şi se uita cu ochii mari, întocmai ca ai unui copil în mijlocul unui

magazin de jucării.

— Ce zici, Lotta? Îţi place aici mai mult decât la Iron Ridge? întrebă Barney şi glasul îi tremura de înduioşare.

Iar când o auzi exclamând cel puţin pentru a zecea oară: „O, domnule Glasgow!" se simţi şi el mulţumit.

Unde să meargă acuma; la Carson Pirie's sau la Marshall Field's? Evident Marshall Field's ar fi fost locul cel mai indicat. Ştia foarte bine. Magazinului acestuia nimenea nu-i zicea Field's, pur şi simplu, ci pronunţa Marshall Field's, şi cu gura plină. Magazinul făcea parte din însuş oraşul Chicago; era unul dintre peisajele lui, exact ca şi Intrepozitele, lacul, Muzeul de Artă, Terenurile Expoziţiei Internaţionale, Lincoln Park, drumul de pe marginea lacului, Templul Masonic şi Bath-House John.

Cu toate acestea Barney nu îndrăsnea. Ca şi fiică-sa Evvy, doamna Emma Louisa se îmbrăca la Marshall Field's. Toate soţiile milionarilor dela fabricele de hârtie erau clientele acestui magazin, care îmbrăca de mai bine de un sfert de veac pe toate femeile bogate din micile oraşe din interior. Femeile acestea veneau din Butte des Morts, din Neenah, Appleton, Oshkosh, Green Bay şi Fond du Lac. Vânzătoarele îmbătrânite dela Field's le cunoşteau felul de viaţă, cu micile scandaluri, le cunoşteau gusturile şi obiceiurile. Cunoşteau exact averea de care dispuneau soţii lor şi ştiau că aceste averi erau învestite nu în hârtii a căror valoare se putea schimba peste noapte, sau într'un singur ceas, ci în realităţi durabile. Aceşti baroni ai Statului Wisconsin erau oameni care stăpâneau agricultura, fierul, codrii, pământul şi vitele, şi pe acestea se întemeia averea lor. Funcţionarele lui Field's spuneau clientelor: „Din prima

clipă când ne-a sosit acest model, doamnă Glasgow, mi-am zis că este făcut anume pentru dumneavoastră, atât în ce priveşte coloarea cât şi aspectul general. Este un model parisian şi nu veţi putea găsi nicăiri ceva asemănător, nici chiar la New York. Este ceva specific, dar totuş nu pare ţipător".

Barney îşi dorise toată viaţa să se poată aşeza într'un fotoliu comod, dintr'o sală blând luminată, unde să aleagă şi să plătească rochii luxoase pe care să le poarte o femeie frumoasă care să fie femeia lui. Uneori, cu ocazia vizitelor ce le făcuse la New York împreună cu Emma Louisa, avusese ocazie să vadă astfel de spectacole — bărbaţi cu ghetre, în mână cu mânuşile de chamois şi cu bastonul, sprijiniţi în spătarul câte unui fotoliu comod şi examinând cu judicioasă mândrie pe câte o femeie frumoasă, îmbrăcată în catifele, în mătăsuri şi blănuri, pentru a fi văzute de ei. Aruncă o privire grăbită spre Lotta, ca şi când ar fi încercat să se liniştească. Obrazul îi strălucea. Totuş hainele cu care era îmbrăcată — pe urmă Karie şi Swan... —

— Huîm, cred c'ar fi bine să mergem la Carson Pirie's.

Văzu că expresia de pe obrazul Lottei se schimbă, dar cu toate acestea fata nu zise nimica. Strălucirea ochilor i se stinse şi buzele îi tremurară din pricina desamăgirii:

— O, domnule Glasgow, eu credeam că — nu s'ar putea să trecem pe la Marshall Field's şi să ne uităm numai la vitrine? Gura ei era acum ca a unui copil frumos, dar ochii erau exact ca ai unei femei care ştie ce vrea. Dar el nu-i văzu decât buzele puţin ţuguiate din pricina desamăgirii.

— Vom merge la Marshall Field's.

In faţa intrării Swan păru că ezită:

— Voi fetelor, dacă vreţi, n'aveţi decât să intraţi aci, dar cred c'ar fi mai bine ca eu să mă întorc la hotel.

— Nu, Swan, nu te vei întoarce la hotel. Cred că nu ai de gând să mă laşi singur cu două femei într'un magazin de modă femeiască. Trebue să vii cu noi, căci vei fi obligat să ne dai o mână de ajutor.

Presimţea că prezenţa lui Swan — omul acesta cu înfăţişarea lui măreaţă, cu obrazul cinstit şi cu ochii lui albaştri şi limpezi — va contribui ca situaţia să pară plauzibilă şi corectă.

Când simţiră atmosfera din interiorul magazinului, femeile ridicară frunţile în sus, întocmai ca nişte cai de luptă. Ochii le străluceau şi băteau cu mâna pe tăblia tejghelelor pe lângă care treceau, conduse repede de Barney, se legănau în mers şi vorbeau emoţionate: „Ia vezi, Lotta! Uită-te mamă!"

Swan se simţea zăpăcit, întocmai ca un taur în ţarc.

Prevăzător şi îndrăsneţ, Barney hotărâ să procedeze întrebuinţând metoda cea mai simplă. In timpul cât se urcau cu ascensorul spre secţiunea confecţiunilor, îşi limpezi în minte planul de atac. Domnul Glasgow! Aş vrea să vorbesc cu directorul acestei secţiuni — domnişoara care serveşte de obiceiu pe doamna Bernard Glasgow, din Butte des Morts, Wisconsin. Eu sunt domnul Bernard Glasgow din Butte des Morts.

Aşteptară — Swan, Lotta şi Karie — în atitudini de manechine; ochii le fugeau în toate părţile, gesturile lor păreau silite şi trupurile li se mişcau greoaie. Barney începuse să se frământe şi el puţin, şi-şi aranjă gulerul şi cravata. Ce prostie! S'ar putea să te faci de râs, imbecilule, şi cine ştie ce va mai ieşi din asta. Mai bine pleacă de aci, până când se mai poate!...

Dar directoarea se apropiase, aşa că acum ar fi fost

prea târziu. Venea ca pe niște rotile, numai pieptănătură pompadour, cu bustul drept și dinții strălucitori. Gulerul bluzei era atât de înalt, încât balenele acestuia îi dispăreau în părul de după urechi, capul părea așezat în vârful unei prăjini; pieptul bluzei reprezenta un oblong echilateral, iar fusta i se înfoia în păturele care coborau ceva mai în jos de șolduri. Toată femeia aceasta era făcută numai din eleganță, de tonalități albe și negre, și din ochi cercetători. Se apropiase și acum zâmbetul ei se adresa exclusiv lui Barney, apoi se uită la Swan, Karie, și Lotta, și păru că nu-i vine să creadă în realitatea prezenței lor la Field's.

— Domnul Glasgow! Bună ziua, domnule Glasgow!

Dintr'o singură privire îl cântări în întregime și uită cu totul pe ceilalți, care acum păreau mai stângaci, mai grosolani, în mijlocul acestui lux de țesături și colori. In vitrinele închise se vedeau rochii de seară, blănuri, bucăți întregi de brocard, de catifea și de mătasă.

— Ce mai faceți domnule Glasgow! iar ochii ei păreau că vor să întrebe: Dar caraghioșii aceștia ce caută aici?

— Bună ziua domnișoară... huîm...

— Droop.

— Evident. Droop. Domnișoară Droop. Se plecă spre ea și întrebuință tot farmecul de care dispunea în această clipă. Se uită în ochii ei, cu ochii lui frumoși și îndrăsneți și păru că ar vrea să-i spună ceva confidențial: M'am gândit, că în absența doamnei Glasgow poate dumneata ai putea să mă ajuți într'o chestiune fără prea mare importanță, și făcu semn cu mâna spre cei trei care stăteau ceva mai la o parte. Glasul i se stinsese în șoapte care încercau să fie insinuante.

— Evident, îmi voi da toată silința să vă fiu de folos, dacă-mi va fi posibil — ochii severi începuseră să i se

îmblânzească.

— Doamna Glasgow şi cu am vrea să cumpărăm câteva rochii pentru această mică *protejată* a noastră. Am dori o serie de rochii frumoase pentru ea... şi pentru mama ei. Dacă ai fi atât de amabilă să ne arăţi ceva...

Domnişoara Droop va fi încântată. Domnişoara Droop îşi duse mâinile la şolduri şi încercă să-şi aranjeze fusta (mentaliceşte, fiziceşte şi cu o anumită intenţie), apoi declară că se simte chiar mai mult decât încântată. Pe urmă zâmbetul ei se îndreptă, odată cu privirile reci de apreciere, spre cele două femei, începând dela picioare (pe care amândouă şi le retraseră repede sub poala fustelor) şi sfârşind cu pălăriile confecţionate de modista din Iron Ridge. Când ochii i se opriră pe obrazul micei protejate, îi spuse:

— Nu te superi, dacă te voi ruga să-ţi scoţi pălăria, domnişoară...

— Lindbeck, se grăbi Barney să-i spună. Domnişoara Lindbeck, doamna Lindbeck şi domnul Swan Bostrom. Nepoata, mama şi bunicul. Trei generaţii dintr'odată.

Domnişoara Droop declară că este admirabil, pur şi simplu admirabil, iar Lotta după ce se îmbujoră la obraz, scoase două ace lungi din calota pălăriei şi îndepărtă această podoabă urâtă la vedere:

— O, înţeleg, acum înţeleg! declară domnişoara Droop cu glasul enigmatic. Apoi începu să strige: Domnişoară Wrench! Domnişoară Wrench! Swan, Karie şi Lotta tresăriră. Domnişoară Wrench, te rog condu doamnele într'o sală de încercare.

— Ia stai, nu te grăbi. N'ar fi mai bine ca să vedem rochiile înainte de a le încerca? întrebă Barney.

— E mult mai bine să le vedeţi îmbrăcate, domnule Glasgow. Lăsaţi totul în grija mea. Le făcu semn să plece

Cu privirea abătută, ca niște prizonieri pe care-i duce temnicerul, Karie și Lotta plecară împreună cu domnișoara Wrench. Glasul domnișoarei Droop deveni ceva mai grav decât până acuma: Prin urmare, domnule Glasgow, dacă vreți să fiți amabil, să-mi dați câteva amănunte. Probabil doriți câteva rochii sobre, dar de bună calitate.

Lui Barney îi venea să scrâșnească din dinți:

— Nu, cred că nu este exact ceea ce aș dori eu. (Scorpie bătrână, ca și Emma Louisa și Josie Sinnott). Aceștia sunt prieteni vechi ai familiei mele și am făcut drumul până la Chicago, anume pentru a le face această surpriză pe care am plănuit-o demult. Din nenorocire în ultimul moment doamna Glasgow n'a mai putut veni. A fost foarte ocupată cu nunta fiicei mele — așa că acum nu se simte tocmai bine. In aceeaș clipă își zise că el este Bernard Glasgow care dispune de milioane. Ar fi putut cumpăra întreg magazinul lui Marshall Field's și nici nu s'ar fi sinchisit. Glasul îi deveni ceva mai autoritar: Prietenii mei și cu vom merge astă seară la teatru. Așa că aș dori ca doamnele să fie îmbrăcate în mod corespunzător pentru o astfel de ocazie. Afară de asta aș mai dori câteva rochii, probabil ceva mai puțin complicate. Tot ce este necesar și tot ce vor să-și cumpere.

— Dumneavoastră, domnule Glasgow, știți firește că astfel de rochii nu reprezintă nimica, dacă nu au ansamblul corespunzător — amănuntele sunt de mare importanță — vor avea nevoie nu numai rochii ci și de ciorapi și pantofi și...

— Centuri, rufărie, sfârși Barney în locul ei, gândindu-se cu câtă plăcere i-ar spune ceva dela obraz. Firește, mai începe vorbă! Ți-am spus, tot ce este necesar și

tot ce-şi doresc.

— Cu care doamnă să începem?

— Cu cea mai în vârstă, bine înţeles.

— Evident, încuviinţă domnişoara Droop.

Dispăru în direcţia spre care apucase domnişoara Wrench împreună cu cele două victime ale ei, lăsând pe Barney şi pe Swan împreună, ca să poată răsufla în tihnă, doi bărbaţi în mijlocul acestei lumi specific feminine. Barney îşi zise că situaţia aceasta începe să devină mai puţin romantică şi mai puţin emoţionantă decât şi-a închipuit el la început. Se uită la Swan şi Swan se uită la el.

— Îţi mai aduci aminte de cazaca de lutru pe care ai cumpărat-o pentru Lotta a mea şi de manşonul acela cât pumnul; îţi aduci aminte cum arăta?

— O, te rog Swan, pentru numele lui Dumnezeu! Sări în picioare şi începu să se plimbe neliniştit de colo până colo.

Nu voia să audă pe nimeni vorbindu-i despre cea-laltă Lotta. Lucrurile acestea s'au întâmplat foarte demult. Se uită la un manechin de ceară dintr'o vitrină cu pereţii de sticlă, şi figurina se uită la el, cu mâinile ridicate într'o mişcare de rigid dispreţ. Pe tejghele şi pe scaune erau bucăţi întregi de stofe şi mătăsuri ale căror capete atârnau pe jos. Trase un picior unui maldăr de catifea de coloarea purpurei şi se simţi ceva mai uşurat. Se uită din nou la Swan care rămăsese uitându-se la el, întocmai ca un părinte care se uită mirat la fiul său iubit şi rătăcit. Barney se apropie de el şi-i puse o mână pe umăr.

— Ciudat loc pentru ca doi tăietori de păduri să vină să-l vadă, ce zici Swan?

— De, pentru noi codrul e mult mai bun decât sala asta.

Barney se aşeză din nou pe un scaun şi amândoi aşteptară în tăcere. Din când în când câte o vânzătoare sau femeie de serviciu trecea pe lângă ei şi-i privea dintr'o parte. Amândoi păreau sfioşi şi îşi simţeau conştiinţa încărcată. Mi-am închipuit că-mi va face plăcere, gândi Barney, dar nu-mi face de loc. De, cred că aşa e viaţa. Imi aduc aminte că pe vremea când mă străduiam să câştig primul milion, mă gândeam ce bine mă voi simţi, dar nu m'am simţit.

Se auzi un foşnet de mătăsuri şi Karie apăru în faţa lor. Domnişoara Wrench venea pe urma ei, căutând anume să nu atragă atenţia. Domnişoara Droop nu se vedea nicăiri. Pentru Karie alesese o rochie de catifea de coloare verde închisă cu vărgi, foarte frumos lucrată şi cu o guipură de dantelă şi gulerul înalt. In cap avea o pălărie de catifea neagră, cu o pană verde. Se mişca admirabil şi arăta înaltă şi dreaptă în rochia aceasta elegantă. Arăta exact ceea ce era în realitate: o femeie cumsecade, care toată viaţa a fost obişnuită să muncească din greu, iar acum s'a îmbrăcat într'o rochie care nu a fost destinată să fie purtată de ea. Cu toate acestea nu părea câtuş de puţin ridiculă în toaleta aceasta.

— Evident, ciripi domnişoara Wrench, ar fi fost cu totul altceva, dacă am fi avut timpul necesar să-i facem ceva anume...

Karie se uită la tatăl ei şi la Barney.

— Ei, haideţi, daţi-i drumul!

— Arăţi foarte bine, Karie, declară Barney cu glasul stins. Foarte bine. (Oare şi Lotta va arăta tot aşa: ca o bucătăreasă travestită în rochia stăpânei sale?).

— Ce zici, tată?

Uriaşul suedez se uită la fiică-sa şi obrazul i se lumină, apoi îi spuse în limba suedeză: *Skicha en so*

till Rom hon är en so likvär när hon kommer tillbaka.

Obrazul lui Karie se aprinse ca para; părea jignită, dar imediat după aceea începu şi ea să râdă cu hohote. Râdeau acum amândoi din toată inima. Domnişoara Wrench ridică dintr'o sprânceană.

— Ia ascultaţi, asta trebue să fie o glumă; Karie, explică-mi-o şi mie.

Karie îşi şterse ochii şi-şi duse mâna la inimă.

— O, Doamne, nici nu se putea ca el să spună alt ceva. Este o zicătoare suedeză.

— Da, dar vreau să ştiu şi cu ce înseamnează.

— Ia să vedem: *Skicha en so till Rom hon är en so likväl när hon kommer tillbaka.* Asta, deşi în traducere nu vine tocmai bine... înseamnă:

Chiar de mergi la Roma, ca să vezi oraşul,
Tot eşti paparudă, când te întorci la naşul.

Ea şi Swan începură din nou să râdă cu hohote. Barney râse şi el, dar mai puţin. Domnişoara Wrench nici nu zâmbi.

— Imi pare rău, domnule Glasgow, că rochia aceasta nu vă place. Vom încerca altceva. Domnişoara Droop şi-a închipuit...

— Dimpotrivă, ne place, se grăbi Karie să intervină. Da, domnişoară, ne place foarte mult. Nu-i aşa tăticule? Dumneata ce zici, domnule Glasgow?

— Nici nu se poate ceva mai bine... dacă dumitale-ţi place.

Auzi din nou foşnet de mătăsuri şi acum se uita peste umărul lui Karie.

— Eu mă prăpădesc după ea.

De astă dată domnişoara Droop apăru cea dintâi;

părea o maestră de ceremonii care face loc stăpânei sale.

— Acum, doamnă... Lindbeck, dacă sunteţi amabilă, să treceţi în camera de alături şi să îmbrăcaţi cealaltă rochie, în timpul cât eu voi prezenta pe domnişoara Lin...

Dar Karie nu se mişcă din loc. Pe obrazul ei strălucea mândria şi mulţumirea. Lotta se apropia încet. Barney sta în fotoliul mic şi se uita la ea cum se apropie; aceasta era femeia frumoasă şi dorită, îmbrăcată în rochia pe care trebuia s'o vadă el şi pe care trebuia s'o plătească, iar femeia se uita la el recunoscătoare, mândră şi speriată, aşa că sultanul care se ascundea undeva adânc în firea lui, se simţi mulţumit.

Ca şi Karie, avea un mers superb, căci tăvile grele pe care le purtase la Ridge House, avuseseră grijă s'o obişnuiască cu mersul acesta. In felul ei domnişoara Droop era un fel de artistă, deoarece renunţase la colorile obişnuite şi banale pe care le alegea pentru blonde — albastrul de ametist, catifeaua neagră sau coloarea verde ca merele. Alesese coloarea ochilor Lottei care erau cafenii. Ca şi la Karie, se ferise de rochiile decoltate. Ştia ce preferă oraşul Chicago. Imbrăcase pe Lotta într'o rochie strânsă pe trup, gen princesse de coloarea şampaniei, foarte distinsă şi suplă, fără nimic ţipător. Rochia aceasta îi mula trupul ferm, dela sâni până în poale. Pe piept avea două rânduri de nasturi de metal; ceva mai sus era o platcă de dantelă şi peste aceasta se revărsa ca o cascadă o serie de volane de dantelă fină. Mânecile ca şi restul rochiei, erau strâmte, gulerul strâns pe gât şi înalt, iar de pe umeri îi atârna o blană de vulpe. Pălăria era de catifea, de aceeaş coloare ca şi rochia, dar împodobită cu o panglică neagră. De pe marginea calotei îi atârnau trei pene de struţ de coloarea şampaniei; mânuşile scurte,

pantofii şi ciorapii erau de aceeaş coloare.

Venea cu paşi energici de-a-dreptul spre Barney, apoi se opri în faţa lui şi el ridică ochii spre ea. Barney îşi zise că aceasta este fata pe care a visat-o el, fata despre care şi-a închipuit că va arăta în felul acesta şi care acum era aci în faţa lui.

Domnişoara Droop se oprise în apropierea lor. Domnişoara Droop se uita la ei.

— Cum vă place rochia aceasta, domnule Glasgow? Aceasta este rochia la care v'aţi gândit?

Işi drese glasul şi-i răspunse calm şi cumpănit:

— Foarte drăguţă. Este de fapt foarte drăguţă.

Domnişoara Droop se uită la el mirată:

— Avem şi alte rochii, în cazul când aceasta nu vă...

— Dimpotrivă, este o rochie foarte potrivită.

— Pardesiul se potriveşte cu rochia. Domnişoară Wrench, adu te rog pardesiul. Şi celelalte rochii.

Barney se ridică în picioare.

— Trimite-le pe toate la hotel. Pe acestea le luăm cu noi. (Simţea nevoia să plece numaidecât din casa aceasta).

— Slavă Domnului! oftă Karie. Nu mă mai ţin picioarele. La Ridge sunt în stare să alerg cât e ziua de lungă, să servesc clienţii, să car tăvile de mâncare şi să discut cu nebunii aceia dela bucătărie, dar încercarea aceasta a rochiilor m'a dat gata. Probabil din pricină că noaptea trecută în tren n'am dormit tocmai bine, iar la aceasta se mai adaugă şi emoţia şi toate celelalte.

— Este adevărat, declară domnişoara Droop cu o lucire înspăimântătoare în priviri.

— Trimite-le pe toate, porunci Barney. Trimite tot ce au ales doamnele.

Lotta era acum aproape de el şi pipăia cu mâna ntela fină de pe pieptul rochiei. Ridică privirea spre el:
— Nu-ţi place felul în care arăt.
— Ştii foarte bine că-mi placi. Cred că ştii.
Ca şi Swan, acum toţi erau nerăbdători să plece, oarece în magazinul acesta prezenţa lor era silită şi se mai simţeau la îndemână. Abia după ce se văzură n nou în camerele dela hotel, putură să se destindă, să uite împrejurul lor şi să se simtă mai uşuraţi. Karie i scoase pantofii din picioare şi încălţă papucii de stav. Toţi se simţeau neobişnuit de obosiţi.
— Aş vrea o cafea, zise Karie şi se uită în largul cerei, ca şi când s'ar fi aşteptat să vadă ibricul de fea clocotind pe plita neagră. Barney se apropie de lefon şi dete un ordin. Ca la un semn magic, cafeaua cozonacul apăru numaidecât, iar după ce se simţiră ai înviorăţi, îi întrebă:
— Ei, dragii mei, ce facem astă seară. La Illinois se acă *Follies of 1907*, iar la teatrul La Salle *Problema telor*, amândouă sunt comedii muzicale. William versham joacă în piesa *The Squaw Man*. Cred, fetelor, probabil vă voi pierde, dacă vă voi duce să vedeţi easta piesă, deoarece actorul acesta este foarte frumos.
— Să mergem să vedem piesa aceasta, dacă este o ă adevărată, răspunse Lotta. Vreau să spun dacă e o piesă în care să fie ceva din viaţa oamenilor, spectacol cu muzică şi dansuri. Mie nu-mi plac ci de spectacole.
— Karie?
— Eu sunt de acord.
— Swan?
— Cred, îţi mai aduci aminte de vremea când Lotta apărut pe scenă într'un spectacol la vechiul

Alcazar şi tâmpiţii aceia de cornwallezi au început să sbiere şi să fluere, din cauză că Lotta mea avea un picior mai scurt decât celălalt? Şi felul în care Lotta s'a repezit spre pianist? Iar tu şi eu ne-am repezit spre ea şi în drum am dat grămadă cel puţin douăzeci dintre indivizii aceia infecţi...

— Sigur că da, îl întrerupse Barney repede, şi aruncă o privire spre Lotta. Fata aceasta îşi va închipui despre el că este tot atât de bătrân ca şi Mathusalem. Dar obrazul ei arăta liniştit şi fericit, căci nu asculta la ce vorbesc ei. Ar fi vrut să se uite la el, să vorbească cu el şi simţea o copleşitoare dorinţă să pună mâna pe ea. Părea absentă şi preocupată numai de propriile ei gânduri. Se apropie de ea zâmbind şi o atinse uşor cu vârful arătătorului pe obraz.

— Va să zică, fetiţa mea... vom merge la Faversham?

— O, da — domnule Glasgow. Va fi admirabil!

Amănunt foarte ciudat, în tot ce voiau să facă, fata aceasta avea ultimul cuvânt, deşi nimenea nu-şi dădea seamă de realitate. In clipa următoare Barney începu o conversaţie telefonică cu o persoană misterioasă care era undeva în hotel.

„— Nu, nu mă interesează locurile pentru niciun alt spectacol... Spune-le că locurile sunt pentru Barney Glasgow... Să nu fie mai departe de rândul al şaselea... Nu vreau o lojă... Fugi repede şi plăteşte-le. Vei avea zece dollari. Ai înţeles? Da, zece dollari pentru dumneata... Va să zică ne-am înţeles..."

Lăsă receptorul din mână şi se depărtă de aparat. „Faversham". Faversham, cu toate piedecile care-i stăteau în cale. Un triumf minor, dar în orice caz era un nou triumf, pe care-l obţinuse de faţă cu ea.

— O, domnule Glasgow, mi se pare că toată lumea

îţi îndeplineşte dorinţele, dacă se întâmplă să ceri ceva.

I se părea straniu că oamenii aceştia trei se simţeau cei mai fericiţi, stând aşa împreună şi bând cafea şi vorbind. Erau mulţumiţi de tot ce vedeau împrejurul lor şi nu deveneau niciodată expansivi. In oraş se simţeau sfioşi şi erau suedeji, în intimitatea sufletului lor cu înclinări romantice, dar totuş uşor materialişti. Barney constatase că trecerea lor dela veselie la melancolie putea fi tot atât de spontană, ca şi a oamenilor de rasă latină. El însă era încântat, mai presus de orice îndoială. Prietenii lui erau mulţumiţi cu toate, şi tot ce spunea el, era bine spus. Pentru ei era un bărbat fenomenal. Nu cereau nimic, păreau încântaţi, dar nicidecum exageraţi; toţi trei aveau o demnitate a tăcerii şi o simplitate care te odihnea. Numai Lotta, din când în când — dacă se întâmpla să-şi aducă aminte — devenea artificială şi făcea gesturi elegante, pe care Barney le găsea drăguţe şi ispititoare. Incerca să se corijeze, să devină ceva, deoarece era conştientă că este o fată cu totul altfel decât celelalte. Tot aşa ştiuse şi el pe vremuri, când era tăietor între ceilalţi tăietori din mijlocul codrului. Examinând obrazul fetei, i se părea că tinereţea lui se trezeşte din nou. Uneori se uita la ea îndemnat de gânduri absolut curate, cum te-ai uita la un răsărit de soare, la un tablou desăvârşit, la o floare frumoasă, ale cărei colori îţi încălzesc sufletul, şi o urmăreşti cum se desvoltă, privind-o când dintr'o parte, când din alta, dar de fiecare dată cu ochii miraţi. Strălucirea plină de viaţă a părului care-i încununa fruntea, nebănuita adâncime şi limpezime a ochilor ei, coloarea delicată a obrazului, noutatea dinţilor ei albi şi coloarea gingiilor şi a buzelor ei, tinereţea exuberantă ce se ascundea în braţele ei vârtoase şi în linia delicată

a gâtului, felul în care sta pe scaun, în care râdea şi umbla sau vorbea. Nimic nu părea moleşit, nimic resemnat sau liniştit, ci totul era nou, adorabil şi radia de viaţă nouă şi neîntrebuinţată încă.

Venise de multe ori la Chicago, împreună cu doamna Emma Louisa şi cu Evvy. Emma Louisa era o femeie înzestrată cu spirit critic, o puritană care căuta să descopere defecte în toate părţile. Evvy se bucura de ceea ce vedea, dar pentru ea teatrele, restaurantele şi cutreierarea magazinelor nu reprezenta nimic deosebit. Toată viaţa ei fusese obişnuită cu luxul şi cu belşugul.

— Arăţi de par'că împrejurul dumitale ai fi văzut strigoi, se auzi glasul lui Karie. Sunt sigură că şi dumneata te simţi tot atât de sleit de puteri, ca şi mine, cu toate că eşti obişnuit cu oraşele acestea mari. Uite-te ce zic eu. Haide-ţi să ne culcăm cu toţii şi să-i tragem un puişor de somn, înainte de cină.

— Karie, eşti o femeie extraordinară.

— Nu trebue să fii numaidecât extraordinar, ca să-ţi poţi da seamă când eşti obosit.

— In orice caz, Karie, eşti o femeie cum nu se mai găseşte. Este exact ceea ce ne lipseşte tuturor... un puiu de somn. Şi după aceea, fetelor, unde aţi vrea să mâncăm astă seară.

— Să mâncăm, Sfinte Doamne! Toată ziua n'am făcut altceva decât am mâncat.

— O, domnule Glasgow, eu credeam că vom merge să mâncăm — spuneai ceva despre languste — la restaurantul acela al lui Rector's.

— Da, sigur că aşa vom face, Lotta. Dar asta mai târziu, după ce ne vom întoarce dela spectacol.

— In cazul acesta cred că nu va fi nevoie să mai mâncăm înainte de teatru?

— Langusta şi şampania nu sunt mâncare. Afară de asta voi fetelor cu siguranţă v'aţi făcut poftă de mâncare, în timpul cât aţi încercat rochiile acelea noi. Pe la şapte tocmai bine veţi simţi foamea.

— Eu sunt întotdeauna flămândă, zise Lotta, exact ca un copil. Apoi adăugă sfioasă: N'ar fi mai plăcut, să mâncăm ceva aci în cameră, înainte de a pleca la teatru? Cred că nu vom mânca prea mult.

— Vezi, asta-i vorba! strigă Barney.

— Lottie Lindbeck!

— Nu va costa prea mult? M'am gândit doar...

— Nu Lotta... draga mea; nu va costa prea mult.

Seara pe care o petrecură împreună fu un succes desăvârşit. Nu făcură nimic ce însuş Barney n'ar fi făcut până acum de nenumărate ori, dar acum tot ce făceau, i se părea nou, neaşteptat, emoţionant şi din punctul lor de vedere indicat. Cele două femei apărură din dormitorul lor complet îmbrăcate în rochiile de spectacol, şi Barney rămase încântat de felul în care arătau. Obrazul frumos şi neprefăcut al lui Swan, îmbrăcat în hainele negre cu care venise, părea extrem de simpatic. Barney stăruise să-i cumpere un palton ca de oraş, frumos făcut şi din stofă foarte bună. Paltonul acesta se potrivea bine pentru statura lui măreaţă, aşa că Swan era tot atât de mulţumit ca şi un copil. Mâncară câteva feluri de bucate simple şi bine alese.

— Inainte de toate vom lua un cocktail, declară Barney. Trebue să ştiţi că acesta este ca un fel de rachiu. Ceva care să ne stârnească pofta de mâncare.

Gustară din cocktailul Manhattan pe care-l alese el şi le plăcu. Le plăcea tot ce era pe masă. Savurau mâncarea cu adâncă plăcere, stăteau câteva clipe, apoi îşi spuneau părerea. Oamenii aceştia aveau o enormă

capacitate de a se simţi mulţumiţi.

— Costiţa aceasta a fost friptă la grătar. Ce zici Lottie? Ia uită-te cât este de prăjită şi de fragedă pe din afară, iar pe dinăuntru tocmai deajuns de roşie. Ce ochi vor face fetele dela Ridge House, când le voi povesti toate acestea.

Lotta se uită la ea dintr'o parte:

— Afacerea asta nu le priveşte pe ele.

— Ce stai să vorbeşti!

Lotta este fată deşteaptă, îşi zise Barney.

— Dintr'un anumit punct de vedere, Lotta are dreptate. Fetele acestea nu vor fi în stare să înţeleagă realitatea. Şi câtă vreme nu eşti încă în Butte des Morts... Huîm... nu înţeleg ce rost ar avea să amesteci şi pe alţii în treburile dumitale. Înţelegi ce vreau să spun?

De spectacolul pe care-l văzură, rămaseră încântaţi. Când apărură la Rector's, împrejurul lor se simţi o plăcută mişcare, dar fără nimic deosebit. Chelnării nu scăpară tăvile din mână şi nici femeile nu-şi frământară şi nu-şi mototoliră batistele în mâni, din pricina invidiei. Cei dela Rector's văzuseră nenumărate frumuseţi celebre. Văzuseră pe Lillian Russell, încărcată de egrete, de diamante şi de smaragde, pe Valeska Surratt care umbla mândră şi cu trupul întins ca o coardă, îmbrăcată într'o rochie de catifea neagră, pe Mary Garden ale cărei purtări îi consternase şi-i încântase în acelaş timp. Cei care erau acum la Rector's ridicară privirea şi se uitară după aceşti patru oameni care treceau prin apropierea lor. Văzură un bărbat frumos, de vârstă mijlocie, îmbrăcat puţin cam ţipător pentru vârsta lui; pe un individ pitoresc, om mai în vârstă şi cu obrazul roşu, care părea grozav de speriat; o femeie voinică şi cu înfăţişare vulgară, iar alături de ea o frumoasă fată

blondă, îmbrăcată într'o rochie care părea prea pompoasă şi puţin prea severă pentru vârsta ei. Dintre aceşti patru oameni numai primul părea că se simte la îndemână. Ceilalţi erau probabil nişte parveniţi din partea de apus care reuşiseră să se îmbogăţească.

Barney avea un fel al lui să se poarte faţă de chelnări; aci era cunoscut şi n'avea motive să se sperie. Masa şi-o reţinuse dinainte. Comandă obişnuitul supeu. Lui însuş nu-i plăcea langusta, iar şampania nu-i făcea de loc bine, căci îi pricinuia dureri de cap şi-i provoca aciditatea.

— S'o preparaţi cu unt suficient şi s'o pigmentaţi cu suc de legume... De băut, o şampanie Mumm, Extra Dry... Şi câteva cornuri sărate şi bine prăjite.

Văzu două trei persoane pe care le cunoştea şi se înclină exact atât cât trebuia, pentru ca salutul său să pară cordial. Avu grijă să se ocupe de invitaţii săi, atrăgându-le atenţia asupra cutărui sau cutărui lucru, ca şi când prezenţa lor l-ar fi interesat în cea mai mare măsură. Chemase directorul restaurantului, înainte de a-şi da comanda şi făcuse semn spre invitaţii săi. Totul se desfăşura cu demnitate şi de faţă cu toată lumea.

După ce gustă din paharul de şampanie, Lotta rămase puţin speriată şi desamăgită. I se părea grozav de amară. Barney se uită la ea şi-i spuse:

— Paharul al doilea îţi va plăcea mai mult decât primul. M'am gândit că va fi mai bine să începi cu felul acesta, ca să te obişnueşti. Văzând-o că se uită la el, fără să înţeleagă, adăugă: Vreau să spun, că de vreme ce n'ai băut niciodată şampanie, trebue să te obişnueşti cu gustul ei adevărat. Înţelegi ce vreau să spun?

— Da, dar eu mi-am închipuit că băutura aceasta este dulceagă.

— Şampania dulce nu este bună şi o beau numai subretele; e băutură de proastă calitate. Va trebui să preferi întotdeauna şampania amară.

— Sfinte Atotputernice; în cazul acesta, domnule Glasgow, eu probabil în viaţa mea nu voi mai bea niciodată şampanie.

— In viaţa dumitale vei avea ocazie să vezi de atâtea ori şampanie, încât îţi vei închipui că oamenii care o beau trebue să fie proşti, zise el şi se întrebă ce l-a determinat să pronunţe vorbele acestea.

De fapt vizita la Chicago se dovedi un mare succes. După ce se întoarse acasă, povesti doamnei Emma Louisa tot ce s'a întâmplat... sau aproape tot.

— Swan n'a vrut să plece fără ele — cred că era speriat — aşa că au trebuit să-l însoţească şi femeile. Le-a făcut multă plăcere şi sunt mulţumit că le-am putut oferi această ocazie nebănuită, pentru a se simţi fericiţi.

— Nu sunt în stare să înţeleg, ce te determină să-ţi pierzi timpul cu oamenii aceştia atât de vulgari. Cred că este tocmai timpul să încetezi de a te mai purta ca un tăietor de păduri.

Dar Barney ajunsese *acum* atât de departe, încât ştia că va trebui să aibă fata aceasta în apropierea lui. Dacă va rămâne în Iron Ridge, însemna că nu mai poate fi sigur de nimic. Cum ar putea să fie sigur? Şi de ce anume să fie sigur? Avea optsprezece ani, intrase în al nouăsprezecelea şi după ce va împlini nouăsprezece, va intra în douăzeci, îşi zise el repede. O fată la vârsta de douăzeci de ani este femeie în

toată firea. Se spune că o fată la nouăsprezece ani este mai matură şi mai înţeleaptă decât un bărbat care ar avea de două ori vârsta ei. Înţelepciunea şerpilor... sau aşa ceva. Tinerii din Iron Ridge, flăcăii aceia nu erau proşti. Când e vorba de astfel de fete, constaţi că cine ştie ce inspector jegos dela mine sau controlor al cantonamentelor de tăietori, cu o leafă de şaptezeci şi cinci de dollari pe lună sau chiar o sută, îi iese în cale şi-i făgăduieşte să-i clădească o casă şi să-i cumpere un inel... Nu, el n'ar fi în stare să suporte aşa ceva. Va trebui să găsească o soluţie, căci nu-şi va mai putea vedea liniştit de lucru, dacă se va gândi mereu la ea, şi nici nu se poate să alerge mereu la Ridge, ca s'o vadă. Va trebui s'o ştie aci. Aci lângă el, în Butte des Morts, unde s'o poată vedea, s'o poată apuca de mână şi... huîm... în orice caz s'o poată vedea oricând. Probabil situaţia se va limpezi dela sine, într'un fel oarecare. Se va feri de încurcături. El este prea deştept pentru a putea face astfel de imprudenţe. Nu, Barney Glasgow nu va face aşa ceva. Dar să fie aci. Aci, în apropierea lui. Asta nu înseamnă nimica. Şi faţă de prietenul său Swan are anumite obligaţii.

— ...tocmai timpul să încetezi de a te mai purta ca un tăietor de păduri.

— Eu! Nici să nu te gândeşti, Emma Louisa. Eu toată viaţa mea nu voi fi altceva decât un tăietor de păduri care s'a travestit.

15.

In luna Aprilie erau cu toţii instalaţi în casa cu şase camere pe care Barney o clădise pentru ei, la capătul cel mai extrem al peninsulei din Butte des Morts. La început se mutaseră într'o căsuţă închiriată pe Second Street, unde se simţiseră destul de mulţumiţi. In luna Ianuarie Lotta se înscrisese la Liceul Comercial din localitate şi provocase adevărată sensaţie printre ceilalţi studenţi şi printre profesori. Purtarea Lottei faţă de intendentul şcoalei era exact ca şi cea faţă de directorul ei. Vorbea foarte puţin, asculta cursurile cu toată atenţia, şi avea marele dar să sugereze tuturor celor care stăteau de vorbă cu ea, că în sfârşit au întâlnit pe cineva cu care le-ar face plăcere să poată sta de vorbă. Chiar fără să fie atât de frumoasă, cu această singură calitate ar fi reuşit să-şi facă loc în lume. O, domnule Glasgow! O, domnule Simpson! O, domnule Schmartz!

Swan lucra acum în sala unde erau maşinile de tocat buştenii şi avea o ocupaţie uşoară. Barney spusese oamenilor să nu-l lase să ridice greutăţi, să nu se osteneaşcă şi stăruise cu toată puterea lui de convingere, impresionându-i cu povestea vieţii acestui om.

— Incercaţi să-l determinaţi să-şi treacă vremea cât mai uşor, băieţi. Trebue să ştiţi că pe vremea când

eram tânăr şi trăiam în codru, mi-a făcut multe servicii, deşi el era şeful cantonamentelor. Faceţi-i toate înlesnirile, dar aşa ca el să nu bage de seamă. Nu voi uita serviciul pe care mi-l veţi face. Cred că înţelegeţi ce vreau să vă spun?

Lucrătorii ar fi înţeles în orice caz. Toţi îi ziceau *şefule*. „Ei, Swan, ce mai face şeful?" Pe urmă într'o Sâmbătă după amiază, când Lotta nu avea cursuri la şcoală, şi împreună cu Karie venise să viziteze fabrica: „Cum adecă, bătrânul Swan este bunicul acestei fete? Pe cinstea mea... nici n'aş fi bănuit! Hei, Swan; spune şefule, când mă vei invita odată la dumneata acasă? Unde ascunzi pe fata aceasta a dumitale? Ascultă, ce ai zice de un ginere ca mine? Sunt un flăcău cumsecade care-şi vede de treburile lui şi se mai spune că sunt şi băiat frumos".

Karie lucra şi ea la fabrică, dar numai dela orele nouă până la cinci după amiază. Era şefă a sălii unde erau făţuitoarele, o slujbă inutilă pe care Barney o crease anume pentru ea. Ceva mai târziu Barney rămase mirat, când constată că această Karie ajută din când în când şi lui Bernie, în departamentul produselor auxiliare. Bernie venea mereu în biroul său, de fiecare dată cu câte o idee nouă şi năstruşnică. Ar fi vrut anume să întrebuinţeze pasta bună şi utilă pentru cutare şi cutare fabricat, la care nimenea nu s'a gândit înainte de asta. Acum de curând îi trecuse prin minte să fabrice pahare de hârtie pentru a fi întrebuinţate în localuri publice, în gări, în teatre şi la havuzurile din parcuri. Puteai bea din aceste pahare şi pe urmă să le striveşti. Era o măsură igienică.

— Igienică, pe naiba! se răsti Barney la el. Oamenii au băut din pahare şi din oale de mii de ani, dar nu

s'a întâmplat niciodată să se îmbolnăvească.

— Ba da, s'au îmbolnăvit. Tocmai aci este toată taina. Afară de asta cu acest fabricat se pot câştiga bani, dacă va reuşi să prindă.

— Oamenii nu vor fi de acord să bea din pahare de hârtie. Din contactul cu hârtia, băutura prinde gust prost.

Mai avea şi pe chimistul acela german, cu numele Hartz, care lucra în laborator la o invenţie care urmărea ca în spitale să se folosească hârtia în loc de tampoane de vată şi ca prosoape pentru şters mânile. Procedau în mod foarte misterios la aceste cercetări şi aveau stive întregi de hârtie foarte subţire şi creponată, cu mare capacitate de absorbire, pentru a le putea folosi ca şi pânza de bumbac.

Bernie şi Hartz născociseră împreună o maşină care să taie, să făţuiască şi să preseze această hârtie, dar maşina lor avea un defect tehnic şi nu funcţiona cum ar fi trebuit, aşa că ar fi avut nevoie de un expert care s'o perfecţioneze. Dar afară de asta, ceea ce ştiau şi ei, după ce maşina ar fi fost perfecţionată, ar fi costat cam cinsprezece mii de dollari. Imediat după aceea, dacă maşina s'ar fi dovedit utilă, ar fi trebuit să mai instaleze una, poate două sau trei sau chiar şase, una după alta.

— Dar dacă reuşim, şi eu sunt convins că vom reuşi, îţi vei putea recupera banii în câteva săptămâni, spunea Bernie. S'ar putea ca din afacerea asta să câştigi milioane. De unde ştii ce se va mai întâmpla.

— Ştiu foarte bine, căci dacă s'ar fi putut câştiga milioane cu aşa ceva, s'ar fi gândit altcineva înaintea ta ca să înceapă.

— Pentru Dumnezeu, nu se poate să judeci în felul acesta. Gândeşte-te la telefon, la linotype şi la auto

mobile. Cineva trebue să înceapă.

— Mi se pare că tu ai idei exagerate despre priceperea ta, nu-i aşa? Ascultă ce-ţi spun eu. Fabricele mele sunt destinate pentru fabricarea hârtiei de tipar, de cea mai bună calitate şi niciodată n'au făcut altceva. In ziua când voi fi obligat să fac sdrenţe din sdrenţe, să ştii că voi lichida afacerea pe care o am.

— Ascultă, îmi spune Hartz că un prieten al lui a inventat o maşină de absorbit, care poate scoate scama şi praful din sdrenţe şi le poate sorta în mod automat. Asta însemnează că nu vei mai avea nevoie de oameni care să le aleagă şi nici de supraveghetori.

Barney îşi scoase ţigara din gură şi se ridică în picioare, căci ajunsese la capătul răbdării:

— Nu mai spune; serios! Şi cu asta ar trebui să dai afară toate fetele dela fabricele din Fox Valey care prelucrează sdrenţe. Ar fi un procedeu uman, mai ales în împrejurările de acuma. Crezi că panica nu este destul de gravă, când tot a doua bancă trage obloanele şi jumătate dintre lucrătorii ce se găsesc în ţară, aleargă fără lucru, de colo până colo.

— Maşina de presat pe care Hartz şi eu am vrea s'o instalăm, probabil va crea de lucru pentru o parte dintre aceştia, nu-i aşa? Prin urmare ar fi un fel de compensaţie. Dar chiar dacă nu o vom instala, dumneata nu poţi să opreşti invenţiile şi nici progresul, numai de dragul câtorva fete care lucrează în sala de selecţionare a sdrenţelor. Acum câteva sute de ani la Philadelphia hârtia se fabrica cu mâna. Când s'a inventat prima maşină de fabricat hârtia, cred că lucrătorii au început să protesteze, exact cum protestezi dumneata acuma. Iar când a apărut maşina de vălţuit, cred că s'au găsit câţiva mucegăiţi care...

— Ieşi afară din biroul meu! Aceasta este fabrica mea şi tu lucrezi pentru mine; te poftesc să nu uiţi amănuntul acesta. „Ce înseamnă să fii Conducător", ai? Iţi voi arăta eu ce înseamnă, dacă se va mai întâmpla să mai vii în biroul meu, ca să mă înveţi cum să-mi conduc întreprinderea. Să ştii că te voi mucegăii...

Cu toată înfăţişarea lui delicată, cu părul lui roşu, cu ochelarii care-l făceau în clipa aceea să pară un amestec straniu de Hannah şi Jed Hewitt şi de Emma Louisa Glasgow luaţi toţi împreună, deschise uşa cu violenţă şi era gata să calce în picioare pe domnişoara Josie Sinnott, care se oprise bănuitoare tocmai acolo, probabil fără niciun rost anume. Trecu pe lângă ea, cu ochii scăpărând. Fosilă bătrână, murmură el, făcând probabil aluzie la Josie, sau poate la Barney. Bătrân caraghios! Stai să vezi ce se va întâmpla, după ce voi fi eu stăpânul acestei fabrici!

Numai rareori se întâmpla ca Barney să-şi piardă cumpătul în felul acesta, chiar de faţă cu fiul său Bernie. Dar acum nu era dispus să asculte propunerile venite dela alţii. Se gândea la Inspectorii Fabricaţiei. Statul Wisconsin avea intenţia să-i trimită inspectori de fabricaţie care să-şi bage nasul în ceea ce face el şi să-i dicteze cum trebue să procedeze. Tuburi absorbante pentru scamele ce se desprind din sdrenţe, şi măşti de sârmă; fetele din sala de selecţionare să nu-şi mai acopere obrazul cu bucăţi de pânză, iar la urmă să-i vorbească despre cazurile de îmbolnăvire în timpul lucrului. Şi acum, colac peste pupăză, vine şi Bernie. Mucegăit! Auzi, afurisitul!

Se va duce în sala de pisat buştenii, ca să stea de vorbă cu Swan. El, Bernard Glasgow, milionarul şi stăpânul Fabricelor de Celuloză şi Hârtie din Butte

Morts nici nu-şi dădea seamă, cât de mult ţine la devotamentul acestui bătrân suedez, la ospitalitatea caldă şi generoasă a lui Karie, la admiraţia mută şi măgulitoare a Lottei. Se temuse grozav, că imediat ce se va anunţa primăvara, bătrânul Swan nu va putea rezista dorinţei de a se întoarce în codrul pe care-l cunoştea atât de bine şi care-i era drag. La sfârşitul iernii acesteia, când pământul era încă tare ca piatra, poruncise lucrătorilor să înceapă săpăturile pentru fundaţiile casei celei noi. Intrebuinţase echipe duble de teslari, de ipsosari şi de zidari, ca în Aprilie căsuţa lui Bostrom să fie gata pentru a fi locuită.

— Pe mine nu mă veţi putea duce înapoi la Iron Ridge, declarase Lotta. Mie-mi place aici. E foarte frumos.

— Este ca în paradis, declarase Karie, umblând de colo până colo prin casa cea nouă. Cercetase toate camerele şi pe obrazul ei tremura o expresie, ca şi când nu i-ar fi venit să creadă. Este o adevărată Valhalla pe care noi suedejii o visăm toată viaţa.

In toată viaţa ei Karie nu fusese încă niciodată atât de fericită. Acum îi venea şi ei să râdă de spaima pricinuită de vorbele ce i le spusese Lotta, în ziua aceea la Iron Ridge, în timpul cât îşi călcase rochia. Este o fată cum nu se poate mai bună. Lotta îşi dase seamă imediat că el este dispus să-i ajute pe toţi. La urma urmelor cine ar putea avea ceva împotrivă? Este o fată cuminte, liniştită, are purtări frumoase — dacă în calitate de mamă îmi pot permite să fac această afirmaţie — şi aproape nici nu se uită după băieţi.

Swan avea o ocupaţie uşoară şi era bine plătit. Lui Karie îi plăcea sala mare şi luminoasă în care era magazia de materiale, era încântată de faptul că în sfârşit

Lotta s'a putut înscrie la Liceul Comercial care mai târziu îi va da posibilitate să-şi găsească o ocupaţie demnă de o doamnă. Nu mai era nevoie să care tăvile încărcate, nici să adune vasele murdare, nici să asculte cuvintele grosolane ale bucătarilor care asudă din gros în faţa plitei. Karie sta de vorbă cu toată lumea, căci aceasta era firea ei. Se simţea cuprinsă de o imensă, sinceră şi vulgară curiozitate în faţa tuturor celor pe care-i întâlnea în drumul ei. In tramwaiele publice, la biserică, la fabrică, la băcănie, la măcelar, în toate părţile: „Dumneata locueşti demult în oraşul acesta?... Va să zică aşa!... Aci în apropiere?... Eşti căsătorită?... Ai copii?... Ai slujbă bine plătită?"

Dar amănuntul cel mai ciudat era, că lumea nu se supăra din pricina curiozităţii ei. Avea un obraz prietenos şi din obrazul acesta radia sinceritatea. Imediat ce se pornea, le făcea plăcere să vorbească despre ei înşişi. Această situaţie se dovedi reală, în ceea ce priveşte lucrătoarele din fabrică, şi mai târziu avu ocazie să constate că este reală şi în ceea ce priveşte ducesele... chiar ducesele din Anglia.

Familia Bostrom nu avea niciun vecin mai apropiat de casa lor. Din trei părţi erau înconjuraţi de apă. Swan putea vedea această apă aproape dela toate ferestrile casei sale. Spectacolul acesta îl făcea să se simtă mulţumit, căci îi aducea aminte de copilăria lui petrecută în Suedia. In Aprilie, după ce casa fu terminată, Barney predete actele de proprietate, ale acestei case şi ale unui teren de două hectare. Peste douăzeci de ani aceste două hectare se ridicară la un preţ tot atât de mare ca şi terenurile în Aleea Milionarilor din oraşul Butte de Morts. Swan se pomeni că mica lui grădiniţă de legume şi de flori este înconjurată din toate părţile de moderne

ville italiene, de castele franţuzeşti şi de clădiri cu peristilul sprijinit pe coloane greceşti, în faţa cărora erau grădiniţe minuscule, cu flori şi alei împrejmuite de merişori, iar în faţa acestor clădiri se opreau automobile aproape tot atât de mari, cât întreagă căsuţa lui. De nenumărate ori i se oferise preţul înzecit cât valora terenul, de către cei care ar fi vrut să-l cumpere.

— Nu se poate, răspundea el întotdeauna şi se uita cu ochii albaştri şi blânzi la cel care venea să-i facă oferta. Mie-mi place foarte mult aici. Nu vând terenul.

— Spune-mi cât să-ţi plătesc. Care este preţul dumitale? Spune-mi-l!

— Nu se poate; când Gusto mi-a dat terenul acesta, mi-a spus: „Ascultă Swan, suedez bătrân, acum stăpâneşti cel mai frumos teren din Bewdamore". Şi pe cinstea mea a avut dreptate. Gusto avea întotdeauna dreptate, când se întâmpla să spună ceva.

Dintre toate casele oraşului Butte des Morts, în care prezenţa lui era bine venită, Barney prefera casa aceasta. Cu toate acestea nu se putea duce la Swan de atâtea ori de câte ori ar fi vrut. El era Bernard Glasgow. Swan era lucrător în fabrică şi fiică-sa lucra şi ea tot acolo. Trebuia să fie prevăzător. Işi zisese de nenumărate ori: „Ştiu foarte bine că Swan Bostrom nu este numai un bătrân suedez care lucrează în fabrica mea din cauză că lucrul din codru i-a măcinat puterile. Nu este numai atât. Bătrânul acesta este pentru mine ca şi un tată. Mi-a fost tată şi mamă şi frate mai mare, toate dintr'odată, pe vremea când eu eram tăietor în pădurile din miază-noapte; un fel de copil cum sunt toţi copiii. Imi place să stau de vorbă cu bătrânul Swan. Mă duc pe la el din două în două zile şi stăm de vorbă despre ceea ce a fost altădată. Lui îi face plăcere şi nici mie nu poate

să-mi strice. Nu există nimic ce n'aş fi gata să fac, pentru ca bătrânul Swan să se simtă mulţumit".

Aproape lui însuş îi venea să creadă ceea ce spune.

Cei din oraş spuneau: „S'o fi săturat şi Barney Glasgow! A luat-o cu milioane, dar este urâtă ca o gheată hăbucită".

In luna Mai, când Swan era mutat în casa nouă de o lună şi la toate ferestile atârnau perdele albe, agresive şi scrobite, iar grădiniţa lui începuse să înverzească, Barney îşi luă inima în dinţi şi spuse soţiei sale:

— Ascultă, Emma Louisa, vrei să-mi faci o favoare? Să mergem cu trăsura şi să vizităm casa cea nouă a lui Swan Bostrom. Stai, ai răbdare! Ştii foarte bine că a lucrat pentru tatăl tău şi pentru mine, mai bine de jumătate secol. El face parte din familia noastră, exact ca şi ulmii dela intrarea acestei case. Fă-mi mie această favoare; te rog!

Intr'o seară, după ce terminară cu cina, plecară împreună, dar nu cu cabrioleta şi cei doi cai negri ai lui Barney, ci cu landoul şi cu Scotty pe capră. Barney încercă să prezinte situaţia în mod cât mai firesc şi se opri în drum, pentru o scurtă vizită la familia Bremmer şi la Van Alstin cărora le spuse:

— Nu mai putem întârzia, deoarece doamna Glasgow şi eu am vrea să facem o surpriză bătrânului Swan Bostrom. Probabil îl cunoaşteţi — este bătrânul Swan care a lucrat în pădurile din miazănoapte, la început pentru Papa Hewitt şi după aceea pentru mine. Tocmai îi spuneam doamnei Emma Louisa că omul acesta face parte din familia noastră, ca şi ulmii pe care-i avem în curtea casei.

Karie încinsă într'un şorţ larg, începuse să spele vasele ridicate dela masa de seară, Lotta i le ştergea, iar

Swan lucra în grădină. Barney încercă să pară exuberant şi amabil şi neobişnuit de vesel.

— Hei, Karie, credeam că ai renunţat să mai ciobeşti vasele... Ce ai acolo, Swan, răsad de rachiu?... Lotta, dumneata ce faci acasă la această oră — o fată frumoasă ca dumneata ar trebui să fie acum plecată la plimbare cu un curtezan. Ce s'a întâmplat cu tinerii din oraşul acesta? Nu sunt în stare să vadă când o fată este frumoasă?

Doamna Emma Louisa se uită împrejurul ei, cu ochii treji şi ostili. Dar încetul cu încetul antagonismul ei violent începu să se domolească. Karie părea o femeie atât de sănătoasă, atât de voinică şi atât de neprefăcută în bunăvoinţă pe care le-o arăta. Casa era curată şi aerisită. Le oferi cafea şi prăjituri suedeze. Barney bău şi mâncă. Pentru el în această casă mâncarea avea întotdeauna un gust special şi-i făcea plăcere. Emma Louisa refuză şi cafeaua şi prăjiturile, dar cu multă graţie.

— Arată foarte bine, dar eu am stomacul delicat, apoi se uită împrejurul ei. Constat doamnă Lindbeck că eşti o gospodină vrednică.

— Nici nu se poate altfel, aşa că trebue să fiu. Toată viaţa mea n'am făcut altceva, dela vârsta de unsprezece ani, decât am gătit la bucătărie, am frecat scândurile şi am servit la masă.

— Toată treaba aceasta o faci singură, după ce te întorci dela lucrul din fabrică, doamnă Lindbeck?

— Sfinte Doamne, sigur că da. Lucrul din fabrică este jucărie, în comparaţie cu ceea ce am fost obişnuită eu până acuma. La Ridge House, când începea să se facă seară, îmi simţeam picioarele de par'că aş fi jucat pe o vatră de jăratic. Evident, Lottie îmi ajută şi ea foarte mult, căci vine dela şcoală devreme. Iar tatăl meu se

pricepe la gospodărie şi la bucătărie ca şi mine, poate chiar mai bine. Ui-te ce, doamnă Glasgow, să nu-mi mai zici doamnă Lindbeck, căci nimenea nu-mi zice în felul acesta. Spune-mi simplu Karie.

Nimenea n'ar fi fost în stare să reziste temperamentului volubil al acestei femei. Atitudinea lui Swan faţă de formidabila doamnă Emma Louisa avea ceva din respectul lumei de altădată, aşa că Emma Louisa se simţi măgulită, deoarece suedezul acesta o făcea să se simtă ca o doamnă din înalta societate.

Lotta la rândul ei, zâmbea fermecătoare şi sfioasă şi tăcea, ca o fată cuminte, iar în cele din urmă zise:

— Vă rog să mă iertaţi... dar eu trebue să-mi fac lecţiile pentru mâine.

Işi luă carnetul, creioanele şi cărţile şi trecu în bucătărie. Inainte de plecare Barney deschise uşa bucătăriei ca să-i spună noapte bună. Nu era în stare să plece, fără s'o mai vadă odată. O văzură că s'a aşezat în faţa mesei dela bucătărie, cu fruntea plecată asupra cărţilor. Se întoarseră acasă, aşezaţi alături în trăsură:

— Mi se par oameni destul de cumsecade. Dar să-ţi spun drept, Swan acesta mie nu mi s'a părut atât de extraordinar. Tu şi tata aţi făcut atâta caz de el. Sfinte Doamne, hai să zicem că el a lucrat nu ştiu câţi ani la această întreprindere... eu cred că pentru lucrul acesta a fost plătit, nu-i aşa?

— Dragă Em, tu nu eşti de loc sentimentală. Nici tu, nici Bernie.

— Sunt foarte mulţumită că nu sunt. In orice caz nu înţeleg ce găseşti tu la oamenii aceştia.

— Cum se poate! apoi cu glasul ceva mai domolit — stând de vorbă cu bătrânul Swan, mă simt şi eu din nou tânăr; atât e totul. Cred că procedând în felul acesta

nu fac nicio greşeală, nu-i aşa?

Ridică nasul în vânt, dar se vedea cât de colo că se simte mulţumită. Va să zică aşa; în cazul acesta e foarte bine. Respiră adânc. Barney se simţea aproape înduioşat de atitudinea aceasta a ei.

Mai, Iunie. Începu să facă vizite din ce în ce mai dese celor din căsuţa dela capătul peninsulei. Uşa îl aştepta deschisă şi era întotdeauna bine venit. Se bucurau de apariţia lui, dar în felul lor liniştit, fără nimic ostentativ şi-i ascultau vorbele cu pietate. Îi pregăteau mâncările suedeze care-i plăceau. Se simţea mulţumit în mijlocul liniştei şi a simplităţii din casa lor. Ştia că Swan nu-i va cere niciodată nimic. Îi serveau legume din grădiniţa lui Swan şi nu ştiu de ce, dar acestea i se păreau mai gustoase decât aceleaş feluri de legume, aduse dela ferma lui care era la mică depărtare pe şoseaua naţională. Mazăre, fasole, cartofi, pătlăgele şi ridichi care erau atât de iuţi, încât după ce muşcai din ele, îţi dădeau lacrimele.

Uneori Barney şi Swan începeau să cânte vechile cântece ale tăietorilor, şi cele două femei cântau refrenul. Cei care treceau cu trăsurile prin apropierea casei, începură să vorbească în toate chipurile şi spuneau că la Bostrom se petrece în fiecare seară, deoarece bărbaţii chiue şi cântă, ca şi când ar fi beţi sau cine ştie ce.

Cât era ziua de lungă, Barney se gândea mereu la Lotta. Totuş când era în căsuţa lor, se simţea mulţumit numai de faptul că poate fi aproape de ei, că se poate uita la ea şi-i poate urmări fiecare expresie, cum apare şi dispare de pe obrazul ei adorat. Nici nu întindea mâna după ea. Părea că aşteaptă ceva de a cărui rezultat este pe deplin sigur, dar cu toate acestea trebue să procedeze cu băgare de seamă. Se mulţumea să fie în apropierea

lor. Să vadă bucătăria curată şi să audă tictacul ceasornicului de pe poliţă, să simtă mirosul unei mâncări delicioase care sfârâie în sosul ei. Karie apărea în uşă:

— La masă întinsă! Zor la mâncare, căci altfel o arunc!

Se simţea ca şi când anii s'ar fi întors înapoi. Mâncarea simplă şi grosolană, căsuţa mică şi curată, femeile acestea robuste care ţineau la el, bătrânul Swan, omul acesta fiziceşte uriaş şi cu mintea unui copil de şaisprezece ani — Barney se simţea din nou ca pe vremea când se găsea în micul bordeiu din codrul Maine; cele două femei din apropierea lui erau amândouă Nellie Glasgow, care-l îngrijeau, îl iubeau, iar bătrânul de lângă el era uriaşul bun şi blând care fusese Andrew Glasgow. Barney era din nou băiatul de altădată. Începu să vorbească şi el mai puţin îngrijit, deoarece felul acesta de a vorbi îl făcea să se simtă mai aproape de ei. „Ai fost pe acolo?" sau „Eu n'am nimic de a face cu aşa ceva", spunea el. Pe urmă băgă de seamă că Lotta a început să vorbească gramatical şi că întrebuinţează expresii alese, iar uneori corectează pe Karie din cauza felului ei neglijent în expresii.

— Mamă, nu mai spune *uhîm,* în loc de *da,* căci un astfel de cuvânt nu există.

— Uhuîm, cum se poate să nu existe uhîum! se miră Karie inocentă. Când îi văzu pe toţi trei că încep să râdă, se uită la ei mirată.

Incetul cu încetul oamenii din oraş începură să-şi dea şi ei seamă de ceea ce se întâmplă în casa aceasta. Remarcară fata, pentrucă era o frumuseţe autentică. Jumătate dintre tinerii din oraş alergau după ea, dar Lotte aproape nici nu se uita la ei, şi seara sta acasă împreună cu bunicul, cu mama ei — şi cu Barney Glasgow. Bătea

des Morts era un oraş mic şi locuitorii ieşeau seara şi se aşezau în pridvoarele caselor, sau se plimbau pe Butte până la capătul peninsulei, în trăsurile, cabrioletele, docarele şi brecurile pe care le aveau; dar plimbările acestea le făceau mai ales tinerii din oraş. Aceştia aveau cabriolete cu roţile înalte de coloare roşie şi galbenă şi cu cauciucuri pline. Se luau la întrecere şi le făcea plăcere să vadă cum aleargă caii de rasă înhămaţi la aceste vehicule uşoare. După ce se lăsa înserarea, îi vedeai că apar cu caii supţi în pântece care purtau capul sus şi ridicau picioarele ca nişte acrobaţi. In regiunea unde erau fabricele, drumul din Butte era pavat cu piatră; acolo unde erau casele aristocraţiei din industria hârtiei, pavajul era de cărămizi, iar doi trei kilometri, cât mai rămâneau până la capătul peninsulei, era drum bătut de argilă. Când era vreme bună, drumul acesta era foarte bun. Butte era locul favorit pentru alergările de curse. De cum scăpau din regiunea fabricelor, tinerii dădeau drumul cailor şi vehiculele uşoare sburau, sfârâind până aproape în marginea apei. Aci strângeau hăţurile, întorceau caii în loc, îi lăsau câţiva metri să meargă elegant la pas, apoi le dădeau din nou drumul pe distanţa de întoarcere. De pe terasa casei lui Bostrom, cum sta ascunsă în mijlocul grădinii de două hectare, îi puteau vedea. Lotta şi Karie stăteau sprijinite de stâlpii terasei şi se uitau după ei. La venire tinerii îşi îndemnau caii să galopeze din toate puterile, dar la întoarcere nu le mai dădeau drumul cu toată viteza, până când treceau de casa lui Swan. Stăteau foarte drepţi cu hăţurile în mâini şi caii băteau din picioare cu eleganţă, ca în arena unui circ; toţi aceştia se uitau îndelung şi atenţi spre casa lui Bostrom, iar unii dintre ei ridicau mâna la pălărie şi şi-o scoteau, chiar dacă n'avuseseră niciodată

ocazie să fie prezentaţi Lottei.

In două sau trei seri pe săptămână, cât fu vara de lungă, cei doi cai negri ai lui Barney erau proţăpiţi de stâlpul dela intrarea casei lui Bostrom. Celelalte seri şi le petrecea plimbându-se împreună cu Emma Louisa, cu membrii familiei sau cu prietenii lor. O întreagă colonie de oameni bogaţi din Butte des Morts, din Neenah şi Appleton aveau ferme foarte comode în Charlevoix, Michigan, pe marginea lacului şi aci făceau excursii *en famille* în fiecare vară. Dar de rândul acesta Barney declară:

— Anul acesta eu nu voi putea merge prea des pe la fermă. Afacerile merg prost şi mi se pare se pregăteşte ceva. Voi fi obligat să stau nemişcat aci în oraş şi să fiu cu ochii treji.

— Dacă tu nu mergi, atunci nu voi merge nici eu, răspunse doamna Emma Louisa. Eu nu am ce căuta acolo. Evvy mi-a spus că nici ea nu doreşte să meargă, câtă vreme nu va putea înota, nici juca tennis şi nici vâsli.

— Când spuneai că va naşte?

— In orice caz nu înainte de Octombrie. Dar nu ştiu ce-i cu ea, căci arată prost şi nu se simte bine. Sfinte Doamne, pe vremea când eu eram însărcinată cu Bernie, eram vioaie şi veselă ca un greere. Nu ştiu ce este cu fetele din ziua de astăzi. De obiceiu Evvy era foarte vioaie, dar acum s'a fleşcăit ca o cârpă de spălat vasele.

— Asta se întâmplă din cauză că pe vremea aceea tu m'ai avut pe mine, ca să-ţi fac curte, iar ea a avut parte de unul ca Orvie.

— Nu fi vulgar, domnule Glasgow.

— Dragostea nu este vulgară, Emma Louisa. Este un bun extrem de rar.

In vara aceasta fu văzut adeseori în timpul după amiezilor sau înainte de a se lăsa întunerecul, după cină, plimbându-se cu trăsura, împreună cu Emma Louisa. Uneori venea după el şi-l lua dela birou, cu Scotty care ţinea loc de vizitiu. Trăsura Victoria era un vehicul de lux, hamurile cailor erau încărcate de argint, Emma Louisa era întotdeauna îmbrăcată în câte o rochie elegantă de după amiază şi în cap cu pălăria înaltă, cocoţată peste pieptănătura care era o operă de artă a domnişoarei Lou Shifty. Barney nu se plimbase încă niciodată atât de mult cu Emma Louisa, ca în vara aceasta. Nu putuse suferi niciodată plimbările acestea spectaculoase cu trăsura uriaşă pe care o aveau. Emma Louisa se simţea fericită în măsura în care îi permitea firea ei de femeie înăcrită. Gusta plăcerile verii în Butte des Morts, căci ei nu-i plăcuse niciodată ferma dela Charlevoix şi nu era o femeie care să se prăpădească după peisajele rurale. Acum Evvy, care era însărcinată şi nu părea câtuş de puţin fata vioaie şi vorbăreaţă de altădată, îi da şi ea de gândit. Bernie la rândul său, nici el nu se ocupa mai de aproape de fetele care erau mereu pe urmele lui. Iar Barney care părea atent, deşi nu vorbea prea mult, sta tot timpul îngândurat. Probabil se gândea la afacerile lui, la panica din industrie şi la atâtea altele. Astfel sta cu trupul drept în trăsura luxoasă, alături de Barney, care reprezenta dovada vizibilă a succesului ei în calitate de femeie. Soţul ei era cel mai frumos bărbat din Butte des Morts, şi cel mai bogat, cel mai elegant şi cel mai priceput. Ea însaş era un fel de regină. Inclina capul cu graţie spre stânga şi dreapta, ca să salute câte o trăsură în care era câte o personalitate regală de mai puţină importanţă, ieşită să beneficieze de aerul curat al serii. Domnul şi doamna Bremmer. Bună seara Carrie. Ce faci

Augie. Frumoasă seară, ce zici? Soţii şi soţiile aşezate alături în trăsurile scumpe, semănau straniu unul cu altul, cum seamănă orice bărbat şi femeie, după o convieţuire de un sfert de veac — datorită faptului că sunt preocupaţi de aceleaş gânduri, mănâncă aceleaş bucate, dorm în acelaş pat şi beneficiază de aceleaş mijloace chimice, spirituale şi au aceleaş emoţii — dar Barney şi Emma Louisa Glasgow nu semănau de loc unul cu altul. El nu încetase niciodată să rămână sufleteşte departe de ea şi astăzi semănau tot atât de puţin unul cu altul, ca şi în prima zi după căsătoria lor.

— Intoarce, Scotty!

— Bernard, de ce nu vrei să mergem până la capătul drumului. Imi place atât de mult drumul acesta pe marginea apei.

— E praf, şi în partea aceasta drumul e prost. Nu face să stricăm de pomană arcurile trăsurii. Prin urmare se întoreceau înainte de a ajunge în drumul bătut care era în partea cealaltă pe Butte.

Dacă ar fi putut cunoaşte gândurile ce-i treceau lui acum prin minte, ar fi sărit din trăsură şi ar fi fugit înspăimântată. In mintea lui se încolăceau şi se sbăteau gânduri ucigaşe, întocmai ca nişte şerpi veninoşi. Gândurile lui în legătură cu Emma Louisa erau înspăimântătoare. Gândurile acestea îi înveninau fiecare clipă. Avea momente de irascibilitate penibilă, după care urmau pornirile lui de un farmec irezistibil. Obsedat de convingerea că este vinovat, devenea inexplicabil de atent.

— Emma Louisa, nu ai nevoie de un şal ca să ţi-l pui împrejurul umerilor?

Când pleca de acasă la Milwaukee sau Chicago, pentru câte o afacere, la întoarcere îi aducea câte un dar neaşteptat şi scump. Emma Louisa nu era o femeie cu

tact. Se uita la bijuteria sau la rochia de mătasă pe care i-a adus-o şi pe urmă le arunca cu desgust. Ştia foarte bine că nu va putea dărui Lottei aceste obiecte delicate şi fragile, de aceea le alegea preocupat de imaginea ei şi simţea o mulţumire perversă, să se gândească la ea în timpul cât le alege şi le plăteşte. Se adresa câte unui bijutier sau unei vânzătoare dintr'un magazin de lux, spunându-i:

— Aş vrea ceva pentru o doamnă — huîmhu — de vreo nouăsprezece sau douăzeci de ani; este înaltă şi blondă, dar nu o blondă cu părul galben ci mai mult auriu-roşcat.

— Probabil fiica dumneavoastră?

— Nu.

— Înţeleg. Vânzătorul renunţa să-i mai arate obiectul la care se gândise, şi-i arăta altceva mult mai frumos şi mai scump.

Lui Barney îi plăcea să ţină în mână obiectele acestea, căci uitându-se la ele, simţea o mulţumire senzuală. Nu ştia ce să facă cu ele, aşa că le aducea acasă, şi le da doamnei Emma Louisa.

Cunoştea anumite expresii aduse din New England pe care le auzise dela mama ei, doamna Hannah Hewitt, aşa că pe acestea le întrebuinţa şi ea adeseori: „Doamne, fii cu noi şi nu ne scrie osândă; bine domnule Glasgow, cum îţi închipui că eu voi putea îmbrăca bluza aceasta de mătasă albastră, şi la ce voi putea întrebuinţa dantela aceasta care este bună pentru copii!" Altădată îi aducea câte o diademă lucrată în formă de fluture, ca să şi-o pună în păr, plină de pietre scumpe, sau un inel cu diamante. Se uita desnădăjduit la femeia aceasta lipsită de orice graţie care trecuse demult de cinzeci de ani, cu părul cărunt şi ca o ţesală, cum ţine în mâna plină de

petele cirozei, obiectul preţios pe care ea îl disprețuia.

— Dacă nu-ţi place, dă-l lui Evvy.

— In starea în care se găseşte, ea nu poate purta acum astfel de lucruri, şi tu ştii foarte bine că nu le poate purta. Aproape n'a pus niciodată nici cel puţin darurile pe care le-a primit de nuntă.

— In cazul acesta aruncă-l şi lasă-mă în pace!

Cu o mişcare lipsită de graţie doamna Emma Louisa punea darurile acestea într'un sertar sau în câte o comodă. Dar uneori înainte de a renunţa la ele, le arăta prietenelor ei care veneau s'o vadă şi ai căror bărbaţi erau mai puţin atenţi.

— Mi l-a adus Bernard dela Chicago. Crede-mă, bărbaţii aceştia sunt toţi nişte găgăuţe. L-a costat cel puţin cinci sute de dollari, dar eu n'am nevoie de el şi nici nu-l voi purta niciodată de astăzi înainte.

Uneori vizitatoarea dădea Emmei Louisa să înţeleagă, că ar fi dispusă s'o ajute ca să scape de darul pe care ea nu-l aprecia:

— Intru cât mă priveşte pe mine, ţi l-aş da bucuroasă, căci nu mă interesează. Dar mi-ar fi imposibil să jignesc sentimentele domnului Glasgow. Nu m'ar mai ierta niciodată, dacă ar afla că ţi l-am dat.

Doamna Emma Louisa, femeia de fier, începuse să prindă rugină. Era un fel de pionier, dar unul căruia îi lipsea frontiera pe care ar fi trebuit s'o treacă în această calitate. Dacă s'ar fi născut cu un secol în urmă, ar fi fost una dintre femeile acelea deşirate, cu dinţii încleştaţi, arsă de soare, neîmblânzită, în cap cu pălăria mare şi încălţată în cisme, care mânau carul cu boi în largul praeriei nerăscolite de pluguri şi îndreptându-se spre apusul soarelui. Ar fi lucrat din greu, s'ar fi închinat şi ar fi îndurat toate greutăţile primei colonizări, iar

un indian care ar fi întâlnit-o în drumul lui, ar fi avut multă bătaie de cap cu ea.

In casa frumoasă din Butte des Morts, totul era calm şi luxos. Aci nu erau dificultăţi de înlăturat, prin urmare trebuia să le inventeze ea însaş. Făcea adevărată tragedie din risipa slugilor, o problemă din policandrul de cristal, din tapetele fine, din draperiile dela ferestile dormitorului şi din scuturatul de fiecare săptămână. Dimineaţa când pleca în piaţă, se oprea pe la Evvy şi întârzia tocmai deajuns, pentru a face pe această tânără matroană să tremure la gândul încercării ce o aşteaptă.

„— După masă trebue să te odihneşti întotdeauna puţin. Nu te surmena. Nu uita că acum trebue să mănânci pentru doi. Dă-te imediat jos de pe scaunul acela; trebue să fii nebună! Nu se poate să alergi cu automobilul acela, aşa cum te-am văzut gonind ieri, căci altfel rişti să ai un accident. Părul tău arată prea gras; îţi voi trimite pe Lou Shifty, imediat ce va termina cu mine, ca să ţi-l spele. Ingrijeşte-ţi dinţii, căci altfel ai să rămâi ştirbă".

Impărăştiind spaima împrejurul ei, se ridica şi pleca la băcănia lui Dingler unde se găseau articolele destinate celor din Aleea Milionarilor. Dingler's fusese primul în Butte des Morts care adusese grape-fruit, fructul acela astringent şi răcoritor pe care gospodinele de pe vremea aceea îl refuzau, spunând că este un fel de portocală amară. Dingler's avea şi andive franţuzeşti. Legumele acestea palide şi cu aspect străin erau într'un coş de nuiele şi se spunea că vin de-a-dreptul din Belgia. Nimic nu putea fi prea bun şi prea scump pentru cei din Butte.

Trecură lunile Mai, Iunie, Iulie şi acum era August. Emma Louisa sâcâia pe cei din apropierea ei, făcea cum-

părături, se plimba cu trăsura şi se frământa fără odihnă. Evvy îşi pierduse silueta şi se îngreunase, iar uneori începea să sbiere la Orvie, într'un fel care îl făcea să tresară, căci îi aducea aminte de mama ei. Dar îşi zicea că toate aceste se datoresc stării în care se găseşte acuma. Bernard Glasgow făcea planuri şi aştepta, se plimba cu Emma Louisa, făcea vizite în casa lui Bostrom şi aştepta, se uita la fată şi aştepta.

In mintea lui începea să se formuleze soluţia definitivă. Voi aştepta până ce se va naşte copilul lui Evvy, îşi zicea el, şi pe urmă se va termina şi cu asta. Trebue să se termine, căci nu mai pot continua în felul acesta. Mi-am închipuit că-mi va fi deajuns s'o ştiu că este aproape de mine, ca s'o pot vedea. Dar nu este deajuns...

Oraşele Milwaukee şi Chicago erau la depărtare de câteva ceasuri; îi va procura o slujbă la una dintre sucursalele Intreprinderilor Glasgow, după ce-şi va termina cursurile la Liceul Comercial de aci. Va închiria un apartament cochet şi se va duce la ea tot din zece în zece zile. Drumul, până acolo nu dura o noapte întreagă, ca cel dela Ridge. Milwaukee şi Chicago sunt oraşe mari, aşa că poţi veni şi poţi pleca, fără să te ştie nimenea.

— Ce ai zice să-ţi găseşti o slujbă la Chicago? o întrebă el într'o seară. Swan era în grădină şi Karie la bucătărie. Rămăseseră singuri în micul salon.

— Cine — eu? Bunicului nu-i va plăcea oraşul Chicago; i se va părea nesuferit, şi cred că mama va fi de aceeaş părere.

— Eu nu m'am gândit la ei. M'am gândit numai la dumneata.

— Singură! M'aş simţi izolată şi mi-ar fi frică să stau singură la Chicago.

— Eu voi fi lângă dumneata! apoi văzând-o că se uită speriată la el, adăugă: Vreau să spun că eu merg foarte des la Chicago, pentru afaceri. Voi avea grijă de dumneata şi de fiecare dată vom mânca împreună şi ne vom duce la teatru. Cred că asta ţi-ar face plăcere, nu-i aşa?

— Da, mi-ar face; dar dumneata eşti om însurat şi — cu îndrăsneală — oamenilor li se va părea straniu, dacă ne-ar vedea împreună.

— Asta nu este treaba lor. In orice caz nu vor putea afla.

Se uită la el cu privirile pline de reproşuri şi mâhnire. Ochii frumoşi i se umplură de lacrimi:

— Cred că dumneata nu ai o idee tocmai frumoasă despre mine, dacă-ţi închipui că eu aş putea fi o astfel de fată. Obrazul i se înroşi şi tresări puţin, întocmai ca o petală de trandafir.

— Lotta! Drăguţa mea! Lotta! Işi uită de toate, de prudenţă, de planurile pe care le făcuse, de îndoielile lui, şi se pomeni alături de ea, sărutându-i obrazul ud de lacrimi, ochii, gura şi acum o ţinea strâns în braţe, aşa cum visase şi dorise de luni de zile. Fata părea supusă, pe urmă începu să se sbată. Il îndepărtă de ea şi începu să respire şuerător.

— Nu se poate să faci astfel de gesturi faţă de mine, nimenea nu poate să se poarte în felul acesta faţă de mine, afară de cel care se va căsători cu mine.

— Mă voi căsători cu dumneata.

— Cum te vei putea căsători? Dumneata eşti însurat.

— Dacă vei avea răbdare, voi aranja şi chestiunea aceasta...

— Iţi baţi joc de mine. Numai din cauză că eu sunt o fată săracă şi părinţii mei sunt oameni care muncesc,

de aceea crezi că poţi să-ţi baţi joc de mine. Eu sunt fată cumsecade. Poţi să întrebi, dacă vrei, pe toată lumea.

— Ştiu că eşti fată cumsecade. Tocmai acesta este motivul că eu... pentrucă te ştiu fată cumsecade. Ascultă, draga mea. Sunt nebun după dumneata. Cred că ştii. Un glas lăuntric — probabil prudenţa moştenită dela străbunii lui scoţieni se auzi spunându-i în şoaptă: Ce tot îndrugi, Gusto! Tacă-ţi gura, prostule!

Probabil reflexul acestei prudenţe i se oglindi pe obraz, căci fata îi răspunse:

— Cred că nu te-ai gândit în mod serios, când mi-ai spus vorbele acestea. Probabil îţi închipui că fiind tânără, îţi poţi...

— Spune, Lotta, despre mine îţi închipui că sunt bătrân? Spune-mi adevărul, te gândeşti la mine cum te-ai gândi la un om bătrân? Te întreb, pentrucă eu nu sunt bătrân. Nici vorbă de aşa ceva. Evident, Evvy şi Bernie sunt mai în vârstă decât dumneata, dar uneori îmi vine şi mie să cred că Bernie este mai bătrân chiar decât mine. Începu să râdă şi o apucă de mână.

— Da, el este mult mai calm şi vorbeşte ca un om în vârstă.

Ii lăsă mâna din mâna lui şi se uită la ea mirat.

— Cunoşti pe Bernie? Unde l-ai întâlnit?

— O, fireşte, a fost la noi, ca să stea de vorbă cu bunicul. De ce mă întrebi?

— Da, evident. Sigur, îmi aduc aminte. Karie ieşise din bucătărie şi acum era în grădină, alături de Swan. Din locul unde erau aşezaţi în salon, o văzu că vine spre ei. Ascultă, Lotta, să nu pomeneşti nimănui despre ceea ce ţi-am vorbit. Ceea ce ţi-am spus, este foarte serios. Dar s'ar putea ca până în ziua când — când voi

putea aranja această chestiune, o indiscreţie să zădărnicească totul.

— Nu voi spune nimănui, se învoi ea numaidecât. Par'că prea s'a grăbit să se învoiască, îşi zise el, deşi rămăsese năucit de propria sa impetuozitate.

Scena de dragoste desfăşurată între ei fusese destul de proastă şi nu fusese nici satisfăcătoare. In orice caz nu semăna de loc cu ceea ce plănuise el în visurile lui treze.

Se simţea înspăimântat, dar în acelaş timp şi mulţumit. Părea straniu, dar cu toate acestea când venea acum la ei, Lotta par'că se ferea de el. A început să devină prevăzătoare, îşi zicea el. Drăguţa de ea; cât este de cuminte. Sta de vorbă cu Karie. In timpul din urmă stase foarte mult de vorbă cu Karie. Pentru el devenise un fel de refugiu. Femeia aceasta avea ceva care îţi dădea impresia că te găseşti la adăpost şi ferit de orice primejdie. Părea că ar căuta anume să-l ferească din calea unei primejdii care-l ameninţă. Intr'un rând îi spuse:

— Domnule Glasgow, cred că avem nenumărate motive pentru a-ţi fi recunoscători. Tata încasează bani pentru slujba aceea uşoară pe care o are în fabrică şi despre care ai putea spune că nu însemnează nimica. Tot aşa şi eu, dacă vine vorba de asta. Pe urmă Lottie care reuşeşte atât de bine la Liceul Comercial.

— Nu vorbi copilării, Karie. Sunt foarte mulţumit c'am putut face ceva pentru voi. S'ar putea — huîm — ca mai târziu să întrebuinţăm şi pe Lotta la fabrică. Stenografa pe care o am — bătrâna Josie Sinnott — a început să se moleşească. Aş putea s'o trec lui Bernie, sau lui Van der Boogaart şi să ofer această slujbă Lottei...

— Dacă aş fi în locul dumitale, eu nu m'aş gândi la

Lottie, îl întrerupse Karie. Pe urmă se uită la el, puţin înspăimântată de vorbele pe care le pronunţase.

— Ce înseamnă asta? Ce vrei să spui?

— O, nimica... dar Lottie este o fată stranie. Uneori îmi vine şi mie să cred că nu mai sunt în stare s'o înţeleg, deşi sunt mama ei. Altădată pare atât de indiferentă, încât îmi face impresia că este de piatră. De vorbit nu prea vorbeşte mult, dar planurile ei sunt demult făcute şi limpezite. Oamenii aceştia liniştiţi, ştiu întotdeauna ce urmăresc şi unde vor să ajungă. Eu, eu sunt ca şi tata, fire credincioasă care duce jugul înainte. Despre Lottie însă eu cred că moştenirea finlandeză şi portugheză, care vine dela mama, sau topit împreună undeva în sufletul ei şi au determinat-o să fie aşa cum este. Nu vreau să spun că este o fată meschină, căci nu este. Nu este câtuş de puţin. Este o fire, nu ştiu cum să-ţi spun — care plănueşte totul dinainte şi planurile acestea nimic nu i le mai poate schimba. Cred că trebue să aibă firea despre care se spune că este ambiţie. De fapt acesta este adevărul — Lottie este o fată extrem de ambiţioasă. Nu este ca mine, molâie şi incapabilă să maltrateze chiar un câine.

— Lotta este o fată adorabilă! O fată fără pereche!

— Domnule Glasgow, de ce nu-ţi acorzi un scurt concediu? Nu te-ai mişcat din oraş cât a fost vara de lungă, şi arăţi foarte obosit. La vârsta dumitale n'ar mai trebui să lucrezi atât de mult.

— Ce vrei să spui cu vorbele acestea... vârsta mea? Când te aude omul vorbind, îi vine să creadă că eu sunt om bătrân.

— De, niciunul dintre noi nu va mai întineri. Numai tata, care spune că iarna viitoare va pleca din nou în codru, indiferent de umărul care-l doare. Spune că nu

mai poate sta departe de Ridge.

— Bine, dar dumneata nu pleci; dumneata şi Lotta nu veţi pleca, zise el speriat.

— De, nu mi-ar conveni să ştiu pe tata singur acolo. Abia ieri îi spuneam lui Bernie...

Bernie! Zilele următoare supraveghie deaproape pe Bernie. Dar Bernie îşi vedea de treabă la birou, iar acasă vorbea despre un teren de golf pe care avea de gând să-l pregătească şi să-l instaleze pe terenul de fâneaţă de dincolo de colina care da cu faţa spre fluviu. Seara îi plăcea să se plimbe cu trăsura, vreme de un ceas. Avea o trăpaşă murgă, foarte frumoasă şi-şi purta capul întocmai ca o fată cochetă. Bernie se plimba până la capătul drumului şi înapoi, iar de aci apuca în lungul şoselei naţionale, ca şi ceilalţi tineri din oraş.

Intr'o seară caldă de Iulie, când Barney şi Emma Louisa tocmai ieşiseră să se plimbe cu trăsura lor pe Butte, în lungul pavajului de cărămidă, auziră pe urma lor un clinchet de alămuri, foşnet de hamuri care se apropie şi trec înainte. Era Bernie cu cabrioleta lui înaltă care trecea în trap întins.

— Ia te uită! Cine este în trăsură, alături de Bernie? Cine este fata aceea?

Sângele îi năvăli spre creer şi-l simţi bătându-i violent în tâmple. Inainte de a putea răspunde ceva, Emma Louisa continuă:

— E fata aceea! E fata lui Swan Bostrom. Frumoasă purtare! Când are atâtea fete distinse şi drăguţe aci în Butte des Morts, ce nevoie are să-şi piardă vremea cu o astfel de fată? Ascultă, Bernard, va trebui să vorbeşti cu el. Asta este o treabă care te priveşte pe tine.

Ziua următoare Barney vorbi cu fiul său:

— Te-am văzut aseară plimbându-te cu fata aceea a

lui Lindbeck.

Erau împreună în biroul lui Barney, la fabrică.

— Da!... Van der Boogaart îmi spune că cei dela Kaukeauna au intenţia să înfiinţeze o sucursală la Chicago, sau că vor înfiinţa una, imediat ce panica se va linişti şi afacerile vor prinde să se mai înviioreze; ei sunt de părere că aşa se va întâmpla. Roosevelt spune...

— Cum se poate să faci aşa ceva?

— Ce anume?

— Să iei pe Lotta... pe domnişoara Lindbeck la plimbare?

— Am trecut prin faţa casei; ei erau în grădină, şi m'am oprit ca să stau de vorbă cu ei — cu Swan şi cu ele — şi L... domnişoara Lindbeck a admirat mânza mea — ei îi plac foarte mult caii şi spune că ar prefera...

— Ascultă tinere, sbieră Barney pierzându-şi răbdarea. Cred că ai avea şi alteeva mai bun de făcut, decât să ieşi seara la plimbare cu trăsura, împreună cu fetele lucrătorilor din fabrică, să treci pe lângă trăsura în care este maică-ta şi tot oraşul să se uite cu gura căscată după tine. Să te laşi de astfel de treburi — mai înţeles!

Obrazul rumen al lui Bernie se rumeni şi mai adânc; ochii albaştri îi scăpărară în dosul ochelarilor.

— Cum se poate; am băgat de seamă că şi tu te duci în casa lor, te duci chiar foarte des şi majoritatea timpului ţi-l petreci împreună cu ei.

— Asta este cu totul alteeva. Eu mă duc la ei, ca să stau de vorbă cu bătrânul Swan. Cu prietenul meu.

— Vorbă să fie, ripostă Bernie. Dar imediat după aceea păru speriat, ca şi când i-ar fi părut rău de cuvintele pe care le-a pronunţat.

Mâna lui Barney se încleştă pe bucata grea de silex de pe biroul său. In primul moment Bernie îşi zise că o va arunca în cap. Obrazul lui Barney era acum ca o flacără roşie-vineţie. Mâna încleştată pe silex se destinse, cealaltă mână îi fugi pe marginea tăblici dela birou; găsi butonul soneriei şi în birou apăru numaidecât statura impunătoare a domnişoarei Josie Sinnott.

— Vreau să-ţi dictez o scrisoare. Stai un moment, Bernie. Probabil te va interesa conţinutul acestei scrisori.

Josie Sinnott îşi deschise carnetul de dictat, şi zâmbi maliţioasă lui Bernie care se oprise în loc; îl cunoştea dela vârsta de zece ani, dar totuş faptul acesta nu putea să scuze nerusinarea observaţiei pe care o făcu în calitate de funcţionară, fiului patronului ei, şi nici nu putea explica lumina ironică a privirilor ei, care desmintea zâmbetul ce-i juca pe buze:

— Aseară am văzut pe cineva care se plimba cu o fată foarte drăguţă.

Se uita la Barney, nu la Bernie. Amândoi se uitară miraţi la ea. Se făcu tăcere. Barney îşi drese glasul:

„Russell A. Eubank... Glasgow Pulp & Paper Company... Milwaukee... Wisconsin... Dragă Russ... După cum probabil îţi vei aduce aminte din precedentele comunicări pe care ţi le-am făcut şi din conversaţiile ce le-am avut împreună, mă gândesc de multă vreme să înfiinţez o sucursală la Chicago, cu scopul de a accelera distribuirea produselor de hârtie, dar în acelaş timp şi pentru încheierea afacerilor privitoare la achiziţionarea unor valori ale exploatărilor miniere; vreau să cumpăr dreptul de exploatare al minereului de fier, mai ales că acum preţurile sunt scăzute şi sunt convins că mai târziu preţurile minereului acestuia se vor urca foarte mult... După votarea Legii Căilor Ferate, viitorul şinelor de oţel... şi

vreau să-ţi dau sub ordinele dumitale, deocamdată în calitate de asistent, pe fiul meu Bernard Glasgow, junior, care cunoaşte...".

— Eu nu voi pleca! ţipă Bernie, apoi ieşi din birou şi trânti uşa pe urma lui.

Prima săptămână din luna August veni şi trecu; începu a doua săptămână. Bernie trecea prin faţa casei Bostrom, dar calul lui nu aştepta niciodată legat de stâlpul din apropierea porţii. Cei doi cai negri însă erau mereu acolo. Cei din Butte des Morts începură să ridice dintr'o sprânceană.

„— Bătrânul Swan? Mofturi! Ascultă-mă pe mine, hodorogul acesta a început să alerge după fata aceea frumoasă a lui Lindbeck. Ţine minte ce-ţi spun. In fiecare zi este în casa lor".

„— Ei haide, lasă vorba asta; nu te gândeşti că este destul de bătrân pentru a fi tatăl ei".

„— De, n'am auzit încă pe nimenea spunând, că aşa ceva ar putea fi o piedecă".

Localnicii se culcau foarte devreme, dar suedezii aceia din casa lui Bostrom stăteau seara până târziu. Căldăruşa de cafea forfotea pe plită şi la ferestile căsuţei de pe marginea apei se putea vedea lumina vreme îndelungată, după ce toate celelalte case de pe Butte erau adormite. Uneori după ce se întorcea din plimbarea făcută împreună cu Emma Louisa, soţia sa îl auzea spunând cu glasul liniştit:

— Cred că ar fi bine să fac o plimbare pe jos, înainte de a mă culca. In timpul din urmă nu mai pot dormi bine.

Emma Louisa ştia că are dreptate. El care ani de-a-rândul dormise adânc şi liniştit, alături de ea în acelaş pat, acum se svârcolea în aşternut, murmura şi ofta toată noaptea.

— Ce s'a întâmplat, Bernard? Nu poţi să dormi? Nu e simţi bine?

— Lasă-mă în pace.

In luna August nopţile de vară sunt calde; bătătoarele abricei de dincolo de fluviu se auzeau gemând stins. Uneori cobora din pat în timpul nopţii; îl vedea umblând le colo până colo prin dormitor, în cămaşa lui lungă de lormit, apoi îmbrăca un halat uşor şi-şi punea papucii; u cămaşa desfăcută pe pieptul păros, cobora încet scara i se oprea în faţa uşii deschise, ca să se uite în fundul ntunericului, unde clipeau luminile fabricei de dincolo le fluviu. In mintea lui chinuită planul începea să se împeznească.

Adecă de ce nu? Am cinzeci şi patru de ani; am dreptul să-mi trăesc viaţa aşa cum vreau; de ce să nu profit de ceea ce mi-a mai rămas dintr'ânsa? Lui Emma Louisa îi voi da orice sumă de bani va dori. Evvy este acum la casa ei; Bernie va conduce fabricele, căci în orice caz eu sunt sătul de ele. In faţa mea se aşterne universul întreg şi aşteaptă ca să-l vizitez; eu sunt încă bărbat tânăr, dar ce-am văzut până acum din lumea aceasta — vreau să văd Italia şi Spania, China şi India şi toate celelalte ţări. N'ai decât să te gândeşti la Jim Fisk, la Corey, la Hyde sau la Stanford White — probabil toţi aceştia şi-au făcut de cap, dar cel puţin au trăit. Şi s'au şi distrat cu banii pe care i-au adunat. Ce altceva am făcut eu în ultimii douăzeci şi cinci de ani, în afară de faptul că am lucrat, am dormit, am mâncat şi m'am uitat la obrazul de mort al soţiei mele? Trebue să-mi trăesc viaţa şi voi lua câteva milioane în buzunarele largi ale vechilor mei pantaloni, şi pe cinstea mea o voi trăi, alături de cea mai frumoasă femeie din lume.

Cam la această epocă privirile lui deveniră furişe şi înfăţişarea neglijentă. Nu neglijentă din punct de vedere fizic sau material, ci din punct de vedere spiritual, căci el era predestinat să fie întotdeauna un dandy. Ochii lui îndrăsneţi, cu firişoare subţiri de sânge, ochii aceia nebănuit de albaştri şi senini, acum se fereau să întâlnească privirile altora. Dar nu din pricină că ar fi avut mustrări de conştiinţă. Simţea o indispoziţie fizică dela stomac, când se gândea la Emma Louisa, în calitate de soţie a lui. Era îndrăgostit de fata aceasta. Dar era bărbat destul de inteligent, care ştie ce se cuvine şi are bun simţ deajuns. Ştia că el, Barney Glasgow, la vârsta de cinzeci şi patru de ani se face de râs, alergând după o fată de nouăsprezece ani. Dar deşi ştia, totuş nu se putea împotrivi nebuniei ce pusese stăpânire pe el. N'avea încă niciun plan. Se lăsa în voia sorţii, ceea ce până acuma nu făcuse niciodată în viaţa lui.

In fiecare dimineaţă la masă era întâmpinat de doamna Emma Louisa şi de Bernie; uneori venea şi Evvy care era trasă la faţă şi părea stranie cu vinişoarele acelea albastre ce i se vedeau de sub pielea transparentă a tâmplelor.

— Evvy, tu nu arăţi bine.

— De, Gusto, cred că trebue să-ţi spună cineva, dacă nu ţi-a spus încă: domnule Glasgow, căsătoria fiicei dumitale este pe cale să fie binecuvântată de ceea ce dumitale îţi va fi nepot sau nepoată — aşa că te rog să ţii seamă de faptul acesta.

Părea atât de abătută, încât ar fi fost în stare să-i plângă de milă. O ciupi uşor de obraz:

— In cazul acesta grăbeşte-te şi termină cât mai repede cu afacerea asta. Mie mi-a plăcut şi felul în care arătai înainte de a te căsători.

Emma Louisa se simţea consternată şi jignită de felul acesta de conversaţie dintre părinte şi fiică. Pe urmă Evvy luă o atitudine languroasă şi începu să fredoneze un cântec popular: *Ţi-e gândul la alta pe care-o iubeşti, dar totuş pe mine mă urmăreşti.*

Barney se aprinse la obraz şi se uită la ea cu ochii mari. Dar alungă gândul ce-i trecuse prin minte. Evident, ea nu ştia nimica, nu bănuia nimic şi nici nu avusese intenţia să facă vreo aluzie. Era nervos şi mereu gata de harţă.

Nu luase totuş nicio măsură pentru a duce până la capăt ameninţarea de a transfera pe Bernie la Chicago. De altfel nici el nu dorea să-l transfere. Se cutremura la gândul că va fi condamnat să stea singur la masă, faţă în faţă cu Emma Louisa, dimineaţa, la amiază şi seara, în casa aceasta mare. Era destul de rău chiar cu Bernie, care era obligat să le ţină tovărăşie. Fără el, viaţa va fi insuportabilă. In sfârşit, netrebnicul acesta îşi primise în orice caz lecţia.

Prin urmare fu adevărată lovitură pentru el, când într'o seară de August văzu cabrioleta fiului său în faţa casei lui Bostrom şi mânza proţăpită de stâlpul dela intrare, iar pe el îl auzi vorbind în salon. Lui Bernie îi plăcea să vorbească şi avea un glas profund şi plin de rezonanţe; întrebuinţa cuvinte pompoase şi avea un important stoc de întâmplări stranii pe care le debita. Barney spunea despre el că vorbeşte ca un predicator negru. Se opri în faţa uşii, ca să-l audă ce vorbeşte.

„— Arta de a fabrica hârtie, spunea Bernie cu glasul solemn, a fost practicată la început de vechii chinezi. In general descoperirea artei de a fabrica hârtie din materii fibroase, prefăcute în pastă, se atribue poporului chinez. Este un proverb chinezesc care spune: „Timpul

şi răbdarea este în stare să prefacă în mătasă o frunză de dud". Tot chinejii au descoperit şi faptul că frunza de dud poate fi întrebuinţată şi pentru altceva, nu numai pentru mătasă".

Cuvintele acestea i se păreau cunoscute. Barney îşi aduse numaidecât aminte, că în luna Martie Bernie vorbise la adunarea ţinută în Milwaukee de către Membrii Asociaţiei Industriaşilor de hârtie. Cuvântarea lui fusese publicată în ziarele din Milwaukee şi Butte des Morts. Prin urmare acesta este motivul că şi-a adus aminte de cuvintele de adineaori. Ce dobitoc!

— Sfinte Doamne! se auzi glasul lui Karie.

— Iţi dai seamă acum — se adresă Bernie lui Swan, dar fără să mai aştepte răspunsul, deoarece majoritatea întrebărilor lui erau mai mult formule retorice — îţi dai seamă, Swan, că în cei cinzeci de ani cât ai lucrat în calitate de tăietor de păduri şi aci în fabrică, partea dumitale de contribuţie pentru promovarea cetitului şi a educaţiei, este mult mai importantă decât a lui Franklin sau a lui Mergenthaler?

— Nu-mi dau de loc! răspunse Swan năucit. El nu ştia cine a fost Franklin şi nici Mergenthaler.

Admirabil, îşi zise Barney şi începu să râdă pe înfundate. Sunt convins că va vorbi până când oamenii aceştia se vor sătura să-l mai vadă în casa lor. Stând în faţa uşii, în mijlocul întunerecului, şi ascultând cu capul plecat înainte, cu zâmbetul pe buze, Barney era în stare să vadă chipul mirat al bătrânului Swan, credulitatea blândă a lui Karie şi politicoasa, dar prefăcuta atenţie a Lottei. Bernie continuă cu glasul mieros:

„— Adepţii creştinismului care în cea mai mare parte au fost oameni ignoranţi şi superstiţioşi, s'au îndreptat spre răsărit, ca să înereştineze prin cuceriri locuitorii

acestor ţări antice şi să ia din mâna necredincioşilor mormântul Mântuitorului; dar aci spre mirarea lor au constatat existenţa multor arte şi rafinamente pe care ei nu le cunoşteau. Când arabii au cucerit splendidul oraş Samarkand din mâna chinejilor, în anul 704 A. C. au găsit ceva mai preţios decât prăzile materiale, deoarece în oraşul acesta înflorea industria fabricării hârtiei, al cărei secret la plecare l-au dus în oraşele şi cetăţile lor. La rândul lor europenii din apus au învăţat fabricarea hârtiei dela arabi, datorită cruciaţilor care au vizitat Bizanţul, Palestina şi Syria. Dela ei ştiinţa aceasta a trecut la noi".

„— O, domnule Glasgow!" Acesta era glasul Lottei. Zâmbetul de dispreţ dispăru de pe obrazul lui Barney şi se grăbi să intre în casă.

— De ce nu închiriezi o sală, Bernie, zise el, apoi adăugă: Va să zică „frunza de dud poate deveni mătasă", ei? Se îndreptă spre Lotta şi o ciupi uşor de obraz: Ce zici de mătasa asta! apoi se întoarse spre ceilalţi: Ce faceţi oameni buni! Văd că Bernie v'a legat cu curele pe scaune, ca să vă poată ţine o conferinţă, huîm?

— Tot ce spune pare atât de minunat — atât de minunat, protestă Karie. Gândeşte-te chiar numai la tăticu; dacă n'ar fi fost el şi ceilalţi de o seamă cu el, astăzi multă lume nu ar şti să scrie şi să cetească.

Swan se scărpină în creştetul capului şi începu să zâmbească sfios.

— Adevărul este că nici eu nu prea ştiu să cetesc.

— Dă-mi voie, Swan, să te învăţ eu, zise Bernie cu entusiasm.

Barney simţi că un şuvoiu de sânge fierbinte, repezit de furie şi gelozie, i se urcă la cap, aşa cum se întâmpla foarte des în timpul din urmă.

— Ia spune, ce faci tu aici în realitate? Operă misionară? Fetelor, nu e nevoie să ascultaţi la ceea ce spune el, numai pentrucă este fiul stăpânului. Tot timpul nu face altceva decât îndrugă prostii. Toată lumea îi zice Bernie, caraghiosul.

— Eu sunt de părere că ceea ce spune este foarte interesant, răspunse Lotta pe un ton politicos. Afară de asta întrebuinţează întotdeauna cuvinte alese.

Barney încercă să se stăpânească şi-şi dete seamă că singurul mijloc folositor este, să ia situaţia în glumă:

— Da, tot aşa îşi închipue şi el, nu-i aşa Bernie. Sfinte Atotputernice, auzi, să înveţe pe bătrânul Swan să cetească. El este mai deştept decât vei putea tu să fii toată viaţa ta, fie că ştie, fie că nu ştie să cetească. Nu-i aşa fetelor?

— Eu nu ştiu ce să zic, răspunse Karie cu toată sinceritatea. Nici eu nu prea ştiu să cetesc bine, deoarece la vârsta de unsprezece ani a trebuit să părăsesc şcoala. Astăzi însă mi-ar face plăcere să pot ceti.

Barney stărui în atitudinea dela început. Se uită la fiul său şi ochii îi scăpărau de revoltă:

— Va să zică ai venit aici cu scopul să-i înveţi să cetească, ei?

Bernie se ridică în picioare şi zâmbi:

— Am venit să invit pe oamenii aceştia cumsecade la serbarea câmpenească anuală care se va ţine mâine seară. Fiind proaspăt veniţi în oraş, probabil s'au gândit că nu trebue să vină, dar Swan este şeful sălii cazanelor şi Karie este în slujba fabricei, aşa că vor trebui să vină. Le-am spus să aducă şi pe Lotta, în calitate de invitată specială. Cred că eşti de acord cu felul meu de a proceda?

— De — huim — (Fire-ai afurisit de ţângău).

— Nu ştiu dacă n'ar fi mai bine, începu Lotta cu sfială. In orice caz vă mulţumesc. Nu pentrucă domnul Glasgow şi doamna Glasgow n'ar fi de acord...

— Da nici vorbă, Lotta, sigur că va trebui să vii. Nu mi-am închipuit că te-ar putea interesa această serbare la care vor veni o mulţime de lucrători împreună cu soţiile lor. Am rămas cu obiceiul ca în fiecare an să organizăm pentru ei o serbare câmpenească; obiceiul acesta l-a inaugurat bătrânul domn Hewitt şi soţia sa, părinţii soţiei mele, aşa că ne-am gândit să păstrăm acest obiceiu. Mi-am închipuit că pe voi nu vă interesează...

— Dimpotrivă, mi-ar face multă plăcere să merg la această serbare şi vă mulţumesc din nou şi foarte mult.

Peste umărul lui se uita la Bernie. Şi Bernie zâmbi şi strânse mâna lui Swan, apoi strânse mâna lui Karie, dar nu se apropie de Lotta, ci se îndreptă spre prispa casei. Karie şi Swan îl însoţiră. Lotta făcu un pas ca să-i urmeze, dar Barney o opri.

— Bernie vorbeşte prea mult. Iţi împuiază capul, dacă nu te gândeşti să-l opreşti la vreme.

Fata se mulţumi să zâmbească sfioasă. Ochii ei erau îndreptaţi dincolo de el. De pe prispă se auzea glasul sonor al lui Bernie. Cu capul frumos, prăvălit pe spate şi cu ochelarii scăpărând, arăta ceva cu degetul într'un colţ al streaşinii dela prispă:

— Un admirabil exemplu de adaptabilitate a naturei la necesităţi, este fabricarea hârtiei de către viespi. Domnule Bostrom, te-ai gândit vreodată că omul, cu toată ingeniozitatea lui n'a reuşit să facă o hârtie care să fie de calitate mai bună decât cea făcută de aceste minuscule insecte.

Lotta făcu o mişcare impulsivă, pe buze mereu cu

zâmbetul adorabil de adineaori.

— Haide să ieşim în curte, să vedem cuibarul de viespi. Ţi-l voi arăta şi dumitale.

Se plecă spre ea, obrazul începuse să i se întunece; îi puse mânile pe umeri şi o strânse din toată puterea, iar respiraţia îi deveni şuerătoare, ca şi când ar fi alergat:

— Lotta! Fata întoarse privirea dela cei trei care stăteau în faţa casei, şi se uită la el, rece şi încântătoare. Lotta!

Incepuse să tremure. Probabil în această clipă îşi pierduse stăpânirea de sine, şi nu se gândea că Bernie ar fi putut să se întoarcă şi să-l vadă. Karie se întoarse. Intoarse capul şi-i văzu; văzu obrazul Lottei şi pe Barney plecat spre ea.

— Lottie, Lottie! Vino încoace şi ascultă ce spune domnul Bernie, despre viespii care fac şi ei hârtie. Aşa ceva n'am mai auzit în viaţa mea.

— Hai să ieşim. Lotta zâmbea şi acuma, tot atât de drăgălaşă.

— Lotta, vreau să vorbesc cu dumneata. Lotta, scumpa mea, ascultă-mă.

— Lottie! se auzi din nou glasul ascuţit al lui Karie.

Se desprinse de lângă el, dar îşi dete seamă că ar fi cruzime din partea ei, dacă nu se va strădui să pară liniştită.

— Da, mămică, vin numaidecât.

15.

In fiecare an pe la sfârşitul verii domnul şi doamna Bernard Glasgow organizau câte o serbare câmpenească în grădina casei lor din Butte. In fiecare an doamna Emma Louisa protesta împotriva acestei corvezi, dar serbarea era o tradiţie familiară pe care o aştepta toată lumea, şi trebuia să se resemneze. Pe vremea lui Jed şi a Hannei Hewitt invitau pe toţi lucrătorii din fabrică şi se oferea un supeu generos, după care urmau jocuri şi premii, dar pe vremea aceea fabrica nu era nici jumătate din ceea ce era acum. Intreprinderea prosperase şi luase proporţii. Acum se organiza în fiecare an o kermesă în zăvoiul din cealaltă parte a oraşului, pe un teren care aparţinea lui Barney, şi la aceasta erau invitaţi lucrătorii dela fabrică şi lucrătorii veniţi de curând. La serbarea câmpenească nu veneau decât cei care lucrau în birouri, şefii secţiunilor împreună cu soţiile lor şi lucrătorii care aveau cel puţin zece ani vechime sau chiar mai mult. Dar şi în felul acesta numărul participanţilor se urca la trei patru sute de oameni, aşa că pregătirea serbării cerea muncă şi pricepere. Cu zile întregi înainte de serbare, doamna Emma Louisa începea să se frământe, deoarece în caz de ploaie, toţi oamenii aceştia trebuiau [illegible] în casă, unde îi vor călca în picioare covoarele [illegible]se, vor păta mobila de brocard şi vor pipăi cu

mânile murdare draperiile dela ferești și perdelele de dantelă fină. Un nor cât de mic, rătăcit pe cer în ziua serbării, era deajuns ca doamna Emma Louisa să aibă un atac de isterie.

— Aș prefera să vină o cireadă de bizoni și să-mi calce covoarele în picioare, să mănânce și să bea până nu mai încape în ei, decât să văd oamenii aceștia că-mi intră în casă. Aș vrea să știu și cu ce caută la mine!

Ea împreună cu Barney, cu Bernie, cu Evvy și Orvie (care venise să le dea o mână de ajutor, pentru primirea acestei oarde), mâncară ceva frugal la orele șase, înainte de sosirea invitaților la serbarea care trebuia să înceapă la orele opt.

— Nici eu nu văd justificarea acestei recepții, declară Bernie. A fost foarte bună și la locul ei, pe vremuri. Dar de atunci situația s'a schimbat. Lucrătorii fabricei trebue să stea în fabrică. De ce să nu-i lași acolo unde este locul lor.

— Ui-te ce, Emma Louisa, dacă n'ar fi fost lucrătorii aceștia, astăzi nu ai avea covoare pe care lumea să ți le calce în picioare și nici mâncare pe care s'o risipești.

— Cu alte cuvinte aceasta este un fel de obligație! răspunse Bernie în bătaie de joc. El și tatăl său nu mai schimbaseră nicio vorbă împreună, începând de seara trecută.

— O, va să zică aceasta este părerea ta despre serbarea de azi? Probabil tot din cauza asta te-ai dus și la Bostrom și ai invitat toată familia.

— Nu se poate ca el să facă așa ceva! protestă doamna Emma Louisa.

Bernie își feri scaunul și se ridică în picioare:

— Adecă de ce nu! Au același drept ca toți ceilalți să vină la această serbare.

Evvy aruncă tatălui ei o privire furişă:

— Am văzut-o şi eu. Este cea mai frumoasă fată din tot oraşul. Dacă va avea o rochie cumsecade, va fi cea mai desăvârşită frumuseţe la această serbare. Am aflat că toţi băieţii se dau în vânt după ea, dar se uită la ei, ca şi când nici n'ar exista.

Bernie ieşi din cameră murmurând:

— Trebue să văd de felinarele din grădină.

— Domnule Glasgow, cred că Bernie nu s'a mai dus în vizită la fata aceea vulgară, după ce ai stat de vorbă cu el. Sau poate mă înşel?

Barney ridică din umeri.

— Pentru numele lui Dumnezeu, să nu începem acum să vorbim despre chestiunea aceasta. Cel puţin astă seară să nu vorbim.

Prin grădină erau felinare japoneze, spânzurate în crengile fiecărui pom şi ale fiecărui copac. Pe vremuri pentru aceste felinare întrebuinţau lumânări, dar acum întrebuinţau becuri electrice. Castroane întregi de punch uşor, de oranjadă şi limonată stăteau la îndemâna invitaţilor până târziu; aduseseră o muzică de dans şi instalaseră o platformă de scânduri pentru tineretul care ar fi vrut să danseze. La orele zece se servea un supeu, pe mesele improvizate din scânduri sprijinite pe capre şi acoperite cu al treilea rând de feţe de mese ce le avea doamna Emma Louisa. Supeul era întotdeauna bogat şi gustos: friptură de puiu, salată, cornuri, cafea, prăjituri şi îngheţată. Evvy se oferise să taie torturile şi să supravegheze bunul mers în care se va desfăşura serbarea. „Dar aşezată pe un scaun", adăugase ea.

La orele opt fără cinci încă nu se arătase nimenea şi doamna Emma Louisa începuse să se emoţioneze, deşi ar fi trebuit să prevadă această situaţie. La opt începură

să apară în grupuri. Barney era în toate părţile, încântător şi amabil cu toată lumea. Tillie, eşti mai drăguţă ca în prima zi când ai intrat în slujba fabricei. Acum nu te mai vede nimenea, din ziua când te-ai măritat şi eşti la casa dumitale... Câţi?... Dar domnişoara aceasta frumoasă cine este?... Pentru numele lui Dumnezeu, doar nu vrei să afirmi că ai o fată atât de mare!

Ea unde este? Unde sunt ei? Ochii lui sfredeleau întunerecul pe care felinarele japoneze nu-l puteau împrăştia. Ştia că lor le place să mănânce mai târziu, că sunt obişnuiţi să stea împrejurul mesei, cu trupul destins, să bea cafea tare suedeză, să mănânce bucatele lui Karic şi să vorbească despre ce s'a întâmplat în timpul zilei. Totuş acum ar fi trebuit să fie aici. Orele nouă. De obiceiu la această oră perechile tinere începeau să danseze, iar pe pajişte cei mai în vârstă şi soţiile lor formau grupuri, şi uneori începeau să danseze şi ei, dansuri vechi de care-şi aduceau aminte din anii copilăriei petrecute în oraşele germane, olandeze sau canadiene. Băteau din palme şi se învârteau pe loc, apoi făceau câteva mişcări cu picioarele. Dă-i înainte, Gus! Ia te uită la Lena!

Bernie era în toate părţile şi se găsea în treabă; organiza grupurile de dansatori şi încerca să pară cât se poate de amabil. Josie Sinnott adusese şi pe maică-sa. Serbarea era singura petrecere din fiecare an a acestei bătrâne doamne. Venea într'un cărucior pe rotile şi sta înfăşurată într'o clădărie de şaluri şi pături, întocmai ca un paianjen uriaş; mânca întotdeauna de te speria şi refuza categoric ceaşca de cafea, iar pe Josie nu o lăsa să se mişte de lângă ea nicio clipă, aşa că în seara aceasta fecioara îmbătrânită devenea o sclavă supusă şi modestă, deşi era femeie încăpăţânată şi energică.

— Cine este fata ceea de colo care se uită de par'că ar vrea să înghită pe tânărul cu care stă de vorbă?

— Suuît, mămică; ar putea să te audă.

— Evvy Glasgow este însărcinată, nu-i aşa? Pare că aşteaptă să nască din minut în minut.

— Mămică.

— Glasgow a început să arate exact ca un bărbat la vârsta lui, deşi se învârteşte ca un cinteţoiu. Până acuma ea arăta, ca şi când ar fi fost mama lui.

Obrazul chinuit al domnişoarei Josie tresări.

— Mamă, linişteşte, căci vine spre dumneata, ca să-ţi vorbească.

Barney Glasgow se opri în apropierea căruciorului doamnei Sinnott şi se înclină cât se poate de curtenitor.

— Ce mai faci doamnă Sinnott? Imi face plăcere că te pot vedea. Arăţi tot mai tânără cu fiecare zi ce trece.

— Asta este ceva mai mult decât ceea ce aş putea spune eu despre dumneata, ripostă baba oţărâtă.

Ochii bulbucaţi ai domnişoarei Sinnott se umplură de lacrimi de revoltă şi de umilinţă; clipi din pleoape şi lacrimele împroşcară pe sticla ochelarilor. Şi-i scoase, ca să-i şteargă. Barney începu să râdă, dar râsul lui păru dogit, apoi se uită la Josie şi-i făcu cu ochiul. Nenorocita de ea, de ce nu o fi strangulând pe vrăjitoarea aceasta cu unul dintre şalurile pe care le poartă, căci nu s'ar găsi nimenea care s'o condamne. Coborâ din nou privirea, ca să-şi ia rămas bun dela distinsa matroană, dar pe aceasta n'o mai interesa prezenţa lui. Ridicase arătătorul înţepenit şi uscat, iar ochii i se fixaseră spre ceva care se vedea departe. Bătrâna părea că dispune de un simţ de previziune:

— Cine o fi ceea de colo: Regina din Saba sau aşa ceva?

In lungul aleei se apropia cu mers domolit Lotta, pe dreapta cu Swan şi pe stânga cu Karie. Barney îşi îndreptă trupul încet. Simţi acelaş fior ca şi în dimineaţa când o văzuse pentru prima dată apărând din dosul uşii cu aripile batante ale restaurantului Ridge House, cu tava în mâna ridicată deasupra capului şi în lungul sălii se apropiase cu mersul lin şi legănat de masa lui. Josie îşi potrivise ochelarii şi se uita la statura înaltă a celor trei care se apropiau.

— Pentru numele lui Dumnezeu! exclamă ea şi obrazul i se aprinse adânc, aşa că deveni respingător la vedere.

Pentru prima dată dela sfârşitul lunii Decembrie, Lotta Lindbeck îmbrăcase rochia de coloarea şampaniei, cumpărată la Marshal Field's. Rochia ar fi atras atenţia spectatorilor în orice altă parte, dar de astă dată bogăţia şi eleganţa rochiei părea aproape jignitoare în mijlocul rochiilor grosolane de stambă şi muslină cu care erau îmbrăcate soţiile controlorilor şi fiicele acestora. Toate se uitau la ea; Emma Louisa rămăsese cu gura căscată, iar femeile se coteau invidioase. Era o rochie ne la locul ei; doamna Emma Louisa era conştientă de acest fapt; tot aşa doamna Bremmer, Evvy şi toate celelalte femei. Dar bărbaţii nu-şi dădeau seamă decât de faptul că au în faţa lor o femeie adorabilă, alături de care pentru moment soţiile şi fiicele lor au devenit inexistente. Lotta nu făcuse altceva decât îmbrăcase cea mai bună rochie pe care o avea.

Statura impunătoare a celor trei se apropia în lungul aleei, fata frumoasă în rochia ei elegantă, bătrânul cu trupul drept şi înalt ca un brad alături de ea, cu părul des şi cărunt, deşi înainte de asta fusese ca un smoc de colie, iar pe cealaltă parte Karie, îmbrăcată

într'o rochie albastră cu volane, făcută în casă. Erau amândoi un cadru foarte potrivit pentru zeiţa de aur care era între ei. După ce se mai apropie, îi puteai auzi foşnetul fustei de tafta. Jabotul de dantele se mişca încet pe pieptul ei, în ritmul respiraţiei, şi picioarele sănătoase se ridicau ritmic în pantofii eleganţi şi cu ciorapii de mătasă de coloarea şampaniei.

Evvy care era atât de diformată şi de lipsită de farmec, le ieşi în cale ca să-i salute. Văzuse privirea care se aprinsese în ochii tatălui ei.

— Bine aţi venit! Imi face plăcere să vă văd. Aţi întârziat. O!... iată şi Bernie.

De fapt Bernie se oprise alături de ei. Când apăruseră la capătul aleei, el era întors cu spatele, dar băgase imediat de seamă că toate obrazele se întorc într'o singură direcţie. Ii luă în primire, dar părea că cei veniţi la serbare nu consideră pe aceşti trei ca făcând parte dintre ei şi nu-i puteau digera. Numai Karie părea că este femeie din lumea lor, dar şi ea numai după ce se depărta de cei doi. Lotta rămase alături de bătrânul uriaş. Nu părea mândră şi nici că n'ar fi în elementul ei. Aproape părea că ea este stăpâna casei şi casa a devenit un fondal pentru statura ei impresionantă; tot aşa pajiştea bine îngrijită, straturile de flori, pomii păreau mediul firesc pentru o femeie ca ea.

Emma Louisa ştia ce este un model franţuzesc; Emma Louisa cunoştea rochiile din magazinul Marshall Field's. Obrazul îi devenise cenuşiu ca şi părul. Se apropie de Lotta şi de Swan, pe buze cu un zâmbet dinainte studiat:

— Bună ziua, zise ea. Dumneata eşti Swan Bostrom, nu-i aşa? Şi dumneaei este nepoata dumitale. Imi pare bine c'aţi venit. Imi pare bine c'au venit toţi lucrătorii din fabrică. Bernard! Bernard, vezi ca oamenilor aces-

tora să li se dea ceva de mâncare. Iată că vin şi băuturile răcoritoare. Ia te uită la Evvy, a început să ridice tăvile! Sfinte Doamne... vă rog să mă iertaţi o clipă.

Emma Louisa se mişca şi vorbea ca prin somn. In această împrejurare temperamentul de fier pe care-l moştenise dela Jed şi Hannah Hewitt îi fu de folos. Barney se auzi pe sine spunând ca un caraghios:

— Serviţi-vă, oameni buni! Huîhm... şi invitaţii se repeziră la paharele înşirate pe mese. In mijlocul acestei înghesuieli reuşi să se apropie de ea şi să-i spună cu glasul în şoaptă: O, Lotta, eşti adorabilă!

— O, domnule Glasgow! Iţi mulţumesc pentru atenţie.

Glasul ei era rece, calm. Deşteaptă fată îşi zise Barney.

Gândurile îi alergau prin minte vârtejuri. Vorbea, mânca, ajuta la încărcarea tăvilor, servea pe bătrâna doamnă Sinnott şi în gând o înjura de mama focului; dansă o polcă cu soţia cea grasă a lui Van der Boogaart şi-şi zise că şi-a făcut datoria. Ia te uită la adorata mea, arată ca o prinţesă sau ca o zeiţă; imaginează-ţi-o îmbrăcată într'o rochie decoltată, făcută de individul acela despre care Evvy vorbeşte mereu, mi se pare Worth, şi să aibă o salbă de diamante; aş putea s'o acopăr cu diamante şi smaragde şi să-i cumpăr un şir de mărgăritare, lung cât un otgon; un an de zile am umblat ca un nebun; dar de ce să te temi Barney, când oameni mai deştepţi decât tine au făcut acelaş lucru; de douăzeci şi cinci de ani am dus o viaţă de par'că aş fi fost condamnat la închisoare, dar acum voi fi liber; uită-te la ea cât este de drăguţă; unde este, unde a dispărut în mijlocul mulţimei; oare n'aş putea s'o scot de aci, să fim undeva numai noi doi şi să fie şi

întunerec, numai pentru un singur minut; nu, cred că va fi mult mai bine să nu încerc aşa ceva...

Evvy părea epuizată; tăiase felii de cozonac şi zâmbea, deşi sub pleoape avea cearcăne vineţii. Orvie fusese de mare ajutor; el organizase dansurile, cărase tăvile cu friptura de puiu şi cu îngheţata şi dansase el însuş cu femeile cele mai urâte ale lucrătorilor.

„— Mi se pare că tata încearcă să se facă de râs în faţa lumei, îşi zise Evvy. Sper că va avea curajul necesar ca să se facă. Totuş e mai bine să se astâmpere; dar când stai să te gândeşti, ce bucurie a avut până acum în viaţă, sărăcuţul de el. Mai bine să-l las în pace".

Un tânăr înalt şi svelt, îmbrăcat într'o cămaşă curată de coloare albastră şi într'un costum albastru deschis care nu-i venea tocmai bine, se opri în faţa ei. Era mai slab decât îl văzuse ultima dată şi era cu obrazul întunecat. Evvy se făcu roşie ca roşul de cărămidă, apoi roşeaţa îi fugi din obraz şi deveni pământie. Se aşeză repede pe scaun.

— Bună seara, Evvy.

— Bună seara, Tony.

Se uită la ea, la obrazul supt cu cearcănele vineţii sub pleoape şi la trupul ei diformat. Incercă să pară cât mai demnă. Acum era doamna Orville Bremmer.

— Nu vrei un pahar de limonată?

— Nu vorbi prostii, Evvy.

— De ce ai venit aici, Tony?

— Cred că am şi eu dreptul să vin, ca şi toţi ceilalţi care lucrează în fabrică, nu eşti de aceeaş părere?

— Ştii foarte bine că nu m'am gândit la asta.

— Am vrut să te mai văd. S'au împlinit nouă luni de când nu ne-am mai văzut.

— Arăt... îngrozitor.

— Eu nu m'aş gândi în felul acesta, dacă s'ar întâmpla ca din cauza mea să arăţi aşa cum arăţi acum. Tot aşa nu te-ai gândi nici tu.

— Şi de ce să nu mă gândesc tot aşa? Se uită în partea unde era Orvie. El începuse să joace jocul batistei şi alerga roată, scoţând ţipete de prefăcută spaimă, ca un băiat bun care vrea să înveselească pe ceilalţi. După căsătorie Orvie se mai îngrăşase, acum era aproape ca un butoiu şi pântecele boltit, obrazul lui rotund, mânile grase şi picioarele ca nişte butuci îl făceau să pară aproape caraghios.

— Te las cu bine.

— Cum se poate, pleci? Atât de repede!

Işi făcu loc printre oameni şi dispăru. La capătul cel mai depărtat al mesei Karie începuse să taie felii de cozonac şi se găsise în treabă ca să servească pe ceilalţi invitaţi, aşa cum avea obiceiul. Emma Louisa sta de vorbă cu un grup de femei şi ochii îi fugeau în toate părţile. Barney era singur şi se uita împrejurul său. Se uită după fata aceea, îşi zise Evvy. Mă simt îngrozitor. Mi se face rău. Tony. Tony!

Barney nu putea descoperi pe Lotta, pentru motivul că ea nu era în grădină. Statura ei înaltă, rochia elegantă i-ar fi atras atenţia numaidecât. Ea nu era în grădină. A intrat în casă. Probabil este acolo. In orice caz el simte nevoia să bea o gură de whisky. Stând de vorbă cu atâta lume, începi să te simţi epuizat. Se îndreptă spre casă şi ochii îi fugeau, când încoace când încolo. Van der Boogaart se nimeri să iasă în calea lui şi întinzând mâna uriaşă, i-o puse pe umăr.

— Ei, la revedere, Gusto. Am petrecut o seară foarte plăcută.

— Cred că nu ai de gând să pleci.

— Sigur că plec, este aproape unsprezece; de obiceiu la orele nouă eu şi nevasta cădem de pe picioare de osteneală.

— Ei, lasă, astăzi este Sâmbătă seara şi mâine vei putea să dormi mai mult decât de obiceiu. Iţi face bine să mai întârzii din când în când.

— Nu, Gusto, eu trebue să plec, imediat ce voi da de urma soţiei mele.

— Dacă o voi vedea, îi voi spune... zise Barney şi plecă fără să mai întârzie, lăsându-l în mijlocul aleei. Van der Boogaart se uită după el şi în ochii lui mici de olandez tremură o privire de om jignit.

Se opri o clipă în faţa intrării, acoperit de umbra coloanelor peristilului şi se uită la lumea care începuse să se răărească. Apoi se întoarse şi intră în casă. Afară de hallul principal, interiorul era luminat foarte tulbure. Emma Louisa nu era de acord ca lumea să intre şi în casă.

„— E destul de trist că trebue să-i suport să-mi calce în picioare pajiştea şi straturile de flori. Nu vreau să-mi mai care gunoiul şi prin casă".

Barney se opri aproape de capul scării, cu ochii injectaţi şi capul frumos înclinat într'o atitudine, ca şi când ar fi ascultat ceva. Servitoarele ieşeau grăbite din bucătărie şi treceau în grădină; le putea auzi glasurile domolite de grabă şi emoţie. Cu sgomotul ce se auzea de afară, interiorul casei părea liniştit şi mut. Asculta cu fiecare fibră a fiinţei sale; trecu apoi încet în salonul cel mare dela parter; probabil a intrat aci, ca să vadă mobila frumoasă; dar nu se poate, ea n'ar face aşa ceva. Dacă l-ar fi văzut cineva, şi-ar fi zis că stăpânul casei vrea să scape de sgomotul şi zăpăceala pricinuită de serbare. Cu mâinile în buzunare, cu un zâmbet uşor

tremurându-i pe obrazul frumos, părea atent, deşi probabil puţin cam obosit.

La parter, în apropierea scării, era un mic cabinet de toaletă. Se opri şi se uită la uşa închisă. Dar în aceeaş clipă uşa se deschise cu sgomot. In faţa lui apăru doamna Van der Boogaart, aranjându-şi fusta împrejurul picioarelor. Se uită la ea; părea puţin stângace şi puţin nemulţumită. El însuş presimţea că este într'o situaţie caraghioasă şi înţelese că va trebui să-i dea o explicaţie.

— O, aci erai, Jennie! Van te caută în toate părţile.

— N'a trecut mai mult de un minut, de când i-am spus unde mă duc, se răsti doamna Van der Boogaart. Despre Bernard Glasgow îşi formase şi ea o părere personală. Trecu repede pe lângă el, îndreptându-se spre uşă. Barney dete din umeri. Va bea un pahar de Rye Whisky din bufetul cel mic şi pe urmă va ieşi din nou în grădină. Probabil s'a amestecat printre oameni şi n'a văzut-o; tinerii aceştia se întrec care mai de care să-i aducă îngheţată, limonată şi s'o poftească la dans. Par'că pe ea ar fi interesat-o astfel de oameni!

Era gata să iasă. Oprit cu mâna pe stâlpul dela picioarele scării, auzi un sgomot uşor la etaj, foşnetul unei rochii; se opri şi-şi simţi inima bătând cu violenţă. Statura masivă a domnişoarei Josie Sinnott se proectă o clipă pe tapetul peretelui de pe galerie; se opri o singură clipită, cu mâna ridicată, ca şi când ar fi vrut să-i atragă atenţia asupra ei. Apoi începu să coboare scara cu o repeziciune şi uşurinţă de necrezut pentru o femeie de statura ei; părea că pluteşte în josul scării. Capul îi era repezit înainte, cu ochii îndreptaţi spre Barney, şi când obrazul ei oacheş apăru în lumina domoliţă a policandrului din hall, în privirile ei tremura

un amestec de răutate, de triumf şi de răzbunare care făcură pe Barney să tresară, cum ai tresări în faţa unui python care repede capul pe neaşteptate spre tine. Deschise gura ca să spună ceva, dar ea-şi duse degetul la buze, iar cu arătătorul celeilalte mâni îi făcu semn de mai multe ori la rând şi cu mişcări ciudate, spre etajul de sus. Coborâ ultimele trepte ale scării şi trecu pe lângă el, apoi uşa hallului se închise fără sgomot pe urma ei.

Simţi că dorinţa de a se mişca îi fuge din trup. Instinctul par'că ar fi vrut să-l prevină că orice mişcare înseamnă dezastru. Dacă ar urma indicaţia degetului acelui, ar fi însemnat să ajungă undeva şi să vadă ceea ce nu doreşte să vadă. Dar în clipa următoare nehotărârea care-i paralizase membrele, îl părăsi şi începu să alerge în sus pe scară, tot atât de repede şi tot atât de nesimţit, pe cât de uşor coborâse Josie. Auzi glasuri, un svon surd care venea din camera lui Bernie. Se simţi cutremurat de o spaimă îngrozitoare; în auz simţea o vâjâială ca cea produsă în timpul nopţii de mugetul surd al cazanelor, venit de dincolo de fluviu. Dar erau bătăile inimii sale. Se opri o clipă şi-i auzi glasul, glasul acela adânc şi tânăr în care acum tremura o notă pe care el n'o auzise încă niciodată. Se repezi într'un suflet şi punând mâna pe clanţa uşii, o apăsă cu atâta violenţă încât era gata să cadă în cameră. Înăuntru nu era aprinsă lumina, dar clipirea felinarelor japoneze din grădină, tremurând printre crengile pomilor, umplea camera de o lumină trandafirie şi blândă în mijlocul căreia văzu pe Bernie şi Lotta stând îmbrăţişaţi.

Când auziră sgomotul făcut de intrarea lui precipitată, se întoarseră spre el, dar fără să se despartă

şi nemişcaţi, ca şi când ar fi rămas încremeniţi; lumina era atât de stinsă, încât aproape nu le puteai vedea expresia obrazelor. Dar Barney arăta îngrozitor; rămăsese cu gura deschisă şi respira şuerător, ca şi când ar fi alergat şi acum nu se mai poate mişca; respiraţia i se auzea sâsâind ca aburul din ventilul unei maşini. In prima clipă se legănă pe picioare, ca şi când ar fi fost beat. Apoi fără să scoată un singur cuvânt, se repezi la Bernie, cu atâta violenţă încât toţi trei se clătinară pe picioare şi întinseră braţele, ca şi când ar fi încercat să se agaţe de ceva.

— Lotta, ieşi afară! Pleacă imediat! strigă Bernie, dar chiar în această clipă îşi dete seamă că nu trebue să ridice glasul.

Fata nu-i dete ascultare. Barney ridică braţul şi-l lovi cu sălbătăcie. Bernie îl apucă de încheitura mânii. Barney era bărbat voinic şi avea muşchii unui tăietor de păduri, dar şi Bernie era puternic, ca orice tânăr; la universitate jucase foot-ball şi tennis şi la Madison vâslise pe apele lacului Mendota.

— Dă-mi drumul de mână, ticălosule, căci altfel te ucid. Incepu să-l lovească cu capul şi cu picioarele, cum se făcea pe vremea când era în codru.

— Lotta, pleacă, pleacă te rog!

— Nu vreau să plec! Lasă-l în pace! Dă-i drumul! Ii vei face rău. Te rog, Bernie. Dă-i drumul şi voi pleca numaidecât!

Strânsoarea lui Bernie se destinse puţin. In aceeaş clipă Barney se plecă repede şi muşcă pe fiul său de mână; dinţii îi intrară adânc în carne. Şi aceasta era o apucătură pe care o învăţase în codru. Bernie îşi desprinse mâna de pe braţul lui, scoase o ţipăt scurt şi se dete înapoi. Barney repezi pumnul, cu gândul să-l

lovească în maxilar, dar lovitura fu prea scurtă şi răbufni în pieptul fiului său. Bernie sări din nou şi în clipa următoare se încleştară şi începură să se învârtească pe loc, lovindu-se şi sgâriindu-se unul pe altul ca fiarele. Ca prin minune ochelarii lui Bernie nu-i căzuseră de pe nas; se străduia din toate puterile să se ferească de loviturile tatălui său, fără ca el însuş să-l lovească.

— Tată, pentru numele lui Dumnezeu, nu înţelegi că eu nu vreau să te lovesc.

— Să fii afurisit de ticălos... Te voi sili să te baţi, căci altfel te ucid, te voi ucide, voi stârci sufletul din tine, mă porc ordinar!

Se învârteau pe loc ca un vârtej; Bernie îi puse o piedecă şi se prăbuşiră amândoi dintr'odată; Bernie căzu deasupra.

In prima clipă Barney rămase năucit. Bernie sări în picioare; în aceeaş clipă se ridică şi Barney, camera începu să se învârtească cu el şi părea roşie; sau nu, acesta este efectul luminii de afară; simţea ceva greu în creer.

I se păru că-i aude glasul venind din mari depărtări: „Nu-l mai lovi. O, Bernie, te rog lasă-l în pace. Este om bătrân şi e tatăl tău".

Se propti în perete, se simţea rău dela stomac, se împleteci spre camera de baie a lui Bernie şi începu să verse. Il sprijiniră pe braţe.

Se spălă apoi pe obraz şi pe mâni, apoi întoarse ochii însângeraţi spre ei:

— Voi doi... voi...

— Lotta şi cu ne vom căsători!

Fata îşi duse mâna la gură, cu o mişcare de spaimă.

— Vreţi să vă căsătoriţi! Nu mai spune, mă porc

ordinar; ea este amanta mea. Fata aceasta este amanta mea. Imi aparţine mie.

Bernie se uită la ea. Lotta se apropie de el şi-l privi speriată.

— Nu-l crede, Bernie. Spune minciuni. Intreabă pe mama. Intreabă pe bunicul. N'a pus niciodată mâna pe mine. Nu i-aş fi dat voie să mă atingă nici cu un deget. De ce să-i fi dat voie! Eu nu vreau să am de a face cu un om bătrân ca el. Spune minciuni...

Bernie încleştă pumnii:

— Recunoaşte c'ai spus minciuni! Recunoaşte că vorbele pe care le-ai pronunţat adineaori au fost minciuni, căci altfel te bat de te sting, indiferent că eşti tatăl meu, mă bătrân nerușinat. Spune c'ai minţit. Haide repede!

Obrazul lui Barney era cenuşiu şi părea buhăit. Incepu să vomiteze din nou:

— Vă voi arăta eu, cine este stăpân în casa aceasta. Glasul lui părea sugrumat, ca un orăcăit. Incercă să se reculeagă, respiră adânc, dar simţi o durere în plămâni: Să ieşiţi numaidecât din casa aceasta şi să vă duceţi dracului, amândoi. Să plecaţi şi din fabrica mea, ai auzit! Luni voi da dispoziţiunile necesare ca să nu-ţi mai dea voie să intri în fabrică. Să nu te mai apropii. Te voi şterge şi din testamentul meu. Nu mai am fiu...

— O, tată, pentru numele lui Dumnezeu, vorbeşti ca un actor de melodramă. Vorbeşti ca un caraghios.

— Da, ei nu mai spune; ca un caraghios, va să zică! Iţi voi arăta eu. Vei pleca din casa mea. Vei părăsi fabrica mea. Vei dispărea din viaţa mea, atât tu cât şi suedeza aceasta care înainte de asta spăla vasele. Inţelegi! Cine ţi-a cumpărat rochia aceasta? Spune cine ţi-a cumpărat-o?

— Dumneata mi-ai cumpărat-o. Dumneata ne-ai spus

să venim cu toţii dela Ridge în oraşul acesta. Noi eram fericiţi acolo unde am fost. N'am cunoscut niciodată altfel de viaţă, răspunse Lotta şi începu să plângă.

— Te rog, iubita mea, nu plânge. Haide să plecăm din casa asta.

— Domnule Glasgow! Domnule Glasgow! Era glasul doamnei Emma Louisa care se auzea dela parter. Toţi trei rămaseră încremeniţi de spaimă. Se uitară unul la altul. Barney îşi umezi buzele.

— Şiiît. Jos. Trebue să coborâm.

Fără să zică nimica, se întoarseră în loc şi toţi trei începură să coboare scara alături. Emma Louisa urcase primele trepte; obrazul îi tremura de spaimă şi revoltă.

— Ei, pe cinstea mea, asta e ceva ne mai auzit.

Barney ridică braţul şi-i făcu semn.

— Şiiît.

— Pe mine să nu mă sâsâi, domnule Glasgow, răspunse ea cu glasul în şoaptă. Te-ai apucat să bei. Mă laşi singură cu adunătura aceea din grădină — ce aţi făcut toţi trei...

— Nu mă simt tocmai bine.

— O! şi întorcându-se se uită la Lotta. In cazul acesta de ce nu m'ai chemat pe mine. Ce caută fata asta aici? Cred că soţia ta ar avea cea dintâi dreptul...

— Lasă-mă în pace. Nu începe să discuţi acum. Scoate oamenii aceia din grădină. Luaţi pe fata aceasta de aci.

Doamna Emma Louisa se simţi înspăimântată.

— Bernard, nu te simţi bine! O, acum văd că nu te simţi bine... Chemaţi pe Evvy, pe Orvie. Bernie, de ce nu te mişti!

— Tacă-ţi gura! ţipă Barney. Incă nu vorbise cu ea niciodată în felul acesta. O văzu că-şi duce mâna la gură şi începe să scâncească, jignită şi speriată.

— Bernie!

— Lasă, mamă, acum se simte mai bine. Nu e nimic. Voi ieşi în grădină şi voi explica oamenilor, că nu se simte bine. De altfel este tocmai timpul ca să plece.

— Opreşte-te! strigă Barney. Aceasta este casa mea. Eu sunt cel care porunceşte. Voi ieşi eu în grădină. Lăsaţi-mă în pace şi tăceţi din gură!

Traversă hallul, coborâ scările şi ieşi în grădină, cu ceilalţi pe urma lui. Lotta dispăru şi cu ea dispăru şi Bernie. Barney şi Emma Louisa se opriră pe ultima treaptă a terasei, ca să primească strângerile de mână ale invitaţilor care plecau. Lucrătorii aceştia, cu soţiile, cu ficele şi cu logodnicele lor ştiau cum trebue să se poarte şi ce să vorbească. Dădeau mâna cu Barney şi strângeau apoi mâna doamnei Emma Louisa:

„— Am petrecut o seară foarte plăcută... Să ne vedem la anul, dar nu uitaţi ziua... Cred că nu mă mai recunoşti; eu sunt Tessie Koslov; am lucrat în fabrica din Grand Chutte şi m'am măritat cu Art Blannik".

Din atitudinea lor radia demnitate şi respectul de ei înşişi. Işi aveau căsuţele lor de cealaltă parte a liniei ferate, şi erau în slujba lui Barney Glasgow. Ei erau lucrătorii şi el era stăpânul care trăeşte într'o casă mare; soţia aceasta a lui, fiica bătrânului Jed Hewitt este o femeie cumsecade, dar n'are de loc pe vinoîncoace; din acest punct de vedere nu ştiu zău dacă aş schimba cu el, căci baba mea este destul de bună pentru un om ca mine.

Acum erau plecaţi. Swan, Lotta şi Karie plecaseră. Bernie dispăruse şi acum Orvie şi Evvy se pregăteau şi ei să plece. Evvy se uita cu ochii rătăciţi, părea urâtă şi ostenită.

Ochii doamnei Emma Louisa erau speriaţi şi cu de-

getele frământa mereu lanțul de aur ce-i atârna pe piept.

— Tatăl tău nu se simte bine. Evvy se uită la el curioasă.

— Probabil este ostenit, ca și toți ceilalți, declară Orvie. O noapte de somn cred că nu ne va putea face decât bine. Ce să vă spun; serbarea a fost foarte reușită, dar cum spunea Teddy, obositoare. Totuș a mers ca pe roate, fără cea mai mică nemulțumire. Apoi întinse înduioșat mâna spre brațul soției sale: Ei, ce zici băbuțo, ce ar fi să plecăm și noi acasă? Ești obosită?

— Da.

— Se vede cât de colo. Ui-te ce zic eu, cred c'ar fi mai bine ca mâne să nu pleci cu barca, împreună cu familia, dacă nu te simți bine.

— Eu țin să plec, răspunse Evvy repede. Imi va face bine. Pe apă aerul va fi răcoros și plimbarea îmi va face plăcere. In oraș e atât de cald.

Emma Louisa se uită la soțul ei.

— Nu știu ce să zic. Nu știu nici dacă tatăl tău se va simți destul de bine, pentru a putea pleca cu barca.

Ridică fruntea, căci până acuma stase cu bărbia proptită în piept, și se uită la ea cu ochii tulburi și injectați.

— Mă simt foarte bine. Prin urmare voi pleca.

Evvy se apropie de el și-l sărută pe obraz:

— Noapte bună, dragul meu! Dar Barney nu zise nimica.

— Pentru Dumnezeu, Evvy, urnește-te odată. La ce oră vreți să plecați mâine dimineață? Pe la unsprezece? Va fi foarte bine, căci nu mi-ar face nicio plăcere, să fiu obligat să mă scol de dimineață, mai ales astăzi când ne ducem la culcare atât de târziu.

O luă la brat si o conduse în lungul aleei spre ieșire.

— Haide Bernard, vorbeşte!

Işi simţea capul greu ca o ghiulea de plumb şi părea că totul împrejurul lui a început să se învârtească. Dar ridică o mână şi pe urmă o lăsă să-i cadă în lungul trupului.

— Nu acum. Nu astă seară.

— Bernie! Unde este Bernie?

Clătină din cap şi buzele i se deschiseră, ca şi când ar fi vrut să rânjească:

— Stai liniştită.

— Nu vreau să stau liniştită. Nu cred nici că tu nu te simţi bine. Drept ce mă iei! V'am văzut pe toţi trei cum coboraţi scara, ca nişte bandiţi care au spart o bancă; de când mă ştiu n'am avut încă parte să văd oameni care să pară că au ceva pe conştiinţă, ca voi în clipa aceea. Prin urmare nu cred că tu nu te simţi bine; trebue să fie altceva. Probabil fata aceea. Va să zică ea este. O, Doamne!

Auzise şi ea despre Corey, aflase despre nebuniile lui Hyde, despre ale lui Fisk şi ştia ce făcuse Stanford White. Işi împreună mânile într'un gest spontan şi inconştient de implorare.

— Vino la etaj!

Il urmă supusă în lungul scării. Va să zică bătrân! Un proscris. Ajunşi în dormitorul lor comun, se uită cu atenţie la el. Ia te uită, acum arată şi el bătrân, îşi zise ea.

— L-am dat afară.

— Pe cine?

— Bernie. Pe pramatia de fiul tău.

— Dar ce ai cu el?...

— Din cauza fetei aceleia. Spunea că se va căsători cu ea. L-am dat afară, şi am dat-o şi pe ea. Il voi da

afară şi din fabrică şi Luni voi avea grijă ca să-l scot şi din testamentul meu; voi...

Dar doamna Emma Louisa îşi împreună acum mâinile mulţumită şi fericită; mulţumirea ei era atât de mare, încât se repezi spre el întocmai ca o fetiţă şi-l cuprinse în braţe.

— Atât e tot? Numai atât? îşi culcă fruntea pe pieptul lui şi începu să râdă şi să plângă.

Se desfăcu cu sila din braţele ei.

— Cum numai atât! Ce, eşti nebună! N'ai auzit ce ţi-am spus?

— O, puih; n'avea nicio grijă, că-şi va veni în fire; Bernie nu este tânărul care să se căsătorească cu o fată vulgară ca aceasta. Voi vorbi cu el şi mâine îi voi spune buchiile.

— Mâine! Iţi închipui că mâine va mai îndrăsni să se arate în casa aceasta?

— Când vom pleca în excursie cu barca.

— Niciun pas. Nici cu barca mea şi nici în casa mea. Tu nu ştii ce vorbeşti. Habar n'ai ce s'a întâmplat.

Nu-l văzuse încă niciodată în halul acesta; obrazul îi era buhăit şi roşu aprins, ca vinul de Burgundia, şi ochii îi erau injectaţi de sânge. Pentru prima dată frumosul ei soţ părea tot atât de bătrân ca şi ea... poate chiar mai bătrân. Din cauza aceasta se simţi sufleteşte mai aproape de el; ea care de atâta vreme avusese parte de toate amărăciunile pe care ţi le aduce vârsta în pragul bătrâneţei. Niciodată nu se simţise atât de aproape de el şi nici atât de înduioşată, ca astă seară.

— Haide, Bernard, să te culci. Eşti obosit mort. Bernie îşi va veni în fire. Vei vedea mâine seară, când ne vom întoarce acasă.

Nu-i făcu niciun reproş, din cauză c'a adus pe cei trei

la Butte des Morts, nu scoase nicio vorbă şi nici nu-i spuse: „Vezi, ţi-am spus chiar dela început ce va ieşi din afacerea asta; te-am prevenit". Fusese o victorie prea uşoară pentru ea. Tocmai de aceea se simţea mulţumită că dreptatea este de partea ei.

După ce se întinseră în pat, ridică mâna şi o puse pe braţul lui, un gest pe care nu-l mai făcuse de ani întregi, dar Barney se feri din calea ei.

— Haide, dormi, Bernard. Mâine toate ţi se vor părea altfel decât astă seară.

Se prefăcea c'a adormit. Apoi i se păru că aude ceva, ca şi când el ar fi început să plângă, şi se ridică numaidecât într'un cot, cutremurată de spaimă.

— Bernard!

Dar el nu-i răspunse. Se simţea îngrozită. Era întins lângă ea şi respira liniştit, dar ştia că se prefăce că doarme. Totuş se simţea mulţumită.

17.

Cei din Butte des Morts erau prea conştienţi de realitate, pentru a-i zice yacht. De aceea îi ziceau barcă. Vom pleca în excursie cu barca. Majoritatea familiilor fabricanţilor de hârtie de pe Aleea Milionarilor aveau bărci destul de mari, pentru a putea face cu ele călătorii, nu numai pe Lake Winnebago, ci chiar pe marile lacuri, dacă ar fi avut posibilitate să ajungă până la ele. Dar ei înşişi avuseseră grijă ca să pună stăpânire pe ape şi cu ajutorul stăvilarelor şi al canalurilor, le îndreptaseră spre fabricele lor de hârtie şi făcuseră din Fox River o arteră practicabilă pentru navigaţie, pe distanţe de kilometri întregi împrejurul localităţilor Butte des Morts, Neenah, Menasha, Appleton şi Grand Chute. Paralel cu aleea Butte, toate pajiştele care coborau spre ţărmul apei aveau cale de halaj. In majoritatea cazurilor acestea fuseseră lărgite sau reclădite, pentru a putea cuprinde bărcile celor din generaţia lui Barney, care astăzi erau mult mai mari şi mai impunătoare decât şi-ar fi putut închipui cei care le clădiseră la început. Oamenii aceştia fuseseră mulţumiţi să poată avea bărci cu fundul drept şi luntrii pe care să le mâie cu vâslele.

Având în vedere distanţele limitate pe care le parcurgea, barca lui Barney părea absurdă ca proporţii. Ce altceva ai fi putut face pe apele unui lac ca

Winnebago, decât să te plimbi jurîmprejur, să faci drumul dela un capăt la altul, sau să ancorezi undeva, pentru a face o vizită unui fabricant de hârtie sau proprietar de păduri din Oshkosh, Fond du Lac sau Neenah. In vremea ei barca lui Glasgow fusese cea mai frumoasă din toată regiunea, dar acum era şi ea demodată. Exact cum lui Barney îi plăceau caii şi lui Evvy automobilele, tot aşa îi plăcea şi lui Bernie barca aceasta. Fusese născut şi crescut aci în localitatea aceasta, de unde putea vedea fluviul şi putea auzi şopotul apelor, iar când fusese la şcoală la Madison, îşi petrecuse tot timpul liber pe apele lacului Mendota. Se învârtea mereu pe puntea bărcii şi se sbătea în toate chipurile ca s'o îmbunătăţească. Ii cunoştea defectele şi slăbiciunile şi la nevoie putea face serviciu de marinar sau de pilot. Bernie era abonat la revistele nautice şi pierdea ceasuri întregi studiind diagramele şi desenele care reprezentau interioare de yachturi. Luase hotărârea nemărturisită, ca în ziua când va avea bani, să-şi comande un yacht, prelung, alb şi puternic care să alerge ca un ogar, nu să se legene şi să gâfâie ca această covată hâbucită. După ce bătrânul... în ziua când va avea şi el bani despre care să poată spune că sunt cu adevărat ai lui. Chiar înainte de izbucnirea panicei şi a dificultăţilor economice care o urmară, stăruinţele lui nu reuşiseră să convingă pe Barney, să cumpere o nouă barcă, deşi el de obiceiu prefera întotdeauna tot ce poate fi mai bun, mai fin şi mai modern, din tot ce se putea cumpăra cu bani.

„Nu, dragul meu, răspundea el acestor stăruinţe, *Nellie G.* nu este o simplă barcă. Este o parte din viaţa mea, şi începea să-i înşire câteva amănunte în legătură cu ea. I-am dat numele mamei mele, Nellie Glasgow. *Nellie G.*,

înţelegi acum? Chila acestei bărci este făcută din cel mai rezistent stejar alb, şi cel mai înalt şi mai rezistent pin, întrebuinţat la construirea ei, a fost tăiat chiar de mâna mea. Fiecare palmă de scânduri de cer şi de pin din pereţii ei, a venit din codrii mei din miazănoapte. Grinzile de stejar şi de frasin dela pupă şi proră, au fost cioplite din lemnul celor mai frumoşi copaci ce i-am tăiat în viaţa mea. Da, domnul meu, fiecare bucată de lemn întrebuinţat la construirea acestei bărci, a fost adus din codrii mei şi am pipăit fiecare copac dintre aceştia, pe vremea când stăteau în picioare, i-am urmărit cum se înclină din vârf şi se prăbuşesc, şi am văzut butucii lor putrezind în regiunile unde pădurile au fost tăiate. Este aproape acelaş lucru, ca şi când corabia ar fi făcută de mâna mea".

Barney nu era în stare să facă nicio excursie cât de banală cu corabia aceasta, în zilele de Duminecă, fără să-şi aducă aminte de emoţionanta călătorie pe apă, făcută în copilăria lui. Era în stare să-ţi povestească această întâmplare la cea mai mică aluzie pe care o făceai. Îşi aducea aminte de băieţaşul care fusese Barney Glasgow, de scoţianul-irlandez Andrew Glasgow şi de neîmblânzita Nellie. Călătoria aceea lungă şi nespus de primejdioasă, i se întipărise pentru totdeauna în minte — cu îngrozitoarea furtună de pe Lake Erie, cu cea de pe Lake Huron şi a treia furtună de pe Lake Michigan, care era cât pe aci să pună capăt pentru totdeauna familiei Glasgow.

Începea să înşire amănuntele acestei călătorii, să descrie pe Nellie Glasgow care aştepta moartea, înfăşurată într'o pelerină, în cap cu boneta şi cu mânuşile în mână, strângând din toate puterile cele trei linguri de argint, şi felul în care declarase: „Acum s'a terminat

cu noi... Şi eu plănuisem ca pe tine să te fac Preşedinte, ca pe Abe Lincoln, doar că ai fi fost ceva mai îngăduitor decât el". Termina întotdeauna cu fraza: „In orice caz întâmplarea aceasta m'a învăţat să nu-mi fie frică de apă, orice s'ar întâmpla. Un fapt e cert, că indiferent când voi muri, eu nu voi muri înecat. Nu, domnul meu, am reuşit ca în timpul acestei călătorii să fac moartea apelor să se sperie de mine. Dar m'a vindecat şi de dorinţa de a deveni băiat de serviciu la cabinele unei corăbii. Aceasta fusese ambiţia mea nemărturisită, pe vremea când eram ţânc. N'am spus nici mamei mele ce vreau să fac. Plănuisem să fug de acasă, dar s'a întâmplat să plec în această călătorie şi să-mi dau seamă de ce înseamnă să umbli pe ape. Mă întreb de multe ori, ce s'ar fi întâmplat, dacă în loc de a-mi începe viaţa ca băiat de serviciu la toate şi ajutor de bucătar într'un cantonament de tăietori..."

Familia era sătulă de întâmplarea aceasta veche şi de atâtea ori repetată:

— Astăzi ai avea toate vasele care circulă pe marile lacuri, îl întrerupea Bernie, şi ai fi Bernard Glasgow, regele transporturilor, aşa că probabil am avea şi noi o barcă mai ca lumea, în locul acestei coveţi infecte.

— Este o barcă tot atât de bună ca şi oricare alta de pe apele acestui lac.

— Frumoasă comparaţie. Chila are exact forma pe care o are femeia unui lucrător ceh din fabrica noastră, şi tot timpul ventilele miroasă a benzină mai rău decât automobilul lui Evvy.

Din cauză că familia nu plecase vara aceasta la Charlevoix, petrecură pe bordul bărcii mai mult timp decât de obiceiu. Ancorau undeva în apa adâncă şi Dumineca înainte de masă Barney şi Bernie se des-

brăcau și săreau în apă, ca să înoate; uneori în serile fierbinți și liniștite de Iunie și Iulie, cinau la răcoare pe bord.

Doamna Emma Louisa era împotriva acestei bărci, din pricina risipei ce se făcea cu ea.

— Auzi ce idee! Pe o vreme ca asta, să ții un astfel de monstru și să plătești zi de zi, cât e săptămâna de lungă un grup de trântori, numai ca să frece scândurile și puțin metal, lucru pe care l-ar putea face foarte ușor și o servitoare în cel mult un ceas.

— Ui-te ce, Emma Louisa, admit că tu poți fi regina din Butte și că dictezi moda femenină din oraș, dar cu toate acestea cred că n'am proceda bine, încălcând obiceiurile nautice, dacă am angaja o servitoare ca echipaj pe bordul bărcii *Nellie G.*

— Și de ce, rogu-te, ia să-mi spui și mie?

Nu putea suferi barca, nu putea suferi apa și făcea tuturor imposibilă viața, când pleca în excursii pe lac, dar cu toate acestea refuza să stea acasă.

Anul acesta renunțaseră la echipaj. Că renunțaseră, această expresie era un eufemism. Oamenii vorbeau de vremuri grele și de economii. Dar probabil cei din Butte des Morts aflaseră ceva în legătură cu cicălelile doamnei și din pricina asta circulau tot felul de vorbe. Adevărul era că fabricele nu lucrau cu echipe complete și unii rămăseseră fără lucru.

— Nu înțeleg de ce, spunea Evvy, căci dacă timpurile sunt grele și oamenii n'au de lucru, asta contribue ca și mai mulți să rămână fără lucru. Eu cred că menținând echipe complete, ar însemna că toți aceștia își vor găsi de lucru.

— Ultimul cuvânt îl are consumatorul, răspunsese Orvie cu superioritate.

— Renunţ să mai discut.

Până astăzi Bernie ţinuse locul omului de echipaj şi luaseră şi pe Scotty vizitiul, ca ajutor la toate. El ducea bagajele grele pe bord, el despacheta coşurile, şi era tot atât de îndemânatic pe apă ca şi pe uscat; braţele lui simieşti şi picioarele ca nişte leuci, erau repezi şi viguroase ca ale unei maimuţe.

Seara trecută, după spaima pricinuită de revelaţia lui Barney, doamna Emma Louisa declarase:

— Dacă nu vine Bernie, nu vom mai pleca nici noi în excursie cu barca.

— Dimpotrivă, vom pleca.

Spre ziuă Barney adormi, dar gemea şi murmura prin somn. In lumina tulbure a zorilor, Emma Louisa se întoarse cu toată băgarea de seamă, ca să se uite la el. Constată pentru prima dată că pe umărul obrazului drept, în apropierea ochiului avea o pată albastră verzuie şi pe bărbie o mică tăietură pe care se prinsese o pojghiţă de sânge. Pe perna lui se vedeau câteva picături uscate cafenii. Se uită cu atenţie la el; soţul ei, Gusto—Barney Glasgow, bărbatul plin de viaţă, bărbatul voinic şi întotdeauna bine dispus, sta acum cu genunchii adunaţi spre bărbie, într'o stranie atitudine de desnădejde şi înfrângere.

Instinctul par'că-i spunea, că aci este ceva mai mult, că se ascunde ceva mai mult decât îi spusese el. Soţul ei afirmase că Bernie... Dar acesta n'ar fi un motiv ca să se ia la bătaie. O, Doamne, ce se va întâmpla dacă...

De jos se auziră paşi uşori, urcând scara şi apoi trecând prin faţa uşii dormitorului. Instinctul o puse din nou în mişcare. Incet şi cu băgare de seamă, coborâ din pat şi trecu în camera lui Bernie. Il găsi golind conţinutul sertarelor dela birou şi dela dulapuri. Era în-

cruntat, cu ochii rătăciți și nu vru nici să audă de stăruințele ei; smulse mânile care i se așezaseră pe umeri, ca să-l oprească și se uita cu ochi sticloși, dar fără să vadă, friza de colori vesele a cravatelor sale înșirate pe partea interioară a ușii dulapului. Albastre, arămii, verzi, colorile care se potriveau mai bine cu părul lui roșcat și obrazul oacheș.

— Bernie, te rog, ai răbdare, dă-mi voie să vorbesc cu tine. Vorbea cu glasul în șoaptă, ca soțul din dormitorul cel mare dela capătul hallului să n'o poată auzi.

— N'avem nimic de vorbit, mamă.

— Așteaptă până Luni, când situația va fi cu totul alta.

— Dumneata nu știi ce vorbești.

— Nu este vrednică nici să miști degetul cel mic pentru ea; o fată atât de vulgară, care este în stare să bage zâzanie între un părinte și fiul său...

Se uită la ea încruntat, dar înțelese numaidecât că ea nu știe ce s'a întâmplat.

— Mamă, n'am câtuș de puțin intenția să te jignesc, dar te rog să elimini din conversația dumitale pe domnișoara Lindbeck, căci altfel voi fi obligat să te poftesc să ieși din camera mea. In orice caz, până în clipa când îmi voi lua lucrurile de aici, este camera mea.

— Bernie, ceea ce s'a întâmplat, n'are importanță. Tu ești singurul său fiu, este atât de mândru de tine, și nu dorește altceva decât să te vadă așezat în rosturile tale, exact ceea ce doresc și eu.

— Da! și începu să râdă.

— Amanda Bremmer este nebună după tine și în tot orașul nu se găsește o fată mai drăguță...

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu!

— Eu nu știu ce te-a apucat; nu știu ce v'a apucat pe

toţi, din ziua când oamenii aceştia au sosit în oraş — Swan şi adunătura lui de femei.

— Ui-te ce, mamă!...

— Am înţeles, bine. Dar ascultă Bernie, tatăl tău arată atât de îmbătrânit, aşa dintr'odată. Nu se simte nici bine. Ar fi trebuit să-l vezi cum arăta aseară.

— L-am văzut destul de bine.

— Nici tu nu arăţi de loc bine. Bernie... ai dormit undeva? Ai mâncat ceva?

— Să mănânc ceva!

— Dacă-ţi aduc ceva de mâncare, vrei să mănânci... numai ca să faci mamei tale plăcere? Incă nu s'a trezit nimenea, aşa că-ţi voi aduce chiar eu, o ceaşcă de cafea, câteva felii de slănină prăjită şi ouă.

— In casa aceasta eu nu voi mai mânca niciodată nimic.

— O, Bernie, vorbele tale mă vor ucide; cu purtarea aceasta vei ucide pe mama ta şi pe tatăl tău.

— Mamă, du-te şi te culcă.

— Aşteaptă cel puţin până Luni. Da, dragul meu. Se va simţi cu totul altfel şi lucrurile îi vor apare în altă lumină. O zi petrecută pe apă va fi tocmai deajuns, ca să se poată gândi în linişte şi totul i se va părea altfel decât până acuma.

— Mie nu mi se va părea altfel. Unde-mi sunt cămăşile; n'au adus încă dela spălătorie cămăşile şi gulerele?

Incepu din nou să plângă domolit şi scâncind stins, cu obrazul brăzdat de strâmbături care ar fi părut caraghioase, dacă n'ar fi fost atât de bătrână, atât de urâtă, de sbuciumată şi de lipsită de farmec în cămaşa ei lungă de noapte, cu halatul şi papucii hăbuciţi, cu părul cărunt care de obiceiu era întotdeauna pieptănat

cu îngrijire, dar de astă dată îi atârna laţe împrejurul obrazului. Umerii a căror oase i se vedeau prin cămaşă, se cutremurau de suspine. Nu-şi aducea aminte s'o fi văzut vreodată înainte de asta plângând.

— Te rog, mamă, nu plânge.

Se apropie de ea şi se aşeză pe marginea canapelei lângă ea, apoi o cuprinse cu un braţ. Se sprijini de trupul lui. Rămaseră fără să scoată o vorbă. El se uita drept înainte. Braţul trecut împrejurul umărului ei deveni moale. Intoarse capul şi se uită la el. Era cu ochii pe jumătate închişi. Inţelese că trebue să fie sleit de puteri; ochii îi erau împăinjeniţi de somn; ce bine ar fi, dacă l-ar putea determina să doarmă aci în cameră. Se desfăcu încet din îmbrăţişarea lui şi-i puse mânile pe umeri, ca să-i aşeze capul pe pernă. Se trezi şi încercă să se împotrivească gestului ei de duioşie.

— Stai o clipă aşa, şi ascultă ce-ţi spune mama, numai o singură clipă. Totul se va linişti şi va fi bine. Totul se va linişti, să n'ai nicio grijă. Inchide ochi — numai o clipă — şi n'avea nicio grijă — toate se vor linişti — se vor li-ni-şti — se vor li-ni-şti — repetă ea de câteva ori cu glasul stins, întocmai ca un cântec adormitor de leagăn. Tânărul se întinse pe canapea, toropit de somn şi sleit de emoţiile prin care trecuse. Acum dormea.

Ieşi din odaie pe vârful picioarelor şi închise uşa încet, foarte încet pe urma ei, apoi cu glasul în şoaptă se adresă Celui pe care de obiceiu îL uita întotdeauna dar căruia se adresa de fiecare dată, când se găsea la câte o răscruce a vieţii:

— Doamne, fă-l să doarmă. Lasă-l să doarmă toată ziua.

Când se întoarse în dormitor, găsi pe Barney treaz,

cu obrazul buhăit şi îmbătrânit.

— Nu cumva netrebnicul acela s'a întors pe furiş acasă? Căci dacă s'a întors...

— Nu, n'avea nicio grijă. Dar n'am putut dormi şi am coborât să văd ce este prin casă. O, Bernard, te rog să nu iei nicio hotărâre pripită. Lasă-mă să vorbesc eu întâi cu el. Îi pare... îi va părea rău de ce a făcut. Mâine totul se va linişti dela sine.

— Mâine cu primul tren eu voi pleca la Milwaukee, ca să stau de vorbă cu Strock.

— Ce ai de vorbit cu Strock?

— Voi schimba testamentul.

— Nu se poate să faci aşa ceva! Este singurul tău fiu.

— Fii sigură că voi face. Le voi arăta eu cine este om bătrân.

— Le vei arăta? Cui vrei să-i arăţi?

— Lui Bernie. Lui Bernie şi fetei aceleia cu care spunea că se va... Nu fu în stare să pronunţe cuvintele până la sfârşit. Înfăţişarea lui părea neobişnuit de lipsită de orice viaţă şi era palid la obraz ca un mort, dar glasul îi tremura de amărăciune: Eu mai pot trăi şi mă pot bucura de viaţă cel puţin douăzeci de ani de aci înainte, şi chiar mai mult. Până atunci băiatul lui Evvy va fi destul de mare, ca să ia conducerea în mânile lui. Vom avea din nou în familie un adevărat tăietor de păduri.

Trecu în camera de baie şi închise uşa pe urma lui. Ea se trânti pe pat şi-şi îngropă obrazul în perne. Când se întoarse în dormitor, bărbierit şi aproape sprinten, o găsi în aceeaş situaţie.

— Haide, Emma Louisa, îmbracă-te.

— Eu nu pot pleca, Bernard. Nu mă simt bine.

— Şi eu îţi spun că vei veni cu mine. Vei veni, chiar

dacă ar fi să te duc de-a-târâşul. Inainte de asta ai venit de fiecare dată, prin urmare vei veni şi astăzi. Să nu-ţi închipui că fiind eu plecat, vei putea aduce pe dihorul acela în casă şi că-l vei putea dădăci în absenţa mea. Fie că-ţi va place, fie că nu-ţi va place, de astă dată va trebui să vii cu mine, chiar dacă aceasta ar fi ultima faptă pe care o vei mai putea săvârşi în viaţă.

Incercă să ia obişnuita ei atitudine faţă de el şi-i răspunse pe un ton răstit, cum făcea altădată:

— Auzi vorbe, dela un om în toată firea! Dar ce a făcut băiatul acesta atât de îngrozitor, ca să te porţi faţă de el în felul acesta! S'a îndrăgostit de o fată frumoasă. Căci nimenea nu poate afirma că nu este frumoasă. (Barney mormăi ceva, ca un fel de blestem). Cred că e mult mai bine să privim lucrurile în faţă şi să recunoaştem realitatea. Tu l-ai ţinut întotdeauna prea strâns. Dacă stai să judeci felul în care a lucrat şi s'a purtat, nici nu se poate să-ţi doreşti un băiat mai bun; gândeşte-te la iarna aceea pe care a petrecut-o în mijlocul codrului, lucrând şi trăind ca un tăietor de rând, deşi era fiul tău. Se va desmeteci şi pe fata aceasta o va uita. Ce faptă îngrozitoare a făcut, ca să te porţi faţă de el, aşa cum te porţi acum?

— Iţi voi spune, dacă ţii numaidecât să ştii. A sărit la mine şi m'a lovit. M'a trântit pe jos. Aci, în casa mea. Aseară!

— Nu! Nu se poate să fi făcut aşa ceva! Gura şi ochii doamnei Emma Louisa se căscară de groază. Bernie, fiul ei adorat, să facă aşa ceva! Bărbatul acesta, soţul ei, chiar astăzi după douăzeci şi cinci de ani de căsătorie, reprezenta pentru ea Marele Intangibil. Pentru fata aceasta bătrână care era totuş măritată, care trăia o viaţă interioară şi nemărturisită, el reprezenta roman-

tism, mister, forță, era un fel de dumnezeu, Bărbatul ei. Cu mâinile tremurânde, Emma Louisa începu să se îmbrace.

„Slugile, își zise ea înspăimântată. Slugile nu trebue să afle nimica". Gândul acesta era cuvântul de ordine, una dintre poruncile pe care se întemeia viața doamnei Emma Louisa. Se repezi într'un suflet la bucătărie și începu să vorbească din nou în șoaptă:

— Domnul Bernie doarme. Nu se simte tocmai bine. De aceea nu va pleca împreună cu noi în excursie. Vă rog să nu faceți sgomot. Nici să nu vă apropiați de camera lui, indiferent cât timp va dormi. După ce se va trezi, dați-i ceva de mâncare. Nu interesează ce oră va fi. Și-i veți spune că eu mă voi întoarce curând. Spuneți-i să aștepte — spuneți-i să nu plece de acasă — până când mă voi întoarce eu. Spuneți-i că este ceva extrem de important.

— Am înțeles, doamnă Glasgow! dar după ce plecă, bucătăreasa se uită după ea și exclamă: Ce o fi apucat-o pe baba?

— Mi se pare stăpânul a avut o discuție cu domnul *Țâfnă*.

— Din ce cauză?

— De, nici eu nu știu tocmai limpede, dar am auzit că suedezul acela care locuește în casa de pe marginea apei, bătrânul Swen sau Swan sau știu eu cum îl cheamă, are fata aceea care cred că-i este nepoată... și se spune că bătrânul și Bernie, amândoi...

Barney, Bernie, Emma Louisa și Lotta ar fi rămas mirate, dacă ar fi știut cât de vaste sunt informațiile bucătăresei din casa Glasgow, în domeniul chestiunilor lor intime; și tot așa ar fi rămas mirate, aflând cât de departe mergeau informațiile fiecărui locuitor din Butte

les Morts, în legătură cu aceste probleme.

— Haide să plecăm mai devreme.

— Evvy şi Orvie nu vor fi încă gata de plecare.

— Evvy va fi, căci ea este demult trează. Şi burduful cela de osânză, se va putea scula şi el. Nu poate să-i trice de loc. Le voi telefona.

Trecu în sufragerie şi-l auzi învârtind manivela apaatului, ca să atragă atenţia operatorului dela poştă. Se idică încet şi apropiindu-se de uşa dormitorului, o înhise fără sgomot, înainte ca el să înceapă să ţipe în eceptor. Se opri la picioarele scării din hall, cu trupul ncremenit de spaimă şi încercând ca din puterea ei de oinţă să facă un zid de apărare între glasul soţului ei i cel care dormea la etaj.

— ...tocmai îi spuneam mamei tale, că tu vei fi trează... rin urmare ar fi bine să plecăm cât mai devreme... în azul acesta spune-i că el este singurul care azi noapte dat ochii în gene, aşa că trezeşte-l şi haideţi să plecăm... O, cel mult peste o jumătate ceas... Vreau să plec umaidecât... să scap de casa aceasta...

Când ieşiră din casă, doamna Emma Louisa ar fi rut să întoarcă privirea şi să se uite la fereştile camerei le deasupra porticului, dar nu îndrăsni. Plecă înfiorată le sensaţia că a lăsat în casă un cadavru pe care-l asunsese în timpul nopţii. Se uită apoi la soţul ei şi i e păru că tot un cadavru duce şi cu ea.

Zi de sfârşit de August, cu o uşoară nuanţă de Septembrie din Wisconsin, caldă, moleşitoare şi cu aerul ncărcat de pâclă. Barney ridică fruntea şi se uită la cerul n fundul căruia alergau nori uşori şi transparenţi. După e se vor depărta de ţărm şi vor ajunge la mijlocul laului, va fi mai răcoare. Dar la urma urmelor, ce mă nteresează pe mine dacă e răcoare sau dacă e cald.

Nici Evvy nu pare să se sinchisească de aşa ceva. Arăt mult mai obosită decât în seara din ajun. Până şi Orvi părea că nu mai este atât de vioiu, cum era altădată.

— Unde este Bernie?

— El nu vine.

— Pentru numele lui Dumnezeu, de ce să nu vină?

— Pentrucă se simte obosit peste măsură şi nici n' coborât din pat, căci nu se simte tocmai...

Barney îşi aprinsese o ţigară şi o aruncă cu un gest d dispreţ care ar fi vrut să indice nemulţumirea lui d acuma şi dispreţul faţă de vorbele soţiei sale.

— O, Em, pentru numele lui Dumnezeu, încetează s mai acoperi pe jigodia asta cu fustele tale. Iubitul tă frate, doamnă Bremmer, a fost dat afară din casa me iar dacă se va întâmpla să îndrăsnească vreodată să pun piciorul în această casă, îl voi da pe mâna poliţiei, pen trucă a îndrăsnit să mă ameninţe cu moartea.

— Tată, nu se poate să fie... dar îşi dete seamă c el nu glumeşte. Nu se uita la ea, nu se uita la nimic privirile îi erau pierdute în gol şi mânile voinice ş frumoase îi atârnau fără putere, gura îi era strâmbată fiecare muşchiu, fiecare tendon şi fiecare os din trupu lui părea lăbărţat, întocmai ca o jaretieră care şi-a pierdut elasticitatea.

„Va să zică acum vei înţelege şi tu, cum doare", îi zise Evvy. Dar imediat după aceea îşi simţi inima chi nuită de durere şi milă. Se apropie de el. Se urcaseră pe bord şi se aşezaseră pe banca din apropierea baştin gajului pupei. I se urcă pe genunchi, dar Barney păr că nici n'a băgat de seamă.

— Cred că ne vei putea ţine pe amândoi, zise ea şi-ş trecu braţul pe sub al lui. Gusto, nu vorbi în fela acesta.

Mintea înceată a lui Orvie reuşi să prindă înţelesul cuvintelor socrului său şi pe obrazul lui rotund şi aprins se alternau expresiile de neîncredere şi de neînţelegere.

— Ia stai frate, nu cumva vrei să spui că dumneata şi Bernie aţi avut o discuţie împreună?

— O, te rog, Orville, nu mai vorbi despre lucrurile acestea. Bernard este obosit şi enervat; mâine se va simţi...

— Orvie, ce ai zice tu şi Evvy, dacă lungana aceea de suedeză care a fost chelnăriţă, ţi-ar deveni cumnată?

— Vrei să spui că... Bernie?

— Cine altul?

Orvie zâmbi, dete din cap şi deveni sfios ca un căţel.

— Eu n'am vorbit niciodată cu ea, dar dacă e vorba de felul cum arată, atunci cred că pot afirma fără sfială că e fată frumoasă. Aseară a făcut pe toate femeile... să vă spun adevărul rochia cu care era îmbrăcată, era rochie nu glumă. Nu cumva Bernie... huîm... Se opri, căci doamna Orville Bremmer renunţă pentru moment la rolul ei de semiinvalidă languroasă şi sbieră la el:

— Tacă-ţi gura, Orvie!

Acum erau pe drum. In faţa lor apăru Scotty care arăta exact cum n'ar fi trebuit, pentru a avea un aspect nautic: în cap cu o şapcă de jokeu, îmbrăcat într'un jerseu ros de molii, pe piept cu litera *W*, reminiscenţă a activităţii sportive la Universitatea din Wisconsin a lui Bernie, cu nişte pantaloni albaştri de pânză şi încălţat în pantofi de tennis.

— Vreţi să mergeţi undeva anume — la Oshkosh sau în altă parte, căpitane?

Nu-i răspunse nimenea. Se uitau toţi patru la el, cu ochii miraţi. Pe urmă Evvy începu să râdă.

— Scotty, nu-ţi mai lipseşte decât o biciuşcă de vi-

zitiu, o rachetă de tennis, un smoking şi o pereche de patine, pentru ca să fii desăvârşit îmbrăcat.

Nu-i dete atenţie, ci se adresă lui Barney, stăpânul său.

— Pentru barca aceasta sunt destul de bine îmbrăcat. Are nevoie de o curăţenie generală. Rezervorul supurează prin toate ventilele. Bernie spunea că are nevoie de...

— Gusto, dragă, haide să plecăm cu toată viteza, de-a-dreptul spre Fond du Lac, ca să ne răcorim.

— Pentru tine viteza nu este prielnică, deoarece barca va începe să tremure şi vei simţi sguduiturile.

— Micul Barney este un bun marinar.

Făcu semn lui Scotty:

— Cu toată presiunea, ca să simţim bătaia vântului.

Intre echipajul şi călătorii de pe bordul bărcii *Nellie G.* nu se prea ţinea socoteală de formalităţi. Scotty se îndreptă spre proră. Barney strângea între măsele o ţigară care-i strâmba colţul gurii. Ţigara se stinsese. O luă în mână, se uită la capătul de cenuşă rece, la cel umed şi morfolit şi o aruncă peste bastingaj, apoi îşi aprinse alta.

— Va să zică bun marinar, ei? Eu am plănuit să fac din el tăietor de păduri.

— Până când va creşte el, nu vor mai rămâne decât foarte puţini copaci de tăiat, interveni Orvie.

— Va avea deajuns. Mai mult de cât îi trebue. Va fi un băiat bogat, fie că mai rămân, fie că nu vor mai rămânea copaci. După ce eu voi muri, şi Emma Louisa mă va urma, va moşteni întreagă întreprinderea, aşa că va deveni cel mai bogat tânăr din Statul acesta şi probabil în toată America; ce părere ai despre asta!

Emma Louisa scosese numărul de Duminecă al ziarului *Sentinel;* se uita la titluri şi întorcea paginile, se uita la

literele tipărite pe hârtie albă (marfă bună dela Glasgow), dar de înţeles nu înţelegea nimic din ce ceteşte şi ochii ei nu transmiteau creerului nicio idee şi nici nu-şi dădea seamă că privirile i se opresc asupra unor nume care n'aveau pentru ea niciun interes: Markle Clouts a plecat cu Three-Bagger, Bryan cu Whirlwind Tour.

Orvie începu să se frământe pe loc.

— Dar Bernie ce zice de toate acestea? Care este rolul lui în această combinaţie?

Barney râse sarcastic.

— Tocmai aci este partea importantă. El nu are niciun rol, ci va ieşi din această combinaţie. Înţelegi?

Evvy scosese o cusătură şi făcea împunsături mărunte şi stângace. In realitate ei cusătura nu-i făcea niciodată plăcere.

— Ce treabă este asta, să coşi în zi de Duminecă! ţipă doamna Emma Louisa.

„Observaţia aceasta n'are niciun rost", îşi zise Evvy. „Este ceva ca atunci când întinzi mâna să rupi un fir din mâneca unuia pe care-l duc la spânzurătoare. Dar acesta este felul de a proceda al mamei".

— Hăinuţe pentru copil, mamă. Acestea se pot coase, chiar într'o zi de Duminecă. Ascultă Gusto, pe mine nu mă interesează că băiatul meu va fi bogat sau nu. Crede-mă, nu mă interesează. Sunt convinsă că toată viaţa noastră am avut foarte mulţi bani, şi nu-mi vine să cred c'am fost mai fericiţi decât ceilalţi oameni. La ce ne-au servit banii?

— Tatăl tău a donat biblioteca publică şi chioşcul din parc, pentru muzică — din banii aceştia plătim personalul spitalului Hannah Hewitt Memorial, şi toate acestea tu le ştii, doamnă Evelyn Glasgow; tot din banii aceştia se furnizează şi flaneluţele care sunt cusute pentru copii

la Clubul Doamnelor...

— Da, mamă, dar aceştia nu sunt bani, sunt bacşişuri.

— Evelyn Glasgow!

— Crede-mă, acesta este adevărul. Noi nici nu ştim cum se cheltuesc banii. Bunicul şi tata mi se pare că prea s'au frământat mult, ca să poată aduna aceşti bani. Uită-te la barca aceasta, care miroase ca o covată infectă. Bernie spunea că noi ne-am putea permite să avem un yacht care să alerge ca un ogar şi pe care să-l ţinem în Green Bay şi să ne plimbăm cu el pe Lake Michigan; până acolo ne-am putea duce cu automobilul, în loc să mergem cu trenul, în orice bună vreme — Bernie mai spune că de astăzi în zece ani vor fi drumuri pietruite în toate părţile pentru automobilişti, căci acest mijloc de transport se va răspândi în toate straturile populaţiei. Afară de asta nu cred că eu voi fi în stare să mă prefac indiferentă şi să nu pomenesc niciodată numele lui Bernie ca şi când ar fi comis cine ştie ce grozăvie sau ca şi când ar fi criminal. Poate ar fi mai bine să primim pe suedeza aceea în familia noastră, căci fac prinsoare că fata aceasta ne-ar învăţa şi pe noi cum se cheltuesc banii. Aseară, cu felul în care arăta, ne-a făcut pe toate să părem nişte cerşetoare alături de ea. Afară de asta, dacă ar fi vorba despre aşa ceva, eu sunt convinsă că am putea da de lucru tuturor celor din oraş care au rămas acum fără ocupaţie, şi tot aşa sunt convinsă că nici nu ne-am sinchisi. Ar trebui să ajutăm tinerii care ar vrea să devină ingineri sau alteeva, dar n'au mijloacele necesare, cum a fost cazul cu... cum a fost cazul cu...

— Cu Tony Schwerke! se sborşi Barney.

— Da, răspunse Evvy cu dinţii încleştaţi, da... cu Tony Schwerke. Apoi lăsă cusătura din mână şi începu

să plângă.

— O, Sfinte Atotputernice, nu ne lăsa! gemu doamna Emma Louisa şi în timpul acesta Orvie încercă să mângâie braţul soţiei sale, ca s'o liniştească, dar ea îl dete la o parte, cu violenţă: Vorbeşte ca o proastă, dar asta se datoreşte stării ei de acuma. Ar fi fost mult mai bine să nu plecăm în excursie. Mai bine să întoarcă barca şi să mergem acasă. Niciunul dintre noi nu se simte bine.

— Dimpotrivă, nu ne vom întoarce acasă. Acum suntem pe bordul bărcii şi vom sta aci.

Barney apucă în cealaltă parte spre proră, dar Emma Louisa nu se mai gândea acuma, decât la posibilitatea de a se întoarce acasă. N'ar fi trebuit să plece în această excursie şi ea n'ar fi trebuit să lase pe Bernie singur acasă. Işi închipuise că le va face tuturor bine; că Barney va avea timpul necesar să se gândească la ce s'a întâmplat şi să se liniştească. Dar acum situaţia părea mult mai rea decât înainte de asta. Barca sălta, gonind pe oglinda apei. Părea că şi vremea se va schimba şi începuse să bată vântul. Evvy îşi făcuse cusătura mototol şi o băgase în geantă. Se ridică apoi de pe bancă şi trecu în lungul covertei, ca să se oprească alături de tatăl ei, care sta proptit în picioare, cu ţigara între dinţi, cu bărbia ridicată în sus şi se uita în depărtarea apei. Işi trecu braţul pe sub al lui:

— Tată, vorbele pe care ţi le-am spus, să nu le iei în serios. Nu ştiu ce am, dar mă simt tot timpul nemulţumită şi încep să cicălesc pe Orvie sau pe câte cineva.

— Evvy! Evvy! se auzi glasul doamnei Emma Louisa. Evvy, n'ar trebui să stai în picioare acolo, căci nu se poate să-ţi facă bine. De ce nu vii să te întinzi puţin. Inainte de toate nici n'ar fi trebuit să vii, căci barca se

sguduie, şi nici eu nu mă simt prea bine.

— Las'că nu face nimica, mamă Glasgow. Evelyn este rezistentă ca un cal de povară.

Se întoarse spre ginerele ei şi-l examină cu privirea caracteristică unei femei încăpăţânate, când se uită la un bărbat molâu. Ridică din nou glasul şi începu să strige spre cei doi care stăteau unul lângă altul la proră.

— Bernard, nu-mi place cum arată cerul în partea cealaltă. Cred că ar fi mai bine să ne întoarcem şi să plecăm acasă.

Barney se uită la Evvy, Evvy se uită la Barney, şi sprânceana dreaptă şi frumoasă le fugi la amândoi în sus, ca dintr'o singură tresărire. In aceeaş clipă şi cu totul pe neaşteptate, amândoi se simţiră mai uşuraţi, mai fericiţi şi amândoi sângerând din aceleaş motive şi în acelaş fel.

— Domnule Glasgow! Scotty spune că presiunea motorului a început să scadă..

Scotty sta în picioare alături de Emma Louisa şi făcea un obraz speriat, ca s'o înspăimânte, căci îi făcea plăcere s'o vadă cum se frământă pe loc.

— Orvie, vino cu mine şi s'o aducem înapoi, aci pe bancă. In starea în care se găseşte, nici n'ar fi trebuit să se mişte de acasă. Am fost nebună, când i-am permis să vină cu noi. Nu ştiu ce este cu mine, dar aş vrea să mă întorc acasă, căci nu mă simt de loc bine.

Orvie o apucă de braţ şi se îndreptară împreună spre proră. Scotty se uită după ei şi începu să râdă înfundat. Cei doi stăteau nemişcaţi unul lângă altul; bărbatul cu obrazul chinuit de revoltă şi incapacitate de înţelegere, fata cu chipul desnădăjduit. Ţigara i se stinsese din nou; trase o înjurătură ca să se răcorească, în clipa când o aruncă peste bord, şi-şi scoase alta din buzunar. Plecă

umerii şi încercă să păstreze flacăra chibritului în căuşul palmelor, ca s'o apere împotriva vântului, apoi îl aruncă şi mâna fetei se mişcă odată cu braţul lui. Barney nu ţinu socoteală de prezenţa soţiei sale şi nici Evelyn de a soţului ei. Stăteau strânşi unul lângă altul, cu spatele spre ei. Doamna Emma Louisa fusese întotdeauna geloasă de fiica ei. Dar niciodată nu-şi dase seamă de realitate. Ceva din indiferenţa cu care o trata, trezi acum această gelozie care sta ascunsă undeva adânc în fiinţa ei şi o făcu să izbucnească întocmai ca flacăra unei revolte. Inainte de asta avusese întotdeauna pe Bernie la îndemână, pe Bernie care-i lua apărarea. Astăzi însă n'avea pe Bernie, căci Bernie nu era cu ei, nu avea decât pe acest Orvie şi-l smâci dispreţuitoare de braţ:

— Ui-te ce, domnule Glasgow, ar trebui...

Dar ceea ce avea de gând să spună, nu mai spuse niciodată.

Chibritul pe care Barney îl aruncase aprins, căzu prin orificiul de aerisire al punţii şi datorită neglijenţei şi căldurii pricinuite de motor, acest orificiu era plin de vapori de uleiu şi de benzină, până în fundul bărcii. Aburii se aprinseră numaidecât până jos în cală — se auzi un muget uriaş care aruncă scânduri şi aşchii la sute de metri pe suprafaţa lacului Winnebago — bucăţi de scaune de pe bord, despicături din blocul motorului, bucăţi de lemn, de alamă, de mobilier, de haine şi de sticle. Stejarul şi frasinul, pinii şi cedrii reuşiseră la rândul lor să se răzbune împotriva lui Barney.

Cu ajutorul lui Scotty ziarele izbutiră să facă o descriere magistrală a acestei tragice întâmplări. Scotty, care în momentul exploziei se găsea la pupă, reuşise să scape de moarte mai mult datorită unei minuni. Cu forţa lui de orangutan, înotase la suprafaţa apei, spri-

jinindu-se de bucăţile bărcii care tremurau pe lac şi înaintând cu greutate spre ţărm; în drumul lui întâlnise chiar un trup sfâşiat pe care-l luase la subţioară, dar băgă de seamă că e trupul doamnei Emma Louisa şi-i dete drumul să se ducă la fund.

Ziarul *Sentinel* din Milwaukee şi chiar *Tribune* din Chicago, scoaseră tot materialul de pe prima pagină — sau aproape tot — articolele despre Roosevelt — despre criza economică — despre Bryan — despre baseball şi despre fusta pantaloni.

In locul acestora publicau fotografia bărcii *Nellie G.* Fotografia lui Bernard Glasgow, pionierul şi regele codrilor. Fotografia doamnei Emma Louisa în rochie de seară şi cu sgarda de perle la gât; fotografia casei din Butte des Morts, a fabricelor de celuloză şi hârtie, a lui Evvy, a lui Orvie şi a lui Scotty care avea o rană largă pe obraz, una în creştetul capului şi câteva coaste rupte. Dar mult mai des decât toate celelalte fotografii, în ziare apărea fotografia lui Bernie care părea foarte serios şi demn, cu ochelarii lui. Datorită capului său prelung, Bernie ieşea foarte bine în fotografii.

Bernard Glasgow, moştenitorul milioanelor Glasgow.

Bernard Glasgow, sau Bernie, cum i se zicea pe vremea când părintele său era în viaţă, este cel mai bogat om din Statul Wisconsin; unii afirmă că este cel mai bogat din toată regiunea lacurilor...

Nu se făcu înmormântarea victimelor catastrofei, deoarece nu se găsise nimic ce ar fi putut înmormânta, dar se oficie un impresionant serviciu funebru, în timpul căruia însuş Rev. Sa Paley se frânse, când îşi ţinu cuvântarea, şi trebui să-şi plece capul şi să-şi sufle nasul înainte de a putea continua. Veniră oameni din toate părţile Statului Wisconsin, din Michigan, din Minnesota

şi Illinois; participanţii păreau oameni importanţi şi conducători de întreprinderi industriale. Era şi Swan de faţă, pe o parte cu Karie şi cu Lotta pe cealaltă. Toţi trei erau îmbrăcaţi în negru. „Huîm", murmurau cei din Butte des Morts, uitându-se pe deasupra batistelor ridicate la ochi. Ochii lui Swan erau exact ca ai unui copil speriat şi gura lui blândă tresărea ca de un zâmbet sfios, ca şi când şi-ar fi închipuit că cineva şi-a permis să facă o glumă sinistră de faţă cu el, dar că această glumă s'ar putea da pe faţă dintr'o clipă într'alta.

Josie Sinnott se făcu de râs, izbucnind în ţipete isterice şi în hohote, de faţă cu toată lumea, aşa că trebuiră s'o scoată cu sila, şi mai mult de-a-târâşul, dintre cei care ascultau serviciul funebru.

Bernie sta singur la o parte. Părea improsionant. Veniseră o mulţime de rude ale familiei, dar el sta singur. Dramaticul accident fu repetat şi discutat de nenumărate ori, aşa că nimenea nu mai putea alege adevărul. Lumea spunea că el nu se simţise bine şi nu plecase în excursie; alţii spuneau că se certaseră, tatăl său şi cu el, şi din cauza aceasta nu plecase de acasă, deşi înainte de aceea barca era condusă întotdeauna de el; lui îi plăcea foarte mult barca, dar totuş rămăsese acasă şi-l găsiseră dormind, când au venit să-i dea de ştire despre îngrozitorul accident; spuneau că fata aceea cu numele Lindbeck, spuneau, spuneau, dar ce nu spune lumea într'o astfel de împrejurare!

Bernie sta singur, la o parte. Veniseră o mulţime de rude, de numele cărora el nici nu auzise încă. Dar el era singurul fiu, singurul moştenitor, regele consacrat al fabricelor de celuloză şi hârtie. Faţă de rude se purtă foarte politicos şi amabil, dar atitudinea lui fu categorică şi lipsită de îngăduinţă. Toţi cei de faţă erau de acord,

că durerea lui pare nemărginită. Când primi condoleanţele grupului de cunoştinţe şi rude îmbrăcate în negru, el nu fu în stare să se gândească la altceva, decât la spectacolul pe care-l văzuse de nenumărate ori în timpul lunilor petrecute în calitate de tăietor în mijlocul codrului. Oamenii aceştia îmbrăcaţi în negru care se frământau împrejurul său, erau exact ca şi roiurile acelea de furnici negre care apăreau cât ai clipi, fără să ştii de unde, căutând să culeagă sucul dulceag de răşină de pe butucul rămas în picioare, imediat după ce copacul uriaş a căzut.

18.

Puteai vedea aproape în fiecare după amiază, pe la orele trei, pe doamna Bernie Glasgow şi pe femeia care era mama ei, plimbându-se cu automobilul. Bernie cumpărase soţiei sale adorabile această maşină, după accidentul nenorocit ce-l avusese cu cei doi cai negri. Când cumpărase maşina, aceasta era singura maşină în tot Statul Wisconsin, afară de Milwaukee. Karie şi Lotta vorbeau despre ea, spunându-i Electric, ca şi când ar fi fost nume propriu. In oraşul Butte des Morts nu erau mai mult de câţiva kilometri de străzi cu pavajul practicabil. Luxoasa maşină nu putea fi întrebuinţată pe drumurile de ţară, pline de gropi şi desfundate, aşa că cele două femei erau obligate prin forţa împrejurărilor să facă drumul dela Grand Chute până pe Butte şi înapoi, de nenumărate ori la rând. In cei patru sau cinci ani ce urmară după aceea, se găsiră şi alţi notabili din Butte des Morts care cumpărară soţiilor lor astfel de vehicule, dar niciuna nu reuşi să facă acelaş efect pe care-l făcea Lotta, când ieşea să se plimbe în maşina ei lucitoare ca o bijuterie.

— Ui-te-o că trece, spuneau cumetrele din Butte des Morts, pândind-o de după perdele. Ia vezi că are mânuşi albe de piele de căprioară.

— A îmbrăcat rochia albastră. Judecând după felul

în care este îmbrăcată, pare că s'ar duce la un spectacol de operă, nu după târguieli.

Maşina era impunătoare şi chiar solemnă, întocmai ca trăsura unei regine. Bernie o comandase special în felul acesta. Avea anvelope uriaşe de cauciuc şi ferești groase de cristal, era capitonată cu catifea albastră şi avea chingi de mătasă cu ciucuri la ferești. Pe o parte a uşii era un vas de formă ascuţită, pentru flori şi în vasul acesta erau întotdeauna câteva orhidee de muslină roşcată.

Pe la orele trei după amiază Karie şi Lotta nu mai aveau nimic de făcut acasă. Absolut nimic.

— Ce ai zice, mamă, să ieşim la plimbare?

De multe ori Karie refuza. Electricul nu era vehiculul pe care l-ar fi preferat ea, în calitate de femeie obişnuită cu brecurile şi cariolele care o scuturaseră pe străzile din Iron Ridge.

— Nu, draga mea, astăzi nu voi ieşi să mă plimb. Prefer să dau o fugă până la tata şi să aerisesc şi să scutur puţin prin casă. Du-te singură. Nu ştiu de ce, dar în electricul acesta îmi face impresia că sunt într'un sicriu. Când mă plimb cu el, mă simt ca şi când aş fi întinsă pe catafalc şi că m'au scos pe stradă în cortegiu de înmormântare, dar fără oamenii care să mă însoţească la groapă şi fără să am pe cineva care să mă plângă.

De multe ori Lotta se ducea până la fabrică de unde lua pe Bernie şi-l aducea acasă. In vehiculul ei luxos strălucea întocmai ca o bijuterie într'o vitrină. Imbrăca rochia de catifea albastră ca safirul, o lungă etolă de hermină, îşi punea mânuşile şi încălţa ghetele de lac, cu carâmbii de şevro alb. Părul îi era pieptănat frumos în bucle şi inele. Domnişoara Lou Shifty care ani de-a-rândul manipulase părul cărunt şi rărit al doamnei Emma

Louisa, manipula acum şuviţele bogate şi aurii ale Lottei. Mânile ei negre cenuşii alergau îndemânatice, potrivind buclele frumoase:

— Vă rog să mă credeţi, doamnă Glasgow, este adevărată plăcere să piepteni un păr ca al dumneavoastră. Abia aştept ocazia când vă veţi duce la o serată, ca să vi-l fac numai inele şi pe o parte să vă potrivesc un smoc de egrete, ca să arătaţi ca o adevărată regină.

Domnişoara Lou Shifty cunoştea situaţia în toate amănuntele. Domnişoara Lou Shifty ştia destul de bine, că deşi frumoasa ei clientă aproape împlinise anul de când era „doamna Bernard Glasgow", totuş nu fusese încă la nicio serată în oraşul Butte des Morts. Nu o invitase nimenea.

— Ştii foarte bine, Lou, că eu nu merg la niciun fel de serate şi că domnul Glasgow este în doliu.

— Da, aşa este doamnă Glasgow. Dar ar fi timpul să mai ieşiţi în lume; o femeie atât de frumoasă ca dumneavoastră, doamnă Glasgow!

— Ui-te, partea asta este răscolită. Te rog, ai grijă ce faci şi fii atentă, zise Lotta cu glasul răstit, deşi vorbea întotdeauna amabilă. Dar oraşul Butte des Morts începuse să o scoată din fire.

De obiceiu Lotta aştepta pe Bernie afară, în electricul ei. La rare ocazii intra şi în localul fabricei, şi de fiecare dată prezenţa ei pricinuia o frământare între funcţionarii din birourile din faţă, unde erau cei care ţineau arhiva, contabilii şi stenografele. Un fluturat de pene, luciri de catifea, clincăt stins de mărgele, şi tocurile înalte ale ghetelor băteau un ritm staccat în lungul coridorului pavat cu cărămidă, care dădea în biroul soţului ei, iar la urmă o undă uşoară de parfumuri. Funcţionarii din birouri o urmăreau cu ochii, cu ure-

chile şi cu toate simţurile. Fetele respirau adânc. O pismuiau, dar cu toate acestea când o vedeau, simţeau mai multă încredere în propriile lor puteri. In viziunea aceasta de frumuseţe şi eleganţă li se părea că văd realizarea propriilor lor visuri. Prinţul şi fata cerşetoarei... iată că se poate întâmpla şi aşa ceva! Prin urmare de ce să nu se întâmple şi cu fiecare dintre ele. Când apărea din nou, la braţul lui Bernie, se uitau la ea înc'odată. Era aproape tot atât de înaltă ca şi el şi păreau o pereche încântătoare; aproape nu era nevoie să plece capul, ca să se uite în ochii ei şi la obrazul care părea atât de distins când era îmbrăcată în rochia aceasta de catifea albastră şi cu etola albă de blană. Se uitau vrăjite. Apoi oftau, şi după ce pleca, îşi vedeau din nou de dosarele lor şi de claviatura maşinilor de scris.

Lotta considera totul ca dela sine înţeles; electricul, rochia de catifea de coloare albastră ca safirul, etola de hermină şi casa cea mare în care locuia. Nu se mira câtuş de puţin. Ceea ce avea ea acum, era exact realizarea planurilor pe care şi le făcuse. Felul ei de a judeca, era simplu şi mergea întotdeauna la ţintă. Ea ştiuse chiar dela început ce vrea, şi făcuse totul ca să şi obţină ceea ce dorise. După căsătoria la care nu participase decât Swan şi Karie, aceştia doi începură în mod cât se poate de firesc să se gândească din nou la Iron Ridge. Intâmplările anului trecut îi speriaseră şi-i îngroziseră.

Swan luă hotărârea în felul în care înţelegea el; un monument de energie suedeză pe care nimic n'o poate mişca din loc.

— Eu mă întorc acum la Iron Ridge.

— De ce? In vizită? Dar pe cine ai acolo?

— Plec la Ridge şi voi rămâne acolo.

— Bunicule, nu vorbi copilării. Ce te determină să

dorești să te întorci la Iron Ridge? Nu vezi cât de bine ești aici; ai casa dumitale și tot ce-ți trebuește. Dacă te vei întoarce la Iron Ridge, să știi că vei îngheța.

— In cei cinzeci de ani pe care i-am petrecut în Ridge n'am înghețat și cred că nu voi îngheța nici de astă dată. Fără Gusto, orașul Bewdamore nu-mi face nicio plăcere și nu mă simt la larg, dacă voi sta aici.

— Ma, vorbește și dumneata cu el.

Dar când clătină din cap, Karie semăna foarte de aproape cu Swan. Acceaș încăpățânare părea că i-a împietrit trăsăturile obrazului.

— Ui-te ce, Lottie, e mai bine să-ți spun adevărul. Acum tu ești măritată și la casa ta, așa că nu mai ai nevoie de nimic. Cred că și pe mine mă ispitește gândul, ca să plec la Ridge și să am grijă de tata. In orice caz eu nu fac parte din lumea în care ai intrat tu. Imi face impresia c'aș fi la un bal mascat.

Dar Lotta se sperie și spaima o făcu să spună ceva cu totul neașteptat:

— Nu, nu se poate să pleci și să mă lași aici singură, fără să am pe nimenea lângă mine.

— Cum se poate să vorbești în felul acesta. Cred că ai pe soțul tău, și atât îți ajunge.

Erau tocmai în biblioteca ale cărei ferești dădeau spre fluviu. Lotta întoarse capul și se uită pe fereastră, dincolo de fluviu, unde era fabrica și unde Bernie conducea întreprinderea, pe care înainte de asta o condusese Barney.

— Mamă, nu mă părăsi, o rugă Lotta și glasul îi tremura de spaimă, ca glasul unei fetițe îngrozite de ceea ce o așteaptă.

La urma urmei ea nu avea încă nici douăzeci de ani. Și acum era aci, așa cum plănuise, stăpână a acestor

încăperi cu tavanele înalte, dar din încăperile acestea lipsea Barney; ea însaş dorea pe Barney, care era de două ori mai bătrân decât fiul său şi de două ori mai bărbat decât el. Camerele acestea erau pline de fantoma bărbatului aceluia plin de viaţă şi chinuit de desnă dejde, de fantoma femeii aceleia cu obrazul ciolănos şi palid şi de fantoma tinerei femei care murise înainte de a-şi naşte copilul.

— Mamă, nu mă părăsi!

— Dar cine va îngriji de tata, acolo în Ridge?

— Eu n'am nevoie de femei în casă, răspunse Swan. Un tăietor de păduri se simte întotdeauna mai bine, când nu vede femei împrejurul lui. Fac prinsoare că Gusto ar fi şi astăzi în viaţă, dacă ar fi rămas în codru şi ar fi trăit împreună cu tăietorii. Fabrica n'a fost pentru Gusto şi nu este nici pentru Swan. Dacă Bernie nu va vrea să-mi dea slujba pe care am avut-o înainte de asta în codru, pe cinstea mea, mă voi duce să lucrez la Bowker în Escanaby sau în altă parte, zise el şi se bătu cu pumnul în pieptul uriaş. Făcu un gest cu mâna ca şi când ar fi vrut să ferească din calea lui cu tot dispreţul, casa aceasta mare cu mobilele luxoase, policandrele de cristal, tapetele de mătasă, mobilele de pluş, covoarele preţioase, draperiile bogate şi lemnăria scării şi a lambrisurilor: Dacă voi mai sta aici, să ştiţi că voi înebuni şi vă pomeniţi cu mine că într'o dimineaţă voi face puzderii tot ce văd în casa asta. Eu vreau să plec acolo unde sunt copaci şi zăpezi, unde este carne afumată de porc la masă şi fasole şi unde ştiu că Tom Melendy stă alături de mine.

Swan plecă, fără să-l poată opri nimenea şi tot atât de repede ca şi vânturile.

Dar amănunt ciudat, Karie nu voise să ia parte la

norocul ce dase peste frumoasa ei fiică. La început rămăsese în căsuţa de pe marginea apei. Fireşte, părăsise slujba ce o avusese în fabrică, imediat după moartea lui Barney. Viitoarea soacră a proprietarului fabricei nu se potrivea tocmai bine cu slujba de şefă în sala făţuitoarelor.

— Ascultă, mamă, îi spusese Lotta cu glasul liniştit, după serviciul funebru, Bernie şi cu ne vom căsători imediat ce se va putea şi va trece timpul de doliu.

Karie care fusese toată viaţa ei femeie iute de fire, se cutremurase ca de un fior.

— Lottie, mi se pare că a trebuit să treci peste multe morminte, ca să-l poţi determina să se căsătorească cu tine.

— Nici pomeneală de aşa ceva, mamă, şi dumneata ştii foarte bine că vorbele acestea nu sunt întemeiate. Nu este vina mea. Bar... tatăl său s'a încăierat cu el şi n'a vrut să-l primească să meargă şi el în excursie. Tot aşa nu este vina mea că barca aceea a fost o covată veche care de ani de zile ar fi trebuit spartă şi făcută aşchii pentru aprins focul. Cred că spunând astfel de vorbe, ai încercat să fii vulgară faţă de mine.

Prin mintea lui Karie trecu imaginea fetei de acum un an, care se oprise cu fierul de călcat în mână, îmbrăcată peste corset numai cu un ilic şi în fustă, în timpul cât îşi călca volanele rochiei de chelnăriţă. „Mamă, fă ceea ce-ţi voi spune eu şi de aci înainte amândouă vom purta diamante".

— Vina pentru ceea ce s'a întâmplat, Lottie, este a ta. A ta — şi probabil şi a lui — căci din clipa în care te-a văzut, bietul de el, a rămas ca trăznit.

— Cred că ţi-ar fi făcut mai multă plăcere, dacă aş fi rămas toată viaţa acolo în Ridge, ca să servesc tăie-

tori şi agenţi comerciali. Cine este cel care mi-a spus mereu, că trebue să-mi fac o educaţie şi să devin altfel decât celelalte fete?

— Eu, admise Karie cu sfială. In cele din urmă te pomeneşti că eu sunt vinovată de ceea ce s'a întâmplat.

La început Karie care trăia în căsuţa de pe marginea apei, venea în casa cea mare pentru a lua masa împreună cu Lotta, când se întâmpla ca Bernie să fie plecat; venea ca să-i dea sfaturi în legătură cu gospodăria, sau venea să-i ţină tovărăşie. Lotta telefona mereu mamei sale sau îi trimitea trăsura ca s'o aducă în casa de pe Butte:

— Mamă, trimit pe Scotty să te aducă; dela fermă ne-au sosit nişte raţe şi trebue să vii să ne ajuţi să le mâncăm.

Scotty apărea cu trăsura cea mare. Purtarea lui faţă de Karie era de o insolenţă fără pereche, dar din fericire Karie nici nu băga de seamă. Toată viaţa ei fusese în cele mai bune raporturi cu oameni de teapa lui Scotty. Ea făcea parte din categoria oamenilor la fel cu el. Pentru ea familiaritatea lui grosolană, nu era altceva decât o dovadă de prietenie.

— Hello, Scotty!

— Haide, sari în trăsură, n'auzi? Spune că trebue să te grăbeşti. Ce mai aştepţi! şi începea să râdă batjocoritor şi cu amărăciune.

— Vin numaidecât, ai răbdare. Trebue să-mi schimb rochia de bucătărie, ce Dumnezeu!

— N'o mai schimba, căci e felul de rochie cu care ai fost obişnuită toată viaţa.

— Niciodată n'ai spus o vorbă mai la locul ei.

Dar se schimba, veselă şi îmbrăca una dintre rochiile frumoase pe care i le dăruise Lotta şi pleca spre Butte, tolănită pe pernele luxoase ale trăsurii, mulţumită şi

uitându-se zâmbind la trecătorii din Butte des Morts care se întâmpla să se uite spre ea şi să plece capul în piept. Scotty sta îngrămădit pe capră, într'o atitudine pe care nu şi-ar fi permis-o pentru nimic în lume pe vremea când trăia doamna Emma Louisa — şi scuipa în toate părţile. La început, din cauză că nu ştia din ce aluat este plămădită femeia aceasta, încercase anume s'o sperie biciuind caii, ca să-i facă să alerge în galop.

— Dă-le drumul! chiuise Karie încântată. Dă-le drumul, Scotty.

Omul acesta adorase pe Barney Glasgow. Mintea lui mărginită clocea planuri de răzbunare împotriva acestor două femei pe care le considera responsabile de moartea lui, şi dacă cineva ar fi cunoscut aceste planuri, ar fi rămas înspăimântat.

Incetul cu încetul Karie se mută în casa cea mare. Adevărul era că cei doi tineri se simţeau mult mai mulţumiţi, având pe cineva care să le ţină tovărăşie. Erau ca două animale sănătoase şi voinice, înzestrate cu puţină imaginaţie, aşa că nu reuşiseră încă să alunge pe deplin de pe scara impunătoare, din sufrageria luminoasă, din biblioteca cu ferestile care dădeau spre fluviu, amintirea staturii elegante a bărbatului cu mustăcioara neagră şi ochii albaştri îndrăsneţi şi cu genele lungi.

— Ei, haide mamă, stai peste noapte la noi. Ce nevoie ai să dormi singură acasă, şi mai ales pe o noapte atât de urâtă ca aceasta. Rămâi la noi şi mâine dimineaţă vom face nişte plăcinte suedeze la tigaie.

Bernie era profund îndrăgostit de frumoasa lui soţie, dar el moştenise temperamentul lui Hewitt, nu al lui Glasgow, prin urmare nu simţea în vine clocotul pe care-l simţise tatăl său şi nici nu avea expansiunea acestuia.

— Tii, Lotta, dar ştii că arăţi admirabil în rochia aceasta! Par'că ai fi Junona, soţia lui Jupiter.

Ii petrecea un braţ împrejurul mijlocului şi o săruta cu violenţă sau îi trântea o palmă sdravănă în dos, un gest de mândrie al bărbatului care este stăpânul. Ea era de acord cu tot ce spunea şi întotdeauna. Habar n'avea cine este Junona, dar înţelegea că-i face un compliment care se adresează frumuseţii ei fizice.

Astfel căsuţa dela capătul străzii Butte rămase fără locatar. Dar Karie o păstra întotdeauna în cea mai desăvârşită ordine.

— Draga mea, cred că a sosit vremea să mă întorc în casa tatălui meu, spunea ea din când în când şi mai ales la rarele ocazii când se întâmpla ca ea şi Lotta să aibă câte un schimb de cuvinte. Dar de mutat nu se muta niciodată, căci îi plăcea luxul din casa cea mare. Totuş uneori îi făcea plăcere să petreacă o zi între pereţii căsuţei de pe marginea apei. In astfel de cazuri îşi lega fruntea într'un prosop, îşi sumeca rochiile şi începea să frece, să scuture şi să lustruiască. Mânca pe masa dela bucătărie o bucată de pâine cu slănină şi bea o ceaşcă de cafea, ca seara să se întoarcă refăcută şi viguroasă în casa cea mare, cu unghiile tocite şi roase, după ce domnişoara Lou Shifty i le manucurase atât de frumos.

Nici Karie şi nici Lotta nu ştiau cum trebue să se poarte faţă de slugi. In casa cea mare erau trei, în afară de omul la toate pe care nimenea nu se gândea să-l numească grădinar; afară de aceştia mai era şi Scotty. Faţă de aceştia Lotta se purta cu prea multă seriozitate, iar Karie prea făcea cărdăşie cu ei. Lui Karie îi plăcea intimitatea şi frământarea inerentă unei bucătării, dar aci prezenţa ei nu era bine venită. Nu pentrucă slugile

din Butte des Morts ar fi fost formaliste, ci din pricină că ţineau ca acest domeniu să rămână exclusiv sub stăpânirea lor.

— Ce se tot învârteşte pe aici şi spune cum să faci cutare şi cum să faci cutare. De ce nu se angajează undeva bucătăreasă, dacă-i place atât de mult să gătească!

Totuş le era destul de simpatică. Fetele dela bucătărie erau fiice de fermieri de origine germană sau poloneză din Wisconsin, care preferau să se ocupe de gospodăria casei, în loc să lucreze la fermă sau la fabrică. Karie simţea adevărată plăcere să stea cu ele de vorbă. Cunoştea toate amănuntele referitoare la familia lor; reumatismul părinţilor, data când trebuia să nască mama câte uneia sau accidentul pe care l-a avut un frate al lor, în timpul treeratului. Contactul acesta era aproape singura posibilitate de descărcare a acestei femei care avea instincte gregare şi o enormă energie. Femeile din Butte des Morts nu veneau să stea de vorbă nici cu ea şi nici cu Lotta. Datorită firelor nevăzute pe care circulă ştirile în oraşele ca Butte des Morts, localnicii cunoşteau în toate amănuntele mijloacele, datorită cărora Lotta Lindbeck devenise doamna Bernard Glasgow. De fapt dacă ai fi întrebat pe orice adult din oraş, ţi-ar fi putut spune povestea emoţionantă care începuse în noaptea aceea dela Iron Ridge, când Barney Glasgow văzuse pentru prima dată pe fata aceea de origine fino-portugheză care juca la Alcazar Theatre sub numele de Lotta Morgan, şi sfârşise cu explozia de pe puntea bărcii *Nellie G.*, în dimineaţa aceea de Duminecă pe lacul Winnebago. Ştiau de escapada ce o făcuseră la Chicago, de rochiile cumpărate la Field's, despre actul de donaţie privitor la căsuţa din Butte, despre vizitele lui Barney

care deveniseră din ce în ce mai dese şi despre dragostea fulgerătoare a lui Bernie.

— N'a reuşit să facă pe bătrânul să se căsătorească cu ea, oricât de deşteaptă a fost, căci nu voia să audă de altceva decât de cununa de lămâiţă, sau nimic. Prin urmare pe bătrânul Barney l-a jucat mereu ca pe un fraier şi în timpul acesta îşi pusese de gând să îmbrobodească pe Bernie, în cazul când nu va reuşi să se căsătorească cu tatăl lui. Dar înainte de a-şi putea ajunge scopul, o întreagă familie a fost ştearsă de pe faţa pământului. In sfârşit, a reuşit să obţină ce a urmărit, dar asta nu înseamnă că oraşul acesta va avea de a face cu ea, indiferent de banii pe care-i are familia Glasgow. Probabil înainte de a muri, va avea ocazie să-i pară rău, că n'a rămas pentru toată viaţa chelnăriţă în restaurantul din Ridge.

Vreme de douăzeci de ani refuzară să stea de vorbă cu Lotta Lindbeck Glasgow. Incetul cu încetul Lotta reuşi să urce scara nebunească a structurii sociale din America. Se obişnui să pară nemulţumită cu serviciul din hotelurile Ritz dela Madrid, Paris şi Londra şi să cheme pe directorul restaurantului, spunându-i pe nume (în majoritatea cazurilor directorii purtau numele Robert şi ea chiar dela început se obişnui să pronunţe *o* scurt şi *t* mut). Lua masa în societatea capetelor încoronate; îi vedeai fotografia publicată în *Sketch*, în *Spur* şi în *Tatler*. Avea grijă să dea dispoziţie acestor reviste şi ziare să trimită tăieturi la Butte des Morts ca astfel ziarul local să poată vorbi despre triumfurile ei. Ajunsese foarte departe de lumea din care plecase, dar cu toate acestea nu încetase niciun moment să încerce să impresioneze pe matroanele acestea provinciale, ale căror obraze ca de piatră nu le putuse îmbuna nici pentru

singură clipită, în timpul celor două decenii. Dar pe măsură ce treceau anii, ea venea tot mai rar la Butte des Morts. Cu ocazia scurtelor vizite ce le făcea în casa de pe Butte, părea că o adorabilă pasăre tropică s'a oprit să poposească în mijlocul acestui deşert arctic. Rochiile ei parisiene, pălăriile îndrăsneţe, secretara ei, camerista şi cablogramele pe care le trimitea, reprezentau subiecte de discuţie pentru săptămâni întregi. Dar cu toate acestea doamna Van Alstine, doamna August Bremmer, doamna G. Bismarck Lorber (aceasta era fosta domnişoară Amanda Bremmer) şi toate doamnele din aristocraţia milionarilor din industria hârtiei, nu voiau să ştie de ea. Dar erau destul de perverse, ca atunci când făceau şi ele călătorii, să se mândrească cu această dramatică fiică adoptivă a orăşelului lor.

„— N'aţi auzit niciodată de oraşul Butte des Morts din Wisconsin? Foarte ciudat, şi cu toate acestea avem multe celebrităţi care au plecat din oraşul acesta. Fără îndoială aţi auzit de doamna Bernard Glasgow, nu-i aşa? Ei bine, doamna aceasta este originară din Butte des Morts. Dar noi nu prea facem caz de ea".

In primul an Lotta se bucură de luxul pe care i-l putea oferi casa aceasta mare a soţului ei. Karie lua situaţia mult mai uşor. Îşi iubea fiica şi se simţea mândră de ea, dar totuş anii de robot şi bunul simţ înăscut, o făceau în mod permanent să nu se simtă la largul ei în mijlocul luxului în care trăia. Cu timpul Lotta îşi însuşi atitudinile şi manierele oamenilor din care făcea parte; Karie Lindbeck însă rămase pentru totdeauna aceeaş femeie îndrăsneaţă, amabilă, veselă şi calmă ca pământul pe care-l calci şi în care poţi avea toată încrederea.

Un an sau chiar doi după căsătoria ei, Lotta nu

schimbă aproape nimic în casa din Butte ci o lăsă așa cum fusese înainte de asta, iar mai târziu când mobilierul primi patina vechimei și prin anul 1930 când stilul Victorian ajunse din nou la modă, casa Glasgow din Butte, datorită faptului că rămăsese așa cum a fost întotdeauna, deveni ultima expresie a modei în ceea ce privește decorația interioară.

O singură cameră fusese schimbată în întregime; dormitorul uriaș ale cărui ferești dădeau spre fluviu și spre fabricele care erau pe celălalt țărm al apei. Fără să schimbe nicio vorbă împreună, Lotta și Bernie își daseră seamă că în această cameră nu se vor putea odihni, înainte de a alunga fantomele care stăruiau într'ânsa. Draperiile trandafirii, perdelele de dantelă, periile cu mânere de argint, patul uriaș de nuc în care se odihnise Jed Hewitt împreună cu Hannah și Barney Glasgow împreună cu Emma Louisa, fură expulzate la mansardă. Pereții fură tapetați din nou. Covorul cel mare fu urcat în pod și în locul lui aduseră covorașe mai mici și mai mătăsoase. Lotta și Bernie plecară împreună la Chicago, ca să cumpere mobilă nouă care includea și două paturi mai mici de alamă, care făcură pe Karie să se uite mirată.

— De ce ați cumpărat două paturi? întrebă ea cu îndrăsneală.

Bernie se aprinse la obraz și păru că nu se simte la îndemână.

— Ați început să vă bateți?

— Intreabă pe Lotta, căci a fost ideea ei.

— Acum așa se obișnuește, mamă; paturi gemene. Oamenii nu mănâncă din aceeași farfurie și nu stau pe același scaun, doi dintr'odată, sau poate mă înșel? Prin urmare de ce ar dormi într'un singur pat, când procedeul

acesta este nesănătos?

— Ui-te ce, e adevărat că Lindbeck n'a prea fost un bărbat de care să-ţi fie frică şi pe bunicul tău orice femeie l-ar putea învârti pe după deget, dar cu toate acestea dacă cineva ar fi îndrăsnit să pomenească în faţa lor despre paturi gemene, poţi fi sigură că s'ar fi pomenit cu ceva în falcă. Ce te-a apucat, Lottie!

Incolo casa rămase neschimbată şi în timpul anilor ce urmară după aceea, când Lotta Glasgow îşi începu călătoriile în toate părţile lumei, căminul acesta care numai rareori o ocrotea, încetă s'o mai intereseze. Cu ani de zile mai târziu, când de voie de nevoie, la stăruinţele soţului ei se întorcea pentru câteva săptămâni în casa de pe Butte, interiorul acesta ajunsese din nou la modă. Mobila frumoasă, veche şi grea, draperiile, sculpturile în lemn de nuc alb şi nuc negru, policandrele frumoase şi ţesăturile de catifea, până şi dispreţuitul *tête-à-tête* din hallul dela etaj, deveniseră *dernier cri* şi puteai vedea fotografiile camerelor casei în revista *Town and Country:* Mobilier autentic Victorian în frumoasa casă din Wisconsin a domnului şi doamnei Bernard Glasgow. In 1932 Lotta îşi comandă la Patou câteva rochii impresionante şi un câine lăţos, aşa că fotografiile ei apărute în reviste erau şi ele de ultimă modă, şi arătau foarte bine.

La început şi grajdurile Glasgow rămaseră neatinse şi nimic nu se schimbă afară de cei doi cai negri. Bernie ar fi dorit să-i vândă.

— Nu, te rog, protestase Lotta. Aş vrea ca atunci când ies la plimbare, să-i mân eu. Aceasta a fost întotdeauna dorinţa mea cea mai fierbinte. Bernie, te rog să nu-i vinzi.

— Aceştia nu sunt cai pentru o femeie. Nici Scotty

nu poate să-i stăpânească decât cu mare greutate.

— Poate să-mi arate — poate să mă înveţe şi pe mine, nu-i aşa? Voi fi cât se poate de prudentă.

— Iţi voi cumpăra o pereche de cai numai pentru uzul tău propriu.

— Asta nu este ceea ce urmăresc eu. Intenţia mea este să mă plimb cu caii aceştia. (Barney ar fi înţeles mai uşor ceea ce urmăreşte ea). Vreau o pereche de trăpaşi adevăraţi pe care să-i mân în lungul străzii, să aud hamurile jucând şi clincătul cătărămilor de argint şi a paftalelor şi toată lumea să iasă la poartă şi să se uite după mine.

Bernie se gândea la primejdia ce ar putea să ameninţe viaţa frumoasei sale soţii. Aveau trăsura Victoria a doamnei Emma Louisa şi impresionanta cabrioletă a lui Barney, văpsită în tonalităţi de negru şi roşu, alături de care propria lui cabrioletă aproape nici nu exista; mai aveau cupeul pe care doamna Emma Louisa îl întrebuinţa în timpul iernilor grele din Wisconsin şi săniile frumoase, cu hamurile încărcate de zurgalăi; brecul cel mare şi un faeton cu care Evvy şi Bernie se plimbau pe vremea când erau copii. Caii se auzeau bătând nerăbdători din copite pe podelele de lodbe ale grajdului, căci în timpul din urmă nu prea avuseseră ocazie să alerge ci mai mult se odihneau.

— Nu vor trece mai mult de doi ani şi tot oraşul va fi plin de automobile, sfârşi Bernie prevăzător.

— Până atunci cine ştie unde voi mai fi eu, declară Scotty întunecat.

— Scotty, doamna ar vrea să înveţe să mâie caii cei negri.

Obrazul omului acestuia care nu era mai înalt decât un pitic, se întoarse şi se uită la ea, apoi se lumină

de un zâmbet — altceva nu putea să fie decât zâmbet, deoarece ochii mici i se aprinseră de o lumină care din ziua morţii lui Barney stase ascunsă adânc în fiinţa lui, iar buzele care întotdeauna păreau rigide şi înghe-ţate, îi fugiră spre gingii, arătându-i dinţi fruntali, lungi şi îngălbeniţi.

— Nu mai spune! şi continuă să se uite, ca şi când ar fi vrut să admire pe femeia aceasta strălucitor de blondă. La urma urmelor, de ce nu!

— Toate acestea sunt bune şi frumoase, dar crezi că nu se expune niciunei primejdii? Crezi că ai putea s'o înveţi cum să-i mâie?

— O voi învăţa. Sigur c'o voi învăţa. Nici domnul Barney n'ar avea motive să se plângă de felul în care o voi învăţa.

— De, nu prea ştiu ce să zic... Nu-i venea tocmai la socoteală intenţia soţiei sale.

— Vom începe mâine dimineaţă, declară Scotty, ca şi când s'ar fi grăbit. Îi voi scoate astăzi după amiază, ca să se mai desmorţească. Mâine dimineaţă vor fi mai blânzi decât mieluşeii, aşa că i-ar putea conduce şi un copil, cu hăţuri de panglică.

— Dar să n'o laşi singură, Scotty. Să n'o laşi să-i conducă singură, până când se va obişnui cu ei.

— Fireşte că nu. Nici nu m'aş putea gândi la aşa ceva.

Apucară alături în lungul aleei, spre casă. Bernie o ţinea strâns la braţ:

— Ca să fiu sincer, cred că ar fi mult mai bine să renunţi. Eu nu ştiu ce clocoteşte în sufletul lui Scotty. Mi se pare că ticălosul acesta urmăreşte ceva. Purtarea lui a fost foarte ciudată din ziua...

— Nu uita că mi-ai făgăduit!

Două săptămâni la rând ieşi în fiecare zi împreună

cu Scotty. La început hăţurile le ţinea el şi îi da toate lămuririle de care avea nevoie, pentru a se obişnui cu felul în care trebue să procedeze, când ţine ea hăţurile.

— Au gura tot atât de simţitoare ca şi a unor copii mici, dar dacă-i slăbeşti la zăbale îşi iau vânt şi nimic nu-i mai poate opri. Să ţii hăţurile uşor, dar cu mâna fermă. Ui-te aşa. Şi să nu-i smăceşti, căci femeile au obiceiul să-i smăcească.

Lotta se dovedi că este o ucenică ascultătoare. Treceau săgeată în lungul străzii şi cei din Butte des Morts se uitau după ei, cum se uitaseră de atâtea ori după Barney. Pe vremea aceea strigau: „Ei, Gusto!" Dar acum nimenea nu zicea nimica, ci se uitau pur şi simplu după ei. Toată lumea se uita la ea, dar Lotta ar fi dorit altceva. Ar fi vrut să fie singură. Abia aştepta să-i mâie ea singură.

— Foarte curând, domnişoară.

— Doamnă!

— *Pardon,* domnişoară. Înţeleg, *doamnă* Glasgow. Pe obraz îi jucă din nou rânjetul acela ciudat. Presimţea că Bernie are dreptate, aşa că după ce se va obişnui să conducă singură trăsura cu cei doi cai negri, va putea scăpa odată pentru totdeauna de Scotty. Prezenţa lui o făcea să nu se simtă la îndemână. Când ţinea ea frânele, îl simţea că o spionează cu ochii mici şi oblici, iar dinţii lui lungi şi îngălbeniţi, îi aduceau aminte de colţii unui câine. Afară de asta atitudinea lui alături de ea nu era dintre cele mai cuviincioase şi mesteca mereu tutun între măsele şi scuipa în ţărână, în timpul cât goneau în lungul străzii. Viaţa pe care o petrecuse în Iron Ridge, obişnuise pe Lotta cu prezenţa bărbaţilor care mestecă tutun. Dar cu toate acestea în purtarea acestui om straniu i se părea că este ceva lipsit

de bunăcuviinţă şi chiar înspăimântător.

In cele din urmă sosi şi dimineaţa când trebuia să iasă singură cu cei doi cai înhămaţi la cabrioletă. Se întoarse acasă încântată, cu obrazul aprins, încântată şi fericită. Trecu hăţurile în mâna lui Scotty şi se repezi spre Bernie şi Karie a căror spaimă fusese atât de cumplită, încât o certară din simplu motiv că acum puteau răsufla mai uşuraţi:

— Draga mea, eu cred că n'ar trebui să întârzii dela masă...

— O, dragii mei, îmi pare foarte rău. Dar am apucat pe şoseaua naţională. Ar fi trebuit să vedeţi şi voi lumea cum se uita după mine. In viaţa mea nu voi mai întrebuinţa hodoroaga aceea de Victoria! Dumneata, mamă, n'ai decât s'o întrebuinţezi când te duci să faci târguieli, căci pe mine nu mă mai interesează.

— Ei, Scotty, cum a mers? întrebă Bernie când după amiază îl conduse cu trăsura la birou.

— Admirabil! Pare făcută anume să stăpânească o pereche de cai ca aceştia. Iţi vine să crezi că toată viaţa nu s'a mai ocupat de altceva.

Bernie se uită la el cu atenţie, dar obrazul rigid al lui Scotty era lipsit de orice expresie.

Ziua următoare, fiind sigură de sine, Lotta se îmbrăcă să plece la plimbare. Pălăria cu pene îi era prinsă cu grijă pe pieptănătură, şi-şi pusese mânuşile de piele de cerb care îi ajungeau până din sus de încheietura mânii. Trupul voinic şi elegant şi-l ţinea drept pe capră şi cu picioarele întinse, proptite din toate puterile pe podişca din faţă, aşa cum o învăţase Scotty.

Era nerăbdătoare să plece cât mai repede şi-şi ziso că Scotty n'a pierdut niciodată atâta timp cu potrivirea hamurilor şi nu s'a învârtit încă în felul acesta impre-

jurul cailor. Karie, cu părul răscolit de vântul dimineţii, se oprise pe treptele scării care da în aleea trăsurilor, şi se uita la splendida ei fiică, iar obrazul îi strălucea de mândrie.

— Eşti frumoasă, ca un tablou! strigă ea. Ce bine ar fi, dacă te-ar putea vedea şi bunicul tău. Ar trebui să te fotografiezi!

— O, Scotty, pentru numele lui Dumnezeu, termină odată; ce te tot învârteşti împrejurul cailor!

— Un minut, doamnă.

Cu o mişcare repede şi îndemânatică, ridică coada calului din dreapta, apoi pe a celui de lângă el, în clipa următoare le dete drumul şi sări la o parte. Dar saltul lui fulgerător se produse tocmai la vreme, deoarece caii înebuniţi o rupseră la goană bătând sălbatic din copite şi în clipa următoare dispărură din vedere. Nimic nu-i mai putea stăpâni, chiar dela început, căci erau înebuniţi de durerea pricinuită de lichidul corosiv pe care Scotty li-l injectase sub cozi şi de aci se scursese în jos spre membrana sensibilă. In goană Lotta văzu obrazul lui Karie, un fel de mască ale cărei trăsături păreau încremenite de groază, deşi abia adineaori străluceau de mulţumire. Cabrioleta ieşi de pe alee şi apucă în lungul străzii, iar copitele cailor se auzeau bătând ca nişte maie. Karie începu să ţipe îngrozită şi se repezi spre poartă, cu braţele ridicate deasupra capului, ca să se uite zadarnic după cabrioleta care se legăna ca purtată de vânt. Scotty, cu un rânjet pe obrazul urât, se întoarse spre grajduri şi se urcă în odăiţa lui, unde începu să-şi facă bagajul.

Din fericire el nu-şi dăduse seamă de puterea braţelor Lottei care purtaseră atâtea tăvi grele în restaurantul Ridge House; nici puterea de a se încleşta pe hăţuri

a mânilor ei sdravene şi nici de rezistenţa picioarelor ei proptite cu nădejde în podişca din faţă a cabrioletei şi întinderea desnădăjduită a muşchilor de pe gâtul şi umerii ei frumoşi. Lotta îşi dete imediat seamă că este în mare primejdie. Ţinea prea mult la viaţă; scoase un ţipăt prelung şi ascuţit, apoi se propti în picioare cu toată puterea, încleştă din fălci şi întinse cu nădejde hăţurile înfăşurate împrejurul mânilor, ca să oprească această goană nebunească a cailor. Cei din Butte des Morts se uitau acum cu toată atenţia la ea, aşa cum dorise mereu. Pălăria mare îi scăpă pe o ureche, se legănă odată în vânt, apoi căzu în mijlocul străzii. Părul frumos i se desprinse din piepteni şi se revărsă în josul umerilor. Acum goneau pe Butte. Ca prin vis văzu sburând alături de ea obraze cu punete mari negre, punete caraghioase care fără îndoială erau gurile căscate şi ochii îngroziţi. I se părea c'au trecut ceasuri, zile întregi, ani de când goneşte aşa ca o furtună. Din când în când în mijlocul drumului apărea câte un bărbat, dădea cu desnădejde din mâni, apoi sărea la o parte, ca să nu fie călcat în picioarele cailor. Cabrioleta era întocmai ca o pană purtată de vârtejurile unei vijelii. Caii apucaseră acum pe şoseaua naţională; trecură peste un şanţ şi imediat după aceea pe lângă camioneta unui fermier. „Sfinte Atotputernice, acum s'a terminat!" îşi zise Lotta mai mult revoltată decât speriată, când văzu că se apropie de capătul unei poteci care dădea în marginea închisă cu bârne a unei livezi. Sări de pe capră şi căzu întocmai ca o minge lovită de un bătător, pe o grămadă de otavă şi de trifoiu cosit care mirosea a flori proaspete. Trupul îi săltă în sus, întocmai ca al unui copil când sare pe o canapea cu arcuri.

Oamenii începură să alerge din toate părţile spre ea.

Caii băteau aerul cu copitele şi nechezau sălbatic. Cabrioleta se făcuse puzderii. Proţapul trecuse prin pântecele unuia, şi celălalt îşi rupsese piciorul drept din partea dinainte. Pe nări le curgeau dâre de sânge.

Impuşcară amândoi caii, ca să nu se mai chinuiască, iar pe Lotta o aduseră acasă şi o întinseră în pat. Nu trecuseră mai mult de cinsprezece minute dela plecare. Dintre perne Lotta se uită la Bernie care se plecase spre ea.

— Eu n'am nicio vină. El este vinovatul. Ticălosul acela cu picioarele ca nişte leuci, a făcut cailor ceva. Sunt sigură că le-a făcut ceva.

Cât ai clipi Bernie ieşi din casă şi apucă într'un suflet spre grajduri; fugea cum nu mai fugise de pe vremea campionatelor, când fusese la Universitatea din Wisconsin. Nările nasului fin i se dilataseră aproape ca adineaori ale cailor şi pe fiecare nară se vedea o pată vânătă, iar împrejurul guri avea un inel alb. Dacă l-ar fi văzut cineva în ce stare se găseşte, cu siguranţă ar fi sărit să-l oprească, sau ar fi prevenit pe Scotty.

Dar Scotty era acum în uşa grajdului, îmbrăcat de plecare, cu pantaloni cadrilaţi, la gât cu cravata Ascot cu gulerul înalt şi în cap cu şapca cu cozorocul la. In mâna puternică de maimuţă ducea cu uşurinţă u uriaş geamantan de piele. Fără îndoială o amintire l sate de cine ştie ce sportiv englez care venise în Canad la vânătoare sau la pescuit. Când văzu pe Bernie, rupse la fugă.

— Am plecat, şi sunt foarte bucuros că pot plec strigă el peste umăr.

Glasul lui Bernie se auzi tunând pe urma lui c atâta putere, încât toţi cei din casă îl putură auz

— Dacă încerci să cobori din tren dincoace de fro

tiera Canadei, vei fi arestat pentru tentativă de asasinat. Numele şi fotografia ta va fi afişată în toate cantonamentele de tăietori din miazănoapte. Dacă te vei arăta undeva în aceste cantonamente, vei fi un om mort. Te-aş aresta chiar acum, dacă nu m'aş gândi...

— Daaa; pentru târâtura aceea! Dacă n'ar fi fost ea, el ar mai trăi şi astăzi. Imi pare rău că n'am reuşit să-i rup grumazul.

Dar numaidecât după aceea trebui să alerge din toate puterile, căci Bernie îşi uită de demnitatea sa proprie şi se luă după el. Dar omul acela mic şi iute de picioare ca o maimuţă, ajunsese în stradă şi Bernie îşi dete seamă, că chiar în starea aceasta de furie, nu poate să alerge după el în lungul străzii, ca să-l vadă oamenii din oraş că s'a luat după unul care a fost servitorul lui la grajduri.

Primul copil al Lottei se născu mort şi înainte de vreme. După acest accident Bernie îi cumpără Electricul. Intinsă în patul ei, Lotta îi asigură pe toţi, că după această întâmplare se simte tot atât de bine ca şi până acum. Era foarte frumoasă şi calmă, iar Karie o ispitea cu tot felul de mâncări pe care i le aducea pe tavă, şi fiică-sa le primea şi le mânca mulţumită. La Butte des Morts era obiceiul că atunci când cineva zace, oamenii din oraş să-i trimită tot felul de mâncări, anume pregătite şi delicate: îngheţate, creme dela cuptor, un puiu fript, cozonac şi tot felul de bunătăţi. Dar la intrarea casei din Butte nu apăru nicio tavă cu pânza albă care să acopere misterele ce se ascundeau dedesubtul ei. In oraş toată lumea cunoştea amănuntele accidentului şi se publică şi un reportaj în ziarele din Milwaukee. Astfel Karie înţelese abia acum, că va trebui să stea împreună cu fiica ei, s'o susţină

şi s'o încălzească cu dragostea ei de mamă. Oraşul Butte des Morts nu va vrea niciodată să ştie sau să audă de ea.

Ea şi Bernie erau tot timpul nemişcaţi de lângă patul ei, ca şi când ar fi vrut s'o apere împotriva indiferenţei şi lipsei de respect a celor care erau dincolo de ziduri-le casei lor. Bernie petrecea nenumărate ceasuri, aşezat pe un scaun lângă patul ei şi ţinând-o de mânile sănătoase. Ii aducea flori dela magazinele din Milwaukee, îi comandă Electricul şi-i dărui tot felul de podoabe, în cutii de catifea roşie, căptuşite cu mătasă. Intindea mâna după ele şi zâmbea, îl strângea de mână, dar de vorbit nu vorbea aproape de loc.

Karie se învârtea prin odaie, găsindu-şi de lucru şi aranjând obiectele care erau demult aranjate şi din când în când spunea:

— Am avut parte în viaţa mea să văd şi oameni netrebnici, dar atât de netrebnici ca cei din oraşul acesta, n'am întâlnit încă. Stau şi mă întreb, ce au cu noi?

— Nimic altceva decât că sunt pismuitori, se grăbea Bernie să-i răspundă. In orice caz nu trebue să te sinchiseşti de aşa ceva, mamă Lindbeck. Mai bine să nu vorbim despre ei. Se uita la Lotta şi zâmbea, încercând să înlocuiască cu volumul glasului său, ceea ce-i lipsea din convingere: Noi n'avem nevoie de ei, nu-i aşa dragă?

Obrazul ei rămânea rigid, ca şi când s'ar fi gândit adânc la ceva. Părul ca de aur palid îi era împletit în două cozi groase care-i atârnau pe piept:

— La ce te gândeşti? Ia spune-mi şi mie, zicea Bernie.

— E greu să înveţi limba franceză?

— Bine dragă, ce te face să te gândeşti...

— Spune, e greu?

— Pentru mine a fost greu. In primul an de Universitate la Wisconsin am încercat s'o învăţ, dar a trebuit să renunţ. Cred că eu nu am talent la limbi străine. De ce mă întrebi?

— Aş vrea să învăţ limba franceză?

— Foarte bine. Dar cu ce scop?

— Dacă se întâmplă ca cineva să fie nepoliticos în societate, şi-i răspunzi în franţuzeşte, iar acest cineva nu vorbeşte această limbă, îl pui într'o situaţie foarte caraghioasă.

Karie, femeia îndrăsneaţă de totdeauna, nu se lăsă impresionată.

— Până acum nu ţi-au dat ocazie să le răspunzi nici în englezeşte, necum în franţuzeşte. Prin urmare la ce să-ţi mai pierzi vremea!

— Nu-ţi mai bate capul cu astfel de lucruri, dragă Lotta. Imediat ce te vei simţi bine şi vei putea părăsi patul, vom pleca la New York, vom vedea toate piesele care se joacă şi-ţi voi cumpăra cele mai frumoase rochii. Ce zici de asta?

Il ţinu strâns de mână, ca şi când ar fi încercat să-l liniştească. Mintea ei funcţiona cu toată limpezimea şi precizia.

— Ascultă, Bernie, nu eşti de părere că ar trebui să organizăm o serată şi să invităm lumea la noi? O serată mare şi impunătoare!

— Nici nu mă gândesc.

— De ce nu?

— Huîm, pentrucă tu nu te simţi încă destul de bine. Doctorul spune că nu...

— Sunt rezistentă ca un cal de povară. Pentru atâta lucru... puăh!

Se ridică în picioare. Dete din umeri şi răspunse pe

un ton care părea că este ultimul cuvânt al bărbatului obișnuit să se considere stăpân:

— Nici tu nu dorești cu adevărat să organizezi această serată. Mama avea această slăbiciune și toată casa era plină de oamenii care mâncau de se speteau. Dar ce rost are o astfel de serată! Oamenii nu țin să vină la serate și nici cei care le organizează, nu țin să-i vadă în casa lor.

— Acesta este felul de a trăi în societate, răspunse Lotta, foarte concis.

— Da, dar ui-te ce Lotta... începu el și se opri numaidecât. Nu era în stare să-i spună adevărul. O sărută și în clipa următoare ieși din cameră.

— Lottie, bărbatul tău are dreptate. Eu în locul tău n'aș organiza serate de dragul acestor oameni care până acum bine știi că ți-au întors spatele.

— Cum altfel vei avea posibilitate să-i cunoști și să te cunoască?

— Nu-i cunoști, și gata. Ei nu doresc să ne cunoască.

— Vor fi obligați să mă cunoască. Știu și cunosc felul lor de a gândi. Colportează minciuni pe socoteala mea. Nu înțelegi, că dacă vor avea ocazie să mă cunoască ce fel de femeie sunt, își vor face cu totul altă părere despre mine.

— Hai să zicem că nu vor da urmare invitației tale.

— Vor trebui să-i dea. Gândește-te la situația pe care o ocupă Bernie în orașul acesta. Bărbații nu vor îndrăsni să se abțină și vor obliga și pe soțiile lor să-l însoțească.

— Dacă aș fi în locul tău, eu i-aș lăsa în pace. Oamenii care locuesc în astfel de orașe își au clica lor. Am auzit pe tata vorbind de nenumărate ori, cât de urât s'au purtat cei din Iron Ridge față de mama, după

ce a scos-o dela Alcazar Theatre şi s'a căsătorit cu ea..

— Gândeşte-te şi la ceea ce a fost, ripostă Lotta răstită.

— A fost o femeie extraordinară, răspunse Karie şi pe obrazul ei de obiceiu îngăduitor, tremură o umbră de revoltă. Dar nimenea n'a vrut să recunoască această realitate, decât după ce a murit, biata de ea.

— De, eu n'am intenţia să mor, pentru a convinge oamenii că sunt o femeie distinsă.

Fiind femeie energică şi care ştie ce vrea, imediat după ce părăsi patul, Lotta începu să înveţe limba franceză şi să se gândească mai de aproape la serata pe care o plănuia. La această epocă ea nici nu bănuia câtă avere are soţul ei. Evident, şi-ar fi putut permite să-şi aducă un profesor de limba franceză de-a-dreptul dela Paris, şi pe acesta să-l instaleze în Butte des Morts, ca să-i dea lecţii de două ori pe săptămână. Descoperi în oraş pe un omuleţ ciudat, un franţuz cu numele Depuis, care era profesor de muzică — propriu zis la lecţii de pian. Era un bărbat grăsuliu, mic de statură şi cu glasul ascuţit, cu mâni mici ca de femeie şi cu nişte ochi albaştri palizi care se uitau în toate părţile, afară de cel cu care vorbea. Un bărbat cu conştiinţa chinuită de cine ştie ce viţiu fără importanţă, dar fără să aibă vreo crimă în trecutul său. Vorbea cu accent parizian şi cunoştinţele lui în domeniul muzical erau desăvârşite. Cum ajunsese în oraşul acesta de fabricanţi din Wisconsin, acesta era un amănunt pe care nu-l ştia decât el singur. Cei din Butte des Morts îi pronunţau numele *Deepuss*.

Lotta şi Karie începură să ia împreună câte două lecţii pe săptămână. La început profesorul se uita la ele mai mult în treacăt şi cam ironic. Din privirile

lui nu lipsea nici maliţiozitatea şi nici hazul pe care-l făcea pe socoteala lor. Dar seriozitatea acestor două femei şi puterea lor de voinţă, îl determinară să se uite la ele cu respect. Lotta învăţa cu sârguinţă; mintea ei era tânără şi dispunea de toată capacitatea receptivă. Ştia să imite şi era foarte ambiţioasă. Începu să înveţe toate amănuntele gramaticei acestei limbi care este atât de grea şi reuşi chiar să-şi însuşească ceva din accentul corect. Karie însă era absurdă şi iremediabil caraghioasă, căci niciodată nu se sfia să atace câte un cuvânt pe care nici nu-l cunoştea, iar la douăzeci de ani după aceea, pronunţa acelaş cuvânt, exact cum îl pronunţase şi la început, fără să se sinchisească de zâmbetele celor dimprejurul ei. Societatea din Londra şi Paris se prăpădea de râs şi o aplauda, când o auzea vorbind.

— Donnay moy unn morso doo pang.

— Nu-nu-nu, madame Lindbeck. Nu aşa... căci pre este americăneşte, vă rog. Ui-te, în felul acesta trebue pronunţat, îi spunea profesorul. Karie încerca să repete cuvintele după el. Dar le pronunţa întotdeauna la fel.

Într'o zi Depuis îndrăsni să întrebe:

— Spuneţi-mi, doamnă Glasgow, ce vă determină să învăţaţi limba franceză?

— Am cetit undeva într'o carte, că limba franceză este limbă internaţională şi limba diplomatică.

Domnul Depuis rămase câteva clipe îngândurat, apoi adăugă:

— Va să zică dumneavoastră aveţi intenţia să faceţi călătorii şi să frecventaţi cercurile diplomatice?

— Sigur că da, răspunse Lotta fără să ezite. Adică de ce nu?

Micul francuz îngândurat şi trist, se uită cu ochii

furişi la femeia splendidă din faţa lui şi declară:

— Va să zică aşa, madame. Niciun motiv anume. Vă doresc noroc! *Soyez ferme, madame. Le beau monde! Aussitôt dit, aussitôt fait.*

— Ce însemnează cuvintele acestea?

— Traduse superficial, însemnează că dacă aceasta este dorinţa dumneavoastră, atunci aşa se va întâmpla.

— Nici nu se poate să se întâmple altfel, când este vorba de Lotta, încuviinţă Karic.

Bernie rămase încântat de ambiţia evidentă a Lottei. Uneori când la amiază se întorcea acasă, întâlnea pe domnul Depuis în vestibul şi-l întreba:

— Ei, cum merge cu lecţiile, M'sser!

— Foarte bine! Merge foarte bine! Madame are un auz selectiv.

Când se aşeza la masă, se pleca spre scaunul Lottei şi o săruta pe obraz, apoi o ciupea de lobul trandafiriu al urechii:

— Francezul tău îmi spune că ai un auz selectiv. Dar adevărul este, că eu ştiu că ai ceva mai mult decât atâta, şi începea să râdă de propria sa glumă: Parley voo frawngsay, madame?

— Français, dragă Bernie, nu frawnsay.

Se uita la ea mirat şi mulţumit.

— Constat, Lotta, că tu întotdeauna reuşeşti să faci ceea ce ţi-ai pus de gând.

— Tot aşa spunea şi domnul Depuis, interveni Karic.

— O, va să zică şi el; a spus şi el? In sfârşit, ui-te ce draga mea. Este ceva ce aş prefera să nu faci. Anume, să renunţi la serata despre care mi-ai vorbit.

— De ce?

— Pentrucă... In urbea aceasta oamenii sunt ciudaţi. Au vederile foarte înguste. Lasă-i în apele lor. Nu va

trece prea mult şi vor găsi pe altcineva despre care să vorbească, aşa că pe tine te vor uita...

— Care va să zică ţi-e ruşine de mine. Eu nu sunt destul de bună pentru prietenii tăi.

Se ridică dela masă şi începu să plângă. Ieşi din sufragerie şi se închise în dormitor. Urmară protestări, jurăminte de dragoste şi sărutări. Soţia mea adorată. Eşti prea bună pentru ei; iată adevărul. Bine, foarte bine; am înţeles. Dar m'am gândit că oamenii aceştia nu merită să te ocupi de ei.

Dar Bernie care era întotdeauna gata să-i împlinească orice dorinţă, refuză să ia parte la organizarea acestei serate.

— Fă cum vrei. Poţi cheltui orice sumă. Nimic nu te opreşte. Dar dacă se va întâmpla să iasă prost, să nu-mi spui că nu te-am prevenit. Eu cunosc oamenii din oraşul acesta.

Lotta scrise invitaţiile cu mâna ei, pe hârtie atât de albă şi de groasă, încât făcea impresia c'a fost scrobită şi călcată ca nişte cearşafuri grele. Era mult mai frumos ca invitaţiile să fie scrise de mână şi Lotta era mândră de scrisul ei energic şi frumos pe care îl învăţase la Liceul Comercial. Dar partea stranie era tocmai faptul că ea ştia dinainte pe cine trebue să invite la această serată. Numai crema societăţii din Butte. Vreo sută una de persoane. Forma invitaţiilor o copiase din *Harper's Bazaar*. Dar uită ceva: literele R. S.V.P. care trebuiau scrise pe un colţ al cartonaşului. Ea nu ştia ce însemnează aceste litere. Probabil ceva în legătură cu adresa oamenilor acelora care publicaseră invitaţia în paginele acestei reviste. P.O. R.F.D. Iniţiale pe care oamenii au obiceiul să le înşire în josul unei scrisori. La urma urmei toată lumea ştie

unde este casa domnului şi a doamnei Bernard Glasgow, pe Butte.

— Nu eşti de părere c'ar fi mai bine să aduci pe cineva, care să se ocupe de pregătirea dineului? întrebă Bernie.

— Noi ştim destul de bine ce fel de mâncări se obişnuesc în astfel de împrejurări. Ştim şi pe cine trebue să invităm şi am comandat o orhestră din Milwaukee. Evident, în ceea ce priveşte băutura, vinurile şi licheorurile, de acestea Bernie, va trebui să te îngrijeşti tu. In Iron Ridge eu n'am băut niciodată decât rachiu şi bere, odată sau de două ori whisky, iar la Rector's am băut o singură dată şampanie, cu ocazia... Se opri, fără să mai adauge nimic.

— Draga mea, fetiţă, aci nu este vorba numai de mâncare, de băutură şi de invitaţi. Mai este vorba de stăpâna casei, de felul în care-i primeşte, de... huîm... aşa zisul *esprit de corps*.

— Stăpânul şi stăpâna casei nu au propriu zis niciun amestec în această afacere, după cât pot eu să-mi dau seamă. Cât despre esprit de corps, ştiu şi asta ce va să zică. Şi oricine care a organizat un supeu dela orele şase până la opt seara, aşa cum eu şi mama am organizat pe vremuri la Ridge House, în timpul sezonului de vânătoare, pentru o sută de oameni care dela orele trei au stat în mijlocul codrilor, nu se poate să nu aibă suficient esprit de corps pentru a organiza un mic dineu în propria lor casă, unde au la îndemână bucătărese, chelnări şi tot felul de oameni de serviciu. N'avea nicio grijă. Singura ta obligaţie este, să strângi mâna oamenilor şi să stai cu ei de vorbă. Restul îl laşi în seama mea şi a mamei.

— Aşa este, Bernie, încuviinţă Karie. Seratele acestea sunt slăbiciunea noastră a suedejilor.

In sfârşit, acum Lotta şi Karie aveau şi ele ceva de făcut. Se simţeau încântate. Plecară la Milwaukee, unde steteră de vorbă cu un furnizor şi un decorator şi angajară o orhestră. Plecară apoi până la Chicago, ca să-şi comande rochii noi pentru această ocazie. Ziarele erau pline de articolele referitoare la noua modă feminină: îndrăsneaţa rochie stil directoire. Pe o parte rochia era despicată, aşa că se vedea glesna şi chiar o bucată a piciorului îmbrăcat în ciorap de mătasă.

Lotta se uită cu îndoială la această rochie, când domnişoara Droop o asigură că modelul de mătasă neagră este exact rochia cu care va năuci pe cei din Butte des Morts.

— Afară de asta este neagră, nu-i aşa? Şi nimic nu poate fi mai puţin ţipător decât o rochie de coloare neagră.

— De, nu prea ştiu nici eu ce să zic. Pare ciudat, dar cu toate acestea negrul este întotdeauna mai fastuos decât celelalte colori.

— Fastuos, doamnă Glasgow! Cred că nu s'a întâmplat niciodată ca noi să vă vindem ceva ce...

— Da, este adevărat. Deşi domnului Glasgow nu i-a plăcut rochia aceea de coloare ruginie, cu brandemburguri negre şi trese. Spunea că în rochia aceea arăt ca un tambur major într'o fanfară femeiască.

— Aşa ceva nu s'ar putea spune despre asta, doamnă Glasgow, care este de mătasă neagră. La această rochie veţi încălţa pantofi negri de satin şi ciorapi negri cu ajur. Marfă originală franţuzească. Daţi-mi voie să vi-i arăt. Costă numai douăzeci şi cinci de dollari o pereche.

In seara dineului Karie, foarte elegantă, într'o rochie de catifea violetă cu trenă, fu cea dintâi care coborâ la parter. Deşi şefii bucătari şi chelnării erau astă seară

stăpâni necontestaţi în bucătărie şi sufragerie, Karie, fosta chelnăriţă-şefă, nu putea să renunţe la obiceiurile ei pe care le practicase ani de-a-rândul. Ochii ei de cunoscătoare cercetară mesele una după alta, şi ridică mâna pentru a atrage atenţia unui chelnăr, cu un gest prea desăvârşit profesional, aşa că acesta se sperie.

— Cum te cheamă?... Max? Ei bine Max, aranjamentul este drăguţ. Cred că nu se găsesc multe case care să fie în stare să dea o masă pentru o sută de persoane, fără să pară că oamenii vor sta înghesuiţi. Evident, cei care vor sta în bibliotecă, nu vor auzi ce vorbesc cei din sufragerie sau din celelalte camere, dar la urma urmei aci nu se vor ţine discursuri sau ceva asemănător...

Apoi dete o raită prin casă, ieşi pe uşa cu aripi batante care lega sufrageria de cămară şi de bucătărie, foşnind din rochie, la fiecare pas pe care-l făcea. Instalaţia din bucătăria Glasgow era electrică şi plină de atmosfera înveninată care emana din privirile întunecate ale bucătăresei şi ale sufragioaicei care fuseseră scoase din slujbă şi n'aveau ce face, din cauza şefului bucătar şi a oamenilor săi aduşi din Milwaukee. Acum când Karie apăru în bucătărie, cele două tabere ostile se uniră imediat pentru a înfrunta pe noua intrusă, simplă amatoare care-şi băga nasul în toate cele.

— Huihum... hollandaise! o cremă foarte gustoasă. Am spus întotdeauna că sosul hollandaise este sosul cel mai greu de preparat... Ce este acesta de aci?... Uhîm. Va trebui să spun şi fiicei mele.

Se îndreptă repede spre uşa batantă, băgă capul în sufragerie şi strigă odată, cum striga odinioară tăietorii, când trebuia să-i cheme la masă:

— Lottie! Lottie! Vino încoace, căci vreau să-ţi arăt ceva. Ia te uită, este un model de desert, şi începu să-l

desfacă, pentru a i-l arăta. Pe din afară este prăjitură, de fiecare persoană câte una, făcută în forma unui bușteau minuscul, cu scoarța pe el, iar pe dinăuntru partea care este galbenă ca lemnul de pin, este înghețată de vanilie. Adevărată minune! Ce bine ar fi fost, dacă ar fi văzut și tăticul această prăjitură.

— Haide, mamă, ieși afară din bucătărie.

Se vedea cât de colo că Lotta este enervată. Stăruise să organizeze această serată; o dusese până la capăt datorită numai puterii de voință, și împotriva sfaturilor lui Bernie. Acum însă se simțea înspăimântată și se uita la el cu coada ochiului. In ziua aceea, la amiază când venise acasă, o întrebase:

— Ia spune, Lotta, câți dintre invitații tăi și-au exprimat regretul? Dar când o văzu că se uită la el, fără să înțeleagă, adăugă: Câți dintre invitații tăi ți-au răspuns că nu pot să vină?

— Niciunul.

De astă dată fu el care se uită mirat la ea.

— Ascultă, Lotta. Ai menționat pe invitații literele R. S. V. P., nu-i așa? Ca oamenii să poată să-ți răspundă?

Clătină din cap, apoi se uită la maică-sa. Privirile îi fugiră din nou spre obrazul soțului ei care se făcuse roșu ca para.

— R. S. — ce va să zică literele acestea?

— O, Dumnezeule! Ascultă Lotta, bădăranii aceștia ar fi în stare să nu... dar nu cred că vor îndrăsni să facă așa ceva. Nu se poate. Ar însemna... Își feri farfuria din față și se ridică în picioare; în clipa aceea, deși avea părul roșcat, purta ochelari și obrazul îi era rumen, semăna foarte de aproape cu Barney cel de altădată.

— Ce este Bernie? Ce am făcut?

— Nimic, drăguța mea. Se apropie de ea și punându-i o

mână sub ceafă, o sărută. Literele acelea ţin loc de următoarele cuvinte franţuzeşti — *répondez, s'il vous plaît.* Eu nu prea ştiu franţuzeşte, dar atâta ştiu şi eu, ca să-ţi pot spune ce însemnează.

— *Répondez...* ochii i se tulburară de spaimă.

— *Vă rog, răspundeţi,* adăugă el întunecat.

De astă dată se ridică şi ea în picioare şi-şi duse amândouă mânile la obraz, cu un gest de spaimă nebănuită.

— Vrei să spui, că... dacă nu pui literele acestea... ar putea să nu vină, fără să scoată nicio vorbă, ci pur şi simplu să se abţină... O, Bernie...

— Ia vă poftesc, Lottie şi Bernie, să vă aşezaţi pe scaune şi să nu vă mai frământaţi din pricina asta. Îi vine omului să creadă că în casa aceasta nu s'au mai organizat serate până acum. Pentru numele lui Dumnezeu, hai să zicem că cinci-şase căpăţânoşi de aceştia nu vor veni la serată. Nimenea nu se aşteaptă să vină toţi cei care au fost invitaţi.

Bernie începu să vorbească îngândurat şi cu glasul încet, ca şi când ar fi vorbit numai pentru sine.

— Azi dimineaţă am văzut pe Costaine, pe Dan Kennely şi pe Tiedeman. Toţi trei mi-au spus că soţiile lor sunt bolnave de gripă.

— Hai să zicem că ar putea să fie bolnave cu adevărat. Gripa a devenit un fel de epidemie. Prin urmare va fi mult mai bine, dacă vor sta acasă şi nu vor veni aici, ca să ne contamineze şi pe noi. Acum te poftesc, Bernie, să pleci la birou, căci acolo ţi-e locul, şi să mă laşi pe mine şi pe Lottie, să ne ocupăm noi de serata aceasta. Haide, nu mai pierde vremea!

— Nu vor face aşa ceva, nu-i aşa, Bernie? întrebă Lotta şi ridică ochii frumoşi spre el, ca şi când l-ar fi

implorat să-i dea un răspuns liniştitor.

— Da de unde! dar glasul lui răsuna fără putere de convingere.

Acum era şapte jumătate şi Bernie se oprise în hallul cel mare din faţă şi se frământa pe loc, potrivindu-şi manşetele, cravata dela gât şi pipăindu-şi cămaşa de frac. Lotta, îmbrăcată în rochia cea nouă directoire, se plimba în sus şi în jos neostenită, foşnind din trena scurtă de mătasă şi arătându-şi piciorul în ciorapii negri cu ajur, ca o săgetare de lumină din despicătura fustei, fiiş-fiiş-fiiş, când înainte când înapoi. Amândoi păreau o stranie pereche de oameni; treceau unul pe lângă altul întocmai ca personagiile unei farse demodate, şi se fereau să se uite unul la altul.

— Cum arăt, Bernie?

— Aceasta este rochia pe care eu o consider negru solemn.

— Domnişoara Droop spunea că este foarte potrivită. Mai spunea că toată lumea...

— Sigur că-ţi vine foarte bine; este elegantă şi arăţi ca o regină. Stai s'o vadă doamna Fieweger; pe bătrânul Carl îl va duce de urechi până acasă. Dar ce ai îmbrăcat pe dedesubt; aşi vrea să ştiu şi eu? Nici nu bănuesc.

— Ce să îmbrac; un tricou negru de mătasă. Domnişoara Droop spunea că trebue...

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu cumva să afle cineva, căci să ştii că ne vor sfâşia cu dinţii, pe amândoi...

Se auzi un sgomt neobişnuit şi orhestra începu să cânte; muzicanţii erau în vestibulul din faţă, ascunşi sub scară, ca să nu fie în curent şi acoperiţi de o serie de palmieri aduşi de decoratori. Tresăriră şi-şi îndreptară trupurile, uitându-se la uşa dublă dela intrare, întocmai ca doi luptători când trebue să înfrunte duşmanul.

Dar spaima lor fu nejustificată, deoarece Karie se repezi înăuntru:

— Am spus muzicanţilor să cânte ceva vesel, căci aşa cum arată acuma, pare că ne-am adunat să priveghiem un mort. Invitaţii trebue să sosească din minut în minut.

Karie se oprise în cadrul uşii, luminată puternic de becurile care băteau pe părul ei blond, pe obrazul bun şi rumen care se vedea răsărind pe deasupra rochiei de catifea violetă. Cu capul plecat pe un umăr, asculta ritmul adormitor al muzicei şi cu piciorul mare şi sănătos bătea tactul.

— Aşa mai merge. Ce frumoşi şi eleganţi sunteţi amândoi. Bietul Barney, ce plăcere ar fi pentru el, să vă poată vedea acum!

— Tacă-ţi gura, mamă! strigă Lotta.

— Lottie Lindbeck, te poftesc să nu vorbeşti cu mine în felul acesta, căci altfel mă reped la tine, indiferent de serată...

— Imi pare rău, mamă, n'am vrut să te jignesc, dar sunt atât de enervată... E trecut de şapte jumătate.

In aceeaş clipă se auzi soneria dela intrare, şi glasul unui bărbat în vestibul.

Ben Tiedeman apăru în hall şi ochii lui mărunţi scrutau camera, ca şi când ar fi fost speriat peste măsură. Glasul lui se auzi răscolind camerele goale:

— Ia te uită; mi se pare că sunt cel dintâiu; nu cumva am nimerit la o adresă greşită? Ui-te ce, soţia mea regretă foarte mult, dar s'a îmbolnăvit de gripă, căci acuma este un fel de epidemie. Ar fi vrut să vină, dar i-am spus: nu doamnă, stai binişor în pat, nu-mi umbla pe la serate; şi afară de asta nu e frumos să intri bolnavă în casa oamenilor, căci boala aceasta este contagioasă.

Soneria se auzi din nou. Venise Ernie Bates, dela So-

cietatea Valey Pulp Mills, al treilea în rândul milionarilor din valea Fox River. Cora Bates, care fusese Cora Knapp, stenografa lui Ernie, nu era cu el; înainte de a se căsători atât de strălucit, lumea îi spunea Zâna bărbaţilor plecaţi în călătorie. Aristocraţia industriaşilor de hârtie se uitau la ea chiondoraş, dar cu toate acestea nu îndrăsnise să rişte puţina popularitate de care se bucura venind la serata Lottei Glasgow.

— Hello, Bernie! Ce mai faci. Sunt încântat, doamnă Glasgow. Aceasta este mama dumneavoastră? Vă salut doamnă... huîm... Ui-te ce, doamnă; v'am văzut la plimbare şi soţia se ţine de capul meu, să-i cumpăr şi ei un electric ca al dumneavoastră. Mi se pare c'aţi reuşit să-mi faceţi netraiu în casă, deşi îi spun mereu că în urbea noastră n'are unde se duce cu o astfel de maşină... Se opri, ca şi când s'ar fi simţit cutremurat de groază: O bine că mi-am adus aminte; m'a rugat să vă spun că nu se simte bine; ar fi vrut să vină, dar mi-am zis că nu e bine să-ţi asumi riscuri când eşti răcit, mai ales că acum o mulţime de lume este bolnavă de gripă, aşa c'am obligat-o să stea acasă...

Pete Van Alstine:

— Imi pare foarte rău c'am fost obligat să vin singur. Soţia mea s'a îmbolnăvit în ultimul moment...

Fred Koppel. Treff Locksmith. John Bonger. Myron Vogt. Roy Decker. Len Hoffman. John Dedering. Julius Worloff. Paul Dietenhofer. Hudson Marsh. Patruzeci şi trei de bărbaţi, cu obrazele aprinse, cu ochii speriaţi, cu sprâncenele încruntate şi obrazele rigide şi strâmbate de ceva care ar fi vrut să fie zâmbete. Orele opt. Opt şi un sfert. Opt şi jumătate.

— Ia ascultaţi, ce este asta? Nu cumva aţi făcut o ca capadă! se auzi glasul lui Karie Lindbeck. Soţiile dum

neavoastră știu c'ați plecat de acasă?

Obrazul ei rumen era acum roșu ca para. Vocabularul obișnuit în cantonamentele de tăietori începuse să clocotească într'ânsa și era gata să i se repeadă spre buze în orice clipă. Încă unul care să înceapă să se bâlbâie, și-și va da drumul în toată voia.

— Haideți să ne așezăm la masă, se auzi glasul lui Bernie.

Se uită la Lotta. Ochii îi erau injectați de sânge și pieptul uriaș se vedea ridicându-se în ritmul respirației șuierătoare, sub pieptul scrobit al cămășii, ca și când ar fi alergat. Dar Lotta Glasgow se uita acum la mama ei. In această clipă semănau atât de mult una cu alta, încât păreau de aceeaș vârstă. Incet, ca și când ar fi umblat prin vis, această stranie adunare de oameni se îndreptă spre ușile sufrageriei, apoi se opriră o clipă, orbiți de masa uriașă și strălucitoare, împodobită cu flori, de mica armată a chelnărilor care așteptau rigizi și de mirosul bucatelor gustoase, care așteptaseră mai mult decât ar fi trebuit, ca să fie servite.

— Așezați-vă unde vreți, se auzi din nou glasul lui Bernie. Ca năuciți, fantomele îmbrăcate în negru se apropiară de scaune, uitându-se fiecare la cele două femei — Karie Lindbeck și Lotta Glasgow. Lotta se așeză la un capăt al mesei uriașe, Bernie la celălalt. Rămaseră în picioare, așteptând, dar Lotta nu se așeză pe scaun. Ridicase fruntea în sus și-și dusese o mână la gât, ca și când o arteră de pe gâtul ei ar fi bătut cu violență insuportabilă. Se uită din nou la soțul ei, dar nu descoperi ceea ce ar fi vrut. Se întoarse spre Karie. Pe obrazul bun și energic al ei se vedeau acum urmele luptei ce clocotea într'ânsa; arăta exact ca obrazul lui Swan Bostrom în noaptea aceea când pornise la atac împotriva grupului

de cornwallezi, pentru a apăra pe Lotta Morgan la Alcazar. Dete din cap o singură dată.

— Dă-i înainte, Lotta. Fă-le un zavrac, pe cinste, se auzi glasul ei tremurând pe deasupra mesei.

Buzele Lottei fugiră în sus spre gingii. Se plecă peste masă, cu braţul drept întins înainte, într'o mişcare energică. Mâna ei albă şi voinică descrise un semicerc:

— Ieşiţi afară din casa asta! şi florile, vasele cu alunele sărate, paharele şi tacâmurile de argint şi farfuriile căzură pe parchet. Intoarceţi-vă acasă, la soţiile dumneavoastră bolnave. Cred că în ziua când soţul meu îşi va lichida socotelile cu dumneavoastră, vă veţi simţi mult mai rău, decât se simt ele acum. Ieşiţi afară! Afară din casă! Incleştă mâna pe faţa de masă şi cu o smâcitură puternică o smulse într'o parte; se auzi din nou sdrângănitul cristalurilor şi al farfuriilor care se făcură cioburi, apoi o cascadă de argintărie care se ducea de-a-dura: Duceţi-vă dracului, să nu vă mai văd în casa aceasta!

— Lotta, pentru numele lui Dumnezeu! se auzi glasul speriat al lui Bernie Glasgow.

Chipurile oamenilor îmbrăcaţi în fracuri se feriră şi se depărtară de masă. Când ieşiră bulue pe uşă, ca o cireadă apucată de streche, pe deasupra tumultului se ridică glasul lui Karie care strigă:

— Aşa vezi, Lottie, fata mea! Ţi-au dovedit ce sunt în stare să facă cei din Butte. Dă-le şi tu o probă despre ce ştie să facă Silver Street.

19.

Serata aceasta contribui în mare parte ca Bernie Glasgow să devină nu numai cel mai bogat om din Statul Wisconsin, ci din întreaga Uniune Americană. Pe Lotta Glasgow, fosta chelnăriță de odinioară, o făcu să devină cel mai important personagiu din societatea internațională. Butte des Morts nu urmărise să fie crud față de ea. Dar aristocrația bogată a acestor orășele de provincie își avea legile ei sociale, tot atât de severe și de rigide ca și ale Curții cu Juraţi din St. James. Doamna Emma Louisa Glasgow făcuse și ea parte din această societate, pe care Lotta Lindbeck din ziua sosirii ei în Butte des Morts până în ziua seratei de pomină, nu făcuse altceva decât o jignise, o speriase și o îngrozise. Încercase să ia pe Barney Glasgow dela soția lui îmbătrânită; îmbrobodise pe Bernie care era o fire liniștită și simplă, chiar de față cu tatăl său; ea purta răspunderea — după cum spuneau cu toții — pentru moartea familiei; era o femeie banală, vulgară, ignorantă și insolentă. Mama ei era mult mai rea. Prin urmare o pedepseau cu singura pedeapsă ce le stătea la îndemână: ostracizarea.

— Ce le-am făcut eu oamenilor acestora! țipă Lotta. Ar fi fost mai bine să nu mă căsătoresc cu tine. Ar fi fost mai bine să stau la Ridge și să-mi trăesc

viaţa mea.

— Nu plânge, iubita mea. Oamenii aceştia nu merită să plângi din pricina lor. Serata aceasta a fost scumpă, dar cred că nu ne-a costat atât de mult, cât îi va costa pe ei de aci înainte. Vor veni cu pălăria în mână şi se vor târâ pe pântece. Atitudinea de astăzi îi va costa milioane.

Capul lui frumos şi prelung se repezi înainte, ca şi când ar fi fost gata de atac, ochii îi deveniră albaştri închişi, părul roşcat i se sbârli pe creştet din cauza energiei calorice.

— Ascultă, draga mea. Ui-te ce vom face: vom pleca amândoi în Europa. Ce zici de asta? Vom avea parte de a doua călătorie de nuntă.

— Luăm şi pe mama?

— Eu mă gândeam numai la noi amândoi... In sfârşit, cum vrei tu.

Ii zâmbi printre lacrimi. Datorită unei minuni, femeia aceasta reuşea să fie frumoasă chiar atunci când plângea; lacrimele mari ca nişte mărgăritare adăugau ceva din transparenţa lor la strălucirea ochilor ei, şi se revărsau ca să curgă în lungul obrajilor ca petalele de floare. Nu rămânea cu pleoapele umflate, nici cu obrazul boţit sau cu nasul roşu, ci părea mai curând o floare împrospătată de rouă. Efectul plânsului ei era neaşteptat. De astă dată oftă, un oftat adânc de uşurare, ca al unui copil când începe să se liniştească.

— Dar bunicul... Vine şi bunicul!

— O, Lotta, cum se poate să te gândeşti la aşa ceva!

E foarte frumos din partea ei, îşi zise el, să dorească participarea întregei familii la mulţumirile ei, dar ce e prea mult, e prea mult. Nu-şi putea închipui despre el însuş, c'ar fi în stare să viziteze Parisul, Londra

sau Roma, cu bătrânul Swan în remorcă.

— Eu m'am gândit numai la noi doi. La Paris ai putea să-ţi comanzi o mulţime de rochii şi de pălării, iar eu mi-aş cumpăra o mulţime de lucruri fantastice în Savile Row.

— Ce este asta?

— Acesta este cartierul unde se găsesc cei mai eleganţi croitori din Londra — Savile Row. Exact ceea ce este pentru femei Rue de la Paix, la Paris.

— Savile Row, repetă ea cu toată grija. — Silabiseşte-mi cuvintele acestea. Bărbatul se supuse. După ce-şi terminase cursurile la Universitatea din Wisconsin, Bernie îşi petrecuse o vacanţă în Europa. Roo — nu aşa — Rue de la Paix. Încercă să pronunţe corect, aşa cum o învăţase Monsieur Depuis. Savile Row... Rămase o clipă tăcută şi încercă să-şi fixeze în minte această informaţie, apoi cu toată drăgălăşenia porni din nou la atac: Bunicul n'a înţeles nimic şi nu s'a bucurat niciodată de viaţă. A lucrat mereu; tot aşa şi mama. Dacă ţi-e ruşine să-i iei pe ei, atunci trebue să-ţi fie ruşine şi cu mine...

— O, Lotta, pentru numele lui Dumnezeu! Ştii foarte bine că n'ai dreptate. Dar m'am gândit că ne vom distra mult mai bine, dacă vom fi numai noi doi.

Se văzuse pe sine însuş arătându-i Luvrul şi vizitând Coliseul în timpul unei nopţi cu lună, ridicând bastonul ca să-i arate cutare sau cutare obiect (în Europa avea de gând să umble pe stradă cu baston), Turnul Londrei, Arcul de Triumf şi — huîm — poate ar fi dat o raită şi prin localurile de noapte ale Parisului. La urma urmei în calitate de căsătoriţi... Dar petrecerea nu va mai fi petrecere, dacă vor fi obligaţi să ia şi pe Karie împreună cu Swan.

— Aş fi incapabilă să fiu atât de egoistă. In cazul acesta prefer să nu plec nici eu.

In realitate ea nu dorea să rămână singură cu el. Prezenţa lui o plictisea. De fiecare dată când îşi lua vânt şi începea să-i ţină câte o conferinţă, îşi aducea aminte de vorbele spuse de Barney în legătură cu lecvacitatea fiului său: „Vorbeşte ca un predicator negru".

— Bine, foarte bine, încuviinţă Bernie nemulţumit. Asta înseamnă să duci prea departe devotamentul filial.

Dar diferendul dintre ei fu rezolvat chiar de bătrânul Swan, care refuză categoric să plece împreună cu ei. Avusese parte de felul vieţii dela oraş în iarna petrecută la Butte des Morts, şi se săturase, aşa că nu mai avea nevoie să facă o nouă încercare. Karie însaş plecase la Ridge ca să-l convingă. Dar el îşi avea slujba lui, căsuţa lui îngrijită dela marginea oraşului, pe vechiul său camarad Tony Melendy care acum rămăsese invalid din pricina lucrului în codru, şi care trăia împreună cu fiul său Tom şi cu soţia lui Tom şi al băieţaşului acestora, un alt Tom Melendy menit să continue tradiţia tăietorilor de păduri.

— Cum se poate? Nu vrei să vii cu noi? Gândeşte-te la ce vei avea de văzut. Noi doi am putea să ne plimbăm împreună, când Lotta şi Bernie vor avea poftă să se plimbe singuri. Nu ţii să vizitezi Europa?

— Eu am venit din Europa. N'am poftă să mă mai întorc acolo.

— Asta s'a întâmplat acum o mie de ani. Te-ai îmbarcat de copil, pe bordul unei corăbii suedeze. De astă dată vei vedea palate şi regi şi biserici şi vei trăi în cele mai bune hoteluri, iar prin oraşe te vei plimba cu trăsuri şi automobile.

— Prefer viaţa de aci din Ridge, unde am pe Tom

Melendy şi pe Pete Devine; eu nu doresc să văd palate şi nici regi.

Nu vru să accepte nici să se mute pentru câteva luni în căsuţa de pe Butte, pe care i-o dăruise Barney şi unde un servitor din casa cea mare ar fi putut să-l îngrijească. Nu dorea nimic. Prefera să rămână în Ridge şi să trăiască în căsuţa lui care era curată ca un pahar. Vara-iarna se scula la orele patru dimineaţa, îşi fierbea cafeaua şi-şi mânca lipia, apoi ieşia prin îngânarea de lumină a zorilor, să se plimbe, întocmai ca un sfânt cu obrazul roşu, coborât dintr'o icoană, care ocrotea oraşul acesta cu viaţă rudimentară şi grea.

La viitoarea lecţie de limba franceză, Lotta şi Karie informară pe Monsieur Depuis despre intenţiile lor.

— Vom pleca în Europa — domnul Glasgow, mama şi cu mine.

— Va să zică şi dumneavoastră plecaţi, madame?

— Sigur că voi pleca, ripostă Karie. Probabil n'ar trebui să plec, dar nu mă pot decide să renunţ. Europa! Sfinte Doamne, nici n'aş fi visat că voi avea ocazie să vizitez continentul acesta. Pe vremea când eram tânără, am învăţat câte ceva despre continentul acesta, dar acum sunt convinsă că voi învăţa cu atât mai mult. Începu zâmbind să repete melopeea îndeletnicirii ei de altădată: „Friptură de viţel, friptură de porc, beaf-steak, tocană de puiu, ramsteak irlandez, ceaiu sau cafea". Asta a fost ocupaţia mea până de curând, şi am fost foarte mulţumită. Şi acum, ia uită-te la mine!

— Este extraordinar, şi aveţi toate motivele să fiţi mulţumită, încuviinţă Monsieur Depuis. Apoi întoarse ochii melancolici spre Lotta. Dar dumneavoastră? Probabil sunteţi tot atât de mulţumită?

— Da, cred că-mi va face şi mie plăcere. Imi voi co-

manda câteva rochii în Rue de la Paix şi Bernie — domnul Glasgow — probabil va dori să-şi comande ceva în Savile Row.

— Madame! exclamă el şi trupul începu să-i tremure. Ochii stinşi i se aprinseră pe neaşteptate. *Stupide!* O, vă rog să mă iertaţi. *Je ne peux plus me tenir.* Rue de la Paix! Savile Row! Dumneata eşti frumoasă ca un înger şi eşti bogată ca o prinţesă din basme; acum pleci în Europa şi vorbeşti despre Rue de la... Apoi văzându-le că se uită la el mirat, făcu un efort ca să se stăpânească: Ascultă-mă, madame Lindbeck, pentru dumneata nu are nicio importanţă. Dumneata însă — *dumneata* — dumneata poţi deveni tot ce poftești; va trebui să vezi lumea şi să înveţi a cunoaşte arta. Ştii cum trebue să înveţi a cunoaşte arta! Să nu te opreşti decât în faţa capodoperelor. In faţa celor mai bune tablouri, să nu cetești decât cele mai bune cărţi, să vizitezi palatele care au cea mai frumoasă arhitectură, să mergi la cele mai bune teatre şi să asculţi muzica cea mai bună; în felul acesta foarte curând te vei obişnui să preferi tot ce poate fi mai distins în domeniul artei. Aceasta este cultura. Aceasta este ştiinţa. Oamenii aceştia din Butte sunt nişte bădărani, femeile nişte vaci, care te stropesc cu băligar. Va trebui să înveţi; să-ţi faci educaţia. Vei lipsi trei luni, eventual şase, poate chiar mai mult. Aş putea să-ţi arăt Europa, aş putea să te învăţ ce este frumosul, aş putea să-ţi arăt... O apucase de mână şi acum i-o apăsa pe pieptul ponosit al cămăşii lui.

— Monsieur Depuis, te poftesc să pleci imediat, şi să nu mai pui piciorul în casa aceasta! Auzi neruşinare! Ii voi spune soţului meu...

Omuleţul se sperie când le văzu cum se uită la el.

— Imi pare foarte rău, madame. Eu... Ochii îi erau plini de lacrimi. Se înclină într'un fel cu totul neobişnuit, cu călcâile împreunate şi cu genunchii rigizi. Se întoarse în loc şi ieşi din cameră, părăsi casa.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Lottie, ce crezi că l-a apucat pe omul acesta. Nu cumva o fi înebunit sau s'o fi întâmplat ceva cu el?

— S'a îndrăgostit de mine, răspunse Lotta fără să ezite. Să nu pomeneşti nimic lui Bernie.

— Ia te uită; bietul de el!

Obrazul frumos al doamnei Glasgow părea îngândurat.

— Nu ştiu ce să zic. Dacă stau să mă gândesc la tot ce mi-a spus, trebue să recunosc că vorbele lui conţineau mult adevăr. Inţeleg vorbele pe care le-a spus despre Europa. Imi pare rău că am fost atât de severă faţă de el.

Astfel Bernie, Lotta şi Karie plecară în Europa cu vaporul *Lusitania,* cel mai mare şi cel mai rapid vapor din lume, cu o deplasare de treizeci şi două de mii de tone şi recordul de viteză între New York şi Queenstown. Programul călătoriei era destul de banal, ca şi orice program turistic — Paris, Roma, Berlin, Viena şi Londra — dar le folosi la vindecarea rănilor acestor trei provinciali şi chiar în multe alte privinţe. Admirară înfloritoarea civilizaţie a unui continent, înainte de a fi distrusă de cei douăzeci şi cinci de ani care reprezintă războiul şi haosul ce a urmat după el. Impresiile pe care şi le manifestau în faţa acestui spectacol, erau aceleaş exclamaţii naive, caracteristice turiştilor americani.

Oamenii acestui vechiu continent nu păreau prea impresionaţi de maşinismul american, dar în orice caz ştiau să trăiască.

— M'am săturat de mâncările acestea fantastice; după ce mă voi vedea din nou acasă, ce plăcere îmi va face un mușchiu în sânge, un porumb fiert și o strachină de compot de mere!

— Ia ascultă, ce frumos vorbește băiețașul acela franțuzește!

— Trebue să recunoști că oamenii aceștia au știut ce fac, de fiecare dată când au vrut să clădească ceva; uite de pildă bisericile lor, par'că sunt făcute să înfrunte veșnicia.

Ceva din frumusețea, din tonalitățile blânde, din măreția și desăvârșirea atribuită de secole lucrurilor pe care le vedeau, începea să-și facă loc și în conștiința lor de primitivi. Și exact ca niște copii, se fereau de regiunile sgomotoase și vulgare; nu se gândeau nici la coridoarele cu miros de mucegaiu care durau de secole, la mușchiul prins pe ruinele romane, la aerul stătut al catedralelor, și nu se lăsau amăgiți de lăcomia ce strălucea în ochii celor care-și închipuiau că vor reuși s'o ascundă cu zâmbetul ce le tremura pe buze, și ignorau grelele insulte ale glasurilor care încercau să le îmbrace în cuvinte mieroase. Mâncau friptură de rață, vânjoasă și oribilă la gust; melci, hors-d'oeuvre pătat de muște; omelette pe care le comandau simple, dar în interiorul lor descopereau întotdeauna brânză, ierburi stranii sau pătlăgele roșii, care-și arătau însângerarea din pasta aurie a ouălor.

Într'o seară mâncară la Foyot. Înainte de a petrece patruzeci și opt de ore într'un oraș, știau unde trebue să se ducă și ce trebue să viziteze. Banii lui Glasgow dădeau o strălucire specială străzilor din Paris. Capul superb și umerii sculpturali ai Lottei, proectați pe plușul ponosit al mobilierului din străvechile restaurante, ar fi

atras atenţia unui maitre d'hotel şi a personalului său, chiar fără atitudinea şi manierele lui Bernie care îţi dădeau imediat să înţelegi, că ai de a face cu o importantă personalitate a finanţei americane.

— Comandă şampanie, Bernie; Mumm Extra Dry, zise Lotta care nu uitase lecţia ce o primise. Comandară pepene, supă, châteaubriand.

Şeful restaurantului simţi ceva, ca şi când l-ar fi înjunghiat în inimă, dar cu toate acestea nici nu clipi. Se frânse din mijloc şi cu glasul catifelat şi plin de respect întrebă:

— Aş putea oare să-mi permit să recomand domnului şi doamnelor un vin roşu la friptură şi probabil şampania mai târziu, la desert?

— Nu admite Bernie, zise Lotta pe un ton ca şi când ar fi vorbit o limbă moartă. Apoi se întoarse spre şeful restaurantului, pe buze cu un zâmbet îngăduitor: Mumm Extra Dry, s'il vous plait, avec *the*... le beuf.

Dar când şeful dete să plece, o sclipire din ochii lui — ceva care semăna cu ceea ce văzuse în ochii lui monsieur Depuis — o făcu să tresară.

— Un moment. Ascultă. Vrei să spui că vinul roşu merge mai bine cu friptura, şi şampania s'o luăm mai târziu?

— Este exact aşa cum spuneţi, doamnă.

— In cazul acesta vom proceda aşa, ce zici Bernie. Cuvintele ei nu erau o întrebare ci un ordin. Femeile acestea americane!... îşi zise şeful. Dar în orice caz asta de aci este o frumuseţe.

După ce mâncară pepenele, până să le vină friptura, trecu o jumătate ceas, deoarece sosul în care trebuia servită, era un fel de ritual. Alături de o coloană de

marmoră a restaurantului, era o măsuță mai mică. Aci aduseră dela bucătărie beef-steak-ul proaspăt pregătit, pe o tavă de metal și pe aceasta o așezară cu grijă deasupra unei mașini de spirt. Șeful supraveghia ritualul, în timpul cât unul dintre chelnări învârtea cu lingura, un altul se apropie și adăugă un vârf de cuțit de sare, al treilea presără câteva fire de piper măcinat într'o morișcă minusculă a cărei manivelă o învârti de două-trei ori; un altul turnă câteva picături de vin, cel de lângă el alte câteva picături, o idee din cutare și un *supçon* din cutare. Mestecau, se uitau în vasul cu friptura și așteptau cu respirația întretăiată. Acum este tocmai cum trebue să fie. Al doilea chelnăr ridică tava și o dete șefului, ajutoarele în atitudini respectuoase apucară pe urma lui și mica procesiune se îndreptă spre masa lui Glasgow, le întinse tava, ca să poată vedea tezaurul pe care-l aducea, luară farfuriile de pe masă și așezară alte farfurii fierbinți, apoi începură să-i servească.

După ce-i serviră, se retraseră câțiva pași și se uitară la ei respectuoși, dar nu cu nerăbdarea caracteristică nesiguranței, ci pe buze cu o umbră de zâmbet triumfal. Așteptau numai pentru a da ocazie *à Mesdames et à Monsieur* să-și exprime mulțumirea, căci ei cunoșteau de mai înainte gustul sosului.

Bernie, Lotta, Karie gustară friptura, mestecară dumicatul și-l înghițiră. Gustară, mestecară și înghițiră. Bernie întinse mâna după pahar și luă o înghițitură de apă de Evian. Obrazul șefului tresări ușor de durere. Mai luară un dumicat. In timp ce mâncau, vorbeau foarte animați. Pe urmă Karie ridică privirea și obrazul ei părea luminat; făcu semn cu arătătorul. Își închipuiseră că probabil domnul... dar în orice caz...

— Madame?

— Ascultă, chelnăr, nu cumva aveţi ciuperci în saramură? întrebă Karie.

Bernie încerca să se pună în contact — cum spunea el — şi se punea în contact prin toate oraşele ce le vizitase în Europa, şi oameni zâmbitori îmbrăcaţi în jachetă, deveneau oameni gravi îmbrăcaţi în jachetă, imediat ce-l auzeau vorbind.

Lotta fu pentru el un fel de surpriză. La început, în Italia, oriunde s'ar fi dus, era mereu cu nasul frumos în ghidul Baedecker; tot aşa în Franţa şi Anglia. Era un fel de teroare şi fetiş al ciceronilor şi curierilor:

— Când a fost făcută clădirea aceasta? De cine? De Hadrianus? Cine a fost omul acesta?... Toate acestea au fost clădite de Napoleon! Ia te uită, mamă, toate clădirile acestea au fost făcute de Napoleon.

— Nu mai spune! Mare şmecher a mai fost şi ăsta în viaţa lui. Eu mi-am închipuit întotdeauna că omul acesta n'a făcut altceva, decât a purtat războaie sau că a stat cu mâna ridicată pe piept, ca şi când l-ar fi chelfănit cineva. Dar mi se pare că el, cu toate acestea n'a fost un caraghios.

— Christopher Wren? Ascultă Bernie, spune că biserica aceasta este considerată ca cel mai de seamă monument arhitectural din secolul al şaptesprezecelea — este biserica Sfântului Paul. Este destul de simplă, dar cu toate acestea simplitatea mi se pare forma cea mai desăvârşită a artei. Sfinte Doamne, şi eu îmi închipuiseм că palatul Potter Palmer din Chicago este extraordinar.

— Asta încă nu-i nimica, ripostă Karie râzând. Dar îmi aduc aminte de vremea când îmi închipuiam că Ridge House este un palat regesc.

Lucreţia Borgia. Maria Antoinetta. Toată seria Ludovicilor. Henric al VIII-lea. Carne congelată de berbec de Australia, la restaurantul Simpson's, pe Strand. Dry sherry. Worth. Paquin. Hotel Ritz. Westminster Abbey. Stratford.

— Shakespeare! Dar ce te determină să ne târăşti până acolo, Lotta? Fac prinsoare că în toată viaţa ta n'ai cetit un singur rând din opera lui Shakespeare.

— Dar voi ceti de aci înainte, ripostă Lotta categorică.

Când Bernie începea să vorbească, îl asculta cu respect, căci prevedea că şi-a însuşit o mulţime de cunoştinţe în timpul studiilor, şi-i făcea plăcere să-l audă desfăşurându-le în faţa ochilor ei miraţi. Mintea ei tânără era întocmai ca un tampon de hârtie sugătoare. Reţinea tot ce auzea. Impreună, femeile acestea atât de energice şi pline de viaţă, reuşeau să epuizeze chiar capacitatea şi debitul de vorbă al unui om ca Bernie.

— Bernie ştie foarte multe, spunea Lotta mamei sale, dar nu se pricepe ca aceste cunoştinţe ale lui să ţi le prezinte într'o formă care să te intereseze.

Karie îi dete un răspuns care făcu pe Lotta să tresară.

— Nu se pricepe; acesta este adevărul. Barney a fost un bărbat cu care mi-ar fi plăcut să fac o astfel de călătorie. Omul acesta avea un dar de a vorbi, încât te făcea să te emoţionezi, chiar atunci când vorbea despre uşa unei pivniţe.

Bernie se întoarse din această călătorie, plin de vigoare nouă şi de încredere în sine. După ce se văzură din nou între pereţii casei lor din Butte, cele două femei îşi despachetară rochiile dela Paris, cumpărate în orgia de a cheltui, şi se întrebară unde le vor putea îmbrăca. Nu tocmai demult, în ziua când fuseseră cu Barney la hotelul Stratford din Chicago, Lotta declarase

visătoare şi veselă, mişcând piciorul îmbrăcat în ciorapi de bumbac şi încălţat în ghetele cu tocuri înalte şi cu nasturi: „Mi-aş cumpăra zece rochii, una mai frumoasă decât cealaltă, şi pantofi care să se potrivească la fiecare rochie, mi-aş cumpăra un inel şi un ceasornic pe care să mi-l atârn împrejurul gâtului ca pe un lacăt, şi o broşă cu diamante".

Acum avea cele zece rochii, poate chiar mai multe, cu pantofi şi cu ciorapi care se potriveau la fiecare rochie, şi diamante de care nici nu visase pe vremea aceea.

Karie, femeia întotdeauna gata să-ţi spună pe faţă ceea ce gândeşte, o întrebă fără niciun încunjur:

— Aş vrea să ştiu şi eu, unde vei putea îmbrăca rochiile acestea! Probabil când pleci după târguieli?

Lotta netezi faldurile rochiei de mătasă, tivite cu blană scumpă şi buzele îi tresăriră de energia hotărârii pe care încerca s'o formuleze.

— Dacă-ţi închipui că voi sta toată viaţa să mucezesc în oraşul acesta, atunci află că te-ai înşelat. Am avut ocazie să văd lumea, şi voi încerca să dau câteva lecţii acestor năuce, în ceea ce priveşte societatea, dar în orice caz nu aci în Butte.

— Dar ce vei face cu soţul tău, doamnă Potter Palmer; la el te-ai gândit?

— El îşi are afacerile lui şi este singurul lucru care-l interesează. Mai are şi anumite planuri, aşa că nu e nevoie să-ţi faci griji din pricina lui Bernie.

Lotta presimţise schimbarea prin care trecuse soţul ei. Călătoria aceasta în Europa cristalizase şi în sufletul lui anumite proecte.

Din ziua morţii sale, nimenea nu mai ocupase biroul lui Barney Glasgow. Bernie rămăsese în biroul său care

era ceva mai mic, iar biroul cel mare și impunător era îngrijit de domnișoara Josie Sinnott, ca și când ar fi fost un altar. Ștergea praful cu mâna ei. Cheia era la ea și-l ținea întotdeauna închis. In fiecare dimineață punea o floare proaspătă în vasul de pe biroul pe care acum nu-l întrebuința nimenea. Datorită sentimentalității, se ferise să schimbe ceva în acest birou. Dar în planurile lui de acum, sentimentalitatea nu mai avea ce căuta.

Intr'una din zile, după întoarcerea din Europa, intră în biroul său și când apăru Josie, îi ceru cheia.

— Huihum, Josie, săptămâna viitoare am intenția să ocup camera unde este celălalt birou. Vreau să fac și câteva schimbări. Sunt unele amănunte de care va trebui să mă ocup eu singur. Te voi chema mai târziu.

Trecu pe lângă ea, descuie ușa sacră și o trânti în clanță.

După moartea lui Barney sertarul acela al biroului său care era întotdeauna încuiat, fusese deschis, dar nimenea nu se gândise să-l golească. Bernie se așeză acum în fața biroului la care lucrase tatăl său. Barney păruse întotdeauna că domină cu personalitatea lui vasta întindere a tăbliei acestui birou. Bernie care era tot atât de înalt ca și tatăl său, și aproape tot atât de lat în umeri, de astă dată păru că se topește și nu mai rămâne nimica, în fața acestui colos de mahon. Probabil își dete și el seamă de această realitate. Cu o mișcare grăbită, smulse floarea din glastră și o aruncă în coșul de hârtii, și-și trecu palma mânii peste creștetul capului, ca atunci când reușești să obții o victorie ieftină. Apoi rămase din nou liniștit și ochii îi fugiră în largul camerei. Imediat după aceea sări din nou în picioare, dar atât de violent, încât scaunul fugi la de-

părtare de cel puțin un metru de birou, și se apropie de căminul încărcat de alămărie — singurul cămin din toate birourile ce se găseau în regiunea Fox River și chiar în tot domeniul birocratic din Statul Wisconsin. Căminul acesta fusese unul dintre capriciile lui Barney. Deasupra consolei era un tablou pe care Barney îl comandase cu un an înainte de moartea lui. Fusese făcut de tânărul pictor polonez Kubiak, dela Chicago. Scena reprezentată pe tablou era o baracă de bârne a bucătăriei unui cantonament de lucrători din pădurile din miazănoapte. Se vedea un colț al interiorului, cu plita în care ardea focul, cu lavițele și mesele încărcate de mâncare. Alături de plită se vedea trupul deșirat al unei femei. Așezați pe bănci și proptiți cu spatele în pereții barăcii, în bătaia luminei gălbui a soarelui de iarnă, erau tăietorii care așteptau împărțirea mâncării, uriași cu bărbile până în piept. In cadrul ușii sta un flăcăuaș de vreo cinsprezece ani. Acesta era Gusto, baiatul de serviciu la toate. Artistul îi făcuse chipul după o fotografie primitivă pe care Nellie Glasgow o comandase cu primul dollar de argint pe care-l câștigase cu trudă. Obrazul tânărului, nerăbdător și ostenit de munca prea multă, era un izbitor contrast, alături de obrazele buhăite și murdare ale tăietorilor bărboși. Barney plătise o mie de dollari pentru tabloul acesta. Era încadrat într'o ramă nevăpsită de lemn de pin roșu, pe partea de jos a ramei se vedea o tăbliță de formă prelungă, pe care erau litere scrise cu negru. Numele artistului Jean Kubiak și titlul tabloului: La Masă Intinsă.

Bernie ridică brațul și smulse tabloul din cuiu, apoi îl așeză pe dușumele, cu fața la perete. Așa! Își scutură mâinile, întrebuințând mai multă vigoare decât i-ar fi trebuit numai pentru a se scutura de praf, și se în-

toarse din nou spre birou, cutremurat de o energie şi o voinţă cu totul nouă, ca şi când ceva care stase multă vreme zăgăzuit în sufletul lui, ar fi reuşit acum să se libereze. Cu o învârtire violentă a cheii în broască deschise sertarul cel mai de jos din dreapta. Scoase repede pe masă şi le înşiră în faţa lui, toate obiectele pe care le conţinea — micul revolver butucănos de culoare neagră, carnetul de adrese, cu scoarţe de piele verde, fotografia îngălbenită de vreme a lui Nellie Glasgow, sticla cu Whisky-Bourbon pe jumătate golită; fotografia Lottei Lindbeck, cu eşarfa fotografului aşezată foarte jos împrejurul umerilor bleojdiţi, şi cu părul răsucit şi adunat la ceafă. Mai văzuse într'un rând lucrurile acestea, la o săptămână după moartea lui Barney. Închisese repede sertarul, ca şi când vederea acestor lucruri i-ar fi făcut silă. De astă dată însă începu să râdă sarcastic. Luă revolverul în mână şi se apropie de fereastra pe sub care curgeau apele canalului, o deschise şi îl aruncă în apă. In ligheanul de porţelan care era în colţul acoperit de un paraavn, turnă conţinutul sticlei de whisky. Sticla o aruncă în coşul de hârtie. Carnetul de adrese, fotografia lui Nellie Glasgow şi cea a Lottei Lindbeck le rupse cruciş în nenumărate bucăţele, apoi le făcu ghem şi după ce le băgă în gura căminului, scoase un chibrit şi le aprinse. Hârtia uscată prinse numaidecât flacără şi în câteva clipe ghemul de hârtie se prefăcu într'un maldăr mic de cenuşă albă şi uşoară, întocmai ca o mână de fulgi.

In ziua când Lotta Lindbeck intrase în viaţa lui, legătura organică ombilicală ce-l legase de Emma Louisa Glasgow, mama lui, fusese tăiată. De astă dată îşi zise că a reuşit să scape pentru totdeauna şi de Barney Glasgow.

Întinse mâna spre soneria de atâta vreme neîntrebuințată, ca să cheme pe Josie Sinnott. Păru că fata se prăbușește peste prag, înainte ca el să fi ridicat degetul de pe butonul soneriei.

— Curăță biroul acesta și scoate vasul de aci. De astăzi înainte să nu mai aduci flori. Tabloul acela atârnă-l într'unul dintre birourile exterioare, iar în locul lui să-mi atârni aci fotografia pădurilor ce s'au tăiat dela început pentru această fabrică.

Stând în picioare în fața lui, fată îmbătrânită și lipsită de farmec, Josie Sinnott, înțelese că foarte curând va urma și expulzarea ei din acest birou, tot atât de inevitabilă și definitivă, ca și schimbările intervenite în ultimele câteva minute.

In ultimii cinsprezece sau douăzeci de ani ea ajunsese un fel de expertă în felul de a proceda și termenii obișnuiți în corespondența forestieră și a fabricării hârtiei. Dar acum birourile începeau să fie populate de către alt soiu de oameni. Astăzi în aceste birouri se țineau lungi conferințe cu vizitatori despre care se constata că sunt experți minieri, supraveghetori, verificatori și ingineri. Discutau despre săpături de ganguri, despre vârtejuri, despre ganguri paralele, despre minereu de aur și despre manganez. Mânat de cine știe ce instinct ascuns, Bernie începuse să întindă mânile după fier. In Ridge minele de fier erau abandonate; unele abandonate definitiv, altele inundate și altele în care lucrul se suspendase din pricina lipsei de rentabilitate și a capitalului care ar fi trebuit învestit. Toate aceste informații Bernie le adună din bună vreme, obținu drepturile de proprietate cu bani puțini și vorbind și mai puțin. Pe vremea când tatăl său fusese în viață, îi spusese de nenumărate ori:

— Ascultă, tată, cred că ar trebui să achiziţionăm terenuri în care se găseşte minereu de fier.

— Cu ce scop?

— Intr'o bună zi conflictul dintre popoarele din Europa va trebui să izbucnească. Gândeşte-te la Germania, au o armată instruită din toate punctele de vedere, dar fără posibilitate de a activa şi fără teritoriu suficient pentru a se desvolta.

— Ce ne interesează pe noi aşa ceva?

— Din fier se face oţelul.

— Nici nu mă gândesc la produsul acesta infect. Copaci sănătoşi şi curaţi şi hârtia albă, acesta este negoţul care mă interesează pe mine. Pe vremea când eram tăietor de păduri în Ridge...

Josie Sinnott sta şi se uita speriată la oamenii care acum umpleau birourile şi vorbeau un jargon pe care ea nu-l putea înţelege. Stenografia scrisori pline de termeni pe care nu-i auzise încă niciodată în viaţa ei. Ferro-silicat; fier argintiu, fosfor. Calităţi fine pentru Bessemer. Cu conţinut de fosfor. Cărbune. Manganez. Oţel pentru laminat şi pentru turnat. Îşi aducea aminte de vorbele spuse de Barney: „Nici nu mă gândesc la produsul acesta infect. Eu am câştigat milioane cu buştenii curaţi aduşi din codru şi cu fabricarea hârtiei albe. Lasă-i pe cei din Pittsburg să se tăvălească în manganezul, în cocsul şi în cărbunele lor. Afacerea asta nu este pentru Barney Glasgow".

In timpul dictatului Josie simţea că i se sbârleşte părul în cap şi se zăpăcea; Bernie ridica fruntea nerăbdător şi o vedea că se uită la el pe deasupra ochelarilor. Intr'un rând îi spuse Lottei:

— Mi se pare c'a sosit timpul să scap de Josie Sinnott. Va trebui s'o transfer într'un birou din vechiul

departament. In orice caz mi se pare că s'a întâmplat ceva cu ea. Se uită la mine, ca şi când ar avea intenţia să mă asasineze. Mai zilele trecute când ai venit la birou, am surprins-o murmurând ceva. Bolborosea întocmai ca o vrăjitoare bătrână.

— A fost îndrăgostită de... de tatăl tău, răspunse Lotta cu glasul rece.

— Trebue să fii nebună. Un hippopotam nătăvălos ca ea!

— Faptul că este nătăvăloasă, nu are nicio legătură cu dragostea.

Încercă s'o treacă lui Van der Boogaart, dar olandezul acesta bătrân şi cuminte, nici nu vru să audă de ea:

— Nu Bernie; mie nu-mi trebue. Cred că un om gras este tocmai deajuns pentru un singur birou. Încearcă, poate o primeşte bătrânul Broadsides sau altcineva. Biata Choosie.

Astfel Josie Sinnott, regina stenografelor particulare, se pomeni expulzată într'unul din birourile exterioare, alături de o mulţime de fete tinere — care mestecau gumă şi umblau îmbrăcate în bluze decoltate şi pantofi cu barete, care lucrau cu un ochiu la ceasornicul de pe perete, iar în timpul pauzelor de amiază făceau ochi dulci lucrătorilor mai drăguţi şi mai tineri din fabrică, iar în cabina unde erau lighianele de spălat, petreceau vreme mai îndelungată decât ar fi trebuit. Obrazul oacheş al lui Josie începu să se gălbejească, iar părul ei negru vărgat de şuviţe cărunte, deveni acum păr cărunt, vărgat de şuviţe negre.

Preocuparea afacerilor deveni pentru Bernie un fel de obsesie şi o patimă. Călătoria făcută în Europa, îl făcu să renunţe la liniile urmate de părintele său care era astăzi mort de mai bine de doi ani. Încetul

cu încetul şi mulţumit de ceea ce făcea, începu să devină conştient de propria sa forţă. Până şi astăzi se mai simţea încă înfiorat de un suflu de irealitate, când putea da un ordin, când putea introduce o schimbare neaşteptată, sau când lua o importantă hotărâre în privinţa unei afaceri, fără să mai audă cuvintele a toate stăpânitoare şi de atâtea ori repetate: „Da! Ei află că eu n'am nevoie de nimenea care să mă înveţe cum să-mi conduc întreprinderea!" Era întocmai ca un copil care se târăşte de-a-buşile, care se ridică în picioare, începe să umble şi încearcă să alerge. Şi astăzi, când Van der Boogaart îi spunea: „Nu ştiu dacă am dreptul să te sfătuesc să procedezi în felul acesta. Lucrătorii din Grande Chute vor protesta. Ei nu sunt obişnuiţi cu acest fel de a proceda", era rândul lui Bernie să-i răspundă cu toată încrederea şi autoritatea:

— Nimenea nu are dreptul să-mi dicteze, cum trebue să-mi conduc întreprinderea.

Lotta şi Karie însă nu aveau astfel de posibilităţi, pentru a-şi descărca energia de care dispuneau. Călătoria făcută în Europa nu era altceva decât o reminiscenţă, rochiile aduse dela Paris atârnau fleşcăite în dulapurile pline de pungile cu levănţică, şi indiferenţa de ghiaţă a societăţii din Butte des Morts le învăluise din nou, întocmai ca o miasmă.

— Când mă gândesc ce fel de viaţă sunt condamnată să duc, îmi vine să cred că nu am bărbat şi nu am nici mijloace, protesta Lotta, nu fără temeiu. Tu nu faci altceva decât stai toată ziua în fabrică şi nu te gândeşti la altceva decât la afaceri şi la bani.

— Mi se pare că ţie-ţi face plăcere să-i cheltuieşti, nu-i aşa?

— Pe ce? Pe rochii, ca să umblu îmbrăcată ca un

cal de circ şi să mă plimb pe străzile acestui oraş?

— Ai putea pleca la Chicago sau până la Milwaukee, oricând poftești.

— Chicago, Milwaukee! satele acelea care vor să fie considerate oraşe!

Amândouă duceau o existenţă chinuitor de izolată, aci în mijlocul acestui oraş populat şi prosper. Nimenea — nici chiar femeile acelea care trăiau în casele cu obloanele închise din apropierea antrepozitelor — nu trăiau mai singure decât ele două. Când apăreau pe Butte Street, lumea se uita curioasă după ele, cum s'ar fi uitat după nişte femei proscrise de societate. Locuitorii oraşului le urmăreau cu aceleaş priviri ostile când treceau prin apropierea lor; gospodinele se uitau odată repede la ele cu coada ochiului; bărbaţii care stăteau grămadă în faţa cofetăriei sau îşi pierdeau vremea în colţul unde era popicăria lui O'Keefe, râdeau şi începeau să vorbească în şoaptă, de fiecare dată când auzeau foşnetul rochiilor de mătasă şi simţeau unda de parfumuri tremurând prin apropierea lor. Barierele sociale erau prea severe, atitudinea lor revolta pe cei din Butte des Morts, deoarece îşi permiseseră să depăşească regulile sociale ale oraşului. Aci era o împotrivire străvie, duşmănoasă şi implacabilă. Matroanele din Butte des Morts îşi simţeau siguranţa şi liniştea primejduită. In Lotta vedeau un duşman ireductibil, al vieţii lor calme şi convenţionale de femei burgheze.

— Am auzit că ia lecţii de franceză.

— Nu ştiu când va lua, împreună cu maică-sa, şi lecţii ca să poată vorbi englezeşte.

Negustorii erau în acelaş timp respectuoşi şi insolenţi faţă de ele, cum erau şi faţă de celelalte femei proscrise. Fiecare îşi făcea târguielile proprii, pentru a avea cu

ce-şi pierde vremea. Karie cu priceperea ei caracteristică în domeniul valorilor şi al preţurilor, începea să protesteze în magazinul câte unui negustor hrăpăreţ:

— Ascultă domnule; mi-ai socotit douăzeci de cenţi pentru legătura aceea de spanac, deşi era marcată numai cu cinsprezece, în cifre tot atât de vizibile ca şi nasul meu în mijlocul obrazului. Spune drept, cum se poate să mă consideri atât de proastă!

— O, doamnă Lindbeck, acela era de altă calitate. Spanacul de cinsprezece cenţi era veştejit. Cel pe care vi l-am trimis dumneavoastră era proaspăt şi abia atunci sosise în magazin.

Aproape în fiecare săptămână le vedeau pe amândouă că se urcă în trenul de 7,53 care mergea la Milwaukee sau Chicago. Călătoria aceasta era un fel de variaţie în banalitatea vieţii lor de toate zilele.

— Haide, mamă, să dăm o raită la Milwaukee, unde am de cumpărat ceva, şi la rigoare am putea vedea şi un matineu la Davidson.

Altădată Karie răsfoia ziarele din Chicago şi se pomenea strigând:

— Ia te uită, Lottie, ce scriu ziarele; Mary Garden cântă la spectacolul dela Auditorium; se spune că ar fi program de operă, şi că este înfăşurată numai în văluri când iese în faţa publicului; toate ziarele sunt pline de articole despre ea. De ce nu te duci împreună cu Bernie, s'o vedeţi şi voi?

Dar Bernie era aproape întotdeauna prea ocupat:

— Mergeţi voi, fetelor, împreună. Voi telegrafia să vă reţină două locuri. Eu sunt prea ocupat, tocmai acuma.

Începeau minuţioasele pregătiri de plecare — rochii de seară, odoare, blănuri, şaluri, evantaie de pene care nu văzuseră lumea din ziua când fuseseră astrucate în

pungile lor tricotate, erau acum scoase şi împachetate, apoi despachetate în interiorul cu mobile de pluş dela Congress Hotel de pe Michigan Boulevard. Amândouă atrăgeau atenţia oamenilor în aceeaş măsură în care ar fi atras-o în oricare altă parte de lume — cea mai tânără cu frumuseţea ei strălucitoare — cu rochiile luxoase pe care le purtau şi cu vigoarea necunoscută a atitudinei lor. Din aceste escapade se întorceau refăcute sufleteşte, dar această refacere era de scurtă durată. După ce treceau câteva zile, se simţeau din nou copleşite de monotonia vieţii acestui mic oraş de provincie.

Iron Ridge la rândul său primea noua înfăţişare a Lottei şi a lui Karie, drept ceva caracteristic pentru atmosfera sa. Oraşul acesta avusese întotdeauna o nuanţă melodramatică şi era aproape ca un orăşel de frontieră de prin anii '40. Cei din Iron Ridge erau obişnuiţi cu epocele de prosperitate şi de decădere, şi tot aşa erau obişnuiţi şi cu averi care se câştigă peste noapte. In societatea lui puteai descoperi binevoitoarea îngăduinţă pe care o găseşti numai în oraşele mari şi foarte civilizate din Europa şi în micile colonii americane care s'au constituit în grabă. Toţi erau animaţi de dorinţa de a trăi şi a lăsa şi pe alţii să trăiască. Când sosea la Iron Ridge, ca să viziteze pe bunicul său, Lotta Glasgow nu era pentru ei altceva decât nepoata bătrânului Swan Bostrom care a reuşit să-şi facă loc în lume, iar Karie era pur şi simplu o femeie de aceeaş categorie cu ei.

— Hello, Karie! Am auzit c'ai fost în Europa.

— Hei, Lotta! Constat că nu vrei să te desparţi în mod definitiv de oraşul acesta! Cum ţi se pare, acum după ce te-ai întors?

Totuş hotelul Ridge House nu li se părea din cale afară confortabil, mai ales acuma după ce cunoscuseră

luxul din capitalele Europei; afară de asta fetele care serveau în sala restaurantului, păreau insuportabil de confidențiale. In acelaș timp, dacă ar fi încercat să se instaleze în căsuța lui Swan, nu s'ar fi simțit de loc mai bine.

— Ascultați fetelor, ce vă spun eu, le propuse Bernie. Ce ați zice, dacă am transforma cantonamentul și l-am moderniza, ca să aveți acolo camere de baie, cămin și tot ce vă trebuește. Va fi o casă în care să vă puteți instala fie vara fie iarna, pentru a petrece câteva zile tihnite, de fiecare dată când veți vrea să vizitați pe Swan. Tot atât de mulțumit aș fi și eu, dacă aș avea o casă confortabilă, unde să stau când simt nevoia să plec la vânătoare sau pescuit, ca să mai răsuflu câteva zile. Voi chema un arhitect, iar voi veți aduce unul dintre decoratorii voștri din Milwaukee sau Chicago, ca să facă ceva cu adevărat frumos.

Nici Karie și nici Lotta nu se interesară prea mult de modernizarea interiorului casei din Butte des Morts. Probabil din cauză că spiritul auster al doamnei Emma Louisa mai stăpânea și acuma aceste interioare și nimenea nu îndrăsnea să le schimbe. Dar cu cantonamentul era alteeva. Aci erau în elementul lor. Prin urmare îl aranjară în mod cât se poate de generos: cu solarii, cu terase unde puteai dormi în aer liber, cu cameră de billiard. O bucătărie uriașă. Canapele enorme și multe, iar pe pereți capete de cerbi și prin cameră mobilier greu, tapițat cu pluș.

Băile americane cu pavele de teracotă începuseră să prefere colorile, așa că baia din cantonamentul Glasgow era acum ca o grădină înflorită. In mod tulbure Lotta începea să-și dea seamă că are la îndemână sume nelimitate de bani. In cantonament fură instalate două-

sprezece dormitoare şi fiecare dormitor îşi avea camera lui de baie, cu prosoape, canapele şi cearşafuri care să se armonizeze ca coloare.

— Voi instala o baie verde pentru dormitorul de coloarea levănţichii, una trandafirie, pentru dormitorul trandafiriu, una roşie, una galbenă...

Corpul principal fu clădit în conformitate cu concepţia ce şi-o formase arhitectul din Chicago despre o casă de bârne. Pe dinăuntru era tencuită şi zugrăvită, ca să imiteze bârnele, aşa că aproape nici nu băgai de seamă deosebirea dintre ceea ce era şi realitate.

Aveau un pian şi un gramofon. Bernie umpluse lacul din apropiere de crapi şi de păstrăvi. Aveau un solariu uriaş, închis cu pereţi de sticlă şi plin de mobilă de trestie şi de piele. După ce se termină casa, întreagă familia plecă să-şi petreacă acolo ziua de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă. Expresia week-end încă nu-şi făcuse drum în limbajul american din Midwest. Karie stărui să prepare, chiar cu mâna ei, prima mâncare la masa ce se va servi.

— Tata spune că el nu va veni aici niciodată ca să stea vreme mai îndelungată. Mi se pare el a trecut pe aici în timpul cât se lucra la clădire şi că a avut o discuţie violentă cu lucrătorii. Imi spune că această casă îi face rău dela stomac şi că se va plânge lui Gusto. Ce zici Lottie, nu cumva tata a ajuns în mintea copiilor? întrebă ea şi obrazul i se umbri de tristeţe.

La început Swan refuză să viziteze noul cantonament, chiar atunci când era invitat la masă.

— Să vorbim cu bătrânul Tom Melendy şi cu nepotul său la care el ţine foarte mult. Probabil ei vor reuşi să convingă pe tata să vină şi el.

La urma urmelor Swan veni, însoţit nu numai de

cei doi Tom Melendy ci de toţi trei: de bătrânul Tom, de tânărul Tom şi fiul acestuia care era tot un Tom şi n'avea mai mult de şaisprezece ani. Băiatul era înalt şi foarte bine legat pentru vârsta lui, dar cu toate acestea părea sfrijit în tovărăşia celor trei giganţi ai codrilor. Bernie, Lotta, Karie şi cei trei Melendy şi Swan se aşezară pe scaune — dar odaia oricât de uriaşă ar fi fost, părea totuş prea pipernicită pentru statura şi vitalitatea acestor şapte oameni.

Bătrânul Melendy se uită împrejurul său.

— Acesta este un cantonament! Sfântă Preacurată; noroc că Gusto n'a mai avut parte să trăiască, pentru a vedea şi o comedie ca aceasta.

— Lasă bunicule, nu mai stărui, interveni băiatul. Foarte serios strânse mâna lui Bernie şi se apropie de Karie pe care o sărută pe obraz: Hello, mătuşă Karie! zise el, întrebuinţând expresia de afecţiune obişnuită în oraşul acesta. Apoi se întoarse spre Lotta: Bună ziua, mătuşă L... Se opri la jumătate vorbă şi se uită la ea cu ochii speriaţi.

— Ce s'a întâmplat? întrebă Lotta.

— Nu ştiam că arăţi în felul acesta.

— In care fel?

Se aprinse la obraz, dar cu toate acestea îşi luă inima în dinţi:

— De... în felul în care arăţi acuma. Cred că nimenea nu mai îndrăsneşte să-ţi spună mătuşă.

— Ia stai, tinere, cuvintele acestea vor să fie un compliment sau o insultă? strigă Bernie. Te poftesc să te explici, căci altfel va trebui să-ţi cer socoteală, cum se obişnueşte aci în codru. Zâmbi îngăduitor şi se uită la el, apoi îşi petrecu un braţ împrejurul umerilor soţiei sale.

— N'am văzut încă în viaţa mea o femeie care să fie atât de frumoasă, declară tânărul Tom foarte simplu.

— Ai auzit, Lotta!

Lotta auzise şi se aprinse la obraz; chiar se frământă puţin pe scaun. Probabil în aceşti din urmă doi ani îi lipsiseră vorbele, ochiadele şi complimentele greoaie, dar sincere, pe care le auzea de fiecare dată când se apropia de mesele agenţilor comerciali din restaurantul dela Ridge House.

Bernie rămase profund impresionat de admiraţia sinceră a băiatului.

— Ascultă tinere, pentru cuvintele de adineaori meriţi să-ţi dau o slujbă. Indiferent ce slujbă ai dori. Ce ai prefera aci în mijlocul codrului?

— Mulţumesc, domnule Glasgow. Eu nu vreau să lucrez în codru — sau mai bine zis nu doresc să lucrez în felul în care înţelegi dumneata. Aş vrea însă ca într'o bună zi să scriu ceva despre codrii aceştia.

— Ei, nu mai spune; va să zică aşa! Bernie se uită la el mai cu atenţie şi-l cântări cu de-a-mănuntul.

Tânărul avea un farmec specific. Era înalt, excesiv de svelt, graţios, dar cu toate acestea bine legat şi neobişnuit de sigur de sine, pentru vârsta pe care o avea. Cum sta în picioare, îşi bleojdise puţin umerii, aşa că arăta mai puţin înalt decât era în realitate, şi avea pasul uşor, caracteristic oamenilor care trăesc în mijlocul codrului. Mai avea o claădărie de păr, gros în fir şi drept şi aspru; între dinţii din faţă avea o strungăreaţă care-i da o plăcută înfăţişare de copil, când zâmbea; o frunte serioasă şi brăzdată de creţuri care uneori îl făceau să pară mai bătrân decât bunicul său exuberant şi septuagenar.

Swan cutreera casa, uitându-se când la o cameră, când

la alta, întindea mâna după câte un ornament sau după câte o mobilă, apoi le aşeza la loc. Pasul lui răsuna din ce în ce mai greu, ca marşul zeilor silvani. Apoi cu totul pe neaşteptate declară:

— Cred că va fi mai bine ca eu să plec, şi se îndreptă spre ieşire.

— Bunicule, ce s'a întâmplat! Nu te simţi bine? Bernie! Karie!

Karie cu obrazul îmbujorat apăru din bucătărie.

— Tată, ce te-a apucat, de te porţi în felul acesta. Masa este aproape gata.

— Eu nu vreau să stau la cină.

— Dar de ce? Ce s'a întâmplat?

— Nu-mi place casa aceasta. Obrazul lui rumen părea mai aprins şi ochii albaştri îi sclipeau întunecaţi. — Tânărul Tom are obiceiul că ascultă când încep să-i povestesc despre vremurile de altădată, despre viaţa pe care au dus-o odinioară tăietorii de păduri, şi însemnează într'un caiet tot ce-i povestesc eu şi ce-i povesteşte Tom Melendy. Ii vorbesc despre Gusto şi-l învăţ cum trebuie să taie un copac; în ziua când eu nu voi mai fi şi nu va mai fi nici Tom, el va scrie o carte despre felul în care s'a desfăşurat odinioară viaţa aci în mijlocul codrului. Nu-mi face plăcere ca el să vadă astfel de lucruri pe aici, căci pe Dumnezeul meu, mi se întoarce stomacul pe dos, când văd aşa ceva.

Urmă o avalanşă de stăruinţe, de vorbe bune şi de proteste. Tânărul Tom încercă să-l convingă şi să-l reţină.

— Ascultă Swan, eu aş vrea să văd care este situaţia de astăzi, ca s'o compar cu ce a fost odinioară. Dumneata şi bunicul mi-aţi povestit în toate amănuntele, despre lumea care a fost pe aici, pe vremea când eraţi amândoi

tineri... despre cantonamente, despre vechiul teatru Alcazar, despre încăierările dintre oameni, despre discuţiile lor şi despre felul în care buştenii erau coborâţi primăvara pe apele fluviului şi toate celelalte.

— Sigur că da! Acestea au fost vremuri frumoase, nu ca cele de acuma, cu closete albastre şi roşii...

— Uite ce, Swan, tocmai asta face ca ceea ce a fost odinioară să pară mai pitoresc, înţelegi? Haide, stai până după cină.

Dar bătrânul suedez se simţea jignit, aşa că refuză să-l asculte, se uită încruntat la Lotta, ca şi când ar fi fost un copil, dete la o parte pe Karie şi ieşi din casă, apoi se urcă în brecul său cu care-şi făcea rondurile de inspecţie prin păduri, şi apucă în lungul drumului care îmbrăţişa lacul, cu obrazul frumos crispat de nemulţumire, întocmai ca un Viking revoltat de ceea ce a văzut printre oamenii între care a întârziat.

Amănunt foarte ciudat: tânărul Tom reuşi să-i liniştească fără greutate, când îi văzu că sunt atât de speriaţi:

— Mi se pare că el trăieşte în trecut. Probabil din pricină că este atât de mult singur şi nu are pe nimenea cu care să stea de vorbă.

— El este cel care stărueşte să stea singur. Orice i-aş spune, nu reuşesc să-l schimb. In Butte des Morts are o casă frumoasă şi tot ce-i trebueşte, dar nici nu vrea să se apropie de ea, răspunse Karie plângând.

— Ştiu, răspunse tânărul cu îngăduinţă. Cred că starea lui sufletească de acum are cine ştie ce legătură cu moartea domnului Glasgow — pe care el îl numeşte întotdeauna Gusto. Probabil au fost prieteni foarte buni.

Bernie se uită la băiat, puţin mirat de ceea ce spune:

— Cum se face tinere, că pe dumneata te interesează

atât de mult lucrurile acestea, mai ales la vârsta dumitale?

— Cred că este o înclinare moştenită dela înaintaşii mei. Toţi au fost tăietori de păduri. Eu însă nu vreau să mai tai niciun fel de copaci.

— Ce ai vrea să faci?

— De, anul viitor aş vrea să mă înscriu la un colegiu. Am câştigat ceva parale, servind de călăuză grupurilor de excursionişti care veneau la vânătoare şi la pescuit prin codrii aceştia.

— Când vei avea nevoie de o slujbă, adăugă Bernie cu generozitate, te rog să vii la mine.

— Mulţumesc, răspunse tânărul.

După câteva minute adăugă:

— Nu vă supăraţi, dacă voi vizita casa? Înţeleg s'o vizitez cu de-a-mănuntul. Până acum n'am văzut încă o casă ca aceasta.

Lotta se simţi încântată:

— Haide, viziteaz'o fără grijă. Sunt mulţumită că s'a găsit cineva căruia să-i placă, chiar dacă bunicului nu-i place.

— Eu n'am spus că-mi place.

— Ia te rog, pune-ţi strajă gurii! strigă tatăl său şi începu să râdă.

Lotta zâmbi graţioasă.

— Te voi conduce eu, prin toate camerele.

— Prefer să merg singur şi să le văd.

— Băiatul acesta este o fire stranie, declară Bernie şi se uită după el.

Tom al doilea se grăbi să încuviinţeze:

— Nu numai stranie, ci ceva mai mult; bunicul său îl răsfaţă şi tot aşa face şi bătrânul Swan. Îi vezi că se aşează toţi trei roată şi încep să jăvrească, de par'că toţi

trei ar fi tineri de aceeaş vârstă, iar Tom al meu le pune tot felul de întrebări şi-şi notează răspunsurile.

— Ce urmăreşte?

— Vrea să ştie cu ani în urmă ce fel de mâncări au mâncat tăietorii de păduri, cum au trăit şi cum umblau îmbrăcaţi; cum arăta Gusto; cum se încăerau primăvara, cum lucrau, cum vagabondau; îi întreabă tot felul de lucruri despre vechiul Alcazar Theayter; cum au reuşit cei de azi să intre în stăpânirea acestor teritorii şi cu cât le-au plătit. Nici nu-ţi vine să crezi, cu câtă îndemânare-i descoase. De multe ori mi se pare că este prea deştept pentru vârsta lui.

— De ce nu-şi încearcă şi el norocul în codru, cum a făcut bunicul şi tatăl său, înainte de asta?

— N'avea nicio grijă; şi l-a încercat demult, şi este în stare să taie copacii, luându-se la întrecere cu cei mai buni dintre tăietori.

— Prin minte îi trec tot felul de gânduri, cloncăni bătrânul Tom. Fiecare palmă de codru care a fost devastat, îi trezeşte tot felul de gânduri şi spune că Gusto şi cei de o seamă cu el, cum ar fi Fraser şi Bremmer şi toţi cei care au fost primii care au acaparat codrii, au fost nişte tâlhari fără pereche — nişte vandali — acestea sunt propriile lui cuvinte.

— Sigur c'au fost, ripostă Karie cu violenţă. *La masă întinsă!* acesta a fost cuvântul lor de ordine şi fiecare dintre ei a întins mâna după ce a putut.

Lotta se ridică şi trecu în lungul camerei, cu paşi ritmici şi uşori ca întotdeauna:

— Pe vremea aceea oamenii erau bărbaţi în lege.

Se opri în cadrul uşii dintre sufragerie şi vestibul, apoi strigă în partea unde era scara:

— Ei, tinere Tom! Tom! Haide la masă!

— Mâncarea am pregătit-o eu, se adresă Karie celor din cameră. Sper că va fi bună. Mi se pare că de când n'am mai pregătit mâncare, nu mă mai pricep nici să fierb nişte cartofi. La Butte des Morts bucătăresele sunt atât de înţepate, încât nici nu îndrăsnesc să mă apropiu de bucătărie. Obrazul zâmbitor i se întunecă pe neaşteptate: Mă simt grozav de neliniştită din cauza tatei. Mi se pare foarte straniu. După ce vom termina cu cina, voi pleca la Ridge cu trăsura, să-l văd ce face. Nu l-am văzut încă niciodată în starea aceasta. Luaţi loc; aşezaţi-vă la masă. Iată c'a venit şi tânărul nostru prieten..

Bernie îl bătu zâmbind pe umăr şi-i indică un scaun în faţa mesei.

— Ce este tinere; arăţi foarte solemn. Ce ai descoperit în casa aceasta şi nu-ţi este pe plac? Ce-i lipseşte?

— Cărţile.

— Cum adecă?

— Lipsesc cărţile. Am cercetat paisprezece camere — cinsprezece, dacă ţin seamă şi de bucătărie. M'am uitat în toate părţile. In casa aceasta nu se găseşte o singură carte.

20.

Luaseră hotărârea ca primul copil, dacă se va întâmpla să fie băiat, să poarte numele Bernard, iar dacă va fi fată, o vor boteza Bernardina. Cei din Butte des Morts aflaseră despre această hotărâre, cum aflau despre tot ce se întâmplă şi se petrece în casa de pe Butte.

— De, cine şi-ar fi putut închipui că chiar o femeie ca ea, ar putea să aibă suflet. Bernard Glasgow! Şi după toate prin câte a trecut. Probabil îi vor zice Barney, ca să fie mai uşor de pronunţat. Nici nu m'aş fi gândit c'ar fi în stare să facă aşa ceva.

In timpul lunilor cât dură sarcina, Lotta Lindbeck descoperi existenţa cărţilor. Probabil impudicul tânăr Tom Melendy îşi avea şi el partea lui de contribuţie în această descoperire. Probabil până la această dată, în toată viaţa ei Lotta nu cetise încă zece cărţi. De astă dată însă cetea zi şi noapte. Karie considera această patimă drept o obsesie inocentă, dintre acelea care de multe ori pun stăpânire pe femeile care se găsesc în situaţia ei.

— Pe mine mă apucase furia castraveţilor, şi pe vremea când eram însărcinată cu Lottie aş fi fost în stare să mănânc un borcan întreg dintr'odată.

In ziua aceea de Duminecă, petrecută în casa din Ridge Camp, tânărul Tom Melendy îi făcuse o listă de cărţi, pe care i-o ceruse Lotta, îndemnată de observaţia

neașteptată făcută de el, că în casa aceea atât de mare nu se găsește nicio carte. Dar fapt neașteptat; nimenea nu se supărase din pricina vorbelor lui. Bernie începuse să râdă cu hohote:

— Pe cinstea mea, băiatul acesta are toată dreptatea!

Lotta se gândise întotdeauna la cărți, dacă în general i se întâmpla să se gândească la ele, ca la ceva care stă înșirat în rafturi și la care trebue să te uiți, cum te-ai uita la tablourile atârnate pe pereți. Acum însă lunile înainte de a naște și le petrecea cetind. Nu o mai interesau escapadele la Milwaukee și Chicago. Când Bernie se întorcea dela birou sau dela fabrică, o găsea îngrămădită în câte un colț de canapea, cu cartea în mână. Imbrăcată în halatul de dantelă sau de mătasă, cu obrazul atât de frumos și acum aproape transparent, părea că face parte dintre acele fericite femei pentru care sarcina reprezintă un spor de frumusețe. Cu înălțimea și proporțiile ei fizice părea în același timp atât de puțin diformată, încât înfățișarea ei era aproape normală, în ceea ce privește atitudinea și felul de a se mișca. Bernie se învârtea împrejurul ei ca un îndrăgostit, iar Karie robotea ca o sclavă. Lotta părea neobișnuit de absentă și de preocupată. Ridica privirea de pe carte și se uita la cel cu care vorbea, ca și când ar fi revenit din altă lume — ceea ce de fapt așa și era.

— Catherina a Rusiei a fost un fel de femeie care semăna cu mine.

— Draga mea, ce să-ți spun, tu ești o femeie căreia nu-i lipsește îndrăsneala!

Ceti cu interes și urmă cu toată severitatea instrucțiunile lui Tom Melendy; Istoria Franței; Istoria Angliei; H. G. Wells, Ida Tarbell; John Galsworty; Jack London. Înțelese aceste cărți, dar nu în întregime. După ce ter-

mină cu lista, începu să împrumute cărţi dela biblioteca publică. Obiceiul de a cumpăra cărţi, nu făcea parte din procedeele locuitorilor din micile oraşe de provincie. *Bogata doamnă Burgoyne,* de Kathleen Norris; *Căsătoria,* de H. G. Wells; *Ochii lui V. V.,* de Henry Sydnor Harrison; *In Picioroange,* de Jean Webster; *Semne de Primejdie,* de Robert W. Chambers. Edith Warton şi Robert W. Chambers fură pentru ea descoperiri neaşteptate şi de mare importanţă, deoarece în paginile cărţilor acestora cunoscu oameni şi situaţii de care în mod conştient se apropiase şi ea în ultimii cinci ani. Se simţi neobişnuit de mulţumită şi emoţionată. Uneori părea că este apucată de frigurile nerăbdării.

— Imediat ce se va termina afacerea asta, declara ea plimbându-se de colo până colo prin casă, întocmai ca o pasăre în colivie, vom proceda altfel — vom începe altceva. Când mă gândesc la timpul preţios pe care l-am pierdut.

— Ia spune, Lottie, la ce te gândeşti anume?

— La oraşul acesta! Mi-am pierdut vremea, încercând să cultiv pe netrebnicii de aici, şi nu m'am gândit niciun moment la felul în care s'au purtat faţă de mine, când în realitate eu aş fi putut să trăesc la New York, să fiu la...

— Vorbeşti ca o zăpăcită. La New York! Ce să faci la New York, când Bernie este aci în Butte?

— Ai răbdare şi vei vedea.

Gemenii Glasgow se născură în ziua tragică a războiului, când armatele germane începură să invadeze Belgia. De fapt pentru familia Glasgow evenimentele acestea erau de mai puţină importanţă, în raport cu ceea ce se petrecea în dormitorul care da cu ferestile spre fluviu. Titlurile ziarelor erau adevărate strigăte de alarmă în

legătură cu războiul. Germania, Franţa, Anglia!

Cineva intră la Bernie, strigând:

— Trec prin Belgia şi invadează teritoriul Franţei; sunt milioane de soldaţi; ia vezi, Richard Harding Davis are un reportaj în care spune că sunt tocmai ca o revărsare de ape. Mâine probabil vor fi la Paris.

— Cum se mai simte? întrebă Bernie pentru a suta oară. Obrazul lui de obiceiu rumen, devenise cenuşiu, şi era nebărbierit. Nu dormise toată noaptea.

Infirmiera intră în odaie, cu câte o mogâldeaţă pe fiecare braţ, exact ca o caricatură din revista umoristică *Judge*.

— Sunt gemeni, strigă ea pe un ton ca şi când ar fi fost vorba de un triumf al ei personal. Un băiat sburdalnic şi o fetiţă drăguţă.

— Sburdalnic, gemu Bernie pe care în această clipă nu-l interesa aşa ceva. Ce face soţia mea? Nu cumva...

— Admirabil. E ostenită, firește. Dacă vrei ia şi dumneata un pacheţel de acesta. Dar el trecu pe lângă ea, fără s'o mai asculte şi fără să se uite la cele două mogâldeţe, intră în dormitor. Obrazul i se îmbujorase din nou şi umerii lui păreau mai laţi decât fuseseră înainte de asta umerii lui Barney Glasgow.

Firește, ceilalţi locuitori din Butte des Morts păreau mai puţin interesaţi decât ar fi fost în alte împrejurări, de realizarea Lottei Glasgow care născuse pe Bernard şi pe Bernardina, care deveniră Bard şi Dina, pentru o mai uşoară pronunţare, şi astfel rămaseră cu numele acestea.

Vreme de doi ani încheiaţi viaţa din Butte se concentră asupra unei putinele de baie de coloare roşie şi asupra uneia albastre; iar viaţa din biroul lui Bernie deveni o frenetică acumulare de milioane, pe măsură ce

valurile de hârtie albă erau expediate din fabrici pentru a servi la publicarea ştirilor de pe teatrele de război. *Extra!* strigau vânzătorii de ziare în mii de oraşe. Specială! Fiecare ediţie specială reprezenta hârtie albă de tipar şi fiecare tonă de hârtie albă consumată, contribuia la mărirea averii lui Glasgow. Dar hârtia şi fabricarea hârtiei erau acum chestiuni de importanţă secundară, în raport cu producţia de fier a minelor Glasgow. Minele de fier din Ridge, pe care prevăzătorul Bernie le cumpărase aproape pe nimica, se dovediră adevărate mine de aur, datorită procesului de transformare al fierului în oţel. Naţiunile universului cereau din ce în ce cantităţi tot mai mari de oţel, pe măsură ce acest material sfâşia trupurile omeneşti şi răscolea pământul rodnic al Franţei.

Inainte de 1914 pentru cei din Butte des Morts şi majoritatea interiorului Americei, Franţa nu fusese altceva decât o pată trandafirie pe hartă. Francezii, se spunea în cărţile de geografie, sunt un popor vesel, căruia îi plac dansurile şi vinurile uşoare. Germania era ţara de unde s'au introdus cârnaţii şi berea. Anglia era ţara pe care noi am bătut-o în timpul revoluţiei. Italia era ţara de unde au fost aduse macaroanele. Pentru Lotta şi pentru Karie anii 1915 şi 1916 nu reprezentau altceva decât primul şi al doilea an dela naşterea lui Bard şi a Dinei Glasgow. Dar în 1918 până şi ele ştiau că Franţa este ţara unde a fost ucis tânărul Lorber, şi fiul lui Van der Boogaart, şi căpitanul Willy Bremmer şi unde Tony Schwerke, cel de altădată, a fost decorat pentrucă a făcut ceva, în legătură cu un cuib de mitraliere, şi unde tânărul Tom Melendy, cel din Ridge, îşi pierduse braţul stâng, conducând o ambulanţă a Crucii Roşii în timpul unui foc de baraj al inamicului.

Femeile din Butte des Morts începuseră să poarte bo-

nete cu insigna Crucii Roşii, depănau bandaje şi tricotau. Lotta Glasgow şi Karie Lindbeck nu se asociară la această mişcare, dar familia Glasgow contribuia cu sume importante la fiecare colectă de război.

Afacerile uriaşe pe care le făcea acuma, obligau pe Bernie să petreacă săptămâni întregi la New York.

— Este exact ceea ce mi-am dorit eu, spunea Lotta încântată, ca şi când războiul ar fi izbucnit anume pentru a-i face ei plăcere. Vom pleca la New York şi ne vom instala acolo. In oraşul acesta nu mă voi întoarce decât atunci când voi fi obligată. De astăzi înainte situaţia se va schimba în întregime.

Cu indiferenţa celor care dispun de averi nemăsurate, luară pe cei doi gemeni înfăşuraţi în scutecele de dantelă şi dădacele; renunţară cu dispreţ la Electricul de până acum şi la rochiile din Chicago, cum renunţară în întregime şi la casa din Butte des Morts.

Karie se sbătea între grija pe care i-o pricinuia bătrânul Swan din Iron Ridge şi dragostea ei pentru gemeni.

— Cred că nu e bine ca eu să plec atât de departe de el; închipue-ţi că i s'ar putea întâmpla ceva în absenţa mea.

— In cazul acesta ia cu dumneata şi pe bunicul.

— Nu vorbi prostii Lottie. Bunicul la New York.

— Nu este cu nimic mai mare prostie, decât dacă dumneata te-ai instala din nou la Iron Ridge. Este tot atât de imposibil să te întorci acolo, pe cât de imposibil ar fi ca bunicul să plece la New York. Probabil îţi închipui că eşti în stare să faci şi aşa ceva, dar te înşeli. Ai muri de urât. Afară de asta copiii au mai multă nevoie de dumneata decât are el. Lui îi place să-şi facă singur gospodăria.

Puţin după naşterea gemenilor, reuşiră să adeneneaască pe Swan, să vină la Butte des Morts, ca să-şi vadă strănepoţii. Se plecă spre cei doi copii care se uitau la el cu ochii gravi din culcuşurile lor parfumate de mătasă. Pe obrazul bătrânului se vedea strălucind sfiala şi spaima. Incet şi aproape cu frică întinse mâna uriaşă şi cu degetul arătător mângâie uşor obrazul ca de floare al unuia, pe urmă al celuilalt.

— Hello, ţâncilor, exclamă bătrânul Swan. Hello, Lottie. Ce faci Gusto!

— Bunicule, numele copiilor este Bernard şi Bernardina.

Dar Swan nici nu se sinchisi.

Familia Glasgow închirie un uriaş apartament la Plaza, cu un rând de ferești spre parc şi cu celălalt spre piaţa care furnica de lume; pe cele două infirmiere din Wisconsin le expediară înapoi la Butte des Morts şi acum gemenii se plimbau prin parc, în două cărucioare, duse de două dădace îmbrăcate în uniforme albe cu albastru şi cu văluri lungi de coloare albastră; amândouă erau foarte pricepute şi vorbeau cu accent veritabil englezesc.

Cele două femei se instalară la New York, ca şi când Fifth Avenue ar fi fost Silver Street. Cutreerară oraşul în toate părţile, îl explorară şi rămaseră încântate. Până şi negustorii acestui oraş sălbatic de extravagant se obişnuiră să cunoască pe aceste două femei cheltuitoare şi extravagante. Fifth Avenue era cea mai strălucitoare arteră de circulaţie din lume. In lungul ei pe toate clădirile se legănau în vânt drapelele tuturor naţiunilor (afară de una singură) şi reprezentau o feerie de colori. In toate părţile se vedeau uniforme albastre franţuzeşti, uniforme verzui, cisme lucitoare şi se auzea sdrângănit de pinteni; centiroanele Sam Brown şi nasturii sclipitori

creau o atmosferă de permanentă sărbătoare.

In toate părţile unde era o adunare mai importantă de lume, adunarea aceasta devenea o manifestaţie. La Metropolitan Opera House primadonele americane cântau Marseillaisa, înfăşurate în drapelul Franţei, iar primadonele franceze înfăşurate în drapelul cu vărgi şi stele cântau imnul american, pe melodia God Save the King. Femei în vârstă şi debutante în societate împărţeau zahăr, prăjituri şi-şi dăruiau automobilele reformate, se îmbrăcau în uniforme albastre şi cenuşii, în cap cu mici bonete împinse pe o ureche şi împărţeau cafele şi daruri, pentru a putea netezi calea spre democraţie.

Pe toate listele de subscripţii ce se deschideau în scopul cutare sau cutare, vedeai trecut numele lui Bernard Glasgow, cu sume formate din cinci cifre şi uneori din zece, în fruntea tuturor. Bernie îşi dădea şi el partea de contribuţie la purtarea războiului, fabricând fier şi oţel.

Dar mai interesant decât orice, era faptul că în timpul celor trei luni de când erau la New York, Lotta şi Karie cunoscură mai multă lume decât cunoscuseră în anii pe care-i petrecuseră în Butte des Morts. Războiul creease o atmosferă de calmă camaraderie. Barierele sociale dispăruseră aproape cu totul. Spaima, isteria, curajul, nădejdile şi sbuciumul de fiecare zi făcuseră din America un grup atât de strâns unit, cum nu se pomenise încă niciodată în timpurile de prosperitate şi linişte.

Când Bernie trecea pe după colţul străzii, agentul striga: „Hiyah, boy!" Fata îmbrăcată în uniformă dela serviciul ascensoarelor se pleca peste cărucioarele celor doi gemeni şi-i mângâia, de fiecare dată când erau coborâţi ca să se plimbe. Se organizau o mulţime de ceaiuri, de matineuri muzicale în scopuri caritabile. Nici nu-ţi dădeai bine seamă ce s'a întâmplat şi te pomeneai stând

de vorbă cu doamna Belmont.

La New York Bernie avea o întreprindere foarte importantă. Birourile lui erau vizitate de numeroşi delegaţi, îmbrăcaţi în uniforme străine. Ca parte din regimul de război, lumea considera *chic*, să fii văzut că umbli prost îmbrăcat, dar cele două femei Lindbeck, nu se puteau împotrivi ispitei de a cheltui bani cu rochii elegante. In coloana mondenă a ziarelor vedeai apărând tot mai des articole despre Lotta. Adorabila doamnă Bernard Glasgow, membră a comitetului de organizare al *Balului Trois Couleurs* care se va da în sala de cristal dela Ritz-Carlton în ziua de douăzeci Februarie... Cât se poate de simplu şi de firesc!

In numărul ilustrat de Duminecă al ziarului *New York Times* apăru o fotografie a doamnei Bernard Glasgow şi a gemenilor Glasgow. Lotta îmbrăcată într'o rochie de catifea neagră şi la gât cu un şirag de perle, alături de cei doi copii care erau imaginea ei fidelă. Lumea considera drept distincţie deosebită, să ai copii gemeni, dar amănunt destul de ciudat: gemenii Lottei nu semănau unul cu altul. Băiatul Bard avea părul de coloare închisă care bătea în negru, şi ochi albaştri. O imagine în miniatură a lui Barney Glasgow. Dina avea părul galben-palid al mamei sale şi ochii căprii, dar trăsăturile obrazului ei nu erau atât de delicate ca ale Lottei, ci erau tot atât de rigide ca şi ale lui Karie. Amândoi păreau precoci şi cu o personalitate complet distinctă. Cu mult înainte de a începe să vorbească, amândoi păreau că ascultă cu toată atenţia la ceea ce vorbesc ceilalţi dimprejurul lor, ca şi când ar fi căutat anume să adune cunoştinţe pe care să le poată întrebuinţa mai târziu.

— Ia uită-te la ea, striga Lotta. Ne priveşte ca şi când ar înţelege fiecare cuvânt pe care-l pronunţăm. Ia

uită-te cum zâmbeşte!

— Mai taci! răspundea Karie.

Lotta părea mult mai puţin mama gemenilor, decât Karie. Îi născuse cu minimul de efort, îi erau dragi, dar în sufletul ei instinctul de mamă nu era prea desvoltat. Îi plăcea să-i vadă frumos îmbrăcaţi şi împodobiţi, iar din când în când îi lua în braţe, îi alinta şi se juca cu ei. Dar totuş cele două dădace englezoaice erau supraveghiate de Karie, ea se îngrijea de rufăria, de aşternutul, de hrana şi de tratamentul de care aveau nevoie.

Lotta era mai fericită şi mai drăguţă decât fusese până acum, în toată viaţa ei. Făcea cunoştinţă cu oameni care erau în legături de interese cu Bernie, şi cu soţiile acestora, şi începea să le judece şi să le cântărească cu ochi din ce în ce mai severi: „Este o murătură... O, ce femeie drăguţă! Sunteţi din Youngstown, mi se pare? Sfinte Doamne!"

Bărbaţii se uitau la Lotta miraţi şi cu admiraţie; femeile o priveau cu neîncredere instinctivă. Dacă se întâmpla să cunoască şi pe Karie, exclamau mulţumite şi încântate: „De, nici nu se putea să fie altfel".

Nu se străduia niciodată să câştige favoarea acestor femei, deoarece acestea nu puteau să intre în planurile ei de viitor. Dar din când în când, datorită lui Bernie sau generozităţii ei neobosite, când era vorba de bani sau de vreo activitate în interesul războiului, se întâmpla să facă cunoştinţă cu câte o femeie din lumea bună a New York-ului. In astfel de ocazii se pricepea să devină extrem de fermecătoare; liniştită şi demnă; gata întotdeauna să înveţe câte ceva, să activeze şi să asculte îndemnurile altora şi era atât de generoasă cu milioanele familiei Glasgow, încât acestea încercau să uite că este femeie frumoasă. Ba apelau la această frumuseţe a ei

pentru a atrage publicul.

„— Roagă pe doamna Glasgow să vorbească cu ei". Sau când era vorba să vândă bilete pentru spectacolele de caritate, să aibă un cort al ei sau să prezideze un comitet: „Bărbaţii ar fi în stare să-şi dea şi cămaşa de pe ei, numai s'o poată vedea mai de aproape. Femeia aceasta este o frumuseţe autentică. Ai mai văzut vreodată un obraz ca al ei!"

Intr'un rând Lotta încercă să vorbească cu Bernie foarte serios:

— Ui-te ce zic eu. Cred că ar fi mai bine să ne luăm o casă.

— O casă?

— Nimenea nu locueşte astăzi în hoteluri — înţeleg nimenea care însemnează ceva. Nu ai nicio clipă de intimitate. Şi nu poţi primi nici invitaţi.

— Bine Lotta, dacă vrei aci la hotel poţi invita o sută de persoane, sau chiar o mie. Nu ştiam că tu vrei să inviţi oameni în casa ta. Dar sunt de acord — poţi să organizezi câte serate pofteşti.

— Lumea nu procedează în felul acesta. Inţeleg lumea bună. O casă particulară este cu totul altceva. Inţelegi — înaugurezi o casă. Probabil ai auzit că pe Fifth Avenue a fost înaugurată casa lui Vanderbilt, mai alaltăieri, nu ştiu cu ce ocazie — asta ar fi ceea ce doresc eu. O scară de marmoră, armuri şi valeţi îmbrăcaţi în livrele, cu un valet şef şi fără să se servească altceva decât ceaiu, limonată şi sandwichuri; ca să poţi fi primit în casă, trebue să plăteşti o sută de dollari, dar îţi dai seamă că ţi-au făcut o favoare, căci banii aceştia sunt o contribuţie pentru războiu. La aşa ceva m'am gândit şi eu.

Bernie păru că se gândeşte:

— Poţi să faci tot ce pofteşti. Cred că eşti convinsă

de acest fapt. Dar o casă — să nu-ţi închipui că o casă este atât de uşor de condus.

— O va conduce mama. Ei îi place să se ocupe de astfel de lucruri. Nu-i aşa, mamă?

— Mai încape vorbă! se grăbi Karie să răspundă.

— Afară de asta nici pentru copii nu este sănătos, să trăiască într'un hotel. Chiar dacă domnişoara Dimmock le prepară din când în când mâncarea. Aceasta nu poate fi bună, este viaţă de oameni săraci, şi nici legumele nu sunt la fel, ca atunci când le prepari la tine acasă. Copiii trebue îngrijiţi cu toată atenţia. Te rog, Bernie!

Nu era greu ca în timpurile acestea de panică să găseşti o casă. Cât ai bate în palme, Lotta obţinu scara de marmoră, cu armurile rigide care stăteau în poziţie de drepţi, ca să salute pe stăpânul fierului, de fiecare dată când se întorcea acasă.

Problema care se punea acum, era să umplă această casă cu oameni de bună condiţie. Lotta şi Karie se sfătuiră ce să facă.

— Ai auzit de Rachel Penny? întrebă Lotta. Se spune despre ea că se pricepe să facă oamenilor drum în societate, şi că este în stare să introducă pe oricine în lumea bună.

Fotografia Lottei, apărută în ziarul *Times*, articolele despre ea şi despre şedinţele comitetelor de binefacere prezidate de ea, descrierea rochiilor cu care umblă îmbrăcată, toate acestea fuseseră tăiate din ziare cu grijă şi trimise redacţiei ziarului local din Butte des Morts. Lotta Glasgow simţise miros de sânge şi nările începuseră să-i tremure de nerăbdare.

— Lottie, am auzit că această Rachel Penny socoteşte nişte onorarii exorbitante.

— Pentru numele lui Dumnezeu, mamă, când vei reuşi

dată să înţelegi că banii sunt buni ca să fie cheltuiţi.
— Se mai spune că este vulgară, ca o ţaţă, şi nici nu
e primeşte, dacă se întâmplă să nu-i fii simpatică.
— Ne va primi mult mai bucuroasă, decât ar fi în
are o veveriţă să primească alunele. Vei vedea şi te
ei convinge.

Fiind singure, începură să vorbească împreună, cum
veau obiceiul pe vremea când erau chelnăriţe la Ridge
ouse. Când voia şi când se găsea în faţa unor oameni
răini, vocabularul întrebuinţat de Lotta era foarte se-
ct, dar în conversaţia cu mama ei prefera să renunţe
formulele linguistice şi să revină la felul uşor şi lă-
ărţat în care vorbiseră odinioară, înainte de a coborî
in Ridge. Karie nu-şi schimbase niciodată felul de a
orbi, făţiş, cu îndrăsneală şi cu expresii pigmentate.
a ani de zile după aceea, acest obiceiu al ei se dovedi
na dintre marile ei calităţi în societate.

Constatară că Rachel Penny este accesibilă. Işi de-
eră întâlnire şi amândouă se pregătiră pentru această
atrevedere, ca şi când ar fi fost primite în audienţă de
n rege. Lotta îmbrăcase o rochie de mătasă de coloarea
oabelor de porumb, cu fâşii late de blană de vulpe
lbă pe poale. Părul îi era pieptănat foarte sus pe creş-
etul capului, cum era moda zilei, şi pe turbanul care-l
urta, avea un smoc de pene de paradis. Obrazul roşco-
an al lui Karie apărea triumfător din corsajul de co-
oarea nucilor şi a etolei de jderi. Astfel îmbrăcate, ple-
ară de acasă, ca să stea de vorbă cu celebra Rachel
Penny.

Această Rachel Penny, care avea o minte tot atât de
împede ca şi un director de fabrică şi un obraz de copil
mbătrânit, înzestrată cu strategia unui Juliano de Medici,
le proporţii mai mici, locuia într'o foarte frumoasă că-

suţă din Gramercy Park. Era o clădire cu patru etaje de cărămidă roşie, cochetă, frumoasă şi strălucitoare. Locuinţa era destul de mică, dar desăvârşit proporţionată, şi fiecare mobilă era în felul ei o operă de artă desăvârşită. Lotta şi Karie se pomeniră în mijlocul unui vestibul dela intrare, graţios dar cam rece, întocmai ca un om bine crescut, care te vede pentru prima dată.

— Nu-mi face nu ştiu ce impresie, zise Karie în şoaptă.

— Şîît!

Scara ca o bijuterie ducea la hallul superior, pe dreapta căruia era un salonaş, iar pe stânga o bibliotecă mai spaţioasă. Salonaşul da spre parcul Gramercy. Una din tre fereştile uriaşe ale bibliotecii, da spre grădina din dosul casei. Atmosfera rece de Noembrie îi tăiase strălucirea, dar focul de butuci din cămin îi luase locul.

Rachel Penny era aşezată în apropierea căminului, pe un scaun care se numea fotoliu pentru confidenţe, deoarece era destul de larg pentru a putea cuprinde două persoane, dar în realitate abia era deajuns s'o poată cuprinde pe ea singură. Era îmbrăcată într'o rochie neagră de catifea, despre care nu s'ar fi putut spune că este nici la modă şi nici că aparţine unei anumite epoce. Bastonul de mahon cu mânerul de fildeş îi era agăţat de spătarul fotoliului. Era o cascadă de tonalităţi în alb şi negru. Avea unul-două-trei rânduri de guşi care coborau şi se topeau în pieptul ei opulent, care la rândul lui cobora şi dispărea în pântecele bombat, iar acesta se revărsa peste pulpele groase şi cobora până la genunchi. Sta pe scaun cu tălpile picioarelor bine proptite în parchet şi depărtate, căci nu putea să-şi apropie picioarele unul de altul. Peste pieptul opulent se revărsa o înşăilare de lănţişoare de aur; din acestea îi atârnau ochelarii, creionul şi un ceasornic de modă veche, încrustat cu dia-

mante defecte. Avea mâni şi picioare mici şi un glas profund de bas; trecuse de şaizeci de ani, dar n'avea niciun fir de păr cărunt. Capul frumos format, era caracteristic dolicocephal, deşi avea atâtea rânduri de guşi, cu o frunte înaltă şi ochii mici ca nişte boabe albastre de mărgele. Părul cafeniu închis îl purta strâns într'un coc la ceafă. Obrazul ei era alb şi transparent ca al unei fetiţe, dar cu toată vârsta înaintată, pe obrazul acesta nu se vedeau creţuri. Draperiile dela ferestri erau veritabil englezeşti, mobilierul din secolul al optspreceelea, câinii ei erau setteri irlandeji şi nu purta decât un singur inel cu un smaragd foarte frumos, în degetul al treilea al mânii stângi, pentrucă ei îi făcea plăcere să-l poarte pe degetul acela. Nu fusese căsătorită niciodată. O găsiră fumând o ţigară de foi, scurtă şi subţire.

Când intrară în cameră, introduse de un valet atât de corect încât părea aproape un manechin, exact ca un valet englezesc într'o piesă de teatru, Rachel întinse mâna mică spre ele, dar nu făcu nicio mişcare pentru a se ridica în picioare. Uitându-te la Rachel Penny, te-ai fi aşteptat tot atât de puţin să se ridice în picioare, pe cât te-ai fi putut aştepta ca un deal să se ferească din cale, când vede pe cineva că se apropie de el.

— Ce faceţi! Bine aţi venit! boncăiui glasul ei adânc. Ai grijă, Michael! Ceaiu şi o sticlă de Salton. Sgândăre puţin focul din cămin. Cred că nu vă supără fumul de ţigară. Intoarceţi-vă cu scaunele în partea aceasta, căci vreau să vă văd obrazul. Huîm... dumneata eşti o frumuseţe. Apoi strigă odată, de se cutremură odaia: Blanche!

Karie se uită speriată la Lotta, dar Lotta se uita netulburată la Rachel Penny. In cameră apăru o femeie tânără şi mustăcioasă, cu sprâncenele încruntate şi oa-

cheşă: o desminţire vie a numelui pe care-l purta. Se aşeză pe un scaun, îşi trecu picior peste picior, scoase creionul şi carnetul de dictat şi începu să-şi examineze unghiile care-i erau roase până la carne. Nu le-o prezentă. Blanche se uita cu toată atenţia la arătătorul mânii stângi, apoi îl duse la gură şi începu să-şi morfolească unghia.

— Blanche, nu-ţi mai roade unghiile. Este un obiceiu prost. Care va să zică, dumneata eşti doamna Glasgow, din... cum îi zice?

— Butte des Morts, Wisconsin.

— In ce lume trăim! Fără niciun fel de glumă. Şi dumneata eşti mama dumneaei. Ia să vedem... huîm...

— Doamna Lindbeck, completă repede Blanche, după ce se uită în carnetul de note ce-l avea în mână, dar fără să ridice privirea. Doamna Karie Lindbeck. Se scrie cu kapa.

— Par'că ar fi numele unei maseuze suedeze. Ai fost vreodată maseuză?

— Nu, ma'am, n'am fost, răspunse Karie cu amabilitate.

— Foarte bine, căci în cazul acesta ar fi fost mai greu. Maseuzele frecventează casele oamenilor din lumea bună şi aceştia nu uită niciodată serviciile de ordin atât de intim. Totuş îmi vine să cred că dumneata ai fi fost o bună maseuză.

— Este ocupaţie plăcută şi se plăteşte bine, încuviinţă Karie. Lotta apelează mereu la serviciile lor, ca să piardă din greutate.

Rachel Penny întoarse ochii albaştri ca nişte mărgele spre Lotta şi o privi de aproape. Lotta se uită la ea fără să clipească. In ultimele luni învăţase şi ea ceva în legătură cu forţa pe care o reprezintă banul. Femeia

aceasta grasă avea anumite servicii de vânzare. Foarte calmă, Lotta aştepta acum să audă despre ce este vorba.

— Prin urmare, doamnă Glasgow, dumneata vrei să-ţi faci drum în societate, ei?

— Da.

— Să-ţi spun adevărul, eu nu înţeleg care este motivul că toată lumea se prăpădeşte după aşa ceva. In primul rând societatea bună nici nu mai există. Societatea a dispărut, în ziua când a apărut războiul... Cunoşti condiţiunile mele? Imi vei plăti douăzeci şi cinci de mii de dollari în primul an şi câte cinsprezece mii de dollari pentru fiecare an următor, atâta timp cât vei avea nevoie de mine. Ai dreptul de opţiune. Intru cât mă priveşte pe mine, eu prefer un singur an, deoarece după această dată, clienţii încep să mă plictisească; devin încăpăţânaţi şi încearcă să procedeze de capul lor. Totuş dacă se va întâmpla să ai nevoie de mine, voi sta la dispoziţia dumitale. Felul dumitale de a fi, mă face să prevăd ce vei deveni peste un an de zile, de aci înainte, dacă-ţi vei păstra cumpătul. Mie-mi plac temperamentele liniştite... Ia o felie de cozonac cu unt... Nu vrei?... De, slavă Domnului, eu nu mai am nevoie să mă feresc de ceea ce-mi place şi nici să mă abţin. Clienţii mei nu vin la mine, ca să-mi vadă şoldurile... Draga mea, trebue să ştii că pentru a pătrunde în societatea americană, nu ai nevoie să îndeplineşti decât patru condiţiuni. Dacă le cunoşti, înseamnă că nu mai ai nevoie de nimic altceva. Prima condiţie este, să ai bani din belşug şi să-i cheltuieşti cu uşurinţă. A doua condiţie este să-ţi hrăneşti invitaţii cât se poate de bine. Multe epave sociale au reuşit să-şi facă loc în lume, datorită bucătăresei pe care au avut-o. A treia, să fii cât se poate de jignitoare în atitudinea dumitale. A patra: oricât de grosolan s'ar

purta oamenii faţă de dumneata, să nu te consideri niciodată jignită. Intocmai ca un luptător de box pe ring. Loveşte şi te fereşte! Ai văzut vreodată luptele de box dela Madison Square Garden. Va trebui să organizezi şi dumneata o astfel de luptă. Un fel de serată. Pentru femei este foarte modern. Pe vremea mea, astfel de femei ar fi fost proscrise din societate. Adevărul este că doamna Frayne participă la astfel de serate, tot aşa doamna Limeck, Hope Weathermore şi surorile Craven... Este adevărat că copiii dumitale sunt gemeni?... Asta e foarte chic. Vom profita şi de această împrejurare. Un băiat şi o fetiţă, nu-i aşa? Evident, ar fi fost mult mai bine dacă erau de acelaş sex, dar aci nu mai putem schimba nimic... Ascultă, fata mea; să nu mai porţi rochii prea luxoase, şi nici pălării de care ai acuma, căci nu ţi se potrivesc; arăţi exact ca fotografiile acelea retuşate ale artistei Lillian Russell care în vremea ei mergea destul de bine, dar acum nu mai merge de loc. Odată cu războiul, toate s'au schimbat, deşi ca să fiu sinceră, îţi voi spune că eu sunt sătulă de femeile prost îmbrăcate. Dumneata eşti destul de frumoasă şi nu ai nevoie de artificii; dumneata ai nevoie de lucruri simple, dar care să fie îndrăsneţe. Dacă de fapt ai bani deajuns, am putea să angajăm pe cineva dela Paris, care să creeze modele de rochii pentru dumneata. Ce avere ai?... Căci e mult mai bine să ştim dela început cum stăm. Aproape e păcat că eşti atât de frumoasă; femeile nu te vor putea suferi şi vor încerca să încalece cu genunchii pe pieptul dumitale. Cu toate acestea bărbaţii vor veni la seratele dumitale, chiar numai de dragul obrazului dumitale care este tot atât de fraged şi de frumos ca al unui copil... La început vei organiza serate fastuoase, pe urmă vei începe cu seratele intime şi discrete. Din punct de vedere

social, războiul s'a terminat — vreau să spun că dela armistiţiu încoace toată lumea este sătulă şi nu doreşte altceva, decât să se veselească şi să uite. Prin urmare sezonul de iarnă ţi-l vei petrece aci la New York şi lumea va roii împrejurul dumitale, ca nişte muşte flămânde; ascultă-mă pe mine ce-ţi spun! Pe urmă vei pleca la Paris. Vor veni după dumneata, ca să fie de faţă la tratativele de pace şi toate celelalte năuceli. Prin urmare, Blanche, ţi-ai însemnat toate acestea? Pentrucă amănuntele despre care am vorbit, vor fi de importanţă pentru notele ce va trebui să le iei mai târziu. Ai notat ceea ce am spus în legătură cu jignirea? Şi cu luptele de box şi observaţiile privitoare la rochii. Dă fuga şi bate notele la maşină. Mâine cu poşta de dimineaţă veţi primi şi dumneavoastră o copie, doamnă...

— Glasgow, se grăbi să completeze amabila domnişoară Blanche, şi după ce-şi închise carnetul, dispăru din odaie.

— Sigur că da. Glasgow. Nume caracteristic în Middle-West.

— Este nume scoţian, răspunse Lotta cu glasul liniştit.

— Va să zică aşa. Este scoţian. Glasgow. Asta îmi aduce aminte de vânătoare. Probabil acuma după ce războiul s'a terminat, vor începe din nou vânătorile. Cred că n'ar strica să ai în luna August o cabană frumoasă de vânătoare, sau chiar un castel dintre acelea prin care suflă vântul din toate părţile; dacă-ţi vei putea permite aşa ceva... Bărbaţii sunt în stare să meargă până la capătul pământului, când e vorba de o vânătoare plăcută... Prin urmare să ne înţelegem; îmi vei plăti zece mii de dollari imediat; alţi zece mii după şase luni, şi restul de cinci mii la sfârşitul anului. Sunt dispusă să primesc un cec semnat de soţul dumitale. Blanche îţi

va trimite textul unui contract pe care să-l semnezi în două exemplare.

Cenuşa ţigării cu care gesticula, îi căzu pe piept şi rămase întocmai ca o pietricică sură pe un muşuroiu de pământ. Încă nu se mişcase din scaun, dar cu toate acestea îţi făcea impresia că aleargă prin cameră.

Lotta se uită la Karie; Karie cu obrazul roşu şi ochii scăpărând se uita la spendida ei fiică. Se ridicară amândouă în picioare, ca dintr'o singură mişcare. Păreau că se ridică întocmai ca nişte turnuri de biserică, gata să se prăvălească peste mătăhala de femeie care sta îngrămădită în fotoliu.

Din poşeta elegantă Lotta scoase carnetul de cecuri şi stiloul de aur. Se apropie de birou şi stând în picioare, completă cecul, cu scrisul ei simetric de şcolăriţă. Rupse foaia cu un gest violent şi-l puse pe masa din apropierea lui Rachel Penny.

— Acesta este un cec semnat de mine, pentru suma de cinci mii de dollari. Vei fi, fără îndoială, dispusă să-l primeşti. Altceva nu vei mai lua dela mine.

— Te rog, dă-mi bastonul, căci nu mă pot întinde după el.

— Nu sunt dispusă să ţi-l dau. Dacă ai nevoie de el, cheamă pe individul care ne-a introdus la dumneata, sau pe fata aceea vulgară. Am constatat adineaori, că atunci când ai nevoie de ceva, poţi sbiera destul de tare.

— Sunteţi amândouă, nişte femei mai ordinare decât pământul pe care-l călcaţi în picioare. Şi aveţi nişte maniere de precupeţe.

— In cazul acesta constat că totuş am învăţat ceva, în schimbul celor cinci mii de dollari pe care ţi i-am plătit. Adineaori spuneai să ne purtăm cât se poate de jignitor, nu-i aşa? Pentru asta însă nu aveam nevoie să

venim la dumneata. Procedeul acesta l-am învăţat, atât cu cât şi mama, pe vremea când eram chelnăriţe în sala restaurantului Ridge House.

— S'ar putea, Lottie, ca dumneaei să nu fi avut intenţii insultătoare, interveni Karie îngăduitoare. Probabil acesta este felul ei de a vorbi şi în felul acesta încearcă să-şi impresioneze clienţii.

Lotta îşi strânse mantaua scumpă împrejurul trupului.

— In orice caz mie nu-mi place felul în care vorbeşte.

Aceste cuvinte le pronunţară, ca şi când Rachel Penny n'ar fi fost în odaie.

— Nici mie. E deşteaptă, dar nu este cu nimic mai deşteaptă decât noi două. Sfinte Doamne, auzi, lupte de box. In cantonamentele tăietorilor eu am văzut atâtea încăerări, încât îmi vor ajunge pentru toată viaţa. Nu e nevoie să mai merg la Madison Square Garden. Tatăl meu, Swan Bostrom, mai acum trei ani când a fost rănit la braţ, era în stare să lase lungiţi unul după altul pe doi tăietori care aveau aceeaş greutate ca şi el. L-am văzut de nenumărate ori proptit în picioare şi cu pumnii încleştaţi, dar nici nu transpira cel puţin după efortul pe care-l făcea. Auzi, lupte de box! Care va să zică dacă este la modă să asişti la lupte, atunci eu care am văzut atâtea, înseamnă că sunt ceva mai mult decât doamna Astor!

— Haide, mamă; n'are niciun rost să-ţi pierzi cumpătul.

— Eu n'aş putea spune că mi-am pierdut cumpătul, răspunse Karie, şi apropiindu-se de fotoliul lui Rachel Penny, desprinse bastonul de pe spătar. Rachel se uită la ea, cu ochii rotunzi şi lipsiţi de expresie. Când ai banii şi frumuseţea ta, dragă Lottie, nimenea nu este în stare să te facă să-ţi pierzi cumpătul. Iţi poţi bate joc

de tot ce spune restul lumei... Poftim, bastonul dumitale. Nu te uita atât de speriată. Pe Lottie nu poţi s'o bagi în buzunar, căci e fată prea deşteaptă, şi nici nu s'a supărat. Are un temperament admirabil, chiar de pe vremea când era fetiţă mică. Dar afară de asta, eu şi Lottie, deşi luăm lucrurile foarte uşor, procedăm întotdeauna aşa cum credem noi de cuviinţă. Prin urmare cred, că după îndrumările pe care ni le-ai dat dumneata, vom reuşi să ne facem drum în societate şi fără ajutorul dumitale.

Privirile speriate ale ochilor albaştri se stinseră. Rachel Penny dete drumul unui hohot uriaş. Începu să lovească cu bastonul în duşumele, îşi lăsă capul pe spate şi râdea de pârâia fotoliul sub greutatea ei. Scoase dintr'un buzunar al rochiei de catifea o batistă bărbătească de mătasă şi-şi şterse lacrimele de veselie, apoi întinse mâna mică spre ele, cu aceeaş amabilitate, ca atunci când intraseră la ea.

— Sunt convinsă că vă veţi face. Sunteţi două fete cum nu se mai găsesc. Sunteţi destul de deştepte, pentru a putea rămâne aşa cum sunteţi în realitate. Veţi fi o senzaţie nebănuită; să ştiţi dela mine. Mai ales dumneata, doamnă... Cum-te-cheamă. Dumneata! Ascultă doamnă Glasgow, nu cumva s'o laşi să plece, pe mama aceasta a dumitale. Este o femeie cu vorba pipărată, şi va avea mare succes... Mai veniţi pe la mine, din când în când, să stăm de vorbă, căci eu sunt femeie bătrână şi singură. Şi dacă veţi avea nevoie de sfatul meu, voi fi bucuroasă să vă servesc, în cazul când vă veţi schimba părerea. Evident, vă voi cere să-mi plătiţi... Salton!

Rachel Penny avusese dreptate. Chiar dela început avură un răsunător succes. Probabil succesul acesta nu se datora numai banilor de care dispuneau, automobilului lor de lux sau frumuseţei neaşteptate a Lottei. Timpul

era prielnic. La Chicago sau în Far West unde femeile îndrăsneţe şi voinice erau din abundenţă, nimenea nu le-ar fi băgat în seamă. Dar societatea din New York care era plictisită de războiu, le găsi pline de elan şi contactul cu ele binefăcător.

„— Cunoşti pe femeia aceea cu numele Glasgow? O mătăhală înaltă şi frumoasă. Organizează cele mai reuşite serate. Mi se pare au fost chelnăriţe, undeva în pustietatea codrilor din Michigan sau Wisconsin sau aşa ceva. Şi au părălet! Bilioane, nu altceva! Este soţia lui Bernard Glasgow, poate ai auzit de el; este regele fierului, al exploatărilor de păduri şi al industriei de hârtie şi mai ştie Dumnezeu ce va mai fi, de aci înainte".

Zilele puţine de viaţă socială ale New Yorkului erau acum pe terminate. Castelele franţuzeşti de pe Fifth Avenue purtau acum deasupra intrărilor tăbliţe de aramă, cu numele băncilor şi al trusturilor. Pe urmă dispărură şi acestea şi în locul lor începură să răsară clădiri cu câte cinzeci de etaje în care erau birouri. Era foarte greu ca un curier să mai poată descoperi un Vanderbilt, un Astor sau un Gould pe Fifth Avenue. Ecoul nituitoarelor automate erau întocmai ca ciocănitul făcut de un stol de gheunoi uriaşe care au tăbărât în mijlocul unei păduri de beton şi cărămidă.

Familia Glasgow mai avu de petrecut două ierni la New York, cu suficiente escapade la Palm Beach, pentru ca viaţa să li se pară suportabilă. In timpul acestor două veri intermediare închiriară o villă la Long Island, cu frontul pe marginea apei, cu un debarcader şi o cală pentru yacht, o sală de bal, o grădină foarte frumoasă şi grajduri pentru douăzeci de cai. Lotta învăţă să facă echitaţie. Pe străzile New-Yorkului banii curgeau gârlă. Limuzinele se scurgeau întocmai ca un val fier-

bințe de lavă în lungul limbei înguste de pământ care era Manhattan Island. Fiecare stenografă avea o haină de blană, pieptănătură permanentă și două perechi de ciorapi noi de mătasă pe săptămână. Războiul se terminase, lumea începuse să uite și viața părea încântătoare.

Gemenii Glasgow avură parte să scape din mânile infirmierelor și ale dădacelor, așa că acum aveau guvernante. De multe ori Bernie era obligat să stea săptămâni de zile singur, în casa din Butte des Morts, dar se simțea destul de confortabil, datorită îngrijirilor de care-l încunjurau servitorii casei care erau întotdeauna prezenți, fie că această casă era ocupată, fie că stăpânii erau plecați. Dar amănuntul straniu era tocmai faptul, că deși familia Glasgow era când la New York, când la Palm Beach, iar de aci pleca la Long Island sau la Paris, pentru Bernie casa lor din Butte des Morts era singurul loc unde se simțea la el acasă. Moralicește era atât de mulțumit de succesul său în afaceri, încât absența Lottei și a gemenilor nu-l deprima câtuș de puțin. Vedea pe Lotta în costum de călărie, foarte frumoasă și bine dispusă; pe bordul yachtului; îmbrăcată în rochii ușoare de vară servind ceaiul la o serbare câmpenească; la operă și în toate părțile. Era extrem de mândru de ea.

— Londra, declară Lotta la sfârșitul acestor doi ani, este orașul unde mi-ar face plăcere să am o casă și unde să trăesc.

Până și Bernie rămase puțin speriat de vorbele acestea ale ei, dar soția sa neîmblânzită reuși să-și pună planul în aplicare.

Familia Glasgow închirie o casă în Belgrave Square. Nu întâmpinară nicio greutate, datorită situației de după

războiu. Casa fusese a unei ducese care se expatriase în America, pentru a-şi reface averea cu lucrări de decoraţie interioară. „Frumoasă afacere!" declară Karie abătută.

Viaţa casnică a Lottei şi a lui Bernie Glasgow se desfăşura în mare măsură cu ajutorul cablului submarin din Atlantic.

Bernie venea la Londra de fiecare dată când putea să scape. Vizitele acestea le numea salturi cu vaporul. „Salt cu *Aquitania* Joi ne întâlnim la Southampton tot Bernie". Cuvântul *tot* rezuma toată dragostea lui transmisă prin cablu.

In timpul cât se îmbrăca pentru masă, în mijlocul luxului din palatul Belgravia, devenea oratoric şi îşi aducea aminte de multe peripeţii prin care a trecut:

— Când îmi aduc aminte de serata organizată de tine la Butte. De insolenţa ticăloaselor acelora care-şi trimiseseră soţii la noi. Dragă soţie, în seara aceea ai fost superbă! Am fost destul de naivi, ca să ne închipuim despre ei că ar putea avea importanţă.

— A fost fapta cea mai frumoasă pe care au putut-o face în interesul meu. Căci dacă nu s'ar fi purtat aşa, probabil eu aş fi şi astăzi tot în Butte des Morts şi m'aş plimba pe şoseaua naţională sau aş face câte o escapadă la Appleton şi Oshkosch, pentru un spectacol, şi aş fi recunoscătoare câte unei babe care ar fi fost destul de amabilă ca să mă poftească în casa ei. Păcat că nu vor avea niciodată ocazie să afle, ce mare serviciu mi-au făcut în seara aceea, când s'au abţinut de a veni la noi.

Karie însă era cu totul de altă părere.

— Nu s'au purtat cu nimic mai altfel decât cei dela New York sau cei de aici, doar că cei de acolo sunt ceva mai speriaţi de ceea ce va spune lumea despre ei.

După cât sunt eu în stare să judec, în ultimi doi-trei ani am întâlnit destui care s'au purtat faţă de noi ca faţă de nişte oameni de adunătură. Cu toate acestea nu te-am văzut niciodată să fi smuls faţa de masă de sub nasul lor şi nici nu te-am auzit spunându-le să se ducă dracului. Mi se pare că pentru cei cinci mii de dollari pe care i-ai plătit lui Rachel Penny, ai luat învăţătură tocmai deajuns, ca să înghiţi insulte şi să te prefaci că nu înţelegi.

— Cu toate acestea au fost foarte mulţumiţi că-i primesc în casă.

— Mare procopseală!

— Cum adecă?

— Pentrucă sunt speriaţi de războiu şi ruinaţi şi în cea mai mare parte zăpăciţi. Cei din Butte des Morts ne-au tratat ca şi când am fi avut coarne şi copite, din cauză că ei nu aveau nevoie de nimic din ce le-am fi putut oferi noi. Oamenii aceştia de aici sunt cu totul altfel, şi chiar astăzi mă gândesc uneori, că ar fi fost mai bine dacă noi am fi rămas la Ridge, în lumea din care facem parte. Mi-am zis de multe ori că din toată familia noastră, tata a fost singurul om cu mintea întreagă. El a rămas acolo unde este lumea în care a trăit.

La început Lotta invită pe toată lumea, dar nu veneau decât cei care erau la marginea societăţii elegante. Barurile din Mayfair fuseseră dărâmate şi până şi prinţii de coroană dansau în chiţimii supra-încălzite, numite cluburi de noapte, după accentele muzicei de jazz, unde sudoarea aristocratică se amesteca cu exudaţiile unei orhestre frenetice de negri. Aristocraţia era de a doua mână şi muzicanţii păreau şi ei plictisiţi. Imprejurul acestor oameni trepida o atmosferă de demnitate misterioasă, o acceptare resemnată a vieţii, indiferent cât ar

fi fost de brutală. Nici chiar viaţa unui club de noapte nu putea pătrunde în adâncurile sufletului unui negru născut în America.

Karie îmbrăcată în mătasă şi blănuri, urmărind aceste ciudăţenii post-bellice, din colţul câte unui restaurant de lux, făcea lumea dimprejurul ei să râdă cu hohote, când spunea:

— Spectacolul acesta îmi aduce aminte de petrecerile la care se duceau slujnicele împreună cu tăietorii din Iron Ridge. Pe acelea le numeau sudoare de bucătărie, doar că petrecerile acelea nu erau atât de grosolane ca cea de acum.

In fiecare săptămână câte un nume nou ceda ospitalităţii casei Glasgow şi se lăsa ispitit de milioanele acesteia.

„— Haide, omule! Ce poate să-ţi strice. Nu e nevoie să stai, dacă nu-ţi va face plăcere. Doar să vezi ce este. Şampania curge gârlă, şi icrele negre se servesc cu găleata".

In fiecare zi la orele cinci după amiază în casa din Belgrave Square se serveau cocktailuri; la alte mese era ceaiu, fursecuri şi sandwichuri, felioare de brânză, de mezeluri gustoase şi prăjituri care ţi se topeau în gură. Puteai mânca să te saturi. Valetul şef îşi primea instrucţiunile necesare. Karie împreună cu Lotta, fie că plecau după cumpărături sau la un concert, un spectacol de matineu sau la o expoziţie, îi spuneau cu glasul impresionant:

— Ui-te ce, dacă nu ne vom întoarce până la ora cinci, şi se va întâmpla să vină cineva, indiferent cine va fi, poftește-l înăuntru şi invită-l să se simtă ca la el acasă.

Valetul se uita la ea consternat, dar nici nu clipea:

— Am înţeles, madame.

La orele cinci când venea lumea, începea să spună:

— Doamna Glasgow lipseşte de acasă. Doamna Lindbeck a ieşit în oraş. Dacă doriţi să aşteptaţi?...

Dar în timpul acesta cel care sosea, trecuse pe lângă el, cum ar fi trecut pe lângă portarul unui hotel. Casa aceasta era un fel de club, fără taxe de membru şi fără regulamente. In timpul cât urcai scara, dela etaj se auzea gramofonul, svon de glasuri şi clincăt de pahare.

O adunare de nevropaţi, indiferenţi, rătăciţi în casa aceasta de oameni bogaţi ale căror uşi erau întotdeauna deschise. Mulţi veneau din curiozitate, mulţi din lăcomie, dar erau şi de cei care veneau numai ca să se distreze. Foarte puţini erau cei care simpatizau pe Lotta Glasgow, femeia calmă şi frumoasă şi admiteau că ţin în oarecare măsură şi la Karie, femeia cu vorba îndrăsneaţă şi vulgară.

„— Bătrâna este o personalitate reală. Dacă ai întâlni-o în paginile unei cărţi, ar fi imposibil să admiţi că un astfel de specimen ar putea să existe".

Incepeau să repete vorbele pronunţate de Karie şi când auzeai un hohot de râs dintr'un colţ al salonului, puteai fi sigur că este vorba de o ripostă a ei. Karie fusese cea care le explicase, că tapiţeria scaunelor din galeria de tablouri a palatului Belgravia este lucrată în *petit pois*. Tot Karie fu cea dintâi care făcu un drum cu avionul, pe vremea când aparatele de sburat reprezentau un fel de aventură.

„— Mie-mi face plăcere, să călătoresc, dar dumitale Rege? se adresa ea cu toată lipsa de tact, unui rege în exil. Mi-ar plăcea să fiu mereu pe drumuri, căci eu nu mă plictisesc niciodată. Poţi să mă trezeşti în miez de noapte şi sunt gata să plec din India până în Wisconsin,

cu trenul cu vaporul şi cu *airvoplanul*. Eu nu mă îmbolnăvesc niciodată de *mal de mer, mal de air* sau *mal de terre*. Sunt sportivă nu glumă!"

Regele detronat îi spunea cu gravitate, că de fapt este o femeie sportivă.

Intr'un rând cu ocazia vizitelor sale fugare la Londra, Bernie se întoarse acasă pe vremea ceaiului, împreună cu un tânăr înalt şi svelt. Un tânăr ciolănos, cu ochii vioi, cu fruntea îngândurată şi cu o clădărie de păr negru şi aspru din care se vedea o şuviţă dramatic de albă, trasă peste tâmpla dreaptă. Mâneca stângă a hainei era goală şi prinsă cu o agrafă, acolo unde ar fi trebuit să înceapă braţul.

— Hello, mătuşă Karie, strigă tânărul şi o sărută pe obrazul bun.

— Tom Melendy! chiui Karie. Pentru numele Sfintei... Lottie, Lottie! Ia vino de vezi, cine a coborât la noi din codru.

Se întoarse spre Lotta, cu zâmbetul acela sfios şi plăcut jucându-i pe buze. Era îmbrăcată într'o rochie adusă dela Paris, atât de elegantă încât ţi se tăia respiraţia.

— Astăzi n'aş mai îndrăsni să fac enorma greşeală de a-ţi spune mătuşă Lotta.

— E Tom Melendy, strigă Bernie şi puse o mână pe umărul tânărului. Tom Melendy din Iron Ridge. L-am întâlnit în Bond Street. Este bursier al Fundaţiei Rhodes; ce zici de asta! La Universitatea din Oxford. Imediat ce s'a întors din războiu, şi-a continuat studiile şi a obţinut o bursă Rhodes.

— Foarte frumos! murmură Lotta. Este întotdeauna plăcut să vezi oameni dela noi de acasă. Ce vrei să ici? Un ceaiu sau un cocktail? Mi se pare americanii preferă

întotdeauna cocktailul, nu-i aşa?

— Pentru numele lui Dumnezeu! exclamă tânărul cu glasul cât se poate de distinct şi se îndreptă numaidecât spre ieşire. Karie sări în picioare şi se repezi ca o sfârleză după el, alergând cu o repeziciune neaşteptată pentru o femeie de vârsta şi proporţiile ei.

— Ei, Tom, ce te-a apucat; stai o clipă! Unde te duci?

— Plec!

— Bine, dar abia ai venit. Vreau să vorbesc cu dumneata. Vreau să te întreb ce mai este pe la Ridge, ce face tata şi toţi ceilalţi. E adevărat că eu mă întorc în fiecare an acasă, cel puţin odată, dar asta n'are importanţă. Cred că mi-ai adus ceva noutăţi...

Bernie apăru şi el numaidecât, cu obrazul aprins:

— Ascultă Tom, băiete, Lotta n'a înţeles să fie rigidă faţă de dumneata. Dar sunt atâţia oameni împrejurul ei... şi ea trebue să fie amabilă faţă de toţi... am luat-o prin surprindere. Numai rareori i se întâmplă să vadă oameni dela noi de acasă...

— Foarte bine, răspunse tânărul Tom. Am fost şi eu violent. Imi pare rău.

Karie se uită la el înspăimântată.

— Lottie te-a jignit cu vorbele ei? Nu-i da atenţie, frate, căci nici nu s'a gândit să te jignească. O vezi în mijlocul acestor oameni, cărora le repetă o lecţie pe care a învăţat-o întocmai ca un papagal şi trebue s'o spună fiecăruia, dacă apare în faţa lui. Este în stare să mi-o repete şi mie, când mă vede că intru într'o cameră cu pălăria în cap; te rog să mă crezi: „Ce mai faci-foarte drăguţ-vrei să iei un ceaiu". Toate acestea sunt mofturi. In vorbele pronunţate de Lottie nu este niciun fel de răutate...

Ca pentru a confirma afirmaţiile ei, în hall se auzi

foşnetul rochiei de catifea şi dantelă a Lottei care veni de-a-dreptul spre locul unde se oprise Tom, Bernie şi Karie, şi puse mâna albă pe mâneca deşeartă a tânărului. Ochii frumoşi îi jucau în lacrimi:

— Dragă, dragă Tom, nu pleca în felul acesta dela noi!

— Poftim! zise Bernie. Ce-ţi spuneam adineaori!

Nimenea n'ar fi putut să reziste farmecului ei, şi cu atât mai puţin acest tânăr romantic, de origine irlandeză.

— Spune-mi cum vrei. Poţi să-mi spui şi mătuşa Lotta.

Melendy se plecă şi-i sărută mâna.

— Nu-mi vine să cred.

Era în stare să devină extrem de amabilă, când voia, şi dacă începea odată, nimic n'o mai putea opri. Dar afară de asta tânărul acesta avea un farmec specific — probabil ochii, felul degajat în care se mişca, felul neaşteptat în care vorbea, mâneca din care lipsea braţul... Probabil niciuna sau toate aceste calităţi luate împreună.

— Rămâi la noi la cină. Astăzi mâncăm acasă. Aş vrea să vezi copiii. Săptămâna viitoare vor pleca în Elveţia. Sărăcuţii de ei. Iţi mai aduci aminte de ziua aceea când ai venit la noi în cantonamentul din Ridge şi mi-ai spus că în toată casa nu există o singură carte? Vorbele acelea ale dumitale m'au făcut să încep să cetesc.

Tânărul n'avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani. Obrazul lui smead strălucea în lumina frumuseţii ei. Dar clătină din cap.

— Mi-ar face şi mie plăcere, dar sunt obligat ca astă seară să mă întorc la Oxford. Voi veni altădată, dacă-mi veţi da voie. Ui-te ce, mi-ar plăcea să văd copiii, dacă eşti de acord...

— Acum?

— Da, dacă se poate...

— Probabil tocmai acum sunt la masă. Bernie, vrei să însoţeşti pe Tom la etaj? Dar să nu staţi prea mult.

Urcară împreună un etaj, două, trei etaje.

— Am fi putut lua ascensorul, zise Bernie.

Imprejurul lor tăcere, linişte şi lux în toate părţile. Din când în când câte cineva cu boneta în cap se lipea de perete, ca să le facă loc, în lungul coridorului.

Bard şi Dina erau în camera lor şi începuseră să mănânce. Ii servea o femeie, iar a doua supraveghia serviciul. Cea care supraveghia, era aşezată în capul mesei şi probabil era superioara guvernantelor, dar în timp ce urmărea aducerea bucatelor simple şi vitaminoase, ea nu mânca din acestea. Ea se înfrupta din mâncări alese şi savuroase care i se serveau calde, sub denumirea de supeul doamnei Pipchin.

— Bună seara copii! strigă Bernie cu amabilitatea forţată şi caracteristică oamenilor mari care nu sunt obişnuiţi să stea de vorbă cu copiii.

Bard şi Dina ridicară privirea şi se uitară la el, fără să zică nimic. Văzură pe tânărul cel străin şi privirile li se îmblânziră. Dina, cu părul blond şi ochii căprii, era urâtă; Bard avea părul negru, ochii albaştri şi era frumos.

— Dumnealui este Tom Melendy, adăugă Bernie cu glasul vesel. Un foarte bun prieten al meu.

Doamna Pipchin le aruncă o privire semnificativă. Dina se ridică de pe scaun şi se înclină uşor şi cu eleganţă; Bard se ridică şi el în picioare, dete din capul frumos şi murmură: „'mseara". Apoi se aşezară amândoi pe scaune. Se uitau curioşi la mâneca prinsă cu agrafa; dar instinctul le spunea că nu trebue să pună nicio întrebare.

Bernie se apropie de masă, îi mângâie pe obraz, luă

lingura şi mestecă într'un castron, apoi declară fără convingere în glas:

— Uhuîm, pare să fie bună!

— Nu este de loc, răspunse Dina, ca o simplă constatare a adevărului şi fără nicio supărare. Apoi duse din nou lingura la gură.

— Dina, se auzi glasul doamnei Pipchin care tocmai ducea la gură un dumicat de carne pregătită în unt.

Tom Melendy se sprijini de uşa camerei închise şi chipul lui se văzu în lumină plin de graţie şi bunătate. Vorbi cu cei doi copii cum ar fi vorbit cu doi oameni de seama lui.

— M'am gândit c'ar fi bine să vin şi să vă spun bună seara. Eu sunt din Iron Ridge. Cunoaşteţi localitatea aceasta. Acolo unde sunt copacii şi cantonamentul şi zăpezile. Oraşul în care trăeşte Swan Bostrom, bunicul dumneavoastră.

— *Străbunicul,* îl corectară gemenii în mod simultan.

— Aveţi dreptate. Ce greşeală din partea mea!

— Bunicul Bostrom este tatăl lui Karie. Şi Karie este bunica noastră, prin urmare el este străbunicul nostru. Este cel mai mare om din lume şi cel mai tare şi cel mai înalt.

Bernie începu să râdă cu hohote.

— Mi se pare domnişoara Dow v'a cetit poveşti despre Paul Bunyan sau despre Jack Ucigaşul cel Uriaş sau alte fleacuri de soiul acesta.

— Da nici vorbă despre aşa ceva, protestă domnişoara Dow înspăimântată.

— Când l-aţi văzut pentru ultima dată? întrebă Tom Melendy, ca şi când n'ar fi intervenit nicio întrerupere, dela ultimele cuvinte pronunţate de Bard. Deoarece eu sunt de aceeaş părere. Este aşa cum spuneţi.

— L-am văzut când aveam şase ani. Acum am împlinit şapte.

Dina se uită la el triumfătoare:

— Şi ne aduceam aminte în toate amănuntele de ceea ce am văzut. Nu-i aşa Bard? De cantonament, de cerbul pe care l-am văzut, nu în grădina zoologică, ci în pădure, şi de brecul tras de doi pony...

— Acesta a fost la grajduri, interveni Bard.

— Ştiu. Dar eu îi spun ce-am văzut. Am văzut lacul şi fabrica de cherestea şi am tăiat un copac — mai bine zis ne-au lăsat şi pe noi să ajutăm la tăierea unui copac. L-am văzut căzând. Este foarte.... aproape m'a speriat. Iron Ridge ne place mai mult decât orice oraş din lume, afară de Butte des Morts.

— Tot aşa şi mie, Dina.

— Tot un copac în cădere a rănit şi pe bunicul, declară Bard cu convingere.

— Da, Bard; în codru astfel de accidente se întâmplă adesecori.

Băiatul continuă pe nerăsuflate, acum după ce începuse:

— Cu braţul... dumitale s'a întâmplat tot un astfel de accident?

— Bard! se auzi protestarea simultană a lui Bernie şi a domnişoarei Dow.

Tom se apropie de masă, cu paşi uşori şi zâmbi spre obrazele senine, cu ochii limpezi şi nerăbdători ale celor doi copii.

— Nu, eu n'am fost rănit de un copac. Am fost rănit de o schijă de obuz... în timpul războiului.

— Care război? întrebă băiatul.

O clipă în odaie se făcu tăcere. O tăcere atât de profundă, încât imediat ce domnişoara Dow îşi duse

mâna la gură îţi puteai da seamă de atribuţia ce o avea în calitate de Miss Dow.

Tom Melendy zâmbi sarcastic, un zâmbet care nu părea de loc inocent.

— De, Bard, acesta este cel mai bun argument împotriva războiului, pe care l-am auzit până acum în toată viaţa mea.

Pe măsură ce se apropia sfârşitul decadei a doua de după război şi importantele sume de bani câştigate în America intrau şi se scurgeau din *ménajul* Glasgow, casa lor deveni un fel de menajerie. Lottei îi plăcuseră întotdeauna caii. De astă dată îşi cumpără un grajd de curse. Bernie îşi cumpără un yacht, un vas care putea traversa apele Oceanului şi cum nici nu visase pe vremea când barca Glasgow se legăna pe apele liniştite ale lacului Winnebago. Dar yachtul era un fel de distracţie pentru oamenii care se bucură de libertate, aşa că Bernie nu prea avea ocazie să profite de el. Când era la Londra, îţi făcea impresia că este cu un picior la New York; la Paris îşi petrecea tot timpul vorbind la telefon cu biroul său din Chicago; la Berlin era mereu gata de a pleca în Suedia. Foarte ciudat, dar el nu se simţea acasă şi nu se putea bucura de adevărată linişte, decât atunci când era acasă în Butte des Morts.

Lotta îi spunea mereu cu glasul catifelat şi îngăduitor.

— Bine, Bernie, nu se poate să pleci astă seară. Avem sute de invitaţi. Este seara balului meu. Ştii foarte bine.

Bernie îi răspundea aproape cum răspunsese şi Barney Glasgow, în dimineaţa aceea atât de depărtată, doamnei Emma Louisa, când în timpul prânzului se repezise cu gura la soţul ei, pentru că voia să plece la Iron Ridge, în ajunul căsătoriei lui Evvy.

— Ce să fac, Lotta. Astăzi afacerile sunt afaceri.

— Ce va zice lumea!

Dar reuşea întotdeauna să facă faţă obligaţiilor, chiar fără el. Ţinea la el şi trăiau în cele mai bune raporturi, împreună sau departe unul de altul, el preocupat de vasta şi complicata ramificaţie a afacerilor sale, ea de fantasticele amănunte ale obligaţiilor sociale pe care le avea. Trăia în mijlocul unui păinjeniş de basme pe care le ţesuse ea însaş. Cu realitatea nu avea aproape niciun fel de contact — doar cel mult în raporturile dintre ea şi Karie. Se întâmpla de multe ori să aibă violente discuţii împreună. Lotta îi spunea:

— De ce nu te întorci la Iron Ridge, unde este lumea dumitale. Nu vezi că între oamenii aceştia eşti perpetu subiect de glumă!

— Voi pleca, şi voi fi foarte mulţumită să pot pleca. M'am săturat de circul acesta al tău, plin de fiare sălbatice. Lucrez mai greu decât ultima servitoare pe care o ai, cu singura deosebire că mie nu-mi plăteşti nicio simbrie. N'ai decât să-mi iei locul şi să fii sănătoasă!

Reţinea o cabină pe bordul vaporului cu care ar fi trebuit să plece, dar pe urmă o contramandau împreună. Karie era întotdeauna cea care conducea tribulaţiile lor de acum prin oraşele din Europa. Ea conducea gospodăria casei din Londra; da dispoziţii pentru amenajarea casei din Champs Elysées, de fiecare dată când plecau la Paris pentru o lună sau pentru şase săptămâni; deschidea şi închidea villa de pe Riviera, cabana de vânătoare din Scoţia şi se certa cu slugile câte unui castel austriac din Alpi. Limbile străine, datinile şi obiceiurile nu-i pricinuiau niciun fel de greutate. Intrebuinţa aceleaş metode pe care le întrebuinţase în timpul cât fusese chelnăriţă în restaurantul dela Ridge House, şi metodele

acestea îşi făceau şi astăzi efectul dorit. Lua un cuvânt din franţuzeşte, unul din nemţeşte şi unul din italiană, le lega unul de altul, ca să facă o propoziţie, şi reuşea să se înţeleagă cu toată lumea:

„— Looka, alley veet fragen quanta costa". Oamenii păreau că înţeleg întotdeauna ce vrea să spună.

Bernie era în Butte des Morts, sau în Canada, ori în America de Sud. Gemenii erau la şcoală în Elveţia, în Franţa sau în Anglia. Swan era în codrul de dincolo de Ridge, întocmai ca un copac uriaş pe care pe sub scoarţa îmbătrânită îl macină cariul vieţii, îl macină încet, dar continuă să stea drept, aşa că nu-ţi vine să crezi că într'o bună zi se va cutremura din vârf şi se va prăbuşi, frânt de vânturile năpraznice din miazănoapte. Totuş aceşti trei oameni — Swan, Lotta şi Karie — erau legaţi unul de altul cu legături mistice care făceau dintr'ânşii o nedespărţită familie suedeză.

Tot din două în două luni în maldărul de scrisori cu plicuri trandafirii pe care le primea Lotta în fiecare dimineaţă, se găsea şi câte un plic ieftin, cu urme de degete, cu stampila poştei din Iron Ridge, în care era o singură foaie de hârtie, liniată cu albastru şi plină de scrisul greoiu în limba suedeză. Bătrânul Swan nu reuşise niciodată să înveţe să scrie şi să citească englezeşte. Ochii ageri ai lui Karie descopereau plicul acesta, înainte ca domnişoara Meridew, secretara Lottei să poată da de urma lui, pentru a-l scoate dintre celelalte scrisori şi a i-l trimite în dormitor, pe o tăviţă de argint.

— Ia te uită, o scrisoare dela tata!

Karie o parcurgea în fugă, reţinând un cuvânt de colo, o frază de dincolo, apoi începea s'o citească cu glasul tare:

DRAGĂ KARIE ŞI LOTTA,

Pe aici avem acum zăpadă de un metru jumătate. Vremea este tocmai potrivită pentru a începe tăierea copacilor în codru. Pe vremuri ar fi fost foarte bine, dar astăzi avem maşină cu care se taie copacii aşa că foarte curând codrul se va termina şi cred că odată cu el se va termina şi cu Swan... Primesc mereu banii pe care mi-i trimiteţi dar îi depun la Iron Ore Bank ca după ce voi pleca eu să rămână lui Bernard şi Bernardina. Mie nu-mi trebuesc bani şi nu-mi trebue nimic afară de cafea de tutun şi mâncare să-mi ajungă... Micul Tom băiatul lui Tom Melendy este profesor la un colegiu şi cu mâna ce i-a rămas a scris o carte despre copaci pe care se spune că a cetit-o şi preşedintele Statelor Unite. Cartea vorbeşte despre copaci şi despre felul în care au fost devastate pădurile. Mi-a trimis şi mie un exemplar cu numele meu tipărit în frunte numele cărţii este aşa cum ţi-l scriu eu aci Jaful din Codrii Americei. Micul Tom este un tânăr foarte deştept. Ce face Bernard si Bernardina pe care nu i-am mai văzut de aproape sase ani. Mă simt destul de bine doar din când în când mă cam supără braţul cred că şi voi sunteţi bine. De astă dată cred că ajunge atât.

Al vostru tată,
SWAN BOSTROM.

Karie ridica privirea de pe scrisoare şi ochii îi erau plini de lacrimi:

— O, Doamne, nu mai am puterea să suport gândul că el este acolo, singur şi bătrân şi slăbit.

— Nu fi caraghioasă. Bunicul se simte foarte bine.

— Nu are ocazie nici cel puţin să-şi vadă strănepoţii.

— Cam ce ai vrea să fac! Să-i trimit să trăiască la Iron Ridge, în Wisconsin, din cauză că străbunicul lor are nouăzeci de ani şi pentrucă trăeşte în localitatea aceea?

— In primul rând nu are nouăzeci de ani, în al doilea rând copiilor li s'ar putea întâmpla şi altceva mult mai rău. Acolo în Iron Ridge ar putea învăţa ceva, cel puţin despre patria lor şi n'ar mai alerga de colo până colo, ca nişte străini care nu prea ştiu vorbi nici chiar limba americană. Eu aş fi mulţumită să pot fi acolo, chiar în această clipă.

Dar nu se gândea în mod serios să plece. In timpul ultimilor ani de viaţă tihnită, voinţa ei neînduplecată fusese şi ea îmblânzită. Cei care o cunoşteau, o considerau drept o femeie în vârstă, cu părul oxigenat, prea sgomotoasă, prea vioaie şi dispunând de prea multă energie.

„— Mama doamnei Lotta Glasgow este o adevărată pacoste. Probabil i-a spus cineva că este femeie de spirit şi distractivă. De fiecare dată încearcă să prezinte pe fiică-sa, întocmai ca o *madamă* care-ţi prezintă un număr de mare succes în program".

Cu trupul bine legat şi formele ca de statue, Lotta trebuia să lupte din toate puterile împotriva grăsimei care o năpădea. Amândouă deveniră figuri populare în localităţile de cură din Europa. Marienbad, Carlsbad, Vichy, Baden-Baden. Mereu ocupată cu dieta, cu masajele şi cu exerciţiile ce trebuia să le facă, Lotta se lupta cu dinţii încleştaţi, ca să-şi poată păstra silueta. Karie renunţase demult la această luptă. Dar deşi era femeie voinică, totuş nu părea prea greoaie pentru statura ei masivă. Se frământa mereu şi-şi găsea de lucru, îi plăcea să alerge şi îndeplinea o mulţime de obligaţiuni mărunte, întocmai ca o cameristă; de băut nu bea altceva, decât un pahar de bere şi obişnuita cafea.

Cineva puse în circulaţie teoria, că pentru a putea lupta cu succes împotriva tuturor tulburărilor fizice, trebue să te obişnueşti să stai pe creştetul capului, aşa că nu trecu mai mult de o lună până când întreagă societatea bună din Europa, bălăbănea cu picioarele în vânt, ţinându-şi cumpăna pe creştetul capului şi pe palmele mânilor. Dar tocmai acum, când întreg universul părea că este cu susul în jos, nimeni nu se mai sinchisea de această nouă nebunie colectivă. Braţele puternice ale

Lottei, gâtul şi umerii puternici contribuiră ca şi în această privinţă să devină favorita societăţii. Înălţimea pe care o avea şi ţinuta ireproşabilă făceau ca performanţele ei să pară cu atât mai impresionante. La serate, pe bordul yachtului, la balurile mai intime sau pe plajă se găsea întotdeauna câte cineva care să strige:

„— Ai văzut pe Lotta Glasgow stând pe creştetul capului? Bine, frate, va trebui s'o vezi numaidecât. Este extraordinară. Lotta, dragă, n'ai vrea să ne faci o exhibiţie, ca să ne faci plăcere? Toată lumea te roagă. Va fi cel mai mare succes al serii... Toată lumea să fie atentă!... Vă rugăm!... Linişte!... Lotta Glasgow se va ridica pe creştetul capului. Fiecare va începe să numere".

Adorabila Lotta scotea numaidecât din geanta împodobită cu perle, o bucată de elastic rezistent. Unul dintre cei de faţă aşeza o perniţă pe parchet şi cu toţii se adunau roată împrejurul ei. Elasticul şi-l strângea împrejurul rochiei, sub genunchi; Lotta îngenunchia, apoi îşi ridica trupul frumos în poziţie perpendiculară inversată şi rămânea cu picioarele în aer. Sta în poziţia aceasta, iar lumea dimprejurul ei începea să scandeze, mirată şi emoţionată: „Unu! Doi! Trei!... Unsprezece!... Douăzeci şi unu!... Treizeci!... Treizeci şi nouă!..." Partea cea mai hazlie a acestui spectacol era însă contribuţia lui Chink, micul pekinez al Lottei. Se pricepea şi el să stea pe creştetul capului, şi imediat ce vedea pe frumoasa sa stăpână că se ridică în poziţie inversată, se apropia de ea, se oprea şi se ridica şi el cu labele dinapoi în vânt, ca să rămână în această poziţie până când Lotta se dădea tumba şi se întindea pe parchet, ca apoi să sară mulţumită în picioare. Chink se lăsa să cadă şi el în patru labe, şi se uita la public, cu limba scoasă şi cu ochii bulbucaţi ca ai unui monstru minuscul.

„— Ia uitaţi-vă, ce ziceţi de asta! Lotta, a fost admirabil!..."

Deşi era obişnuită cu lumea pe care o vedea mişunând împrejurul lor, pentru Karie această parte de spectacol modern era ceva cu care nu se putea împăca niciodată.

— Ascultă, Lottie Lindbeck, să lăsăm gluma la o parte; eu cred că e foarte bine că bunicul tău este la Iron Ridge, aşa că nu poate vedea prostiile la care se dedă nepoată-sa. Sunt sigură că ţi-ar ridica poalele peste cap, iar pe tine te-ar îndoi peste genunchiu şi ţi-ar trage câteva acolo unde trebue; dar nu ştiu zău dacă eu m'aş putea decide să intervin ca să te scap din mâna lui.

— O, mamă, te rog nu încerca să devii rurală.

— In viaţa mea n'am putut suferi o femeie de patruzeci de ani care încearcă să fie caraghioasă. Imi aduc aminte de Crăciunul de anul trecut, când am fost la St. Maurice, şi Bernard şi Dina erau în vacanţă împreună cu noi, iar tu te dădeai în spectacol la barul hotelului de faţă cu adunătura aceea de artişti de cinematograf; ar fi trebuit să vezi şi tu copiii tăi cum se uitau unul la alţul; ca să-ţi spun adevărul, mie nu mi-ar conveni ca unul dintre copiii mei să vadă...

— La urma urmelor eu nu sunt altceva decât fiică-ta, ripostă Lotta cu brutalitate, şi nepoata Lottei Morgan. La ce altceva te-ai putea aştepta!

— M'aş putea aştepta ca în firea ta să fie cât de puţin bun simţ suedez, asta este ce doresc eu, nu numai moştenirea de lappon şi de portughez.

— Află că amândoi copiii sunt încântaţi de mine. Prin urmare de ce să-ţi faci griji din pricina gândurilor pe care şi le fac ei despre mine.

— O fi, dar nu uita că aceşti copii vin întotdeauna la bătrâna Karie, când să întâmplă să aibă nevoie de

ajutor, şi mi se pare dumneata, Lottie Lindbeck ştii acest lucru.

— Ajutor! Ce fel de ajutor? Cine se îngrijeşte de ei să fie hrăniţi cum se cuvine, îmbrăcaţi, distraţi, instruiţi, înţeleşi...

— Înţeleşi! Nu vorbi prostii! In viaţa unor copii cum sunt aceşti gemeni, se întâmplă tragedii care sunt mult mai dureroase decât ale oamenilor mari, deoarece ei nu au nici mijloacele şi nici puterea celor mari, pentru a reacţiona.

— Mofturi! răspunse Lotta; dar data viitoare când gemenii veniră în vacanţă, se uită la ei mai îndelung şi mai atentă decât de obiceiu. Işi zicea că a făcut totul pentru ei; tot ce un părinte extravagant ar fi în stare să facă. De pildă în privinţa sporturilor, Bard şi Dina fuseseră instruiţi şi învăţaseră tot felul de jocuri sportive, cum ar învăţa altcineva o ştiinţă sau o meserie. Ii învăţaseră să înoate cu aceeaş precizie şi perfecţiune a mişcărilor cu care ai învăţa un prinţ să conducă afacerile unui Stat. Lecţiile lor de tennis erau un fel de exerciţii amănunţite şi neîncetate:

„— Mişcarea aceasta o faci înaintând! se auzea glasul instructorului franco-elveţian. Bine; bine! Fă flexiunea şi îndoaie genunchiul ca să faci această lovitură de back-hand. Aşa, tot timpul. Bine; bine! Depărtează-te de minge. Braţul stâng adus la spate; avansează umărul drept". De nenumărate ori aceleaş mişcări. Invăţaseră echitaţie, exerciţii de spadă, patinaj. Golful era privit cu dispreţuitoare îngăduinţă. Copiii crescură şi deveniră mecanisme admirabile, a căror minte şi muşchi funcţionau cu precizia minuţioasă a unui luptător de box sau a unui aviator.

Gemenii împliniră zece ani, doisprezece, cinsprezece.

Când apărea cu ei pe Bond Street, în Bois sau pe plajă, Lotta era o apariţie impresionantă, pe fiecare parte cu unul dintre copii. Oamenii se întorceau în loc şi se uitau după ea.

— Mamă, nu vezi că-i bagi în sperieţi, de câte ori apari pe stradă, spunea Bard.

— Ce fac! Unde ai învăţat felul acesta de a vorbi?

— La cinematograf; din filmele americane.

— Filmul pe care l-am văzut săptămâna trecută la Cannes — a fost culmea! adăuga Dina. A fost adorabil. Mi-ar face plăcere să fiu din nou în America. De ce nu plecăm, mamă?

— Pentrucă acolo viaţa este rudimentară şi plicticoasă.

— Noi nu suntem de aceeaş părere, nu-i aşa Bard?

— Cred şi eu că nu suntem.

— Bernard Glasgow, te poftesc să încetezi de a mai vorbi în felul acesta. Dar la urma urmei, de unde ştiţi voi că viaţa de acolo este altfel decât vă spun eu? De ani de zile n'aţi mai fost în America.

— Ne mai aducem aminte, nu-i aşa Bard? De cantonamentul acela... care ne-a plăcut atât de mult. Şi de casa de pe marginea fluviului, casa din Butte des Morts. De grajduri, cu trăsurile acelea caraghioase şi cu săniile; exact ca la St. Maurice.

— Şi de drăcia aceea care este dincolo de fluviu, în fabrică — îţi mai aduci aminte Dina — care făcea tum-tump-tum-tump, despre care tata ne-a spus că este toba care latră şi noi ne-am închipuit că trebue să fie un câine de care n'am mai văzut, până în ziua când ne-a dus în fabrică şi am constatat că nu este altceva decât o maşină. Am rămas grozav de desamăgiţi.

— America este o ţară emoţionantă.

— Probabil aţi stat cu gura căscată şi aţi ascultat

la ceea ce vă spune bunica şi Tom Melendy, şi vă duceţi la prea multe filme americane. Nimic din ceea ce vă închipuiţi voi despre America, nu există în realitate. Este o ţară vulgară, banală şi comercializată.

— Imi pare rău! se auzi glasul copiilor la unison, cum se întâmpla de multe ori când se simţeau emoţionaţi sau nu erau de acord cu ceea ce auzeau: Noi nu suntem de aceeaş părere. Tot aşa nici Tom Melendy. El ştie mai bine decât noi, ce este acolo, căci scrie cărţi despre America.

— Cărţi pe care nu le ceteşte nimenea, ripostă Lotta cu violenţă neobişnuită la ea.

Dar Dina primi cuvintele ei cu aceeaş linişte.

— Ştiu, dar asta se întâmplă din cauză că aci în Europa şi în America, lumea s'a obişnuit să-şi bată joc de ţara noastră.

— Ce spui!

— Ahîum! făcu Bard pe tonul cel mai desăvârşit american. Tom spune că America de astăzi sufere din cauza unui complex de inferioritate.

— Uhuîm. Tom Melendy. Profesorul unui colegiu de apă dulce. Ce poate să ştie un om ca el!

— Mamă, cum se poate să vorbeşti în felul acesta?

— Bine, Lotta! exclamă Bard, întrebuinţând numele ei de botez, cum făcea de multe ori. De astă dată însă băiatul se uita la ea, cu ochii plini de reproşuri, exact ca ai unui om adult. Când îi scăpă această exclamaţie, Lotta se uită la el şi se gândi: „Doamne, cât de mult seamănă acum cu Barney Glasgow!"

Lotta nu ştia niciodată în ce măsură copii ei fuseseră influenţaţi de Tom Melendy.

Tom Melendy se obişnuise ca în fiecare vară să vină în Europa, întrebuinţând vase care aveau o singură

cabină de călători, sau vase pentru transportul excursioniştilor, împreună cu alţi profesori colegi, cu băieţi şi fete care erau studente. Lotta care-şi dase seamă imediat de farmecul acestui tânăr, de impresia dramatică pe care o făcea mâneca deşeartă a hainei lui şi şuviţa de păr alb căzută pe tâmplă, încercase să-l atragă în cercul ei şi eventual să înceapă cu el un flirt inocent. Din fire era o femeie lipsită de patimă, rece şi calculată. Totuş fiind în cea mai mare parte departe de soţul ei, încuraja din când în când atenţiile câte unui bărbat din anturajul ei care se simţea atras de frumuseţea ei matură şi de luxul ce o încunjura. Tom se uitase la ea cu îngăduinţă şi ironie, aşa că-i tăiase posibilităţile de a face pe leoaica şi a-l exploata din punct de vedere social. Refuză, râzând şi cu sinceritate neaşteptată, atât avansurile ei cât şi invitaţiile la dineuri.

— Lasă, Lotta; gândeşte-te ce bine mi-ar şedea să iau masa alături de ducesele acelea rusoaice care şi-au pierdut busola, în barurile pline de muşte dela Ritz şi alături de contesele profesioniste.

— Eşti grosolan şi provincial.

— Ce altceva ai putea să aştepţi dela un om ca mine, care a crescut în mijlocul codrilor din miazănoapte.

— Te rog, nu încerca faţă de mine să aplici metodele acestea în genul Abe Lincoln. Ar însemna să mă crezi prea naivă.

— Dragă Lotta, eşti prea drăguţă, ca să mai încerci să fi veninoasă.

— Tot timpul nu face altceva decât ajună, răspunse Karie care era în toate părţile prezentă. Trăieşte numai cu cafea şi cu ierburi. Prin urmare de ce să te miri că e mereu morocănoasă. Noi cei din familia Bostrom suntem oameni voinici, prin urmare avem nevoie de

hrană consistentă, ca să putem fi la înălţime. Nimenea nu poate fi atât de drăguţ ca Lotta... dar numai atunci când este sătulă.

Melendy râse binevoitor.

— Asta se datoreşte felului de a mânca din Europa. Ce ai zice de pildă de un muşchiu gros, în sânge, cu ceapă prăjită, cu cartofi terciuiţi, cu câţiva ştiuleţi de porumb fiert, un compot de mere şi o cafea fierbinte, aşa cum se obişnueşte în America?

Lotta se cutremură ca de friguri, dar nu tocmai convingător.

Gemenii îl adorau pur şi simplu. Când împliniră şaisprezece ani şi se apropia anul 1929, cu zâmbetul prefăcut pe obrazul în aparenţă inocent, Tom reuşi să le prezinte o colecţie foarte variată de imagini care să ilustreze lumea în general şi America în special. Le plăcea să iasă împreună cu el în oraş; se plimbau prin Hyde Park şi prin Bois; făcură cu el excursii prin Elveţia şi era pentru ei un fel de meditator fără leafă. Juca tennis împreună cu ei, ceea ce era adevărată minune, mai ales că lui îi lipsea un braţ.

— Ascultă, se adresă el într'un rând lui Bernie. Eu sunt cu trup şi suflet devotat Americei. Este ţara pe care o ador din adâncul sufletului şi cred că sunt pe cale să-ţi contaminez copiii.

— Admirabil! Nici nu se poate ceva mai bine! Asta ar putea să le fie de folos. Au devenit doi europeni. Evident, Lotta se ţine mereu de capul meu, să-mi lichidez afacerile şi să mă stabilesc în Europa. Cât de curând îmi va cere să mă prezint — mi se pare expresia corectă este să candidez — pentru un mandat în Parlament, cum a făcut Astor.

— Ascultă Bernie, răspunse Tom Melendy şi se uită

la el dintr'o parte, când vă aud vorbind în felul acesta — pe tine şi pe Lotta, îmi vine să-mi sucălesc ciorapii mitocăneşte, peste gâtul pantofilor, să încep să mestec turtă de tutun şi să încep să scuip în toate părţile printre dinţi.

Incurajaţi de atitudinea lui, Bard şi Dina îl bombardau cu tot felul de întrebări.

— Am auzit de prohibiţie. Toată lumea vorbeşte despre ea. Mi se pare ceva foarte caraghios. Ce este asta?

— Nimic alteeva, decât că oamenii umblă cu sticla în buzunar şi beau dintr'ânsa.

— Cum adecă, oameni în toată firea?

— Oameni în toată firea, dar şi băieţi şi fete. Beau gin; băutură proastă, fabricată în căldări şi în cazane de spălat rufe. Asta se cheamă „să ai ceva în buzunarul dela spate".

— Să ai ceva în buzunarul dela spate, repetă Dina cu băgare de seamă, ca şi când s'ar fi gândit să reţină această expresie pentru a o întrebuinţa mai târziu. Mi se pare ceva pitoresc, ca şi goana după aur de odinioară, în California..

— De fapt nu are nimic pitoresc. Afacerea asta este sordidă. Totuş într'o bună zi s'ar putea ca din depărtarea anilor, procedeul acesta să pară pitoresc.

— Dar ce fac oamenii aceştia? Se mulţumesc să se aşeze undeva şi să bea?

— Se duc la crâşme sau pe la hanurile din marginea drumurilor. Procedeul acesta este oprit, prin urmare înţelegi de ce pare emoţionant. Beau băutura aceasta şi se îmbată, aşa că de multe ori cad pe stradă, iar asta se numeşte „să petreci noaptea în târg", ceea ce este considerat drept foarte *chic*. A doua zi ai despre ce vorbi, aşa că spui: „Tii, ce făcut am fost aseară;

am petrecut noaptea în târg".

— Atât este tot? Nu mai au nicio plăcere afară de asta? întrebă Bard mirat.

— Nu prea au. Dar evident, băutura îi face de multe ori să-şi piardă cumpătul şi să se dedice la prostii. Incep să umble pe pipăite şi de-a-ascunselea, cum se joacă uneori copiii, printre căpiţele de fân. Procedeul acesta are şi el un nume. I se zice „a lua de gât sau a giugiuli".

Dina se uită la el îngândurată:

— Seamănă puţin cu vagabondajul pe care-l practicau pe vremuri, în timpul revoluţiei americane, despre care am cetit şi eu. Foarte ciudat!

— Spune, Tom, acestea sunt fete cumsecade? Afacerea asta... cu giugiulitul. E vorba de fete ca Dina?

— Sigur că da. Fete din cele mai bune familii.

— Ei bine, să fiu afurisit dacă am mai auzit aşa ceva!

— Da, pare ceva nebănuit.

— Şi ce mai este Tom?

— Nu v'am spus decât lucrurile prosteşti, ca data viitoare când veţi pleca în America, să ştiţi ce vă aşteaptă. Sper că vă veţi întoarce foarte curând.

— Tot aşa sperăm şi noi. Spune, ce mai este? Inţeleg în legătură cu tineri de vârsta noastră.

— Huîm; ia să vedem. Dacă vorbeşti în mod serios despre ceva, lumea spune că eşti năuc. Acum e moda ca toţi tinerii între şaisprezece şi douăzeci şi şase de ani să facă pe disperaţii. Vorbesc despre ei înşişi ca despre Generaţia de Sacrificiu. Se adună roată împrejurul unei mese de crâşmă şi beau băutură de calitate proastă, făcând pe disperaţii. Există astăzi o şcoală de scriitori de aceştia disperaţi — Scott Fitzgerald, Arlen şi Hemingway şi o mulţime de alţi tineri care s'au mo-

lipsit dela ei. Eşti considerat ca burghez (iată un cuvânt pe care-l întrebuinţează în orice împrejurare) şi încă burghez sadea, dacă nu râzi cu hohote, când se vorbeşte despre mamă, despre patrie, drapel, dragoste, loialitate, cămin sau virtute.

— Ce prostie! exclamară Bard şi Dina în mod simultan. Ceea ce spui, nu mi se pare câtuş de puţin plăcut.

— Şi cu toate acestea e plăcut. Este fascinant, excitant şi emoţionant, căci indică un fel de vitalitate. Dar trebue să ştiţi că această situaţie care este nocivă şi stupidă, va trebui să se schimbe. Trebue să se schimbe, şi aş vrea ca voi doi să fiţi acolo în America, în ziua când se va produce această schimbare. Toţi dau vina pe războiu, dar acestea sunt simple mofturi; vina o poartă...

— Da, îl întrerupse Bard. Ce este cu afacerea asta? Ce este cu războiul acesta despre care toată lumea continuă să vorbească? Noi aveam exact patru ani când războiul s'a terminat. Evident, am văzut fotografii, am cetit o mulţime de lucruri în legătură cu el şi ni s'a vorbit şi în şcoală. Dar am vrea să ştim ce a fost acest războiu? A fost atât de emoţionant? Era plăcere să participi la el?

— Da, a fost şi asta un fel de plăcere. A fost sălbătăcie, dar dintr'un anumit punct de vedere a fost şi plăcere.

Dina întinse arătătorul mânii şi fugi cu el în josul mânecii din care lipsea braţul.

— La început ţi-a fost frică?

— Fireşte. Dar foarte curând după aceea începi să te obişnueşti. Că te obişnueşti, cred că nu este expresia exactă, dar ţi se împietreşte sufletul şi devii un fel de fatalist: presupun că aceasta este realitatea. Exact ca

cel care coseşte iarba de pe un teren de golf.

— De ce nu vorbeşti mai mult despre el?

— Pentrucă mi-e ruşine de ceea ce am făcut atunci. Mi-e ruşine c'am participat la acest război şi că mi-am putut închipui despre el că este glorios să nu rămâi pe din afară. Este exact aceeaş situaţie ca atunci când te îmbeţi, când faci scandal, te cerţi şi te încaieri cu toată lumea, iar a doua zi când îţi aduci aminte ce ai făcut, începe să-ţi fie ruşine. Evident, nu eram tocmai mare, căci abia împlinisem optsprezece ani, când am plecat şi am trecut în Franţa ca să conduc o ambulanţă a Crucii Roşii.

— A fost un gest frumos din partea dumitale.

— Am vrut să văd şi eu ce se petrece dincoace.

Gemenii oftară încântaţi. Dina îi trecu mâna prin părul des şi negru, apoi îi mângâie şuviţa de pe tâmplă.

— O, Tom, eşti un om care inspiră atâta încredere. Ştii, domnule Melendy, că mi se pare eu mă voi îndrăgosti de dumneata — dar într'un fel cu desăvârşire corect.

— Te poftesc să taci, Dina, răspunse Tom binevoitor.

— Iar eu te poftesc să nu faci pe precocea, pentru numele lui Dumnezeu! ţipă Bard.

— Fă bine şi nu mai întrebuinţa expresia „pentru numele lui Dumnezeu".

— Am luat-o dela Karie.

— In orice caz, v'aş fi recunoscător, dacă amândoi aţi încerca să fiţi cât mai politicoşi, adăugă Tom.

— In cazul acesta nu-i mai bate capul, zise Bard.

Dina se uită la el cu superioritate:

— Probabil în Octombrie, când va veni tata, el ne va da voie să ne întoarcem împreună cu el.

— Da, dar ce faceţi cu şcoala?

— Eu aş prefera să-mi continuiu studiile în America.

— Să convingem pe mama.

— Ar fi zadarnic. Ei îi place să trăiască aci în Europa.

— S'ar putea să se întâmple ceva. Ce părere ai, Tom?

Fruntea lui îngândurată se întunecă şi mai adânc.

— De, copii, de cumva eu înţeleg ceva din economia politică şi din politica Statelor europene şi relaţiunile internaţionale — pe care nimenea nu le cunoaşte astăzi în deajuns — atunci cu siguranţă trebue să se întâmple ceva, şi foarte curând. Sabia legendară a lui Damocle se leagănă în aer, deasupra capetelor noastre, atârnând de un singur fir de păr — dar până şi firul acesta de păr este spintecat în două.

21.

Dar în toamna aceea Bernie Glasgow nu veni să-şi vadă familia care cutreera Europa, deoarece toamna aceea se întâmplă să fie toamna anului 1929. Birourile Glasgow din New York, Chicago, cele din Canada, din Iron Ridge, din Londra, Gary şi Butte des Morts răsunau de strigătul: „Vindeţi! Vindeţi! Cât mai repede; acoperiţi-vă!" Oamenii de serviciu alergau forfota, bărbaţii asudau din gros, funcţionarii cădeau de pe picioare şi stenografele aveau crize de isterie; frigurile apucaseră pe toată lumea, pe spălătorese, pe agenţii de stradă, pe milionari, pe oamenii din serviciul hotelurilor şi pe medici; întreagă America, toată Europa, toată lumea civilizată se legăna pe picioare ca ameţită şi murmura: „Wall Street. Wall Street".

Bernie se găsea tocmai în Butte des Morts când se întâmplă evenimentul acesta neaşteptat care-l făcu şi pe el să se legene pe picioare, împreună cu ceilalţi. Deşi firma Glasgow Pulp & Paper Company, Glasgow Iron Ore & Armour Plate Steel Company se vedea scrisă pe toate tăbliile de cristal dela uşile birourilor sale răspândite peste tot globul, singur biroul său din Butte des Morts avea parte să-l vadă mai adeseori. Anii lungi de obişnuinţă, sentimentul siguranţei ce i-o inspira, convingerea că aci este acasă, îl făceau să se întoarcă la fabri-

cile Glasgow de pe ţărmul fluviului, şi în casa de pe Butte, de fiecare dată când i se oferea ocazie. Oţelul şi fierul erau copiii lui adoptivi, dar celuloza şi hârtia erau trupul şi sângele lui. Oricât de imensă ar fi fost averea pe care o reprezentau întreprinderile sale în afară de Butte des Morts, era totuş şi el unul dintre numeroşii americani ghiftuiţi de milioanele postbellice. Dar acasă în Butte des Morts el era Bernie Glasgow. Firma Glasgow Pulp & Paper Mills era aci şi trecuse aproape un secol de când sta în picioare, fără să o poată clătina ceva. Aci era parcul Glasgow, biblioteca Hewitt, Memorialul Hannah Hewitt cu sălile lui de spital, gimnaziul Glasgow. Tot ce era aci în orăşelul acesta, contribuia la sentimentul lui de siguranţă. Feudul Glasgow devenise un fel de leagăn al familiei sale. Evident, situaţia nu mai era ceea ce fusese pe vremea lui Barney. Barney — ar fi zis Bernie — a aparţinut oamenilor din şcoala veche.

— Hei, Barney! Ce faci, Gusto!

Barney fusese unul dintre ai lor, care lucrase şi asudase pe o formă cu ei şi cunoscuse toate greutăţile vieţii. Dar activitatea aceea, îşi zicea Bernie, a fost activitate de pionier, sau ceva asemănător. Toate bune şi frumoase la vremea lor, dar de atunci afacerile în America făcuseră drum lung înainte. Trecuseră demult peste tot ce s'ar fi putut întâmpla sau ce s'ar fi putut vedea în indiferent ce ţară din lume. Deveniseră un fetiş cu priviri întunecate care funcţiona cu precizia unui robot, cu milioane de braţe şi picioare de oţel. Procedeele cele vechi nu mai erau bune astăzi de nimic. Hii, Augie! Cum mai merge, Gus! Acum erau prea multe mii de felul acestora, chiar prea multe milioane. Ţine-i strâns, îngrijeşte-i şi ţine-i sub presiune, până când îşi pierd răsuflarea şi pe urmă la gunoiu cu ei.

In noua ordine de lucruri bătrânul Jed Hewitt şi Barney Glasgow care a urmat după el — Barney care se mândrise că el este un om cu vederi moderne, plin de viaţă şi priceput — ar fi rămas pierduţi. Totul devenise procedeu de oameni experţi şi cu desăvârşire impersonali. Sentimentalismul nu mai avea ce căuta în ordinea acestui mecanism atât de vast, care funcţiona cu atâta precizie.

In lumea afacerilor nu mai exista tipul vechilor stenografe, în genul Josie Sinnott. Acum erau numai secretare. Trebuia să treci prin birourile a trei secretare, chiar numai pentru a putea vorbi cu Bernie la telefon. Odinioară era deajuns să-ţi faci loc cu umerii şi să treci pe lângă reumaticul Gehrke, pentru ca să intri în biroul pe uşa căruia scria *Particular* şi să strigi: „Ei, Barney, mă hoţ de cai; ce mai faci!"

Astăzi în coridorul exterior al birourilor sta un gardian fălcos ca un orangutan, cu braţele uriaşe şi o sinistră gâlmă pe şoldul stâng. In adâncul orbitelor umbrite de sprâncenele groase şi sbârlite, erau doi ochi reci ca de mort şi metalici ca două picături de oţel. Ochii aceştia se întorceau bănuitori şi cercetau pe oricine trecea pragul birourilor.

In camera vecină cu biroul lui Bernie era doamna Wheedon, o femeie tânără, căsătorită, curăţică şi o expertă. Doamna Wheedon aranjase atât de bine mersul birourilor, încât Bernie nu avea nevoie să stea în contact direct cu miile de fiinţe omeneşti care lucrau în fabricele acestea, sau cu celelalte mii de oameni din minele, din fabricele şi atelierele pe care le avea peste tot globul. Cablul, telefonul, telegraful şi avionul erau demult inventate, aşa că Bernie Glasgow nu avea nevoie să stea de vorbă cu niciunul faţă în faţă. „Cere Londra! Cere Parisul! Cere Berlinul! Cere Stockholm! Domnul Glasgow

este în conferinţă. Domnul Glasgow este în Europa. Nu ştiu precis... Dacă doriţi, aş putea să-i trimit un mesaj din partea dumneavoastră. Este trei fără cinci minute, domnule Glasgow. La patru şi un sfert aveţi o întâlnire cu domnul Curley. Veţi ajunge tocmai la timp pentru Congressional Limited, dacă nu vă mai opriţi şi pe la hotel. *Aquitania* pleacă la miezul nopţii. Am avut grijă şi de asta. Da, n'am uitat nimic. Cred că veţi găsi totul la îndemână".

Doamna Wheedon avea şi merita un salariu la ale cărui proporţii Josie Sinnott nici n'ar fi îndrăsnit să se gândească. Se spunea că despre afacerile lui Bernie Glasgow ştie mai multe amănunte decât ar fi ştiut el însuş. Douăzeci de mii de dollari pe an; dar făcea banii pe care-i câştiga. Oamenii spuneau că soţul ei, bietul de el, trebue să fie orb. Dar se înşelau. Doamna Wheedon era o femeie energică, pricepută, de o inteligenţă calmă, era îndrăgostită de soţul ei lipsit de energie şi spirit practic. Pe omul acesta ea îl dădăcea şi câştiga mai mult decât el. Era copilul, soţul şi amantul ei. Cheltuia multă energie, pentru a-l convinge că este un bărbat mare, înţelept şi de valoare. Implinise zece ani de când era secretara lui Bernie. La început Paul Wheedon îi spunea:

„— Nu pentrucă tu câştigi de cinci ori mai mult decât mine şi nici pentrucă eşti plecată aproape tot timpul de acasă, sau că te preocupă lucruri de care eu n'am auzit niciodată — şi nici nu doresc să aud. Dar din cauza lui; a individului acestuia despre care se vorbeşte atât de mult".

„— Mie nu-mi plac oamenii despre care se vorbeşte prea mult. Iţi spun vorbele acestea, nu pentrucă n'aş putea suferi pe Bernie Glasgow. Dar pentru mine omul acesta are exact atâta farmec ca şi coloarea pentru un

orb sau o piatră din marginea drumului. Astăzi secretarele nu se mai îndrăgostesc de patronii lor. Cu situaţia aceasta s'a terminat din anul 1900, când femeile au început să aibă şi ele o cheie dela intrarea casei lor. Eu te iubesc pe tine, domnule W. care eşti bărbat cu pieptul ca o scândură, cicălitor şi anemic, m'ai înţeles!"

Doamna Wheedon fu cea dintâi care-l puse în curent cu purtările stranii ale domnişoarei Josie Sinnott. Ştirea venise din birourile din faţă, dar părea că toate ştirile din birouri trebue să ajungă şi la cunoştinţa doamnei Wheedon. Se făcuseră schimbări radicale în distribuţia personalului din birourile fabricelor, dar când venea vorba de Josie Sinnott, Bernie amâna întotdeauna hotărârea ce trebuia luată. Probabil mai păstra ceva din teama ce i-o inspirase în timpul adolescenţei această femeie fiziceşte impunătoare şi primejdioasă: „Păstraţi pe bătrâna Josie, spunea el de fiecare dată. Este o femeie inteligentă şi destul de bună pentru a face slujbă într'un birou exterior".

Dar pe măsură ce treceau anii, noile funcţionare ale căror mese de lucru erau vecine cu ale ei, începură să se plângă. Spuneau despre ea că vorbeşte singură. Spuneau că se uită cu ochii rătăciţi. „Vecinătatea ei mă înspăimântă", spuneau fetele. Josie începuse să se îmbrace cu indiferenţă şi umbla murdară. La început fetele îşi permiseseră să-i spună: „Domnişoară Sinnott, nu ţi-ai încheiat rochia în faţă", sau: „Jo, ţi-au căzut ciorapii în vine". De fiecare dată se uita cu ochii reci la fata care-i atrăgea atenţia, dar nu-i mulţumea niciodată. Fusta şi bluza îi erau pline de pete şi părul îi atârna laţe împrejurul obrazului. Ca şi restul lumei femenine din America, funcţionarele din birourile lui Glasgow purtau rochii scurte, ciorapi de coloarea pielei, bluze decoltate şi părul

frezat. In camera unde erau chiuvetele, fumau ţigări. Josie le făcea observaţii din cauza obiceiurilor acestora. Intr'un rând una dintre fete se repezi într'un suflet din odaia de alături şi se plânse că Josie a ciupit-o sălbatic de braţ şi arătă celorlalte colege o pată vânătă. Dar celelalte fete începură să râdă şi-o întrebară, nu cumva a mai ciupit-o şi altcineva, afară de Josie?

In toamna aceea Lotta Glasgow, împreună cu Karie şi copiii veniseră pentru o scurtă vizită la Butte des Morts. Oraşul era plin de ştirile ce se colportau în legătură cu ea. Ziarul de după amiază care apărea la Butte des Morts îi solicită o convorbire pe care Lotta consimţi foarte graţioasă să i-o acorde. Spunea că oraşul Butte des Morts este odihnitor, original şi neschimbat. Cei din Butte des Morts, care se mândreau de progresul pe care-l făcuseră, de străzile pavate de curând, de Palatul Bremmer care avea şapte etaje, de templul în stil grecesc care ocrotea instituţia First National Bank, de chioşcul cel nou al fanfarei şi de bulevardul de pe Butte, clocoteau de revoltă din pricina mieroaselor cuvinte pline de venin din acest reportaj.

Lotta, strălucitoare de frumuseţe şi bogăţie, venise cu automobilul până la fabrică şi intrase, ca să ia pe Bernie. Fetele din birourile exterioare începură să se frământe, exact cum se frământa şi lumea de pe stradă, când vede că la marginea trotuarului s'a oprit automobilul unui cap încoronat. La ştirea că este în faţa intrării, fetele lăsară maşinile de scris, dosarele şi maşinile de calculat. Cele mai multe dintre ele n'o văzuseră încă. Dar aflaseră toate ştirile referitoare la ea, cetiseră articolele despre rochiile ei, despre bijuteriile ce le avea şi despre prietenii din lumea aristocratică cu care era în contact. Văzuseră fotografia ei în rochia cu care adora-

bila doamnă Bernard Glasgow se prezentase la Curte; o văzuseră în pyjama pe plajă; o văzuseră mângâind nasul calului ei care câştigase cursa Grand National; o văzuseră încălecată pe un elefant în India şi o văzuseră în grădina villei dela Cannes.

— Fetelor, e aici! strigă cineva, apoi se bulucirăgrămadă şi rămaseră nemişcate, uitându-se cu ochii miraţi, întocmai ca nişte fetiţe care se opresc în faţa unei vitrine, ca să se uite la o păpuşă franţuzească îmbrăcată în aur şi mătăsuri. Lotta le văzu, dincolo de paravanul de sticlă, zâmbi, dete din cap şi le făcu semn cu mâna în care avea mânuşi franţuzeşti, iar privirile de experte ale fetelor constatară că până şi mânuşile acestea erau cu totul altceva, decât ceea ce văzuseră ele până acuma.

Josie Sinnott se uita şi ea, dar nimenea nu-i da atenţie. Apoi cu totul pe neaşteptate sări în picioare şi deschise uşa care da în vestibul; se opri în prag şi se uită la viziunea ce trecea pe lângă ea, şi trupul uriaş începu să-i tremure, capul să i se legene într'un fel cu totul neobişnuit şi obrazul i se tulbură. Incepu să strige după Lotta, întrebuinţând cuvintele cele mai ordinare, cele mai josnice pe care mintea ei de fecioară le clocise de multă vreme:

— Tu, târfă ordinară! Târâtură! L-ai îmbrobodit şi l-ai ucis. Te vor spânzura! Te vor spânzura de gât. Iţi vor întinde gâtul de ticăloasă, până când vei muri. Le voi ajuta şi eu. Eu voi trage de frânghie! Eşti o asasină! Apoi scoase un ţipăt prelung şi ascuţit care tremură în lungul coridorului.

O luaseră cu sila şi o duseseră acasă. Acum sta întinsă, tăcută şi liniştită, în ochii inteligenţi şi miopi cu o privire de spaimă. Jumătate de obraz îi era diformat şi când vorbea, nu o puteai înţelege ce spune. Dar de astă

dată, amănunt de necrezut, bătrâna ei mamă care nu era altceva decât o mână de oase şi piele tăbăcită, avea grijă de ea. Umbla de colo până colo prin casă, târându-se cu greutate şi o alinta, spunându-i că este copilul ei adorat, fata ei cea frumoasă. Acum aceste două femei trăiau în căsuţa de care Josie era atât de mândră că a putut-o cumpăra din economiile anilor de muncă, dar care devenise astăzi un mic infern pentru amândouă.

„— Aveţi grijă să i se acorde cea mai mare atenţie, poruncise Bernie. Şi să nu-i lipsească niciodată nimica". Ii aduseră medici şi o infirmieră, avură grijă să aibă tot ce-i poate face plăcere şi peste şase luni o puseră din nou pe picioare, aşa că se putea mişca prin casă, cuviincioasă şi liniştită, cu părul alb şi obrazul ca de ceară. Dar puţin după aceea avu un nou atac. O duseră la Oshkosh unde era Asilul de Alienaţi al Statului. Numele de Oshkosh reprezenta în Wisconsin un fel de glumă sinistră. Dacă se întâmpla să spui cuiva cu toată inocenţa: „Mâine plec la Oshkosh", te puteai aştepta ca cineva să-ţi răspundă cu înţeles: „Ar fi tocmai timpul".

Fetele din birourile din faţă făcură haz pe socoteala acestei întâmplări, dar fără exagerare. Când află despre această întâmplare, bătrânul Van der Boogaart declară: „Biata Chosie, a fost fată bună!" Scrânteala lui Josie Sinnott avea un nume ştiinţific, dar funcţionarele n'o cunoşteau decât sub expresia ei vulgară: insanitate de fată bătrână. „Ar fi mai bine să-ţi găseşti un bărbat", se apostrofau ele cu violenţă.

Bernie spuse doamnei Wheedon, că întâmplarea aceasta i-a servit o lecţie:

— Sentimentalitatea nu are ce căuta în afaceri. Ar fi trebuit s'o dau afară, chiar din ziua când am venit în fruntea acestei întreprinderi. N'am fost destul de ener-

gic pentru a lua această hotărâre, şi merit ceea ce mi s'a întâmplat.

Idolul lui Bernie era energia. Avea grupuri întregi de lucrători care nu făceau altceva decât adorau acest idol al lui. Lucrătorii aceştia se numeau Experţi şi făceau proecte pe hârtie, până la fracţiune de centimetru, fracţiune de gram şi fracţiune de para. Datorită planurilor făcute de ei, lucrătorii din fabricele de hârtie se bucurau acum de înlesniri şi de un confort pe care în vremea lui Barney nici n'ar fi îndrăznit să-l viseze. Barney îşi închipuia despre el însuş, că este un patron generos şi cumpătat, şi un om pentru care îţi face plăcere să lucrezi. De aceeaş părere erau şi lucrătorii lui. Câtă vreme lucrau stăruitor şi bine, erau plătiţi bine şi păstraţi în slujbă. Erau lucrătorii lui şi el era stăpânul atotputernic. Toată lumea să se simtă mulţumită, fără niciun fel de prefăcătorie; aceasta era lozinca lui Barney. „Hieh, Fred! Da, domnule Glasgow! Văd că băiatul dumitale lucrează la calandru. Sigur că da, băiatul acesta ştie cum se fabrică hârtia şi este destul de îndemânatic în meseria lui". Acesta era felul lui Barney de a-şi trata lucrătorii. Pentru el frăţietatea dintre oameni nu era altceva decât o simplă frază — ceva despre care predicau preoţii în fiecare Duminecă, exact cum predicau şi despre Impărăţia Cerurilor.

Pentru Bernie care era un ciudat amestec din viclenia lui Jed Hewitt şi Emma Louisa cu incapacitatea ei adusă din New England, de fiecare dată când era vorba să-şi manifesteze simpatia faţă de cineva, şi toate acestea adăugate la firea sgomotoasă a lui Barney Glasgow, ar fi fost imposibil ca între patron şi lucrătorii săi să existe astfel de relaţiuni. In parte faptul acesta se datora şi împrejurării că interesele întreprinderilor Glasgow

erau astăzi prea vaste, pentru a putea permite contactul personal cu lucrătorii şi funcţionarii. Probabil Barney cu firea lui entusiastă şi dinamică, ar fi reuşit să îmbrăţişeze situaţia, chiar în starea ei de astăzi. Dar Bernie era incapabil să facă aşa ceva. El încerca să obţină rezultate favorabile, întrebuinţând metode moderne.

Lucrătorii din Butte des Morts ai fabricelor de hârtie Glasgow erau obişnuiţi să mulţumească pe stăpânii lor şi educaţi exact ca şi vacile unei ferme model, pentru a produce cât mai mult. Aveau în scopul acesta Gimnaziul Glasgow care era înzestrat cu tot ce putea fi necesar, dela bibliotecă până la instalaţia cabinelor de băi cu duşuri. Aveau un bazin de înotat, un parc pentru baseball şi camere de lectură. Afară de asta mai aveau o revistă a lucrătorilor care apărea săptămânal. Revista se numea *Strângeţi Rândurile*. In revista aceasta puteai vedea numărul în sute de mii de tone de hârtie albă de tipar, ieşită din fabricele Glasgow. Suntem în stare, băieţi, să facem mai mult decât până acum. In coloanele revistei se publicau toate ştirile şi bârfelile. Funcţionarii erau îndemnaţi să facă donaţii, pentru cazurile de naştere şi moarte, pentru căsătorii, petreceri şi întruniri. In paginile revistei puteai găsi fotografia echipei de baseball a fabricelor Glasgow, a echipei de înotat dela fabrica de cherestea din Iron Ridge, o vedere a fabricei din Canada şi noile laboratoare. O fotografie a domnului şi a doamnei Webarcki, îmbrăcaţi în haine de nuntă, amândoi speriaţi, dar categorici în hotărârea lor. Stilul literar al articolelor din *Strângeţi Rândurile* era confidenţial şi plin de aluzii binevoitoare:

Iată, dragi prieteni, vă prezentăm aci pe Marty, cu belciugul de nas; nu e deci de mirare, fetelor, că Elaine zâmbeşte mulţumită, căci v'a luat-o înainte, tuturor celor care aţi făcut

aceeaş încercare, dar n'aţi reuşit. De fapt noi o iubim cu toţii şi ştim despre ea că este fata vrednică a omului cumsecade Harry Bluck, şeful echipei din secţia cazanelor de pisat. Le urăm mult noroc, chiar dacă n'am lua această urare prea în serios. Şi credem că greutăţile ce le vor întâmpina, vor fi fără importanţă, puţine şi cât mai rare şi mai depărtate una de alta.

Doamnele din echipa Kleen Kup au reuşit să câştige campionatul şi ar fi trebuit să vedeţi pe Gertie Klumtz când a făcut cele nouă puncte.

Heinie Nieper şi-a pierdut ziua de Duminecă în localul Schauke din Grand Chute. Irma spune că este singurul lucru pe care l-a pierdut, fără altă cheltuială.

Membrii secţiilor Reciprocitatea şi Ajutorul vor ţinea Sâmbăta viitoare o şedinţă pentru alegerea comitetului de conducere.

Dumineca trecută cei din departamentul echipelor de noapte au jucat un match amical de football. Despre felul în care s'a desfăşurat această competiţiune, întrebaţi pe Carl Biedemann.

Direcţiunea fabricelor Glasgow va înfiinţa o cantină modernă şi higienică unde veţi putea obţine nu numai hrana cu care să vă puteţi astâmpăra foamea ci şi hrana selecţionată care să contribue la desvoltarea voastră fizică. Domnul Vance Clement, delegatul Comisiei Alimentare a Statului Wisconsin va ţinea o cuvântare referitoare la această chestiune, în sala cea mare de întruniri, dela 12.30 la 12.45.

Unii dintre lucrătorii mai vechi nu erau de acord cu aceste inovaţii. Spuneau că nu doresc altceva decât să lucreze, să-şi primească simbria şi să-şi vadă de treburile lor, fără să se găsească întotdeauna cineva care să-şi bage nasul în felul lor de viaţă. Tony Schwerke, unul dintre cei care acuma aveau peste douăzeci şi cinci de ani în slujba fabricei, vorbeau pe faţă cu cel mai mare dispreţ despre noua ordine de lucruri, dar bătrânul Tony era cunoscut de toată lumea drept un nemulţumit care murmură şi ţâfneşte mereu, perorând despre capital şi muncă şi despre deosebirea existentă între clasele so-

ciale. Se mai spunea despre el, că pe vremea când era tânăr — foarte demult, căci probabil de atunci trecuse o veşnicie — fusese îndrăgostit de fiica stăpânului — fiica lui Barney Glasgow — şi că şi ea fusese îndrăgostită de el şi că între ei ar fi existat ceva; fata aceea care fusese ucisă în accidentul cu barca pe lacul Winnebago, când întreagă familia fusese aruncată în aer, datorită unei explozii. Dacă te-ai fi uitat astăzi la el, ar fi fost imposibil să crezi aşa ceva. Lumea spunea că din pricina acestui accident a devenit Tony atât de oţărât. In orice caz un lucrător ca el îşi putea permite să spună orice pofteşte, deoarece nu exista nimic în industria hârtiei ce el n'ar fi cunoscut în cele mai mici amănunte, începând dela sala unde se pisau buştenii până la depozitul de hârtie, gata de a fi expediată. Tot aşa era şi tânărul Tony, fiul său care învăţase aceeaş meserie. Îi plăcea să intre în sala uriaşă a maşinilor de vălţuit şi să treacă fâşia de hârtie peste tambur, numai pentru plăcerea ce i-o pricinuia această emoţie. Nimenea dintre lucrători nu se putea măsura cu el.

Bătrânul Tony, era în fundul sălii, cu spatele sprijinit în perete, şi ascultase cuvântarea domnului Vance Clement pe care o ţinuse cu ocazia inaugurării sălilor celor noi ale cantinei. Domnul Vance Clement vorbise cu glasul dogit şi subţire, despre amănunte stranii, cum ar fi de pildă caloriile, vitaminele, proteina şi carbohydraţii. Oamenii îl ascultaseră cu indiferentă îngăduinţă şi în luminile ochilor lor credincioşi se vedeau clipiri de plictiseală.

Cam pe la mijlocul cuvântării Bernie Glasgow apăruse în cadrul uşii, cu nelipsita doamnă Wheedon pe urma lui. Patronul nu prea avea obiceiul să onoreze cu prezenţa sa aceste conferinţe, aşa că toate privirile lucră-

torilor se îndreptară spre el. Domnul Vance Clement făcu o uşoară înclinare spre el şi ridică mâna. Glasul lui deveni un fel de apel în care tremura căldura lipsită de convingere a oratorilor de meserie:

— Oameni buni, spuneţi-mi ce mâncaţi şi eu vă voi spune ce fel de oameni sunteţi. Spuneţi-mi ce aţi prânzit azi dimineaţă, ce v'a dat soţia dumneavoastră ca merinde şi eu vă voi spune ce energie aţi desfăşurat în timpul lucrului. Mâncarea dumneavoastră este otravă. Merinzile pe care le aduceţi de acasă sunt făcute din otravă. Numai otravă!

— Vorbă să fie! se auzi un glas din fundul sălii. Toate capetele lucrătorilor se întoarseră spre statura înaltă şi uscăţivă a celui care sta cu spatele proptit în perete şi între dinţi cu o lulea stinsă: Pentru mine mâncarea pregătită de nevastă-mea este destul de bună.

Cel care protestase era Tony Schwerke.

Din mijlocul grupului de lucrători se ridică un hohot de râs şi un murmur sfios de aprobare. Ochii se întoarseră din nou spre statura impunătoare a celui care se oprise în pragul uşii. Obrazul rumen al lui Bernie era mai roşu decât de obiceiu. Nu se uită la Tony Schwerke. Continuă să se uite întins la orator, ca şi când nu s'ar fi produs nicio întrerupere. Insuş domnul Vance Clement primi această întrerupere cu toată bunăvoinţa. Ba chiar zâmbi, când făcu un pas spre marginea estradei.

— Să ne înţelegem, prietene, care eşti acolo în fundul sălii. Cuvintele mele nu au urmărit să aducă o jignire soţiei dumitale sau felului în care-ţi găteşte mâncarea. Dimpotrivă, sunt gata să admit că este o excelentă gospodină, un model de soţie şi de mamă. *Dar*, iată ce te rog eu, domnul meu: spune-mi ce merinde ţi-a dat astăzi, când ai plecat de acasă.

Lucrătorii începură să râdă cu hohote şi să se cotească:

— Haide, Schwerke, spune domnului ce ţi-a dat nevasta de mâncare!

Statura lucrătorului proptit în perete păru că se destinde, dar Tony nu zise nimica. Atmosfera părea că a devenit ceva mai grea. Râsetele celor din sală se stinseră. Dar lucrătorul sta nemişcat în aceeaş atitudine. In clipa următoare îşi scoase luleaua dintre dinţi şi-şi trecu dosul mânii peste gură.

— Prânzul meu nu te interesează câtuş de puţin pe dumneata. Asta este o afacere care mă priveşte numai pe mine, ai înţeles? In orice caz nu mi-e ruşine de ceea ce am mâncat şi sunt gata să-ţi spun, dacă ţii numaidecât. Un sandwich cu şuncă, un sandwich cu lebărvurst, un compot de mere şi o sticlă de lapte. Ai ceva împotrivă, prea onorate prietene?

— Da, domnul meu; am foarte multe de spus împotrivă. Felurile de mâncare pe care mi le-ai înşirat adineaori, dacă le mănânci în timpul unei zile de lucru, îţi îngreunează digestia şi un lucrător cu digestia îngreunată este lipsit de energie. Stomacul prea încărcat...

Trupul lucrătorului se întinse. Luleaua coborâ şi mâna care o purta, intră în buzunar. Capul se mişcă înainte şi maxilarele se încleştară cu putere:

— Care va să zică lucrător lipsit de energie, ai? Ascultă ici, şi nu-ţi mai băga nasul în ce nu te priveşte. Eu lucrez în această fabrică de peste douăzeci şi cinci de ani; ai înţeles! Şi prin maşinile acestea am trecut destulă hârtie ca să poţi învălui tot globul în ea şi să-l expediezi dracului. Stomacul! Noi îi zicem măruntaie. Şi măruntaiele mele au fost roase de munca în această fabrică. Dar dacă în lumea aceasta lucrurile ar fi aşa

cum trebue să fie, atunci fabrica aceasta ar fi a mea, sau cel puţin o parte dintr'ânsa, în schimbul sănătăţii şi muncii mele pe care am prestat-o aci, căci am asupra acestei fabrici mai multe drepturi decât domnul cela de colo care a primit-o dela tatăl său, care la rândul lui a primit-o dela tatăl soţiei sale şi acesta a făcut-o din copacii pe care i-a tăiat şi i-a furat din averea Statului.

— Schwerke, taci din gură!...

— Zi-i aşa, Tony!

Un tânăr care stase până acum în apropierea uşii, îşi făcu loc cu coatele printre lucrători şi întinzând braţul, puse mâna pe umărul lui Tony Schwerke:

— Te rog, tată, termină cu vorbele aacestea! zise tânărul.

— Bine, fiule; eu am terminat cu ce aveam de spus. Zâmbi şi făcu un semn dispreţuitor de rămas bun celui de pe estradă, fără ca în gestul acesta să se simtă vreo umbră de nemulţumire. Apoi ridicând glasul, adăugă peste umăr, în timpul cât se apropia de ieşire: Eu ştiu ce trebue să mănânc, căci mănânc cam demult. Prin urmare n'am nevoie de nimenea care să-mi spună ce să mănânc şi ce să nu mănânc. Afară de asta ştiu să-mi şterg singur nasul şi să mă încheiu la pantaloni, iar dacă se va întâmpla să am nevoie de cineva care să mi-i încheie, îţi voi da de ştire. Nu uita, tăticule, că eu sunt astăzi băiat mare.

In mijlocul hohotelor de râs care se porniră numai-decât, bătrânul Schwerke se opri anume în faţa uşii în cadrul căreia era Bernie, şi după ce-şi aprinse luleaua, pufăii de câteva ori, uitându-se la el pe deasupra capacului.

— Ai vorbit bine, Schwerke, declară Bernie cu bunăvoinţă. Imi face plăcere, băieţi, să aud părerile voastre.

Tocmai de aceea ne adunăm aici. Apoi ridică glasul, ca să poată fi auzit de toată lumea: Lucrători, vorba respicată ca cea de adineaori, valorează mai mult decât comentariile nenumărate, făcute în şoaptă, pentru şi contra unei probleme ce se discută. Ne adunăm aici, ca să ascultăm ce spun ceilalţi, să învăţăm şi să discutăm... Te rog, domnule Clement, după această întrerupere neobişnuită, dar cu toate acestea binevenită, să continui...

Lucrătorii în majoritatea lor fură de acord, că stăpânul a procedat cu eleganţă. Bătrânul Tony prea se întrece cu gluma, când începe să orăcăie ca adineaori. Dar cu toate acestea erau convinşi c'a avut dreptate, când le-a spus adevărul.

Doamna Wheedon stenografiase cuvântarea domnului Vance Clement, întreruperea lui Tony şi explicaţiile binevoitoare ale lui Bernie. Pe obrazul ei stăruia zâmbetul binevoitor şi calm; la sfârşitul conferinţei urmă pe Bernie în biroul său, fără să facă niciun comentariu în legătură cu incidentul. Doamna Wheedon era o secretară particulară desăvârşită. Dar în aceeaş seară, în timp ce-şi dădea pe obrazul tânăr un aşternut de cremă, de faţă cu soţul ei blajin, îi povesti şi lui incidentul şi trase anumite concluzii.

— N'a zis nimica şi nici nu s'a trădat. Acesta nu este felul lui de a proceda. Cu toate că pare atât de spontan, sunt convinsă că este un om ascuns. Ca să-ţi spun adevărul, eu n'aş da acum nici cinci parale pe slujba lui Tony. Să mai treacă puţin timp şi vom vedea.

La trei săptămâni după aceea Tony Schwerke fu transferat într'o slujbă din curtea fabricei — o însărcinare cumplită în timpul gerului iernilor din Wisconsin şi chinuitoare în arşiţa de vară — aceasta era un fel de sentinţă de moarte, pentru un bărbat de vârsta lui care

lucrase toată viaţa în atmosfera încărcată de aburi calzi a sălilor umede din fabrică.

Cantina fabricei avu un succes mediocru. Pe pereţii cantinei erau cartoane cu inscripţii: Mâncaţi cât mai multe portocale. Beţi lapte. Dar din perversitate lucrătorii continuau să mănânce carne afumată de porc şi să bea cafea.

Străzile din Butte des Morts şi şoselele din împrejurimi care acum erau pavate, mişunau de automobile. Pe vremea lui Barney lucrătorii fabricei, după ce se întorceau seara dela lucru, treceau în grădinile de legume dimprejurul casei sau în grădinile de flori dela marginea oraşului. Când se lăsa înserarea, îi puteai vedea aşezaţi în pridvorul casei, numai în ciorapii de lână şi fără haină, fumând ultima lulea din seara aceea şi scuipând împrejurul lor în iarba crudă. Dar acum erau în anul 1928 sau 1929. Ei şi familiile lor se plimbau împrejurul oraşului cu automobilul. Toţi agricultorii din împrejurimi îşi aveau şi ei automobilele lor cu care se plimbau roată, aşa că spectacolul se desfăşura ca la căluşei. Seara şi în zilele de Duminecă toţi agricultorii din împrejurimi veneau în oraş, iar locuitorii oraşului ieşeau în fiecare seară şi în fiecare Duminecă să se plimbe cu automobilele la ţară. La ducere şi la întoarcere treceau unii pe lângă alţii, ca două şiruri de lanţ ce nu se sfârşeşte niciodată.

Pe celălalt emisfer, la Londra, Lotta Glasgow făcea pregătirile pentru primul mare dineu şi primul bal din sezonul de toamnă. Hotărâse ca spectacolul acesta să-l organizeze în prima săptămână din luna Noembrie. Până atunci toată lumea bună va fi din nou în Capitală. Tot aşa se vor întoarce şi cei plecaţi să-şi petreacă week-end-ul la ţară şi membrii familiei regale îşi vor relua

reşedinţa din oraş.

Lottei i se năzărise ca pentru această seară să aducă dela Paris întreg ansamblul dela Folie Majestique; oamenii dela rechizită, reflectoarele, decorurile, costumele şi orhestra; baletul format din fete îmbătrânite, cu picioarele ciupite de ţânţari şi dansatori spanioli cu palmele mânilor decolorate; artişti ahtiaţi după turiştii americani cu ochlearii încadraţi în os şi pălăriile cu funduri ca de doniţă; toate penele, mărgelele, evantaiele de dantelă şi rochiile de tull şi cele de catifea prăfuită. Plăti antreprenorului o avere, pentru a-l determina să părăsească pentru o singură seară teatrul cu fotolii roşii de pluş.

Lucrătorii ridicară un adevărat teatru în grădina din dosul palatului Belgravia şi mesele erau înşirate, în formă de potcoavă, în faţa scenei. Trimisese şase sute de invitaţii. Femeilor le rezervase ca surpriză câte o poşetă mică de seară, dela Cartier's, cu închizătoarea împodobită cu pietre preţioase; bărbaţilor le oferea portţigarete de platină. Intre invitaţi erau şapte prinţi, dar dintre aceştia doi erau ruşi, unul austriac, unul japonez şi unul român. Totuş între invitaţi se găsea şi un pretendent la tronul Franţei, ceea ce era foarte măgulitor. Când vorbea despre el, Lotta (întrebuinţând accentul ei franţuzesc) îi spunea *pransul* şi toată lumea ştia despre cine vorbeşte. Pransul vorbi vreme îndelungată cu Karie Lindbeck şi fu văzut de cei prezenţi zâmbind fermecător. Karie îi povestea năzbâtii din cantonamentele tăietorilor de păduri din Wisconsin. Pransul nu mai contenea cu exclamaţiile: *Mais, c'est incroyable! Formidable!*

— Sigur că este, încuviinţă Karie cu naivitate. Dar ceea ce ţi-am spus până acum este nimic, faţă de ceea ce vei auzi de aci înainte. Tatăl meu, Swan Bostrom, îşi încleşta două degete, ui-te aşa, şi niminea nu era

în stare...

Al şaptelea prinţ, vedeta, era un tânăr care era angajat într'un local de petrecere. Făgăduise că va veni şi el pentru câteva clipe şi se ţinuse de vorbă.

— După miezul nopţii va veni şi David pentru câteva clipe, spunea Lotta.

Serata ei merita orice sacrificiu, căci era un triumf complet. Dar amănunt straniu; în intimitatea sufletului ei femeia aceasta rămăsese tot provincială; sau probabil rana pricinuită cu ocazia dineului aceluia din Butte des Morts, cu atâţia ani în urmă, nu se vindecase încă pe deplin: In clipa când îl văzu că apare în sala strălucitoare de lumină, Lotta se uită la el din înălţimea ei de Viking şi zâmbi, văzând obrazul de copil inocent ridicat spre ea, dar în aceeaş clipă în sufletul ei un glas trufaş se trezi şi păru că-l aude spunând: „Ei, doamnă Van Alstine, doamnă Bremmer, doamnă Koppel şi doamnă Dietenhofer, ce ziceţi de asta, scroafelor!"

Spectacolul şi serata aceasta costă nu mai puţin de două sute de mii de dollari americani. Bernie care ar fi trebuit să plece în ziua de două Noembrie, pentru a participa şi el la serată, renunţă în mod jignitor de a mai veni la Londra şi contramandă cabina comandată pe vapor. Lotta, căreia numai rareori i se întâmpla să se supere, făcea spume la gură din pricina revoltei. Se repezi la Karie, în mână cu blancheta telegramei: „Am renunţat", spunea telegrama. Luând o atitudine teatrală, Lotta lovi cu dosul mânii telegrama care-i flutura în mână:

— Am renunţat! sbieră ea printre dinţi pe un ton din care se vedea furia deslănţuită. „Am renunţat". Fără să-mi indice niciun motiv şi fără să spună ceva. Serata este peste o săptămână. Acum chiar dacă va vrea, nu

va mai putea sosi la timp. In ce situaţie mă voi găsi, fără soţ! De obiceiu n'am ţinut până acum socoteală de aşa ceva, dar de astă dată nu este aceeaş situaţie. Va veni David! Şi *prânsul*... ce le voi putea spune! Imi vine să urlu nu altceva! „Am renunţat" — ţipă ea printre dinţi — şi nimic altceva.

— Pariez că nu poate veni din pricina debandadei aceleia din Wall Street, îndrăsni Karie să răspundă.

— Acesta nu este un motiv. Să nu vină numai din pricină că un număr de acţiuni ticăloase au scăzut sau s'au urcat. De afacerea asta s'ar fi putut ocupa şi doamna Wheedon.

— Eu cred că de astă dată este cu totul altceva. Ziarele sunt pline de articole despre panica dela bursă. Spun că populaţia din New York aleargă de par'că şi-ar fi pierdut mintea. Unii au sărit dela etaje pe ferești, alţii s'au împuşcat şi alţii au înebunit.

— Afacerea asta nu are nicio legătură cu Bernie. Oamenii aceia sunt aventurieri.

— De, Lottie, eu nu ştiu ce să zic, dar am cetit articole în ziarele care spuneau că milionarii au devenit cerşetori în mai puţin de un ceas.

— Mamă, te rog, să nu vorbeşti ca o proastă, căci am destule pe cap, chiar fără să mă mai chinueşti şi dumneata.

Expedie lui Bernie o cablogramă, iar el îi răspunse nu tocmai politicos. *Nu eşti în stare să ceteşti,* spunea cablograma lui. După aceasta din America veniră una după alta mai multe cablograme, dar Lotta luă hotărârea să nu le mai deschidă şi nici să nu ţină socoteală de ele. Cu toată priceperea secretarei Merridew şi a secretarei ajutoare, domnişoara Hogue, pe biroul ei cablogramele în plicuri trandafirii, formau acum o adevă-

rată moviliță.

— Dacă este prea ocupat cu afacerile lui din Wall Street, pentru a se mai putea interesa de ceea ce mă preocupă pe mine, atunci și eu sunt prea ocupată, pentru a mă putea interesa de ceea ce face el.

In cele din urmă Bernie îi telefonă dela New York. Era ora patru după amiază, ora Londrei, și exact ziua hotărâtă pentru serată.

Cum?... Nu vorbi caraghioslâcuri!... Ce stai să vorbești! Mi-e imposibil... Spun că mi-e imposibil... Serata este hotărâtă pentru astăzi... Afară de asta, ce motive aș avea să renunț?... O, dragul meu, cred că tu ești puțin enervat... Nu... Nu... Evident, am auzit, dar ziarele exagerează întotdeauna... Nu te aud... Nu înțelegi că nu se poate... Îți voi scrie... Nu se poate ca situația să fie atât de gravă, cum îți închipui tu... Luna viitoare... Voi încerca să dau o fugă până la tine... dar numai luna viitoare...

Serata avu enorm succes. Ziarele londoneze (cu excepția lui *Times)* erau pline de articole referitoare la acest eveniment monden. Unul dintre articole avea titlul peste pagină: DOAMNA BERNARD GLASGOW SPUNE CĂ AVEREA LOR URIAȘĂ N'A SUFERIT DE PE URMA PANICEI DIN WALL STREET.

Lotta se gândise aproape în mod serios, să dea o fugă până la New York și înapoi. Dar viața la Londra în luna Octombrie era foarte veselă, deși englejii nu ezitau să-și manifesteze pe față nemulțumirea, din cauză că-și pierduseră averile în crahul din Wall Street.

— Aceasta este un fel de compensație pentru plata datoriilor de război, declară Karie întunecată. Se obiș-

nuise să cetească ziarele cu cea mai mare atenţie şi când îşi punea ochelarii încadraţi în os — o achiziţie recentă — arăta întocmai ca o studentă chinezoaică. Acum văd ce s'a făcut cu oţelul din America şi îmi dau seamă de rolul pe care l-au avut laminăriile Glasgow. Nu e de mirare că Bernie şi-a pierdut sărita, bietul de el. Ascultă Lottie, mi se pare că afacerea asta ne va determina să ne întoarcem din nou la tăvile încărcate pe care le căram în restaurantul dela Ridge House.

Cablogramele lui Bernie continuau să sosească. Acum nu mai trimitea niciodată scrisori, iar faptul că expedia cablograme, era un indiciu că nu are vreme să scrie.

Lotta îi răspundea cu cablograme sau cu scrisori, că va încerca să vină de Crăciun — de Anul Nou — de Paşti. Dar sărbătorile Crăciunului în Elveţia erau atât de vesele şi de plăcute, în mijlocul feericului peisaj rupestru, cu piscurile de zăpadă, mai ales când Bard şi Dina erau cu ea.

— Felul în care ne petrecem vacanţa ni se pare barbar, spuneau copiii. Nu poate fi nicio plăcere să-ţi petreci Crăciunul în Elveţia, mai ales atunci când eşti de o veşnicie la o şcoală din această ţară.

— Tata mi se pare grozav de deprimat, spunea Bard. Cred că tocmai acum familia ar trebui să fie lângă el. Sunt convins că loviturile pe care le-a primit, sunt mult mai dureroase decât ne închipuim noi.

— Americanii au obiceiul să se frământe întotdeauna, din pricina afacerilor lor, răspundea Lotta. Probabil el se distrează foarte bine, plimbându-se cu yachtul, sau încheind contracte de vânzare şi cumpărare. Sunt convinsă că n'ar renunţa pentru nimic în lume la această plăcere, căci altfel ar fi venit demult la noi. Câştigă parale într'un ritm atât de accelerat, încât nu pridideşte

să-şi viziteze nici cel puţin familia.

— Am primit o scrisoare dela Tom Melendy, continuă Bard îngândurat. Spune că afacerea aceasta este cel mai formidabil spectacol ce s'a văzut în America, dela războiu încoace. Mai spune că de astă dată nu este vorba de o simplă problemă financiară, ci de un faliment moral şi spiritual. Mi-ar face plăcere să pot fi şi eu acolo. Ascultă, mamă, adăugă el luând o atitudine categorică, aş vrea să-ţi spun, aş vrea să te fac să înţelegi — şi continuă dintr'o răsuflare — că eu în niciun caz nu sunt dispus să mă înscriu la Oxford.

— Bine, tinere, vom vedea. Tatăl tău va avea grijă să limpezească şi această chestiune, aşa că nu e nevoie să vorbim despre ea.

— Ce sunt eu, la urma urmei, american sau englez sau ce naiba? se sborşi Bard, pierzându-şi cumpătul într'un fel caracteristic familiei Glasgow şi luând o atitudine care se asemăna foarte de aproape cu a lui Barney.

— Nu ştiu ce eşti, dar în orice caz văd că nu eşti gentleman, ripostă Lotta pe acelaş ton pe care-l întrebuinţa odinioară faţă de clienţii ei dela Ridge House.

Dar primăvara următoare Lotta era pe Riviera, în Iunie era la Baden-Baden, pentru a face o cură de slăbire în Sanatoriul Dengler, în August era la Salzburg şi nici nu-şi dete bine seamă, când se pomeni că s'a făcut luna Noembrie şi că de un an încheiat nu mai văzuse pe Bernie. Se întâmpla pentru prima dată ca să fie departe unul de altul vreme atât de îndelungată.

In Octombrie erau din nou la Londra. Aci sosi o cablogramă dela Bernie pe care nici chiar Lotta nu o mai putea ignora:

INTOARCE-TE ACASĂ IMEDIAT SCOATE PE BARD ŞI DINA DELA ŞCOALĂ ŢI-AM TĂIAT TOATE FONDURILE DISPONIBILE COPIII ÎI VEI ADUCE CU TINE BERNIE.

Lotta îi expedie următoarea cablogramă:

ŢI-AI PIERDUT MINTEA.

Bernie îi răspunse prompt:

AM PIERDUT TOT AFARĂ DE MINTE.

Ziua următoare domnul Heatherby, avocatul din Londra, veni să vorbească cu ea şi-i expuse câteva fapte simple. Heatherby era un bărbat impersonal — un om cu privirile distrate şi tânăr, ale cărui trăsături nu-ţi puteau rămâne fixate în amintire. Trăsăturile lui erau ca ale unei măşti de ceară, ceea ce era o mare calitate pentru un bărbat de profesia lui. In orice caz era foarte bine că trăsăturile obrazului său nu puteau trăda părerea intimă ce şi-o formase despre doamna Glasgow şi mama ei excesiv de bine dispusă.

— Cred, doamnă Glasgow, că dumneavoastră nu înţelegeţi tocmai bine situaţia.

— Sigur că nu înţeleg. Este o violentare cu totul lipsită de judecată, cum numai rareori mi-a fost dat...

— Probabil veţi putea înţelege mai uşor, dacă vă voi spune c'am primit instrucţiuni să vând yachtul, dacă se va putea sau în caz contrar să-l închid şi să-l ancorez într'o cală de halaj. Casa aceasta va fi închisă. Evident vom vinde şi caii de curse. Tot aşa şi celelalte case ce le aveţi în Europa. Mi-am permis să vă reţin cabine pe bordul vaporului *Berengaria* care va pleca de astăzi într'o săptămână, pentru dumneavoastră şi doamna

Lindbeck, pentru tânărul Bard şi pentru domnişoara Dina.

— Eu nu voi pleca. Amândoi copiii sunt la şcoală. Asta este nebunie. Nici nu vreau să aud. De astăzi într'o săptămână...

— *Madam,* vă rog să mă credeţi acesta este un imperativ dela care nu vă veţi putea sustrage.

— Nu cumva vrei să spui că Bernie a... Vrei să spui că noi suntem săraci!

La întrebarea aceasta îşi permise ceva ce pentru un bărbat cu trăsături normale ar fi putut trece drept un zâmbet de compătimire, amestecat cu dispreţ:

— Nu tocmai asta. Averea domnului Glasgow ar putea fi considerată ca importantă în orice ţară — huîm... hai să zicem — mai puţin fantastică decât America. Dar felul acesta de viaţă — şi privirile lui tulburi păreau că vor să îmbrăţişeze camera bogată în care erau, yachtul nevăzut, caii, casele, bijuteriile — nu reprezintă numai o simplă viaţă de belşug. Este o viaţă de care duc — sau mai bine zis — de care au dus regii.

Dar Karie fu cea care o determină să-şi dea seamă că se găseşte în faţa unei situaţii care implică o hotărâre imediată şi definitivă:

— Lottie, eu înţeleg la ce face aluzie domnul acesta. In tinereţea mea eu am avut ocazie, şi tot aşa ai avut şi tu, să văd o mulţime de tăietori de păduri care şi-au făcut de cap. După ce-şi cheltuiau în Silver Street banii adunaţi cu trudă, după ce petreceau, până nu le mai rămânea nicio lăscaie, se trezeau şi-şi dădeau seamă că n'au altceva de făcut, decât să se întoarcă din nou în codru. Acelaş este situaţia şi cu noi. Am petrecut şi ne-am făcut de cap vreme de douăzeci de ani. Eu nu sunt în stare să deosebesc un drug de oţel de o surcea

scorojită, dar după obrazul domnului Heatherby îmi dau seamă că acum s'a terminat cu ce a fost până astăzi. Nu sunt tocmai sigură, dar mi se pare că eu sunt foarte mulţumită. Imi face impresia ca şi când de ani de zile m'aş fi trambalat de colo până colo, pe bordul unui vas de coastă. Cred că voi fi mult mai mulţumită, când voi simţi pământul sigur sub tălpile picioarelor.

Gemenii chemaţi la Londra se uitară puţin speriaţi la obrazul frumos al Lottei, căci lor nu le spusese încă niminea ce s'a întâmplat.

Dina renunţă la ceremonialul saluturilor obişnuite şi întrebă fără să mai ezite:

— Tata e bolnav? Spune-mi adevărul! Haide, mamă, spune repede!

— Nu e bolnav. Este puţin enervat şi speriat. Acesta este felul americanilor de a trata afaceri. Este absurd să vă iau dela şcoală tocmai acuma, când sunteţi în anul cel mai important de studii, dar el stăruieşte. Am primit azi dimineaţă o nouă cablogramă în care spune — şi se uită zâmbind ironic la foaia de hârtie de pe biroul ei — că e tocmai timpul ca fiul şi fiica lui să înveţe să devină americani, vă rog frumos...

Se aştepta ca amândoi să înceapă să scânceascâ.

In primul moment gemenii rămaseră tăcuţi. Se uitau cu ochii mari la ea. Apoi se uitară unul la altul. Privirea aceasta a lor părea că dovedeşte legătura strânsă dintre ei şi înstrăinarea completă de ea. In clipa aceea Lotta îşi dete seamă că ea a fost exclusă din ceva extrem de important.

— Stai un moment, să ne înţelegem, zise Bard. Apoi cu exagerată încetineală, aşa cum auzise pronunţându-se în filme, repetă: Să... ne... înţelegem. Vrei să spui — adecă el înţelege să spună — că ne vom întoarce acasă —

ca să trăim acolo!

— O, sunt sigură că tatăl vostru nu va persista în această prostie. Este enervat şi puţin speriat. Pentru tot ce s'a întâmplat, spune că este răspunzătoare Europa şi războiul. Tocmai de aceea refuză să vină aici şi să se odihnească. Ce prostie!

— N'aş putea spune că eu îl condamn din pricina asta, interveni Karie care sta cu capul plecat în fundul unui cufăr. Karie nu admitea niciodată ca să-i facă altul bagajele. — Ca să vină aici şi să se odihnească, ar însemna să se întindă pe un aşternut de frunze de iederă; căci oricât ar pare de proaspete şi de verzi, ar fi imposibil să te ridici în picioare, fără să iei pete pe haine.

— Bunica voastră, le explică Lotta, a devenit pe neaşteptate mare patriotă.

De fiecare dată când nu se înţelegea cu Karie, în conversaţia cu Bard şi Dina, o numea întotdeauna „bunica voastră".

— Puţin patriotism nu le va strica nici gemenilor acestora. Fac prinsoare că nu sunteţi în stare să cântaţi nici cel puţin primele trei rânduri ale Imnului Naţional.

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu, mai tacă-ţi gura. Ne vom întoarce cu toţii acasă şi vom cânta *Pământul binecuvântat al Ţării mele*... până când Bernie îşi va veni în fire. Pe urmă vom reveni în Europa. Bard şi Dina vor trebui să-şi completeze studiile cu ajutorul unui meditator.

Fu rândul gemenilor să-şi spună şi ei cuvântul, aşa că Dina începu cea dintâi, şi pe un ton cât se poate de limpede:

— Noi nu dorim să ne mai întoarcem în Europa.

— Vrem să trăim în America.

— Ce tot vorbiţi, copii? întrebă Lotta şi se uită mirată la ei.

Dina se uită în largul camerei. Erau în apartamentul lui Karie. Cu toţii gravitau spre apartamentul acesta. In mijlocul luxului casei lor din Londra, apartamentul acesta era un fel de refugiu; între pereţii lui se simţeau bine şi la adăpost, şi în atmosfera lui era ceva din intimitatea vieţii micilor oraşe americane, cu băcănia din colţ şi cu soba încălzită împrejurul căreia odinioară se adunau trecătorii, ca să stea de vorbă. Cu toate draperiile grele englezeşti, cu căminul impunător în care ardea focul, şi mobila masivă din secolul al optsprezecelea, camera aceasta avea ceva care le aducea aminte de Iron Ridge, din Wisconsin. Pe măsuţa de toaletă era o fotografie mărită a lui Swan, de proporţii impunătoare, aşa că arăta a gigant, cum era de fapt în realitate. Era îmbrăcat în costum de tăietor, cu scurteică vărgată, în cap cu căciulă, cu cămaşă de flanelă, în bocanci şi cu şoşoni, iar împrejurul lui erau troienii albi de zăpadă pe care se vedea umbra viorie a trunchiurilor de pini şi de fagi. Obrazul bun şi ochii ca de copil zâmbeau uitându-se la tine. Pe consola căminului era un instantaneu al chelnăriţelor de acum douăzeci şi trei de ani; fete durdulii, cu părul în cârlioanţe, cu fustele încărcate de volane, cu şoldurile şi pieptul plin; în mijlocul lor era Karie, cum se cădea să fie o chelnăriţă şefă, iar alături de ea era Lotta, frumuseţea echipei. Cu ani de zile în urmă Lotta încercase s'o convingă, să ascundă sau să distrugă această fotografie.

— Dacă nu de altceva, cel puţin pentru ochii slugilor, spunea ea.

— Slugile mă interesează prea puţin. Fotografia aceasta le va dovedi că eu ştiu cum trebue să-şi facă

datoria, căci am fost şi eu în situaţia lor.

— In cazul acesta să ştii că o voi distruge chiar eu.

— Ascultă, Lottie Lindbeck, dacă vei îndrăsni să faci aşa ceva, să ştii că te voi pedepsi în faţa lumii; ţi-o jur pe Dumnezeul meu că aşa voi face.

Fotografia aceasta (luată în pridvorul dela Ridge House) şi fotografia lui Swan erau împodobite cu o creangă de vâsc pe care nu uita să-l împrospăteze, de fiecare dată când se ducea în America.

Privirile Dinei se opriră pe aceste fotografii şi se uita acum la ele, cu dinţii încleştaţi şi cu înfăţişarea poate prea serioasă pentru vârsta ei.

— Eu sunt sătulă de Europa. Sunt sătulă de multă vreme. Mi se pare că sunt un fel de desrădăcinată. Tu şi bunica aţi fost chelnăriţe într'un oraş din marginea codrilor. Bunicul meu a fost tăietor de păduri şi străbunicul este şi astăzi tăietor. Nu ştiu de ce, dar nu cunosc prea multe amănunte în legătură cu bunica şi bunicul Hewitt. Nu ştiu despre ei decât că au fost negustori de cherestea, exploatatori de păduri şi fabricanţi de hârtie, veniţi de undeva din miazănoapte. In orice caz multă deosebire între unul şi altul nu prea există. Străbunica Bostrom a fost Lotta Morgan, o cântăreaţă de bar care venise de dincolo de Palisadă...

— Incetează cu vorbele acestea! Acum, numaidecât! ţipă Lotta şi sări în picioare. Să nu mai îndrăsneşti să vorbeşti în felul acesta! Cine ţi-a debitat minciunile acestea ticăloase... Dar ezită şi se opri.

Gemenii se uitau la ea cu ochii limpezi şi fără să clipească. Karie care până acum stase plecată asupra cufărului, îşi îndreptă trupul şi începu să zâmbească.

— Acestea nu sunt minciuni, mamă, interveni Bard cu inocenţă. Sau cel puţin mie îmi place să cred că nu

sunt minciuni.

— Cine v'a debitat prostiile acestea?

— Tom Melendy.

— Tom Melendy. Trepăduşul acela care face pe radicalul. Ei bine, îi voi spune şi tatălui tău. Să vorbiţi în felul acesta cu propria voastră mamă, şi tocmai acum când ştiţi cât sunt de... Lacrimele întotdeauna gata, îi scăpară de sub pleoape, îi tulburară ochii frumoşi şi îi fugiră în josul obrajilor catifelaţi.

Bard era lângă ea şi-i petrecu un braţ împrejurul mijlocului.

— Mamă dragă, nu plânge. Dina n'a avut intenţia să te jignească. Noi suntem încântaţi. Nu vezi câtă plăcere ne face această constatare! Pentru noi o astfel de descendenţă este ceva romantic, ceva frumos şi cu adevărat american. Tu nu-ţi dai seamă — continuă el şi o sgudui cu blândeţe — că noi suntem mândri de tine c'ai fost chelnăriţă?

Dar Lotta scoase un gemăt de durere, se ridică în picioare şi ieşi din cameră. Bard se uită la soră-sa, cu privirea încărcată de reproşuri:

— Dina, de ce eşti tâmpită.

— Demnitate jignită, răspunse Dina în bătaie de joc.

— Demnitatea jignită nu mai este la modă.

— Cine ţi-a spus aşa ceva?

— S'au împlinit doi ani de când nimenea nu mai apelează la astfel de apucături. Nu-i aşa bunico?

— Aşa este, răspunse Karie care era un fel de autoritate în chestiunile dialectului american. Maică Doamne, cât de jignită a fost Lottie!

— Imi pare sincer rău.

— Ii veţi da o compensaţie, încercând să fiţi cât se poate mai drăguţi faţă de ea, tot drumul până acasă,

le propuse Karie. Gândiţi-vă, Butte des Morts în luna Decembrie! Biata Lottie! Oare ce va începe de aci înainte?

Ceva mai târziu, după ce rămaseră singuri, gemenii discutară situaţia cu toată seriozitatea. Pentru confidenţele lor reciproce li se întâmpla de multe ori să aleagă luxosul interior al micului ascensor capitonat cu pluş roşu. In spaţiul uriaş al camerelor cu tavanele înalte ale palatului din Belgrave Square, micul ascensor le oferea intimitatea pe care nu le-o putea tulbura nimenea. Ii dădeau drumul până la etajul cel mai de sus şi acolo se opreau, departe şi liberi, spre nemulţumirea personalului din serviciul casei care ar fi avut nevoie de el.

— Să ştii că bunica este o comoară!

— Este o femeie căreia nu-i place să se prefacă. Mama se ruşinează de originea ei, dar bunica nici nu se sinchiseşte. Tocmai trăsătura aceasta din caracterul ei o face să pară atât de reală. Este exact — cum aş putea să-ţi spun — ca şi cartofi fripţi în coajă.

— Mama are păreri grozav de învechite, nu-i aşa?

— Tot aşa şi tata.

— Cred că ne vor obliga să ne înscriem la o şcoală din America.

— Mie mi-ar face plăcere să fac excursii în largul ţării. Ştii la ce mă gândesc acum? Aş avea poftă să iau un Ford şi să plec la drum împreună cu Tom Melendy, cum face el când e liber; să mă opresc acolo unde mă surprinde noaptea, să stau de vorbă cu oameni pe care nu i-am mai văzut niciodată, să dorm în cantonamente şi să mănânc la hanurile din marginea drumurilor.

— N'ai vrea să mă iei şi pe mine? întrebă Dina pe un ton neobişnuit de sfios pentru o fată ca ea.

— O, cred c'ar fi imposibil să pleci la drum împreună

cu doi bărbaţi.

— De ce să nu plec! Aş vrea să ştiu şi eu. Eu conduc mult mai bine decât tine şi sunt şi mai rezistentă. Tu arăţi exact ca o fotografie a lui Barney Glasgow, dar pe dinăuntru eu semăn mult mai de aproape cu el.

— Vorbeşti ca şi când tu ai ştii cum a arătat el.

— Sigur că ştiu. Mi-a spus Tom şi Karie, şi am întrebat despre el şi pe mama — deşi ei nu-i place să vorbească despre el. Nici tata nu vorbeşte prea mult despre el. Cred că din pricina accidentului cu barca.

— Bătrânul Barney pare c'a fost om adevărat, ce zici? Un tip dintre aceia care umblau încinşi cu două revolvere, despre care ceteşti în romanele americane. Gusto! Ca să-ţi spun adevărul, eu aş prefera să fiu ca el, în loc să fiu ca tata.

— Cred că după ce vei termina cu studiile, îţi vor cere să intri în fabrică.

Bard stete câteva clipe îngândurat, apoi declară cu glasul solemn:

— Nu ştiu nici eu dacă voi intra sau nu. Dacă nu-mi va face plăcere, atunci fii sigură că nu voi intra.

— Sunt gata să fac prinsoare pe orice sumă, că nu vei reuşi să te sustragi dela această obligaţie. Vor stărui şi va trebui să te supui. Să-ţi spun ceva; ştii că mi-ar face plăcere să pot conduce eu întreprinderile Glasgow. Sunt convinsă c'aş reuşi. Femeile de astăzi se pricep şi la afaceri.

— Probabil în ziua când va veni vorba de aşa ceva, nu va mai exista nici firma Glasgow Pulp and Paper Company. Gândeşte-te la ce s'a întâmplat în Rusia.

— Mofturi! In America nu se poate pune o astfel de problemă.

— Ce te determină să-ţi închipui că nu se poate pune?

— Pentrucă ştiu. Poate ţi se pare temerar, dar trebuie să ştii că din cauza aceasta — care este expresia pe care o întrebuinţa Tom...

— Carbonul.

— Exact. Mie nu-mi tremură carbonul din pricina asta.

22.

In ziua când *Berengaria* intră în docuri, Bernard Glasgow nu veni să-şi întâmpine familia la debarcader. Dar trimise un grup de experţi care se zăpăciră numaidecât, în faţa enormei cantităţi de bagaje descărcate pe cheiu. Karie respiră adânc aerul aspru şi pişcăcios al lunii Decembrie şi se repezi să înfrunte în luptă făţişă inspectorii vamali care se îngrămădiseră împrejurul lor. Aveau cinzeci şi trei de geamantane şi cufere, în afară de câini şi de căţei, fără să mai ţii seamă şi de pekinezul Chink care era cu ceva mai mult decât un om obişnuit. Chink nu mai era atât de tânăr, cum fusese odinioară, şi trecerea Oceanului îl speriase, aşa că sta nemişcat sub haina de blană a stăpânei sale. Trupul lui minuscul tremura în haina de postav verde cu care-l îmbrăcaseră.

Lotta se simţea alarmată din pricina lui şi tot atât de alarmată se simţea şi din pricina lui Bernie.

— Spuneţi-mi, e bolnav? Trebue să fie bolnav. Spuneţi-mi adevărul.

Un secretar se strădui s'o liniştească:

— De fapt, doamnă Glasgow, nu este bolnav. Evident, anul trecut a desfăşurat o activitate neobişnuit de intensă, cum este de altfel firesc, şi acum se simte epuizat. Toată lumea a fost consternată din cauza evenimentelor. Tot aşa şi dumnealui. După un astfel de efort nu e

de mirare că — mai bine să vorbim limpede — nu e de mirare că s'a prăbuşit.

— Mofturi... cum să se prăbuşească! Bărbaţii din familia Glasgow nu se prăbuşesc niciodată.

Gemenii rămaseră fascinaţi de tot ce avură ocazie să vadă în lungul drumului dela New York până la Butte des Morts, inclusiv transbordarea din gara Chicago. Tot timpul nu făceau altceva decât discutau în gura mare.

— Ooo, ia vezi, palisadele! Hudsonul este mult mai frumos decât Rhinul despre care toată lumea vorbeşte entusiasmată... Mamă, noi am vrea să mâncăm în vagonul restaurant; ne dai voie să comandăm bucate americane, cum este de pildă tocana de puiu, cu cartofi dulci, şi stridii albastre? Ce este asta: compot de mere à la mode?

— Nu se poate să comandaţi aşa ceva.

— Lottie, te rog, lasă copiii să facă ce vor. Nu le poate strica de loc, dacă vor mânca odată americăneşte. Compotul nu este altceva decât un compot de mere şi pe deasupra cu o felie de îngheţată de vanilie.

— Pe deasupra compotului, bunico? Nu ştiu dacă nouă ne va plăcea aşa ceva... Bard, ce zici de o budincă cu cremă à la Boston? Asta trebue să fie americană sadea... Am fost în vagonul panoramă. Călătorii stau pe două rânduri, faţă în faţă, şi se uită pe furiş unul la altul, pe deasupra revistelor pe care le ţin în mâni şi se prefac că cetesc. Vagonul are şi o cameristă, o negresă; e foarte frumoasă şi spune că este din Harlem. I-am spus c'am auzit şi am cetit tot ce s'a scris despre cartierul acesta şi că mi-ar face plăcere să-l vizitez, mai mult decât orice regiune din America, afară de Hollywood. Am întrebat-o dacă de fapt acolo se petrec

orgiile despre care am auzit vorbindu-se, dar mi-a răspuns că mi-am făcut idei greşite despre locuitorii acestui cartier şi că ea face parte dintr'o familie foarte onorabilă...

Drum de o mie cinsute de kilometri. Poate chiar mai mult. Trebuiau să treacă prin Statele New York, Pennsylvania, Ohio, Indiana, Illinois, Wisconsin. Amândoi erau nemişcaţi de lângă fereştile vagonului.

— Sfinte Doamne, ce ţară mare!

— Sigur că e mare, încuviinţă Karie care începuse să tricoteze o flanelă pentru bătrânul Swan. Acele pe care le ţinea în mână ţăcăneau şi descriau semicercuri grăbite prin aer. Trecuseră de Milwaukee şi apucaseră spre Butte des Morts.

Vagonul lor nu mai era un vagon de lux ca cel cu care veniseră dela New York până la Chicago. Această ultimă porţiune de drum care dura cinci ore, o făceau într'un vagon salon, cu Bard şi Dina aşezaţi *vis-à-vis* în fotoliile dela fereastră. Karie se aşezase alături de Dina, iar Lotta se întinsese pe canapea şi-şi pusese sub cap perniţa ei specială de mătasă parfumată şi-şi învelise genunchii într'un plaid de mătasă. Urmărea peisajul trist de iarnă din Wisconsin cum sboară pe sub fereastră şi închise ochii.

— Sigur că e mare, repetă Karie. Nu ca în Europa unde pleci să faci o plimbare, dar abia te-ai urnit la drum şi te pomeneşti c'ai ajuns în altă ţară.

Dina întoarse capul peste umăr, ca să se uite la maică-sa...

— Nu s'ar putea ca sărbătorile Crăciunului să ni le petrecem cu toţii în cantonament? Ar fi mult mai plăcut decât în Elveţia, căci un Crăciun în codru este ceva mult mai aproape de adevăr. Iţi mai aduci aminte de

fotografia aceea care reprezintă pe sora tatei, cea care a murit — mi se pare mătuşa Evvy, aşa o chema — pe care au dus-o acolo în cantonament. Tata îmi spunea că pe vremea când a fost de vârsta mea, pleca în codru la vânătoare de cerbi, împreună cu bunicul Glasgow. Tot el mi-a spus că semăn cu ea. Ce zici, Bard, nu-i aşa c'ar fi plăcut să facem Crăciunul în cantonament?

— Eu nu vreau să vânez cerbi. Mă îngrozeşte gândul acesta. Gândeşte-te la ochii blajini ai căprioarelor...

— O, Bard, nu fi atât de sentimental.

— Tu eşti destul de tirană, chiar dacă eu sunt sentimental.

— Liniştiţi-vă, copii! Chiar în această clipă când încerca să-i certe, Lotta se uită într'un fel ciudat la copiii ei gemeni, ca şi când i-ar fi văzut pentru prima dată. Dina, fata îndrăsneaţă şi cu voinţă fermă, cu temperamentul mai mult masculin; Bard tânărul svelt, liniştit şi elegant. Semăna foarte bine cu Barney. Asemănarea aceasta i se părea chinuitoare. Intre sprâncenele frumoase i se săpă o cută adâncă.

— Ridge nu mai este ce a fost odinioară, declară Karie. Ultima dată când am fost să văd pe tăticul, îmi spunea că tăietorii sunt nişte vagabonzi care intră în codru, lucrează vreme de o săptămână, apoi coboară în oraş unde se îmbată şi nu se mai întorc. Cât despre căprioare, ceea ce se întâmplă acum este ne mai auzit. Pleacă noaptea cu automobilele în lungul drumurilor din codru şi întorc farurile aprinse spre desişuri, unde surprind câte o căprioară. Biata de ea rămâne zăpăcită de lumina care o orbeşte şi nu mai este în stare să se mişte. Cât ai clipi o iau la ochi şi o împuşcă, cum ai împuşca cutiile de conserve înşirate pe streaşina

unui gard. Acesta este felul de vânătoare de cerbi care se organizează în ziua de azi acolo pe Ridge.

— In viaţa mea n'am mai pomenit o astfel de ticăloşie, ripostă Dina indignată.

— In ultima scrisoare ce mi-a trimis-o, tăticul îmi spune că au început lucrările pentru instalarea unui far pe Ridge, exact în dosul casei lui, pentru avioanele care trec în partea aceea. Drumurile pe care le făcea el împreună cu Barney, ca să meargă la pescuit, şi care durau două zile dus şi două întors, se vor putea face de aci înainte în jumătate ceas, cu plecarea din Milwaukee, în linie dreaptă peste Ridge.

— Tata stăpâneşte milioane de hectare în împrejurimile localităţii Iron Ridge, declară Bard, întorcându-se spre maică-sa. Imi aduc aminte că pe vremea când eram copil, îmi închipuiam despre el că este un fel de rege al regilor — unul dintre acela despre care ceteşti în cărţile de istorie — care împarte supuşilor săi teritorii.

— Astăzi nu s'ar mai putea spune că averea tatălui tău este un fel de regat, declară Karie, în timp ce Lotta rămase cu ochii închişi. Majoritatea pământului a fost pierdută.

— Nu vorbi copilării, mamă! ripostă Lotta şi deschise ochii. Ce vrei să spui când afirmi că majoritatea pământului a fost pierdută.

— Evident, pământul e tot acolo... nu vreau să spun că l-ar fi înghiţit cineva şi nici ceva asemănător. Dar anul trecut când am fost la Ridge ca să văd pe tăticul, l-am găsit speriat şi-mi spunea că partea cea mai mare a teritoriilor a fost cedată.

— Cedată! se miră Bard.

Explicaţiile făceau lui Karie cea mai mare plăcere. Se

smâci din şolduri, ca să se aşeze mai bine în fotoliu. Acum se simţea în elementul ei şi era mulţumită.

— Bunicul tău Glasgow şi străbunicul tău Hewitt au obţinut teritoriile acestea împădurite dela Guvern, fie într'un fel fie într'altul, în schimbul liniilor ferate pe care le-au construit, al loturilor de colonizare şi mai ştiu eu ce. Pădurile de pe aceste teritorii au fost tăiate, aşa că pământul nu merită să fie păstrat, căci nu e bun de nimica; prin urmare bunicul tău Gusto şi tatăl tău l-au cedat din nou guvernului, bucată cu bucată, în contul impozitelor restante.

— Afacerea asta nu miroase de loc plăcut, zise Dina cu glasul destul de ridicat.

Lotta se îndreptă pe canapea şi se răsti la fiică-sa:

— Bernardina Glasgow, te poftesc să nu întrebuinţezi astfel de expresii!

— Imi pare rău! răspunse Dina, fără prea multă convingere în glas.

— De, mi se pare că Dina are dreptate, interveni Bard în favoarea sorei sale. Oamenii aceştia nu s'au sinchisit din cale afară de proprietăţile pe care le-au avut şi nici de generaţia care va veni după ce ei vor fi morţi. Au fost oameni meschini, deşi par atât de amabili şi de pitoreşti, când îi judeci în perspectiva depărtării.

Karie îşi adună lucrul şi înfipse acele într'ânsul.

— Din pricina asta să nu te doară capul. Aceasta este tinereţea. Nu-ţi place situaţia de acuma, prin urmare n'ai decât să intervii ca s'o schimbi în felul în care-ţi va face ţie plăcere, zise ea şi se plecă spre fereastră, ca să se uite în tulbureala luminei de afară. Mi se pare c'am ajuns acasă. Iată şi comisionarul. Dina, du-te de cheamă pe domnişoara Meridew. Haide, Lotta, ridică-te în picioare. Am ajuns acasă.

Ultimele raze de soare, galbene ca lămâia, tremurau în largul câmpiilor acoperite de zăpadă. Razele acestea ale soarelui din Wisconsin păreau că nu dau nicio căldură. Când trenul se apropie de Butte des Morts, sclipirea de lumină palidă se stinse şi noaptea de iarnă se închise împrejurul lor, ca nişte perdele uriaşe. Troienii înalţi se vedeau pe amândouă părţile terasamentului liniei.

— Zăpada aceasta nu este plăcută la vedere, ca cea din Elveţia, declară Dina. Nu este o zăpadă care să te invite să te joci cu ea. Este o zăpadă pe care trebue s'o înfrunţi.

— Asta e adevărat, copii, încuviinţă Karie. Cei care încearcă să înfrunte rigorile unei ierni din Wisconsin, înseamnă că au făcut ceva, puteţi să mă credeţi. Mi se pare că de astă dată tot aşa vom face şi noi, căci am ajuns cu căţel cu purcel.

Lotta se înfioră în haina ei luxoasă de blană.

Doamna Wheedon le ieşi în cale şi-i luă în primire. Părea femeie extrem de sveltă, de tânără şi de pricepută. Alături de ea secretara Meridew semăna puţin cu Jane Austin.

— Dar el unde este? întrebă Lotta. Nu cumva domnul Glasgow este atât de bolnav încât n'a putut să vină până la gară!

— Nu pentrucă ar fi bolnav, doamnă Glasgow, dar nu mai are energia necesară. Doctorul i-a ordonat repaos complet.

— Energie! Omul acesta are energie cât un gigant; nu l-ai auzit când vorbeşte că.... Era gata să spună că mugeşte ca un taur.

Doamna Wheedon păru că încearcă să termine propoziţia întreruptă.

— Astăzi nu mai este în stare. Stă foarte liniştit. Aceasta este reacţiunea. Aproape nu mai vorbeşte de loc.

Îşi încleştă mâna pe braţul doamnei Wheedon.

— Spune-mi adevărul; este grav bolnav! Dumneata îmi ascunzi ceva...

— Nu, vă vorbesc foarte sincer şi vă rog să mă credeţi. Se va face din nou bine. Medicii spun că boala lui de acum nu este altceva decât rezultatul şocului prin care a trecut şi al efortului prea îndelungat. Domnul Glasgow a avut foarte multe de îndurat. Cred că dumneata şi gemenii veţi reuşi — numai cu simpla dumneavoastră prezenţă în casă...

Bagajele fură descărcate pe peron şi acum erau o movilă care ajungea până în streaşina gării. Un bărbat se apropie de ei, în mână cu un felinar aprins. Era încălţat în şoşoni şi purta o scurteică de postav; şapca îi era trasă până peste ochi şi în vârful nasului i se legăna un picur transparent pe care şi-l şterse cu dosul mânii. Ridică felinarul în sus şi se uită la cei din apropierea lui.

— Bună seara, doamnă Glasgow, zise omul. Aproape să nu te mai cunosc. Lotta se uită la el şi nu ştia ce să-i răspundă, dar doamna Wheedon îi sări într'ajutor.

— Hello, Fred... Este Fred Howker, şeful staţiei.

— Da, sigur; îmi aduc aminte. Bună seara! Ce mai faci Fred!

— Fac foarte bine. Cu slujba asta nici nu s'ar putea altfel. Cred că şeful se va pune din nou pe picioare, acuma după ce dumneata şi copii v'aţi întors acasă. Îndreptă felinarul spre copii şi în orbita de lumină se văzură obrazele lor tinere, apoi se îndreptă spre cealaltă parte a peronului.

— Asta este exact ceea ce am vrut eu! declară Dina,

ca şi când ar fi continuat o conversaţie începută cu Bard.

Apucară cu toţii în lungul străzii Butte, îngrămădiţi în două automobile uriaşe care se luptau cu nămeţii de zăpadă, şi pe urma lor cu un camion al gării în care îngrămădiseră bagajele. Trecură prin faţa caselor din Aleea Milionarilor, cu Fox River pe o parte şi pe cealaltă cu apele lacului Winnebago. Dincolo de livezile acoperite de zăpadă se vedea tremurul opac al apei. Se făcuse noapte neagră şi la ferestile caselor clipea lumina caldă şi chihlimbarie a lămpilor aprinse. Karie se uită pe fereastra automobilului.

— Indiferent de ce aţi spune voi, eu totuş sunt convinsă că oraşul acesta are un farmec specific şi-ţi dă o senzaţie de siguranţă pe care n'o poţi găsi în altă parte. Nu senzaţia de siguranţă a oraşelor din Europa care-ţi fac impresia că zidurile lor au fost ridicate de o veşnicie; ci o siguranţă calmă, ca atunci când cineva se opreşte în popas şi se uită împrejurul său, apoi exclamă: „Locul acesta mi se pare destul de plăcut şi cred că mă voi statornici aci; ia să desham caii şi să le dau ceva de mâncare". După acest prim popas oamenii au început să asude din greu în largul ţarinei şi şi-au clădit casele în care să se adăpostească.

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu, încetează, căci îm plesneşte capul.

— Mămică dragă! zise Bard în şoaptă şi-şi puse mâna pe braţul ei, ca s'o îmbuneze.

Dar Dina, ca şi bunica ei, încerca să sfredelească întunerecul cu ochii. Maşinile intrară pe aleea din curtea casei Glasgow şi se opriră în faţa intrării. Toate ferestile casei erau luminate, din temelie până sub streaşină. Apoi cu totul pe neaşteptate Dina întinse mâna şi ţipă mirată:

— Ia te uită; vezi ce e colo!

Dincolo de Fox River, proectat pe cerul cu sclipiri de pară se vedea un stâlp de lumină. Acum patru ani Bernie învelise coşul de aspiraţie al fabricei Glasgow cu un aşternut de văpsea de aluminiu şi spre coşul acesta erau îndreptate luminile câtorva reflectoare. Coloana aceasta luminoasă se putea vedea la mari depărtări în largul regiunei cultivate din Wisconsin, străpungând întunerecul întocmai ca un deget ameninţător.

— Ei comedie! Ce este asta? întrebă Bard.

Karie coborâ din automobil înainte ca cineva să o fi putut ajuta.

— Arată ca şi când am fi instalat Campanilla în fundul curţii noastre.

— E coşul dela fabrică.

— Da, şi cred că atâta vreme cât Bernie îşi mai poate oferi o astfel de iluminaţie, asta dovedeşte că America încă nu s'a prăbuşit. Haide, Lottie! Ce stai şi caşti ochii în felul acesta? Cotoroseşte-te de plaiduri şi coboară.

Uşa dela intrare se deschise larg. In lumina caldă ce năpădi din interiorul casei apărură două fete îngrijit îmbrăcate şi una dintre ele mai întârzia încă, aranjându-şi şorţul.

Poartă uniforme prea scurte, îşi zise Lotta. Şi sunt pieptănate cu bucle; o, Doamne! Cred că în toată casa sunt numai cameriste şi niciun valet. Respiră adânc şi-şi repezi umerii în sus, gata să le impresioneze chiar dela intrare. Dar unde o fi Bernie?

— Băgaţi de seamă, copii! Tatăl vostru nu se simte tocmai bine, prin urmare feriţi-vă să faceţi ceva...

Dar Bernie nu apăru în cadrul uşii, nu era nici în hall, nu ieşi din bibliotecă şi nici nu coborâ scara. Nu se

arătă niciun bărbat lat în umeri şi sgomotos. In locul lui apăru o infirmieră tânără, cu o bonetă albă prinsă pe ceafă, încălţată în pantofi cu tălpi de cauciuc, cu ochii albaştri liniştiţi şi înfăţişare de autoritate recunoscută. Se uită repede la cei care intraseră, apoi se îndreptă spre Lotta.

— Doamna Glasgow? Eu sunt infirmiera Nason care face serviciu în timpul zilei. Am întârziat anume pentru a vă putea vorbi.

— Ai întârziat... Şi Lotta se uită mirată la ea.

— Am vrut să vă urez bună venire. Pacientul nostru este atât de nerăbdător să vă vadă. Nu l-am mai putut împăca toată ziua. Sper că trecerea peste Ocean a fost...

— Săriţi, că leşină! strigă una dintre cameristele care ajutau Lottei să-şi desbrace haina de blană.

Gemenii, domnişoara Nason şi Karie se repeziră spre ea, dar Lotta îi feri din cale şi încercă să se reculeagă:

— Nu fi caraghioasă, fato şi nu striga niciodată în felul acesta.

— Sigur că nu. Noi nu suntem oameni care să leşine, adăugă Karie, adresându-se domnişoarei Nason. Lottie, aşează-te pe un scaun şi odihneşte-te câteva clipe. Bard, deschide o fereastră, căci în odaia aceasta atmosfera este mai fierbinte decât dragostea olandeză.

Bard şi Dina se repeziră mulţumiţi la ferești. Dina declară:

— Este o căldură plăcută. Toată lumea mi-a spus că aşa este pe aici. Ia uită-te, fereastra este dublă şi nu se deschide.

— Acum mă simt destul de bine, anunţă Lotta. Mă voi urca la etaj. Haideţi copii. Să vedem pe tatăl vostru.

Cu totul pe neaşteptate se gândi, că nu i-ar şedea rău să se complacă în rolul de matroană romană.

— Nu se poate, doamnă Glasgow, declară domnişoara Nason categorică. Nu se poate să intraţi toţi trei dintr'odată. Nu trebue să pricinuim bolnavului niciun fel de emoţie; cred că sunteţi şi dumneavoastră de acord cu această dispoziţie? Şi cred că nici câinele nu va...

Lotta trecu pe Chink în braţele lui Karie.

Când se îndreptă spre scara elegantă şi largă şi începu să-i urce treptele, îşi zise că aci trebue să fie ceva serios; prin urmare iată-te doamnă Lotta Lindbeck din nou în Butte des Morts unde te aşteaptă un soţ bolnav şi probabil curăţat, aşa că aceasta este viaţa ce o vei duce de aci înainte; tapetul acesta nu este urât; oare cele două paturi de alamă le mai păstrează; erau oribile; partea cea mai mare a mobilierului este în stil Victorian şi stilul acesta este tocmai acum la modă; voi fi condamnată să-mi petrec toată viaţa în vizuina aceasta, aşa că s'a terminat cu mine; par'că aş fi într'o piesă de teatru; probabil va fi supărat pe mine, dar puţin interesează; voi fi amabilă faţă de el, dar demnă...

Uşa dormitorului era închisă. Domnişoara Nason venea pe urma ei. Cu mâna pe clanţa de bronz a uşii, Lotta se opri o clipă, ca să se reculeagă. Intoarse capul spre infirmieră şi ridică fruntea:

— Aşteaptă aci.

— Bine, dar...

— Aşteaptă aci.

Deschise uşa şi o închise uşor pe urma ei. Camera era luminată foarte puţin de o singură lampă cu umbrar. Primul ei gând fu că Bernie arată grozav de puţin sub învelitorile patului, deşi este un bărbat atât de voinic. Ochii lui erau îndreptaţi spre uşă, când o văzu că se deschide, şi se opriră asupra ei, când se închise. Pe pernă se vedea un obraz pământiu, un bărbat cu părul

cărunt şi rărit la tâmple şi două pete ciudate de umbră pe fiecare obraz, ca şi când cineva i-ar fi trecut un deget tăciunit peste proeminenţa maxilarelor.

— Bernie!

Nu zise nimica, dar se ridică în capul oaselor, cu amândouă braţele întinse în calea ei. Se apropie încet de el, se plecă asupra patului şi-l cuprinse din toate puterile. Il auzi că respiră adânc şi chinuitor, apoi se lăsă din nou pe perne şi ea odată cu el, simţindu-i obrazul slăbit pe obrazul ei catifelat şi aprins. Obrazul lui era umed. Se uită la el speriată. Pe obrazul lui Bernie, pe obrazul acestui bărbat voinic şi îndrăsneţ, se vedea dâra lacrimelor, întocmai ca pe obrazul unui copil.

— Am crezut că nu vei mai veni. Mi-am închipuit că m'ai părăsit.

— Bernie, cum se poate să te gândeşti la aşa ceva!

— Au reuşit să mă răpună, dragă Lotta. Şi-au înfipt ghiarele în trupul meu. Am pierdut milioane.

— Le vei câştiga din nou, pe toate.

— Sigur că le voi câştiga. De asta sunt convins. Situaţia aceasta nu poate să mai dureze. Voi câştiga tot ce am pierdut; dar va trebui să stai mereu lângă mine! şi o strânse aproape de el.

Bumh-bumh-bumh-bumh. Ce o fi asta? Nu cumva sunt bătăile inimii lui?

— Bernie, ce este asta?

— Ce anume?

— N'auzi? Bumh-bumh...

Incepu să râdă, un râs slab şi stins, întocmai ca fantoma unui râs adevărat, ca şi când n'ar mai fi râs de lungă, foarte lungă vreme.

— Dragă, este fabrica; este maşina de pisat buştenii

în fabrica de dincolo de Fox River. Slavă Domnului că aceasta ne-a mai rămas.

Bumh-bumh-bumh-bumh. Bătăile se auzeau venind de dincolo de albia largă a fluviului şi răsunau stinse dar regulate, întocmai ca bătăile unei inimi credincioase.

23.

In ziua de Anul Nou zăpada era aproape până în brâu. Dar uriaşa maşină de curăţit şi tăiat zăpada limpezi străzile din Butte des Morts atât de repede, încât ar fi fost imposibil să faci o plimbare prin oraş cu o sanie de modă veche. Străzile şi drumurile trebuiau păstrate în bună stare pentru circulaţia automobilelor. De altfel o sanie pe străzile din Butte des Morts ar fi făcut aceeaş sensaţie ca şi un automobil cu douăzeci de ani în urmă. Pe marginea trotuarului se adunase un grup de lucrători din fabrică şi se uitau la ingenioasa maşină de curăţit zăpada. Stăteau fascinaţi şi scuipau împrejurul lor, ne ştiind ce să facă în această zi de sărbătoare când fabrica îşi suspendase lucrul. Braţele uriaşe ale maşinii şi lopeţile se înfigeau în nămeţii de zăpadă, îi înghiţeau şi-i spulberau în şanţul din marginea drumurilor. Inainte de a cumpăra această maşină, Consiliul Comunal al oraşului ar fi avut nevoie de cel puţin o sută de oameni ca să îndeplinească sarcina pe care acest gigantic mecanism o îndeplinea într'un singur ceas.

— Dar înghite nu glumă!

— Cred şi eu că înghite.

Oamenii de pe marginea trotuarului se uitau la maşină şi în privirile lor de admiraţie începea să tremure o

urmă de îndoială. Erau în vacanţă de Anul Nou. Înainte de asta, în vremurile bune, echipele de noapte şi cele de zi ieşeau şi intrau în fabrică cu aceeaş regularitate cu care soarele schimba luna de pe cer, indiferent dacă era sau nu era sărbătoare. Dar acum nu era niciun motiv pentru ca lucrătorii să stea acasă. Aproape involuntar grupul de oameni îşi examină mâinile care trândăveau. Bang-drang-poc se auzea robotul metalic care trecea sfidător şi sdrângănind pe lângă ei.

— Dincolo în colonie sunt mulţi cărora le-ar prinde bine doi-trei dollari pe care înainte de asta îi câştigau la curăţitul zăpezii.

— Aşa este!

— Am cetit mai zilele trecute într'un ziar, că foarte curând vor pune la punct o maşină care va fi în stare să facă tot ce face omul.

— Când se va întâmpla şi asta, voi înţelege că pentru mine a sosit momentul ca să mă reped în ei.

Se întoarseră spre maşină şi se uitară la ea cu totul alţi ochi. De astă dată dincolo de sdrângănitul ei se auzea ceva melodic şi cu totul nou. Un fel de cling-cling din partea Aleei Milionarilor. Clincăt de zurgălăi de sanie care apăru în vedere; era o sanie încăpătoare şi veche de prin anii 1910. Sania era plină de plaiduri de blană şi trasă de doi cai ţărăneşti pe ale căror trupuri greoaie hamurile luxoase părcau ne la locul lor. Cătărămile şi zurgălăii luceau ca argintul şi de fapt erau de argint. Sania era o relicvie din vremea lui Barney Glasgow, când tot ce avea el şi părea de argint, era argint adevărat. Exact cum odinioară cei din Butte des Morts se uitaseră după docarul înalt al lui Barney, după Victoria doamnei Emma Louisa şi după Electricul Lottei, tot aşa se uitară şi de astă dată la apariţia

neobişnuită a săniei lui Glasgow care părea jucăria unui om bogat care-şi permisese să iasă cu ea pe străzile năpădite de automobilele din oraş.

— Ce zici de o plimbare cu sania de colo!

— Mi se pare că sunt gemenii lui Bernie Glasgow.

— Da, am ceţit despre ei într'un ziar că s'au întors. A venit şi bătrâna cu ei.

— Cum se poate? Au dat gata toate capetele încoronate din Europa!

Oamenii începură să râdă şi scuipară din nou în zăpadă.

— Ascultă Schwerke, asta e foarte bună. Au dat gata toate capetele încoronate...

Tânărul Schwerke, un băiat slăbuţ şi cinic îşi permise să zâmbească de propria sa glumă.

— Bătrânul e tot bolnav, ai?

— Bolnav! Poate bolnav în pungă. Cei din Wall Street l-au jumulit de nu a mai rămas pe el niciun fulg care să-l încălzească.

— Bine i-au făcut!

— Nu cred să se simtă tocmai bine. Probabil i-au mai rămas cel mult opt-nouă milioane din tot ce a avut.

— In orice caz n'au reuşit să-l dea gata. I-au mai rămas fabricele de hârtie şi tot ce are pus de o parte.

— Pentru el şi pentru blonda aceea înaltă pe care o are, fabricele nu sunt altceva decât un mezelic.

— Ascultaţi ce vă spun eu; fabricele au fost foarte bune pentru bătrânul Barney şi pentru Hewitt care a fost înainte de el. Vor fi tot atât de bune pentru Bernie şi copii săi; poate chiar prea bune, dacă m'ascultaţi pe mine.

— Ia vezi, mi se pare că se opresc. Sania se opri în apropierea maşinii şi se auzi clincătul zurgalăilor

care se opriră şi ei. — Băiatul arată exact ca una dintre fotografiile bătrânului Barney, pe care le-am văzut şi eu.

— Fata nu arată în niciun fel, căci este urâtă.

— Cine este tipul care stă alături de ei în sanie?

— Melendy — Tom Melendy, *profesor* la Mishikee College. Este cel care a vorbit în oraş, mai acum două săptămâni; Schwerke a avut o discuţie cu el; când s'a ridicat în picioare şi a început să-l contrazică, l-a încurcat în tot felul de întrebări şi l-a făcut de râsul oamenilor din sală! Ce zici Schwerke!

— Mai pune şi tu o vorbă bună!

Cei trei din sanie se uitau la maşină tot atât de fascinaţi, cum fuseseră şi lucrătorii adineaori. Caii se uitau la maşina care pufăia şi sdrăngănea în faţa lor, ca şi când ar fi fost într'un spectacol de pantomimă.

După toate probabilităţile Melendy începuse să explice gemenilor Glasgow felul în care era făcută maşina, căci făcea gesturi cu singurul braţ pe care-l avea. Fata ţinea hăţurile cu o uşurinţă care dovedea că este obişnuită cu caii. Obrazul ei şi al lui Bard erau trandafirii şi ochii le străluceau. Obrazul lui Melendy era mai puţin îmbujorat, dar toţi trei păreau animaţi, veseli şi mulţumiţi. Lucrătorii de pe marginea trotuarului se uitau la ei curioşi şi pe furiş. Schwerke se opri şi se plecă, apoi luă o mână de zăpadă şi începu s'o strângă în palme şi s'o facă bulgăr.

Melendy îşi desprinse privirea de pe maşină şi văzu oamenii adunaţi în marginea trotuarului, apoi se întoarse şi spuse fetei ceva. Dina strânse hăţurile şi îndreptă sania spre marginea drumului îngheţat care tocmai fusese curăţit de zăpada adunată în rigolă.

— Ce faci Schwerke! strigă Melendy. Hello, Marty. Noroc, Gus!

— Noroc!

— Prietenii aceştia ai mei n'au văzut încă o curăţitoare de zăpadă. Am ieşit la plimbare, ca să le arăt ceea ce merită să fie văzut în oraşul Butte des Morts.

— Cred că e tocmai timpul, ripostă Schwerke.

Băiatul care semăna atât de bine cu Barney Glasgow începu să râdă, când auzi vorbele lui şi răspunse:

— Mi se pare că ai dreptate.

Fata zâmbi şi ea. Oamenii constatară că atunci când zâmbeşte, nu este atât de urâtă.

— Haideţi, băieţi, să faceţi cunoştinţă cu gemenii Glasgow — Bernardina şi Bernard. Mai scurt, Dina şi Bard, ca să nu le confundaţi numele.

Atitudinea lui Melendy dovedea că această cunoştinţă la întâmplare şi într'un colţ de stradă nu este nimic neobişnuit. Oamenii îşi duseră mâna la şepci, se frământară pe picioare şi părură că se simt sfioşi.

— Toţi lucraţi în fabrică? întrebă Bard.

Deteră din cap. Unul dintre ei îşi drese glasul şi reuşi să dea drumul monosilabei:

— Uhîum!

— Sora mea şi cu mine, am vizitat fabrica, însoţiţi de Tom şi am văzut toate secţiunile.

— *Yee!* Şi cum vă place!

— Cum ne place! Ne-a făcut aceeaş impresie ca şi când am fi văzut pe cineva care începe să se trezească.

Dina se plecă peste marginea săniei, cu intenţia să stea de vorbă:

— Dacă aş fi şi eu în stare să trec fâşia de hârtie peste tamburul maşinii, aşa cum ai trecut-o dumneata ieri, cred că mi-ar face mai multă plăcere, decât mi-a făcut ziua când am pilotat pentru prima dată un aeroplan.

— Cum adecă, dumneata ai pilotat un aeroplan? se miră Schwerke.

— Sigur că da. De nenumărate ori. Intreabă pe Bard!

Schwerke lăsă bulgărul de zăpadă să-i cadă din mână şi dete să plece.

— Stai frate, unde pleci? strigă Melendy după el.

— Ce te interesează pe dumneata?

— Nu de alteeva, dar mă gândeam că dacă te întorci acasă, am putea să te luăm cu noi.

Tânărul se aprinse la obraz şi-şi repezi bărbia înainte. Te pomeneşti că aceştia vor să-şi bată joc de el, fire-ar afurisiţi să fie. Dar fata adăugă numaidecât:

— Da, domnule Schwerke, urcă-te în sanie. Ia vezi cât loc liber este! Voi sta împreună cu dumneata, în partea din urmă, căci aş vrea să te întreb o mulţime de lucruri. In orice caz acum e rândul lui Bard să mâie caii.

— Nu vreau...

— Haide, Schwerke! Ce te-a apucat?

Ceilalţi lucrători puseseră mâna pe el şi acum îl ridicaseră în sanie. Aci se petrecea ceva despre care vor avea ce povesti femeilor de acasă.

— Haide, urcă-te, când te poftesţe o doamnă; nu ştii nici cum trebue să te porţi.

Schwerke, cu obrazul ca o flacără, se pomeni cu genunchii înveliţi în plaidurile de blană; simţi caii smâcindu-se în hamuri şi sania care plecă. Auzi glasul plăcut al fetei cu inflexiuni englezeşti care i se păreau căutate şi stăruiau în mintea lui de american din miazănoapte, când începu să-i spuie:

— Am descoperit sania aceasta într'un colţ al garajului care înainte de asta fusese grajdul; de ani întregi n'a mai întrebuinţat-o nimenea, dar n'am găsit niciun

cal la îndemână, aşa că am fost obligaţi să trimitem la fermă, să ne aducă aceşti doi cai pântecoşi... Ia spune-mi, câtă vreme ţi-a trebuit ca să înveţi să treci fâşia de hârtie peste valţul maşinii, aşa cum ai trecut-o ieri. Nu ţi-e frică niciodată c'ar putea să-ţi apuce mâna între valţuri? Bunicul şi tatăl dumitale au lucrat şi ei în fabrică... cam câtă vreme crezi c'au lucrat? Mi-ar face plăcere să pot obţine o slujbă în fabrică şi să învăţ în toate amănuntele felul în care se fabrică hârtia... Pe dealurile şi în lungul acestor râpe nu se gândeşte nimenea să facă sky în timpul iernii? Cred că ar fi o plăcere fără pereche... Aceasta este casa în care locueşti dumneata? Doamna care este la fereastră este mama dumitale? Ia te uită, ne face semne... La revedere! Probabil ne vom mai întâlni la fabrică.

Schwerke se simţea chinuit, se simţea speriat, nemulţumit, se simţea sfios, dar era mândru. Intră în casa cu atmosfera îmbâcsită şi caldă şi deveni violent în răspunsurile cu care încerca să explice părinţilor purtarea lui:

— Au fost gemenii Glasgow... Da, am venit împreună cu ei, doar adineaori v'am spus... Pentru Dumnezeu, de ce să nu vin! Cu ce sunt ei mai buni decât mine!

Tatăl său se uită la el într'un fel cu totul neobişnuit până acuma.

— Să nu cutezi să-ţi faci de lucru cu oamenii aceştia!

— De ce nu?

— Asta nu te interesează pe tine. Cred c'ai auzit ce ţi-am spus.

Când plecară din faţa casei, cei trei din sanie rămaseră tăcuţi. Fata cu obrazul trandafiriu, îngrămădită între plaidurile din fundul săniei, fu cea dintâi care începu vorba.

— Este un tânăr ciudat. M'am informat şi am aflat câteva lucruri în legătură cu el. Ar fi vrut să se înscrie la Polytehnica din Madison, dar în timpul acesta tatăl său s'a îmbolnăvit de reumatism şi a fost obligat să renunţe la slujba ce o avea la fabrică, iar tânărul a trebuit să lucreze în locul lui, ca să întreţină familia.

— Ce ruşine! declară Bard. Tata ştie de afacerea asta?

— Este un tânăr neobişnuit de frumos, declară Dina, dar într'un fel din care se vede nemulţumirea ce-i clocoteşte în suflet.

— Ce ziceţi, copii, să mergem până la capătul peninsulei şi de acolo înapoi? Tocmai bine ajungem acasă pe la orele patru. La patru jumătate tatăl vostru va coborâ în sufragerie, să-şi ia ceaiul.

— Ceaiul acesta va fi una dintre obişnuitele conclave familiare, murmură Bard. Prevăd dinainte ce se va întâmpla. Tata va pune o mulţime de întrebări şi ne va da tot felul de sfaturi. Mama va fi rigidă şi plictisită, dar va încerca să se poarte extrem de amabilă. Bunica va fi ca întotdeauna, cea care-ţi spune dela obraz, când are ceva de spus.

— Tăticul e preocupat de ceva. Se gândeşte tot timpul. Arată foarte rău. M'am întrebat de nenumărate ori, de ce nu încearcă să se odihnească şi să se mai distreze puţin, zise Dina şi plecându-şi trupul, puse mâna pe umărul lui Melendy. Ascultă Tom, dumneata vei fi de partea noastră, nu-i aşa? Înţeleg, în privinţa şcoalei, vara viitoare şi vom refuza să ne întoarcem în Europa. Vrei să ţii cu noi?

— Voi ţine.

Din dosul fereştilor încadrate în iederă cei din Butte des Morts văzură sania şi auziră clincătul de zurgălăi.

— Sunt gemenii Glasgow. De aci înainte va trebui

să se obişnuiască şi ea cu altfel de viaţă... această doamnă Glasgow.

Căsuţa pe care Barney Glasgow o dăruise odinioară lui Swan, părea acum pierdută în mijlocul terenului acoperit de zăpadă, iar împrejurul ei se ridicau tot felul de castele franţuzeşti, case în stil colonial, reşedinţe în stil Queen Anne şi ville italiene care fuseseră clădite în ultimii zece ani, din ziua când peninsula de pe marginea lacului Winnebago devenise cartierul la modă pentru lumea bună.

— Aceasta este casa în care mi-ar face plăcere să-mi petrec viaţa, declară Dina şi întinse mâna. Numai singură, fata cea bătrână şi nemăritată a lui Glasgow, cu doi căţei scoţieni, cu o singură servitoare credincioasă şi ca tovarăş sufletul îndoliat de o dragoste nenorocită şi neştiută.

— Bunica spune că aci i-ar face şi ei plăcere să trăiască.

— Inchipue-ţi ce mutre vor face vecinii, când le va trimite câte un castron cu bucate suedeze, pregătite de ea!

Când intrară în casa lor de pe Butte, exclamară toţi dintr'odată: „Tii!" Atmosfera li se părea insuportabil de încălzită şi grea, după aerul aspru şi limpede de afară. In capul scării se despărţiră; Tom apucă spre camera invitaţilor, Bard spre camera care odinioară fusese a tânărului Bernie, Dina spre dormitorul complet schimbat în care altădată fusese mobila de frasin a lui Evvy şi tapetul cu trandafiri pe pereţi. In timpul cât urcară scara, Karie strigă după ei.

— Zoriţi-vă copii; tatăl vostru vă aşteaptă în bibliotecă. Vă aşteaptă cozonacul proaspăt. Mişcaţi repede!

In odaie se simţea mirosul de cafea suedeză proaspătă.

Bernie era aşezat în fotoliul uriaş de piele din apropierea căminului; un elegant semi invalid, îmbrăcat în halatul cafeniu de mătasă Charvet pe care Lotta i-l adusese dela Paris, cu şalul foarte fin dela Sulka împrejurul gâtului, cu ciorapi franţuzeşti şi papucii eleganţi şi moi. Şalul îi era legat sub bărbie, aşa că nu i se mai vedeau tendoanele gâtului scofâlcit ca atunci când sta întins între perne. Obrazul lui nu mai era atât de tras şi cele două pete întunecate de sub umerii obrazului dispăruseră şi ele. N'avea încă cinzeci de ani, dar părea cel puţin cu cinsprezece ani mai bătrân decât Barney Glasgow, care coborâse scara cu pasul atât de uşor, în ajunul plecării spre Iron Ridge, în dimineaţa aceea de acum douăzeci de ani şi mai bine.

Lotta lucra la o cusătură. Când voia şi era bine dispusă, broda foarte frumos, căci pe vremuri Karie avusese grijă s'o înveţe. Imprejurul ei erau valuri întregi de tafta lucitoare din care voia să facă perdele noi la dormitor.

— De ce nu le dai să ţi le facă un decorator din Chicago sau New York? întrebă Bernie.

— Cred că aş înebuni în oraşul acesta, dacă nu mi-aş găsi ceva de lucru.

Lotta era îmbrăcată într'o rochie de după amiază, de catifea albastră închisă, pe un umăr cu un buchet de orhidee pe care Bernie le comandase pentru Anul Nou dela o florărie din Milwaukee. Karie era în fruntea mesei de ceaiu. De fapt era o masă simplă, rotundă, acoperită cu o faţă de dantelă şi împrejurul ei cu toate mirodeniile care caracterizau ceaiul de după amiază, imaginat de ea. Pe masă era filtrul, ceainicul, cozonac, sandwichuri, prăjituri, magiun, cornuri calde şi prăjituri suedeze pe care le pregătise Karie însaş

la bucătărie.

— Nu sunt tocmai în apele mele, declară ea exact în clipa când copiii apărură în cameră. Tata ar fi putut să vină, ca să ne petrecem Anul Nou împreună, mai ales că eu am fost la el de Crăciun. Era un ger cumplit, dar eu îmi închipuiam că m'am obişnuit demult cu iernile din Iron Ridge; de astă dată însă frigul aproape m'a dat gata. Despre tata am constatat că devine din zi în zi tot mai încăpăţânat.

— El se simte bine şi e mulţumit, răspunse Bernie.

— Cred că din acest punct de vedere s'ar putea să ai dreptate. Ce să vă dau, copii? Ceaiu sau cafea, Tom? Se găseşte tot ce doriţi; cozonacul l-am pregătit cu mâna mea.

Prezenţa lui Bard, Dina şi Tom părea că mai înviorează interiorul sumbru în care se găseau. Obrajii le ardeau, părul le era proaspăt pieptănat şi ochii limpezi le străluceau. Bernie se uită la ei, tot aşa Lotta şi pe urmă Karie. Atmosfera odăii păru că se mai limpezeşte şi o clipă toţi trei se simţiră mai înviorăţi şi sufletele lor lâncede de oameni mai în vârstă, părură că-şi întind antenele nevăzute, ca să soarbă forţe noi din organismele pline de vigoare şi tinereţe, ale celor doi.

Pe sub haina de tweed Bard îmbrăcase un pull-over albastru, de aceeaş nuanţă ca şi ochii săi. Pull-overul Dinei şi fusta pe care o îmbrăcase, era de coloare albă-fulguită. Părul blond şi-l strânsese cu o panglică de coloare neagră. Tom Melendy care era cu optsprezece ani mai mare decât gemenii, mai păstra şi astăzi în expresia obrazului o neobişnuită lăcomie care putea să fie aşteptatare, nădejde, nerăbdare sau curiozitate de a afla cât mai curând ceea ce trebuia să se întâmple în mod inevitabil. Un fel de expresie, indiferent de natura

ei, pe care nu o poţi vedea decât pe obrazul oamenilor foarte tineri, foarte bătrâni sau extrem de înţelepţi.

Dina se apropie de Bernie şi-l sărută pe creştetul capului:

— Tată, eşti atât de elegant. Te-ai gătit în mod special.

Bernie se uită lung la fiică-sa:

— Dina, nu mi-am dat seamă niciodată până acuma, cât de mult semeni cu Evvy... cu soră-mea Evvy.

Lotta ridică ochii de pe cusătura cu care era ocupată.

— Ce tot vorbeşti, Bernie. Soră-ta avea părul negru şi ochii albaştri.

— Eu nu m'am gândit la coloarea părului sau a ochilor. E vorba — nu ştiu cum să mă exprim — despre expresia obrazului în general, despre felul în care vorbeşte sau...

— Cât despre Bard, începu Karie aranjând ceştile pe masă, el este imaginea fidelă a lui Barney Glasgow. Când te uiţi la el, îţi vine să tresari.

Cu un gest de nerăbdare care făcu valurile de tafta să foşnească împrejurul ei, Lotta se ridică în picioare.

— Mamă, vrei să torni ceaiul, sau preferi să-l torn eu?

— Pentru numele lui Dumnezeu, n'ai auzit că i-am întrebat adineaori ce doresc să le dau?

— Eu prefer cafea, răspunse Tom Melendy. Două linguriţe de frişcă şi tot felul de prăjituri şi cozonacul ce se găseşte. Dragă Karie, eşti o femeie fără pereche! Ascultă, crezi c'ai putea să te căsătoreşti cu un tânăr care a reuşit să-şi facă un rost în viaţă, dar nu are nimic altceva, decât o inimă de aur?

— Imi închipuisem că logodnica dumitale sunt eu, faţă de care ai anumite obligaţii, protestă Dina.

— Te-ai înşelat, răspunse Tom. Cel mult logodnica

mea uitată. Adu-ţi aminte că abia adineaori m'ai *lăsat mască*, de drăgul acelui tânăr lucrător de fabrică.

— Care lucrător de fabrică? întrebă Lotta răstită.

— Spune Tom, cum îl chema, căci eu am uitat.

— Schwerke. Tânărul Tony Schwerke.

Bernie Glasgow se ridică în picioare. Maxilarul inferior i se repezi înainte şi obrazul i se aprinse ca o flacără.

— Ia ascultaţi, amândoi, la ce vă spun eu acum. Nu admit să vă amestecaţi între netrebnicii aceştia de instigatori...

— Instigatori? Ce vrei să spui, tată? întrebă Bard.

— Provocători de tulburări. Indivizi care întreţin nemulţumirile şi-şi închipuie că sunt mult mai buni decât să-şi îndeplinească însărcinările ce li s'au încredinţat.

Lotta se apropie repede de el şi-l sili să se aşeze din nou în fotoliu.

— Stai liniştit, Bernie, şi nu te mai enerva. Ştii foarte bine că doctorul ţi-a ordonat să stai liniştit şi să nu te emoţionezi, căci altfel va fi obligat să te reţină din nou în cameră şi culcat.

Dina îşi linse un deget pe care-l băgase în unt şi se uită la ei nemulţumită.

— S'a întâmplat să-l întâlnim în drumul nostru, aşa că l-am luat în sanie. Dar dacă vrei să asculţi şi părerea unei fete, atunci află că este un băiat foarte drăguţ.

— Cu toate acestea te mai împotriveşti şi astăzi intenţiilor mele, declară Lotta pe un ton destul de categoric, când încerc să te conving, că Europa este singurul loc unde se poate da copiilor o educaţie sănătoasă. Mitocanii! Auzi, să se plimbe prin oraş cu mitocanii dela fabrică.

Feri valurile de tafta din cale şi se încruntă. Bernie

își încleștă mâinile pe brațele fotoliului. Fără să se tulbure, Tom Melendy lăsă din mână ceașca de cafea. Gemenii se uitară unul la altul. Până și Karie care mesteca liniștită, dincolo de filtrul de cafea, înțelese că a început conclava familiei.

— Ia să vedem, începu Bernie pe un ton tot atât de solemn, ca atunci când se adresa membrilor unui Consiliu de Administrație întruniți într'o ședință importantă. Mă adresez vouă, și întinse arătătorul spre Bard. Ieri ai vizitat fabrica, dela depozitele de bușteni până la sălile unde este hârtia gata fabricată. Spune-mi — dar înainte de a-mi răspunde, gândește-te bine — ce ți s'a părut mai interesant din ceea ce ai văzut acolo?

— O, eu știu ce i s'a părut mai interesant, începu Dina. Ni s'a părut...

— Lasă vorba, Dina. Cauți întotdeauna să vorbești în numele fratelui tău. Ai tendința să devii una dintre femeile acelea care încearcă întotdeauna să-și spună ele cuvântul.

— Este același lucru, ca și când ar răspunde el, declară Dina cu inocență și se uită la fratele ei.

— Bard?

Tânărul își întinse picioarele sub maasă, își propti bărbia în piept și zâmbi. Pe obrazul său tremura o expresie de șiretenie fermecătoare. Același farmec ca și în expresia lui Barney Glasgow, își zise Bernie și în suflet i se ridică un suflu înghețat care nu se domolise încă în timpul celor douăzeci și cinci de ani care trecuseră.

— Tată știi foarte bine, că eu nu mă pricep să răspund la întrebări formulate în felul acesta — ce ți s'a părut după părerea ta c'ar fi cutare sau cutare. Ia să văd. Huihm... mi se pare că faptul cel mai în-

teresant a fost când am văzut că pe valţurile maşinii se înfăşură două fâşii de hârtie care merg paralel. Presupun că una a fost de o calitate şi cealaltă de alta. Prin urmare am întrebat pe cel care supraveghia maşina, unde merge un sul, şi unde merge celălalt. Lucrătorul mi-a răspuns că unul dintre suluri va fi expediat la *Monitorul Ştiinţei Creştineşti,* iar celălalt unei reviste umoristice.

Urmă o scurtă tăcere. Tom Melendy îşi scoase luleaua şi începu să pufăie dintr'ânsa. Atât şi nimic mai mult. Intr'un târziu se auzi glasul lui Bernie.

— Nu înţeleg ce ai găsit atât de interesant în procedeul acesta. Spune-mi ce ţi s'a părut atât de neobişnuit?

— Nu ştiu.

— Nu ştii! tună Bernie fără să ţină socoteală de cuvintele Lottei care încerca să-l liniştească. Nu ştii! Dar ar trebui să ştii.

In privirile tânărului tremură o clipire fugară.

— Probabil ştiu, dar în mod tulbure. Aşa că n'ar avea niciun rost să încerc să-ţi explic. M'am gândit înainte de toate la anii care au trecut, la copacii din codru pe care lucrătorii i-au tăiat, i-au transportat şi pe urmă i-au tăiat bucăţi, i-au băgat în zăcători şi i-au pisat făcându-i pastă pe care au trecut-o prin întregul proces de tratare cu acizi, i-au întins, i-au înfăşurat împrejurul valţurilor, până când au ajuns la maşina de tamburat — toată operaţia aceasta, inclusiv *Monitorul Ştiinţei Creştineşti* şi revistele umoristice, sunt unul şi acelaş lucru.

— In viaţa mea n'am auzit o astfel de aiureală.

— Ţi-am spus dela început, că dacă voi încerca să-ţi explic, va fi imposibil să mă poţi înţelege.

In fotoliul său de piele Bernie luă o atitudine solemnă

şi abătută, apoi se uită la el şi începu:

— Bard, cred că nu e cazul să ezit să-ţi spun, sau poate ar fi mai aproape de adevăr dacă ţi-aş spune, că sunt desamăgit. Sunt desamăgit de răspunsul tău. Fabricele Glasgow nu sunt simple fabrici. Sunt un fel de instituţie. Când totul împrejurul nostru s'a prăbuşit, datorită zăpăcelii generale, Intreprinderile Glasgow Pulp and Paper Mills continuă să existe şi să lucreze ca şi înainte de asta.

— Slavă Domnului, oftă Karie cu toată pietatea, dar fără ca cineva să-i dea atenţie. Apoi întinse mâna şi muşcă odată sdravăn din bucata de cozonac.

— Intrebarea de adineaori ţi-am pus-o, pentru a vedea ce reacţiune a provocat în sufletul tău această vizită la fabrică. Intr'o bună zi vei moşteni Intreprinderile Glasgow, vei învăţa procedeele de a fabrica hârtia şi vei lucra tu însuţi în fabrică, pentru a duce înainte torţa, de acolo de unde am lăsat-o eu. Prin urmare...

— Nu ştiu dacă voi fi sau nu voi fi de acord cu ceea ce spui tu, îl întrerupse Bard.

— Nu ştii — ce vrei să spui când afirmi că nu ştii dacă vei fi de acord sau nu!

Bard păru o clipă speriat, dar în acelaş timp ferm hotărât, ca atunci când începi ceva neobişnuit de îndrăsneţ şi vrei să mergi până la capăt.

— Eu cred... începu Tom Melendy.

— Un moment, Tom. Bard trebue să se explice. Dacă va fi în stare, adăugă Bernie cu amărăciune.

— Explicaţia mea ţi se va părea tot atât de încurcată ca şi cea de adineaori. Uite ce. Eu sunt nepotul şi strănepotul a doi bătrâni piraţi care au acaparat pământul şi l-au exploatat; doi bandiţi care ţi se par romantici când te gândeşti la ei, dar în realitate sufleteşte au fost

tot atât de puțin cinstiți ca și hoții de cai.

— Pentru Dumnezeu!

— Bernie, cum se poate să admiți ca Bard...

— Voi m'ați întrebat, protestă băiatul. Trebuia să mă lăsați să termin. Nu vreau să fiu lipsit de respect și nici altceva, în ceea ce v'am spus adineaori. Nu fac altceva...

— Toate acestea sunt luate din cartea lui Tom Melendy, țipă Lotta care numai rareori își pierdea cumpătul. De astă dată însă ochii îi scăpărau scântei.

— Nu este adevărat, mamă. N'ai dreptate. Astăzi situația este cu totul altfel. Imi cereți să intru în fabrică, pentrucă fabrica este a tatălui meu, și să devin fabricant de hârtie, numai pentrucă și tatăl meu a fost fabricant de hârtie; aceasta este o pretenție care astăzi nu mai poate fi formulată. Vouă vă aparține numai viața voastră... căci altfel probabil ați avea dreptul să decideți și de felul în care se va desfășura propria mea viață de aci înainte. In orice caz pe mine mă cheamă Bernard Glasgow, din cauză că pe tine te-a chemat sau te cheamă Bernard Glasgow, pentrucă tot Bernard Glasgow l-a chemat și pe bunicul. Cum aș putea eu să vă răspund însă acum, dacă voi fi sau nu voi fi dispus să intru în fabrică! Probabil firea și temperamentul meu mă îndeamnă să devin ventrilog, sau aviator sau poet sau arhitect sau un vagabond. Vrei să mă determini să continuiu tradiția familiei de acolo de unde ai lăsat-o tu. Ui-tă-te la Tom...

— Poftim! strigă Lotta cu glasul triumfător.

Karie începu să sdrângănească farfuriile de porțelan, ca să le atragă atenția.

— Pentru numele lui Dumnezeu, lăsați discuția aceasta. E ziua de Anul Nou și avem atâtea motive să ne

simţim mulţumiţi. Să stăm liniştiţi şi să ne...

Dar nimenea nu-i dete atenţie. Tom Melendy începu să vorbească liniştit, dar cu un tremur în glas şi o convingere care atrase numaidecât atenţia bărbatului revoltat, a femeii supărate şi a celor doi tineri rebeli şi speriaţi.

— Ascultă, Bernie, m'ai invitat să vin astăzi la voi şi ţi-am ascultat chemarea. Ştii foarte bine că eu ţin enorm la aceşti doi copii. Imi face impresia că în conştiinţa mea ei doi se amestecă şi reprezintă un tot, împreună cu teoriile mele, cu tradiţiile în care am fost crescut, cu părinţii şi înaintaşii mei şi ai lor... Cred că înţelegi ce vreau să spun, declară el şi ridicându-se în picioare, îşi scutură luleaua într'una dintre cele mai frumoase farfurioare ale lui Karie.

— Ce urmăreşte băiatul acesta? întrebă Bernie abătut. Stai liniştită, Lotta. Timp de şaptesprezece ani ai crescut copii aceştia aşa cum ai vrut. Acum e rândul meu... Continuă, Melendy.

— Ştii foarte bine că ceva s'a întâmplat. Mai ştii că aci nu poate fi vorba numai de războiul care a trecut, sau de depresiunea economică şi de Europa. In ultimul deceniu peste capetele noastre au trecut vârtej anii unui secol întreg. Este aceeaş situaţie ca şi când ai fi încălecat pe o cometă şi ai fi fost aruncat pe altă planetă. Când am căzut, am stat nemişcaţi şi gâfâind, ca să putem respira din nou. Deceniul acesta a fost ceea mai îngrozitoare perioadă pe care a cunoscut-o lumea şi cel care va veni de aci înainte va fi tot atât de tragic, dar cu totul din alt punct de vedere.

Se întoarse spre cei doi copii şi ridică în aer braţul pe care-l avea:

— Vrei ca la prefacerile ce vor veni, să participe şi

copiii dumitale, sau vrei ca acestea să treacă pur şi simplu peste capetele lor? Spune-mi limpede!

— Vrem să participăm şi noi la ele! ţipară Bard şi Dina într'un singur glas.

— Sigur. Sigur că veţi participa. Ascultă, Bernie; ascultă, Lotta. Copiii aceştia nu cunosc nimic din America. Cunosc în mod superficial puţină istorie... dar nici din asta nu prea mult. Inaintaşii aceia despre care Bard vorbea adineaori atât de nemulţumit, n'au fost singurii — au fost mii de inşi din aceeaş categorie. Oamenii aceştia mergeau orbeşte şi nu se gândeau la nimica, dar cu toate acestea trebue să recunoaştem că nu le-a lipsit îndrăsneala. Astăzi este la modă să vorbeşti despre ei cu dispreţ şi mulţi dintre înaintaşii noştri, trebue să recunoaştem, sunt vrednici de acest dispreţ. Dar viaţa pe care au trăit-o ei, ne-ar face pe noi cei de astăzi care suntem moleşiţi, să ne prăbuşim. Cei mai de seamă dintre aceştia au trăit la ţară, în codrii sau pe ape şi au combătut elementele naturei cu mâna goală. După ei a venit o generaţie mai bine pregătită pentru lupta împotriva vieţii, iar după aceştia au venit cei şmecheri care şi-au dat seamă de ocazia ce li se oferea şi au încercat să profite de pe urma ei. Este acelaş spectacol pe care-l poţi vedea într'un cantonament de tăietori, în timpul prânzului; cel care este mai îndrăsneţ şi are braţele mai lungi, înfulică porţia cea mai mare. Foarte curând după aceea cei care au avut braţele lungi, au împărţit între ei bogăţiile acestei ţări. Realitatea este, că aşa ceva n'ar fi trebuit să se întâmple niciodată; cel puţin nu aci în America. Aceasta este ţara cea mai plină de viaţă, cea mai neaşteptată, cea mai energică, cea mai bogată şi cea mai emoţionantă din toată lumea, şi pe mine mă interesează din-

tr'un punct de vedere superior, astfel c'aş dori să-i intereseze şi pe copiii aceştia tot aşa. Viaţa lor dela început a fost greşită, sau poate e mai bine c'au început-o în felul acesta, deoarece nu ştiu aproape nimic din trecutul patriei lor şi astfel vor putea începe totul dela început.

— Cum vor putea începe? întrebă Bernie.

— De — probabil, Lotta, dumitale nu-ţi va place ceea ce voi spune eu acuma, dar mi-ar face plăcere ca — în cazul când copiii vor fi de acord — să vină la Mishikee pentru restul acestui an şcolar. Ai răbdare o singură clipă. Ştiu; ştiu ce vrei să spui. Este o şcoală fără tradiţie din Middle-West, şi este o instituţie fără tradiţie; elevii umblă îmbrăcaţi în ghebe de piele de oaie şi în scurteici de postav şi când ies cu maşina, întrebuinţează automobile Ford care par anume făcute să servească drept cenuşerniţe sau să arate ca nişte galoşi hăbuciţi de pe gunoiu; dar la şcoala aceasta avem obiceiul să încurajăm discuţiile între elevi asupra subiectelor ştiinţifice şi facem foarte puţină teorie. Clasele colegiului nostru ţi se vor părea tot atât de simple ca şi o excursie din ziua de patru Iulie, dar ceea ce facem noi acolo este cu toate acestea complet nou, plin de viaţă şi constructiv. Dă-le voie să încerce un semestru, din Ianuarie până în Iunie. Îi voi înscrie eu.

— Mishikee, ripostă Lotta cu glasul ca de ghiaţă. Mishikee, pentru doi tineri care şi-au făcut educaţia în cele mai selecte şcoale din Europa!

— De, Lotta, se întâmplă de multe ori ca oamenii mai în vârstă să nu ştie întotdeauna cum ar trebui să procedeze. Îmi aduc aminte că pe vremea când erai de vârsta gemenilor dumitale, ţineai morţiş să te înscrii la Liceul Comercial din Ashland, iar eu mă împotriveam

din toate puterile. Pe urmă ai vrut să cobori aci în Butte des Morts, împreună cu Barney, şi eu am fost şi împotriva acestei intenţii. Dar ui-te ce, dacă s'ar fi întâmplat...

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu, încetează cu vorbele acestea!

Tom Melendy se apropie de ea şi o sărută pe un obraz, apoi pe celălalt, exact deasupra cerculeţului de roşu tras cu creionul, care nu putea amăgi pe nimenea.

— Karie, eşti o femeie nepreţuită, o femeie fără pereche, eşti regina visurilor mele. Ascultă, dragă Lotta. Lotta; aci nu se discută ce vor putea învăţa la această instituţie, ci ceea ce vor putea vedea, ce vor putea simţi şi auzi. Copii, iertaţi-mă că-mi permit să vorbesc despre voi, ca şi când n'aţi fi de faţă. Dar ui-te ce; este datoria voastră, a tinerilor de vârsta voastră, să hotărască cum va fi lumea ce va urma să fie de astăzi în douăzeci de ani. Voi nu înţelegeţi? întrebă el şi se întoarse spre Bernie: Ne vom sătura de ceea ce vedem împrejurul nostru. Suntem sătui, sau aproape sătui, chiar acum. Din punct de vedere fizic copiii aceştia şi cei din generaţia lor sunt cele mai desăvârşite specimene omeneşti ce s'au putut vedea dela începuturile Eladei. Din punct de vedere spiritual au fost pocniţi în moalele capului, cu măciuca ultimului deceniu. Acum încep să se desmeteceească. Daţi-le o mână de ajutor... Ce este democraţia! Ştim cu toţii că nimenea nu va fi în stare să pregătească drumul democraţiei în această lume şi nici lumea nu poate fi salvată de democraţie. Lumea aceasta nu poate fi salvată de nimic, şi nimic nu poate fi mai puţin sigur decât lumea în care trăim. Prima încercare o faci chiar din clipa când intri în lume... Singurul lucru durabil în viaţă este partea de contri-

buţie spirituală pentru propăşirea ei... Cuvintele acestea le-a spus altul, cu mult înainte de mine... Iată ce aş vrea eu să fac. Vara viitoare, dacă-mi daţi voie, îi voi lua pe amândoi şi vom cutreera continentul, mergând unde ne duc ochii. Asta este ceea ce numesc cu educaţie. Vom vizita partea de răsărit, Middle-West-ul, regiunea Rokies, deşertul Arizonei. Vom vedea nu numai peisaje, dar vom cunoaşte şi oamenii; oraşe ca Detroit, Chicago, Kansas City; fabricele şi atelierele; regiunile cultivate de agricultori. Aduceţi-vă aminte că generaţia mea a fost îmbâcsită de măreţia morţii şi a războiului, că a trimis milioane de tineri, ca să trăiască în noroiul tranşeelor, în apă şi ger, pentru a ucide alţi tineri pe care ei nu îi văzuseră niciodată şi cu toate acestea lumea întreagă părea vrăjită de această idee. Astăzi nu cred c'ai mai fi în stare să crezi că aşa ceva a fost posibil. Totuş femeile au renunţat la hrană, la îmbrăcăminte şi la toate înlesnirile ce le putea oferi civilizaţia. Gândeşte-te la discursurile de pe vremea aceea. Dacă astăzi s'ar mai găsi cineva care să ţină astfel de discursuri, auditorii s'ar strica de râs — sau ar muri de jale. Dar în orice caz trebue să admiţi că procedeul acesta, prostesc sau inteligent, greşit sau justificat, mişcarea maselor ne-a entusiasmat şi ne-a pus în mişcare. Oamenii aceia au crezut! Da, au crezut. Unde este astăzi această credinţă! In sufletul acestor tineri din zilele noastre, care umblă ca prin somn. Eu, dumneata şi toţi ceilalţi dimprejurul nostru, am fost crescuţi în condamnabila convingere că nimic nu are importanţă. Că nu trebue să ne emoţionăm; că trebue să fim cu suflet de piatră; să nu ne lăsăm influenţaţi de sentimente creştineşti. Sentimentalismul este zeamă de prune. Prostie; un moft. Uneori sunt sătul până în gât de tot

ce văd şi de tot ce aud, dar imediat după aceea se vântură chestiunea Sacco şi Vanzetti sau a fraţilor Scottsboro, şi vezi mii de bărbaţi şi de femei care sunt gata să sacrifice timp, energie şi bani şi chiar viaţa... pentru ce! Ca să obţină dreptate pentru doi bandiţi sau un grup de tineri negri care au fost nişte descreeraţi. Nu... oamenii aceştia luptă pentru a păstra intact ceva mult mai preţios decât însaş viaţa oamenilor. Luptă pentru păstrarea spiritului de dreptate, pentru tradiţiile americane, pentru...

Lotta se ridică în picioare, în mijlocul unui foşnet de mătăsuri, şi glasul ei plăcut şi uşor se auzi scandând cuvintele, în timpul cât Tom Melendy nu-şi terminase încă fraza.

— Imi pare rău Tom, că trebue să te întrerup. Dar constat că Bernie este obosit. Ceea ce spui dumneata este foarte interesant. Probabil cu altă ocazie... Haide, Bernie.

De fapt înfăţişarea de acum a lui Bernie părea neobişnuită. Părea obosit, speriat, îmbătrânit. Lotta se apropie de el cu paşi întinşi, îi puse o mână pe umăr şi-l mângâie pe obraz. Bernie clătină din cap.

— N'am nimica. Mă simt foarte bine. Ce să-ţi spun, Tom... poate nu sunt în întregime de acord cu ceea ce spui dumneata. Dar avem foarte mult...

— Nu mai continua, dragul meu. Haide să ne urcăm la etaj. Pentru ziua de astăzi cred că am discutat tocmai deajuns subiecte comuniste.

Tom râse cu îngăduinţă.

— Comuniste! Ei bine, Lotta, dacă-ţi închipui că eu am vorbit despre comunism, atunci voi fi obligat să-ţi fac şi dumitale educaţia, odată cu a gemenilor.

— Mi-e indiferent despre ce ai vorbit, ţipă ea şi-l

fulgeră cu ochii, dar vorbele dumitale nu mi-au făcut nicio plăcere. M'ai înţeles! Nici dumneata şi nici teoriile dumitale ticăloase. Fereşte-te de copiii mei şi fereşte-te să mai intri în casa aceasta. Să nu te mai amesteci în treburile mele... dar simţi că trupul lui Bernie începe să apese greu pe braţul ei şi când se uită la el, îl văzu că se frânge încet. In aceeaş clipă se auzi ţipătul de desnădejde al lui Karie, o ceaşcă de porţelan care se sparse şi cei doi copii împreună cu Tom Melendy săriră să-l prindă în braţe, exact în momentul când se prăbuşi.

24.

Toată lumea era de acord, că doamnei Bernard Glasgow îi şade bine rochia de doliu. Din etola de vulpi argintii sau mantaua de braitschwantz, părul ei galben ca mierea şi obrazul transparent şi proaspăt ca o petală de floare, apăreau ca nişte adevărate minuni. In casă umbla îmbrăcată în rochii de catifea neagră sau crêpe de Chine şi mai târziu în rochii albe. In cele din urmă, acum când amănuntul acesta nu mai avea importanţă nici pentru ea, nici pentru ele, doamnele din Butte des Morts veniră la ea în vizită. La început Lotta nici nu le văzu; veniră toate şi lăsară cărţi de vizită, ale lor şi ale soţilor lor, dar mai târziu le primi şi le oferi câte un ceaiu pe care de obiceiu îl refuzau spunând: „Eu nu mănânc niciodată între mese, căci îmi strică pofta de mâncare".

Lotta şi doamnele din Butte des Morts aveau foarte puţine subiecte de discutat împreună, deşi toate făcuseră călătorii în Europa şi văzuseră aceleaş oraşe pe care le văzuse ea. Lotta le spunea câte odată:

„— In anul când am fost la vânătoare de tigri, în calitate de invitată a Maharadjalei de Lahore..."

„— Prinţul mi-a spus, „Lotta, draga mea..."

„— Asta s'a întâmplat în ziua când am luat masa în societatea regelui Spaniei..."

Femeile din Butte des Morts a căror siguranţă era întemeiată pe banii încasaţi din fabricarea hârtiei şi pe copacii din codri, se uitau la ea cu un fel de îngăduitor dispreţ:

„— Bieţii de ei, fără îndoială în vremurile de astăzi regii aceştia trebue s'o ducă foarte greu. Cred că nimenea n'ar mai da nici zece cenţi pentru toate capetele încoronate din Europa; nu-i aşa dragă?"

Bard şi Dina ar fi preferat ca mama lor să nu se dea în spectacol. Se uitau la ea cu dragoste şi nu se mişcau de lângă ea, dar Dina, cu obiceiul ei de a spune lucrurilor pe nume, nu ezită să spună lui Bard:

„— Drăguţa de mama; se poartă ca un Rolls ieşit din fabrică în anul 1918".

Bard şi Dina împliniseră optsprezece ani, intrară în al nouăsprezecelea. Păreau că de cei şaisprezece ani din viaţa lor precedentă s'au despărţit întocmai ca şarpele de pielea pe care a lepădat-o. Erau americani din 1932. Ca tot restul celor din generaţia lor, erau obişnuiţi să întrebuinţeze soarele, cum întrebuinţau pâinea, apa şi aerul. La prima ocazie ce li se oferea, îşi desbrăcau hainele şi se simţeau tot atât de bine fără ele, ca şi un copil căruia încă nu i-au tăiat buricul. Atât ei cât şi ceilalţi tineri din generaţia lor erau îngăduitori faţă de orice, afară de murdărie, de subterfugii, minciuni şi obiceiul de a vorbi bombastic. Lotta, dar mai ales Karie, constatară îngrozite că faţă de orice mâncare copiii aceştia preferă aperitivele pe care şi le puteau procura la câte o băcănie din colţul străzii sau în hanurile de pe marginea drumurilor. Niciun fel de mâncare ispititoare pregătită de Karie nu mai putea să concureze cu nenumăratele feluri de cocaola, de peşte tuna prăjit în unt de lemn, de cârnaţi proaspeţi şi de patriciani, sau

cu crema de nucă de cocos (din cutia de conserve).

— Dina, gândeşte-te la obrazul tău! ţipa Lotta speriată.

— Dragă, mamă, felul în care arată obrazul meu, este ceva căruia nimic nu-i mai poate strica. Eu nu voi reuşi niciodată să am obrazul ca petalele de floare, pe care-l ai tu şi bunica. Mi se pare că pe obrazul acesta al meu picătura de sânge de origine portugheză începe să-şi facă efectul.

Acest prim an părea că le-a şters definitiv din minte amintirea primei tinereţi petrecute în Europa, cum ar fi şters o imagine tulbure a copilăriei, căci la urma urmei tot reuşiseră să cutreere continentul, în tovărăşia lui Tom Melendy, deşi Lotta combătuse acest proect din toate puterile şi cu toată energia de care dispunea.

— Singur gândul acesta a fost deajuns ca să ucidă pe tatăl tău, în ziua de Anul Lou. Cum se poate să vă mai gândiţi la această plecare!

— Nu este adevărat; gândul acesta nu l-a ucis. Mai bine să fim sinceri. Tata avea inima slăbită şi tensiune arterială şi a fost ucis de Wall Street 1929.

— Cum se poate să fiţi atât de indiferenţi şi de brutali!

— Dragă mămică, nu suntem de loc brutali. Dar ar fi caraghios să încerci să ne convingi, că noi am fi asasinat pe tatăl nostru.

Lotta încercă să devină dramatică şi începu să plângă, ca să-i impresioneze:

— Ticălosul acela de Tom Melendy! Cred că într'o împrejurare ca aceasta, locul vostru ar fi lângă mine.

— Ce ai vrea tu anume să facem, eu şi Dina?

— Să vă îmbarcaţi împreună cu mine în luna Iunie. Aici totul mi se pare îngrozitor. Vom merge la Londra şi probabil vom sta câteva săptămâni la Cannes, iar de acolo la Salzburg, şi eu îmi voi face cura la Baden-

Baden, în timp ce tu şi Dina veţi juca tennis la...

— Bine mamă, cu cred că s'a terminat cu toate acestea. Acest capitol a fost definitiv închis. Totul este *kaput;* fhît; uite aşa, şi pocni din degete.

— Nu fi caraghios. Cum adecă, s'a terminat cu Europa!

— In orice caz noi nu suntem de acord să pierdem o vară plimbându-ne prin cimitirul acela. Preferăm să stăm aci acasă.

— Aci nu există nimic. Absolut nimic ce ne-ar putea interesa.

— Aci este viaţă. O viaţă de oameni nebuni, cu susul în jos şi tot ce vrei să spui, dar în orice caz este viaţă adevărată.

— Nu vă dau voie să faceţi acest drum îngrozitor pe continent, în tovărăşia lui Tom Melendy. Tocmai tu, Dina. O fată! Este desgustător, numai să te gândeşti la aşa ceva.

Gemenii încleştară din fălci. De obiceiu nu semănau unul cu altul, dar erau şi momente când rămâneai mirat cât de mult seamănă. Tot aşa se întâmplă şi în cazul de faţă. Bard arăta ca Dina şi Dina arăta exact ca Bard, şi în această clipă amândoi semănau foarte de aproape cu Swan Bostrom cel încăpăţânat, cu Barney Glasgow disperatul şi cu propria lor mamă adorabilă şi îndrăsneaţă.

— Cu toate acestea vom pleca.

In lunie plecară toţi trei cu maşina, drept înainte. Mergeau nici încet nici repede. Treceau prin oraşe, metropole, în largul câmpurilor, prin deşerturi, în lungu' prairilor şi peste coame de munţi. Trenurile, orariile vagoanele restaurante şi locurile dinainte reţinute nu erau pentru ei. In drumul lor întâlneau fermele din Iowa şi Kansas, clădiri spaţioase de formă pătrată, cu

porţile largi şi şurile uriaşe în care aveau loc câte două maşini dintr'odată. Crânguri de plopi, de ulmi sau de frasini apărau aceste aşezări împotriva arşiţelor verii şi a vânturilor aspre din timpul iernilor. In faţa lor se aşternea peisajul specific american — cu casele frumoase şi durabile, cu şurile încărcate de recoltă, cu hambarele pline, cu drumurile largi şi cirezile de vite care păşteau în lunci al căror hotar fugea până dincolo de zări.

— Ce o fi asta? se întrebau gemenii. Pe deasupra acestui spectacol li se părea că pluteşte o vrajă prevestitoare de rele.

— Aci sunt prea multe sămănături, prea mult grâu, din toate cele prea mult.

— Prin urmare ce se va întâmplă?

— Prin urmare milioane de oameni vor suferi de foame.

— Nu prea văd ce legătură ar putea avea una cu alta.

— Aşa este.

Mâncau în marginea drumurilor, la crâşme şi în restaurantele din marginea oraşelor. Bucatele erau calde, proaspăt pregătite şi destul de bune la gust. Văzură oţelăriile din Gary care răsăriseră peste noapte, ca la un gest magic, din dunele de năsip. Expoziţia din Chicago, oţelăriile din Pennsylvania ale căror coşuri înecau în fum cartierele unde odinioară fuseseră fermele şi grădinile de fructe. Vizitară filaturile de bumbac. Minele de cărbuni. Harlem, Cleveland, Detroit. In toate părţile vedeau bărbaţi în micile pieţe publice, prin parcuri, stând pe vine sau cu spatele proptit în pereţi. Mâinile acestor oameni — mâni sănătoase de meseriaşi — mâni de coloare cafenie stăteau proptite în genunchi, fără să facă nimic. Lâncezeau incapabile să facă ceva.

Plugurile rugineau în lungul brazdelor, maşinile rugineau în fabrici, lucrătorii şomeri se prăjeau tolăniţi pe bănci sub bătaia soarelui de vară.

In Septembrie când se întoarseră la Butte des Morts, gemenii erau obosiţi, slăbiţi şi aveau o stranie înfăţişare de maturitate. In timpul celor trei luni care trecuseră, Bard devenise bărbat, Dina femeie în toată firea. Şi „O, ce plăcere divină! Ce sensaţie dumnezeiască!" exclamară ei când se întinseră în putinile băii cu apa caldă şi parfumată, ca apoi să treacă în paturile de puf, cu învelitorile de mătasă din casa lor cea mare de pe Butte. Oraşul Butte des Morts trecea şi el prin timpuri grele, dar în orice caz aci era o industrie care mergea înainte, fie că timpurile erau bune, fie că erau rele. Evident nu cu toată presiunea. Dar până şi lucrătorii serioşi şi mândri din industria de hârtie nu mai erau acum atât de prietenoşi ca înainte de asta. Mulţi dintre ei rămăseseră fără adăpost şi ţineau întruniri la care vorbeau despre asigurarea împotriva şomajului, despre pensiunile pentru cazuri de invaliditate şi bătrâneţe, despre orele de lucru şi despre simbrie. Pe cei mai în vârstă îi vedeai aşezaţi pe băncile din parcul Hewitt sau de pe terenurile Bibliotecii Publice B. Glasgow, care coborau până în marginea apei, stând cu mâinile încrucişate pe genunchi şi uitându-se speriaţi spre clădirile fabricei care erau pe celălalt ţărm al fluviului Fox. Mâinile acestor oameni erau şi ele proptite în genunchi, imobilizate. Uneori vedeai bărbaţi mai tineri care lucrau numai o jumătate zi, plimbându-se cu cărucioarele de copii. Bărbaţi tineri, cu obrazul întunecat care-şi plimbau copii născuţi în anul 1932 prin parcurile şi în lungul străzilor acestui cochet orăşel din Wisconsin. Impingeau cărucioarele uşoare cu o forţă inutilă, ca şi

când ar fi vrut să-şi cheltuiască energia ce o aveau de prisos. In ochii acestor copii se vedea plăcerea vitezei şi când mamele lor veneau să-i ridice din cărucioare, după ce se întorceau dela plimbare, îi auzeau că încep să ţipe din cauză că mergeau prea încet, pentru nişte copii ca ei care se obişnuiseră cu un ritm mult mai accelerat.

— Arătaţi îngrozitor, declară Lotta după ce se întoarse din străinătate. Dina, părul tău este uscat ca nişte paie. Bard, luleaua pe care o ţii în gură, miroase prost. Nu vreau să te văd fumând prin casă. Purtările voastre mi se par îngrozitoare. Ce-aţi făcut pe unde aţi umblat vara aceasta?

Lotta vorbea foarte puţin despre călătoria pe care o făcuse ea însaş. In lumea ei se întâmplase ceva cu totul neaşteptat — lumea până la care se ridicase cu atâta greutate, cu atâta risipă de energie, de tinereţe şi bani. Lumea elegantă şi la modă, începuse să nu mai fie la modă. La Vichy, împreună cu Karie, întâlnise pe Rachel Penny care avea acum peste optzeci de ani şi era uscată ca o surcea din cauza artritismului, dar cu toate acestea era tot atât de otrăvită ca şi înaine de asta. Ochii albaştri ca mărgelele examinaseră înfăţişarea mândră ca de regină a Lottei şi o cântăriseră cu aceeaş rece şi fixă indiferenţă cu care se uitase la ea şi în după amiaza aceea, atât de depărtată din timpul războiului, când fusese la ea în casa din Gramercy Square.

— Huîm, dumneata eşti Glasgow, nu-i aşa?

— Eu sunt doamna Bernard Glasgow.

— Ţi-ai păstrat admirabil înfăţişarea. Se vede cât de colo că descinzi dintr'o familie sănătoasă de ţărani. Nimic nu se poate compara cu originea. Tot aşa şi mama dumitale. Maseusa. Sau mi se pare nici n'a fost

măscuză, nu-i aşa? Ce păcat! Tot aşa e păcat şi de toată osteneala dumitale — deşi trebue să recunosc c'ai reuşit foarte bine. Ţi-am urmărit tribulaţiile în ziare şi reviste. Păcat! Mare păcat! Mai ales pentru o femeie care s'a sbătut atât de greu ca dumneata.

— Despre ce vorbeşti dumneata acuma? întrebă Lotta revoltată, dar în acelaş timp curioasă. De ce spui că e păcat?

— Ui-te despre ce este vorba: te-ai sbătut toată viaţa şi ţi-ai risipit tinereţea, ca să poţi intra în societatea bună, şi exact când ai ajuns pe treapta cea mai de sus, ţi-ai dat seamă că nu există aşa ceva. Societatea este întocmai ca scările acelea de frânghie pe care vrăjitorii din India le aruncă în aer, în faţa grupurilor de turişti. Scara stă dreaptă — probabil ai auzit şi dumneata despre astfel de trucuri — şi cineva începe să se urce pe ea, sau îţi închipui că se urcă, iar în clipa următoare atât scara cât şi cel care se urcă încep să se destrame ca un fum. Spectacolul este impresionant. Păcat şi de banii pe care i-ai cheltuit. In interesul reputaţiei dumitale, ar fi mai bine să nu ai bani de loc. Astăzi nu mai e la modă să fii bogat. Fac prinsoare că iarna viitoare va fi considerat drept o situaţie ruşinoasă ca cineva să fie milionar; o situaţie asemănătoare cu cea când ai avea în familie un unchiu pe care l-au spânzurat pentru o faptă ruşinoasă. Prin urmare, draga mea, va fi mult mai bine să scapi de banii pe care-i ai sau să spui tuturor că nu ai nimica. In ce este plasată averea dumitale — în fabrici de hârtie sau ceva asemănător, mi se pare? Păcat; mare păcat!

Lotta zâmbi cu bunăvoinţă şi compătimire şi se uită la această relicvie din trecut, care odinioară fusese atât de puternică în lumea ei.

— O, dragă; dragă domnişoară Penny, eu cred că dumneata exagerezi.

Dar Karie dete încet din cap, în semn că este de acord cu părerile acestei femei care odinioară fusese arbitrul societăţii elegante.

— Nu ştiu ce să zic, domnişoară Penny, dar mi se pare că dumneata ai dreptate. Abia ieri am stat de vorbă cu Lottie — care vrea să dea o serată la Ritz, înainte de a ne îmbarca în luna Octombrie şi i-am spus să nu se mai amestece în aşa ceva. Dar dacă totuş ţii să dai o serată, atunci încearcă să fie ceva cât se poate de simplu şi spune reporterilor dela ziare că este o simplă întrunire intimă. Supeul, florile şi bacşişurile costă cel puţin cinci mii de dollari, indiferent ce mâncare şi băutură simplă le-ai servi-o. Dar chiar în felul acesta, aşa cum se prezintă lucrurile astăzi, ştirea va fi ventilată în ziare, oamenii vor începe să vorbească şi să discute, aşa că la urmă de tot va ieşi că a fost o serată somptuoasă şi neobişnuit de costisitoare. Lotta şi-a cumpărat o blană nouă de chinchilla — anul viitor va purta rochii cenuşii şi albe, mai mult decât până acuma — iar eu îi spun mereu să procedeze cât mai discret, căci procedând în felul acesta însemnează că a contractat o poliţă de asigurare împotriva revoluţiei.

Dar amănunt ciudat, partea aceea din societatea pariziană şi londoneză despre care Lotta îşi închipuia că reprezintă înalta societate, mai continua să se agite şi astăzi, întocmai ca nişte păpuşi pe tăblia unei cutii de muzică al cărei mecanism nu s'a destins încă în întregime. Cei al căror nume apărea în fiecare zi în coloana mondenă a ziarului *Herald* din Paris, îi spuneau:

„— Draga mea, în iarna aceasta ne vom revedea la New York. Toată lumea se întoarce acasă. Gândeşte-te la

lumina de soare şi la cerul albastru care ne aşteaptă. Anul trecut Sybill s'a întors şi a adus o mulţime de rochii adorabile care n'au costat-o decât treizeci de dollari bucata. O, în luna Noembrie eu voi fi instalată la New York în mod *dayfinitiv*".

Aşa că oricât de necrezut ar fi părut, după ce se întoarse la Butte des Morts, ceti despre ea în ziarele care ajungeau până aci, în această regiune de miazănoapte, numai cu douăzeci şi patru de ceasuri întârziere. Fără parale, dar îmbrăcate în blănuri şi la gât cel puţin cu un şirag destul de frumos de perle, cunoştinţele acestea continuau să trăiască — fără să-ţi poţi explica în ce fel — în mijlocul jerbelor de flori proaspete, cu sticlele de Scotch, a mobilierului tapiţat cu mătasă, a aparatelor de radio şi chemărilor la telefon, când dela Waldorf Towers, când dela Pierre's, Plaza, Sherry Netherlands sau Savoy Plaza. Dădeau şi astăzi aceleaş impunătoare serate lipsite de seriozitate, şi vedeai aceleaş nume apărând în coloana mondenă a ziarelor din New York, care odinioară apăruseră în aceeaş coloană, dar în ziarele din Paris şi Londra: Domnişoara Effie Bothwell a organizat în sala cea mare de bal dela Waldorf o serată la care au participat trei sute de persoane; serata s'a terminat cu un spectacol dat de o trupă de circ...

Te simţeai stânjenit când le vedeai fotografiile cum se uită la tine dintre paginile revistelor ilustrate. Unele erau îmbrăcate în costume; cele mai slabe purtau triccuri sau pantaloni scurţi, iar cele grase îmbrăcaseră rochii în stil Ludovic al XV-lea.

Lottei îi scriau:

„— Dragă Lotta, când ai de gând să vii? Prezenţa ta ne lipseşte foarte mult. Când ne vei da una dintre impu-

nătoarele dumitale serate care ne-au fermecat întotdeauna? Te rog, vino cât mai curând".

Lotta stete şi se gândi, apoi declară:

— După sărbătoarea Zilei de Graţie vom închide casa şi vom pleca. Probabil până atunci voi mai fi în stare să suport această atmosferă. Luna Decembrie o vom petrece la New York. Trebue să ne gândim la serata ce trebue organizată cu ocazia prezentării în societate a Dinei. Pe urmă vom pleca la Palm Beach. Dacă voi copii aveţi de gând să plecaţi în Arizona, ca să faceţi călărie timp de o lună de zile...

— Eu nu mă voi mişca de aci, declarară Bard şi Dina în mod simultan.

— Vă rog, copii, nu-mi începeţi din nou aceeaş poveste plicticoasă.

— Imi pare rău, mamă, adăugă Bard foarte liniştit, dar eu mă voi face fabricant de hârtie. Şi dacă mă voi face, sunt obligat să învăţ cum se face hârtia.

Lotta se întoarse spre fiică-sa şi o întrebă, subliniind fiecare cuvânt:

— Presupun că şi tu ai intenţia să te faci fabricantă de hârtie?

Dar în clipa aceasta se produse intervenţia lui Karie care căzu ca o bombă din senin:

— Lottie Lindbeck, află că nu vei pune piciorul în New York înainte de ziua onomastică a tatei, deoarece eu nici nu vreau să aud de aşa ceva. La sfârşitul lunii acesteia tata va împlini optzeci şi cinci de ani, aşa că vom pleca de aici cu toţii, ca să-l sărbătorim, şi va trebui să vii şi tu cu noi, chiar dacă ar fi ca acesta să fie ultimul pas pe care-l vei mai face în toată viaţa ta.

— Iron Ridge în luna Noembrie! Mamă, pentru

Dumnezeu, n'ar fi mai bine să-l aducem aci la noi!

— Aşa ceva nu se va întâmpla. Cei din Ridge ştiu că este ziua naşterii lui; este cel mai bătrân tăietor din codrii dela miazănoapte care continuă să lucreze şi este în stare să lucreze o zi întreagă la rând cu cei mai buni dintre ei. In ziarul din Iron Ridge se va publica un articol festiv şi toată lumea din oraş va participa la serbare.

Gemenii rămaseră încântaţi. Lotta, deşi revoltată, n'avu totuş curajul necesar, ca să se împotrivească stăruinţelor mamei sale care părea neînduplecată:

— In toată viaţa ta n'ai mişcat un deget pentru nimenea. Ai făcut numai ce te-a tăiat capul. De astă dată însă va trebui să faci aşa cum îţi spun eu, fie că-ţi place, fie că nu-ţi place. Dar fiindcă am început, e mai bine să-ţi spun limpede ce am pe suflet. Nu voi încerca să afirm că nu sunt dispusă să plec împreună cu tine la New York, pentru două săptămâni, ca să văd spectacolele de teatru şi toate celelalte. Dar după aceste două săptămâni, eu sunt hotărâtă ca iarna aceasta să nu mă mişc de aci din Butte des Morts, unde voi face gospodăria casei şi voi avea grijă de copii. Nimic din tot ce-mi vei spune tu, nu va putea să-mi schimbe această hotărâre care este definitivă.

La cantonamentul Glasgow începură pregătirile în vederea sosirii lor. Buşteni întregi ardeau vâlvătaie în vetrele căminurilor. Totuş încăperile care acum douăzeci de ani păruseră atât de bogate şi de luxoase, păreau acum aproape sărăcăcioase. Scaunele şi fotoliile tapiţate cu marochin roşu erau scofâlcite şi scorojite, covoarele tocite şi perdelele dela fereşti ieşite de soare. Gemenii care coborau pe Silver Street împreună cu

Tom Melendy, nici nu băgară de seamă cât de puţin s'a schimbat oraşul acesta în ultimii douăzeci şi cinci de ani. Pe ambele părţi ale străzii erau aceleaş prăvălii cu unul sau două etaje, aceleaş baruri cu aceleaş firme atât de cunoscute lui Swan Bostrom şi tovarăşilor săi. Bătrânul Tom Melendy murise, tot aşa Jess Chouteau şi Pete Devine. Dar Moose Tavern, Gaiety Parlour, Marble Hall mai persistau şi acum — deşi splendoarea lor de altădată dispăruse — tot aşa Swedish Home şi Jack's Place. Iron Ridge suportase rigorile Prohibiţiei. Unele dintre aceste localuri îşi înlocuiseră ferestile mici cu perdele la stradă, cu vitrine largi de cristal, iar în interior în locul pianului electric se auzea sbârnâitul unui difuzor de radio.

In căsuţa veche a lui Swan de pe Ridge veselia era în toiu. Oamenii din oraş şi vecinii din împrejurimi veneau şi plecau fără încetare. Aduceau daruri conforme obiceiurilor acestui orăşel: torturi enorme de ciocolată, damigene de cidru, jerseuri de lână şi şaluri, obiecte lucrate de lemn sau o cravată de coloare veselă.

Swan se aşezase în salonaşul cât o cutie, şi sta zâmbind şi cu obrazul îmbujorat, iar mânile lui uriaşe păreau că trădează emoţia prin care trece. Cum sta cu palmele proptite în genunchi, arătătoarele mânilor descriau cerculeţe invizibile, unul după altul. Afară pământul era troienit de nămeţii zăpezilor. Cei care veneau, bătătoriseră zăpada ca o podişcă, în drumul de sosire şi întoarcere. Câte o ciosvârtă de zăpadă îngheţată le rămânea lipită de şoşoni şi începea să se topească pe duşumele, în timpul cât stăteau de vorbă.

— Hello, Swan! Ce mai faci, tinere! strigau oamenii când intrau. Cum te simţi acuma când ai devenit major! Ce mai încoace şi în colo; acum eşti băiat mare!

Swan nu prea vorbea. Strângea mâna bărbaţilor îmbrăcaţi în scurteici, şi a femeilor îmbrăcate în paltoane groase şi galoşi, care veneau cu copiii de mână, îmbrăcaţi şi ei în haine de piele, cu şaluri la gât şi cu şepcile trase până peste urechi. Toată înainte de amiaza oamenii veniră şi plecară fără întrerupere. Swan zâmbea, da din cap şi întindea mânile, ca imediat după aceea să şi-le proptească din nou în genunchi şi să înceapă să descrie cerculeţe cu arătătoarele. Era si astăzi acelaş gigant impunător cum fusese altădată, dar obrazul i se bătucise în timpul anilor care trecuseră şi fluidul vital nu mai circula cu atâta violenţă. Pielea obrazului părea un fel de păinjeniş întins peste structura lui masivă facială.

In ziua sosirii lor, care era ajunul sărbătorii, Karie foarte stânjenită se apropie de fiică-sa.

— Spune că nu vrea să-şi prăznuiască ziua naşterii aci în cantonament şi că masa o va organiza în casa lui. A invitat peste o sută de oameni cărora va trebui să le dea de mâncare pe rând.

— Va fi imposibil să întinzi mesele în căsuţa aceea mică. Cum crezi că vei putea face faţă acestei situaţii?

— Voi fi obligată să fac ce se va putea. Voi merge să gătesc chiar eu bucatele. Voi întinde mese în toate camerele şi le voi da de mâncare în mai multe echipe, de câte treizeci-patruzeci de oameni. Pisica aceea otrăvită pe care ai adus-o cu tine, va trebui să vină în vale şi să-mi ajute la bucătărie. Probabil va avea un atac de dambla când îi vei spune. Ascultă, probabil îţi mai aduci aminte de moliftul uriaş care este în dosul casei noastre de pe Ridge. Acesta va fi tăiat, ca să facă loc farului ce se va instala pentru avioane, iar cei din oraş au hotărât ca moliftul să fie tăiat de tăticu

şi spectacolul acesta va face parte din serbarea zilei de mâine.

— Mamă, trebue să fii nebună. Bunicul este prea bătrân pentru aşa ceva.

— Nu cumva să îndrăsneşti să spui astfel de vorbe de faţă cu el, căci să ştii că te pocneşte. In orice caz totul a fost aranjat. Toată populaţia oraşului va veni să-l vadă. S'a publicat un articol şi în ziarul din Milwaukee şi au trimis un fotograf ca să facă instantanee. Ia ghiceşte cine îi va ajuta să taie copacul? Bard!

Scoase ziarul şi-i arătă titlul articolului.

Cel mai în vârstă tăietor din codrii Statelor
Wisconsin—Michigan.

Swan Bostrom, în vârstă de optzeci şi cinci de ani
Va tăia un molift a cărui vârstă
a trecut de o sută.

Strănepotul său, Bernard Glasgow, va participa
şi el la tăiere.

Masa era anunţată pentru orele douăsprezece jumătate. Copacul trebuia tăiat exact la orele douăsprezece. Pe la unsprezece populaţia din oraş începu să apară la capătul străzii şi de dincolo de Ridge oamenii se scurgeau cu sutele şi cu miile. Grupul acestora forma o masă compactă şi neagră în mijlocul câmpului aşternut cu zăpada care strălucea sub bătaia razelor soarelui de Noembrie. Uriaşul molift aştepta resemnat soarta ce-i fusese hărăzită.

— Nu e tocmai rău, zise Tom Melendy. Peste câţiva

ani s'ar fi prăbuşit în orice caz. Timpul l-a măcinat încet şi pe dinăuntru trebue să fie putred. Ia uitaţi-vă. Privirile lui Bard şi ale Dinei urmăriră degetul lui arătător care le indica ramurile fără frunză din vârful copacului: După acestea se poate vedea. Copacii mor începând din vârf, nu din rădăcină.

Dina se uită la Bard, Bard se uită la Dina. Când se uitau unul la altul în felul acesta, Karie spunea că au privirile gemene:

— Te simţi emoţionat, Bard?

Arată foarte elegant, îşi zise fata, aşa cum este îmbrăcat în scurteica de postav vărgat, cu bocanci şi pantaloni groşi de lână.

— Mai începe vorbă! răspunse tânărul şi se uită la copac. Joagărul şi topoarele erau proptite de tulpina copacului. Se uită la grupul de oameni îngrămădiţi în curtea casei, pe coasta colinei şi în lungul drumului celui nou care fusese tăiat de curând de lucrători. Swan, îmbrăcat în costumul pe care-l purta când intra în codru, apăru la capătul cărării şi se îndreptă spre copac. Din mijlocul mulţimei se ridică un chiot uriaş:

— Swan! Hei, Swan Bostrom! De trei ori *ura,* pentru bătrânul Swan.

Câţiva dintre ei începură să cânte. Ceilalţi se asociară şi ei:

Când chiuind în codru intrăm,
Ne oprim printre trunchiuri şi cercetăm,
Iar cupa...

Bard se întoarse spre Dina. Obrajii îi ardeau şi ochii adânci luceau mierii, ca ochii bunicului său pe care el n'avusese parte să-l vadă niciodată.

— Dina, ceea ce vezi aici este viaţă adevărată. Toate

acestea — ia uită-te! Uită-te la bătrânul Swan. Aceasta este America cea adevărată.

— Sigur că este. Haide Bard, căci te caută. Du-te, căci a sosit timpul să începeţi.

Tânărul o rupse la fugă. Fata începu să alerge de colo până colo şi să care lui Tom Melendy câţiva pumni în spate.

— Astâmpără-te, Dina! strigă Lotta. Peste costumul de sport dela Chanel, Lotta îmbrăcase o manta de braitschwanz şi se uita emoţionată la spectacolul ce se desfăşura în faţa ochilor ei. Karie ieşise din bucătărie şi în goană smulsese o şapcă veche a lui Swan care era spânzurată într'un cuiu după uşă. Şapca aceasta împerechiată cu haina ei de vizon îi da o înfăţişare nebănuit de grosolană. Anul trecut Karie luase hotărârea să nu-şi mai văpsească părul ci să-l lase să albească. Dar părul ei nu deveni alb, aşa cum ar fi dorit ea din tot sufletul, ci un fel de clădărie de şuviţe cărunte, vărgate cu şuviţe galbene verzulii. Rezultatul era un fel de triumf al femeii reale care trăia într'ânsa; tocmai de aceea Karie reuşea să pară prezentabilă şi chiar impresionantă.

Se simţea grozav de emoţionată. Degetele mâinilor i se încleştau şi i se întindeau necontenit. Dacă cineva s'ar fi uitat la ele mai cu atenţie, ar fi constatat că ca şi Dina seamănă foarte de aproape una cu alta şi că au aceeaş atitudine. Probabil Tom Melendy făcuse această constatare, căci se apropie şi se postă între ele, apoi privirile îi fugiră — fără ca cineva să bage de seamă — în josul propriului său trup şi rămase sfios, ca şi când abia acum şi-ar fi dat seamă că nu are decât un singur braţ şi nu poate să le cuprindă pe amândouă.

— Acum încep. Ui-te colo este tata. Hai să ne apro-

piem puțin. In ce parte va trebui să cadă copacul?

— In partea aceea, răspunse Tom și întinse brațul în direcția indicată.

— Haide, Gusto! strigă Swan, adresându-se strănepotului său.

Cu multă băgare de seamă Swan începe să se învârtească împrejurul moliftului gigantic. Vrea să se convingă în ce parte este înclinat trunchiul copacului, din ce parte bate vântul și care ar fi cel mai bun loc deschis unde ar putea să se prăbușească. In partea aceea se postează el, cu mâna încleștată pe codorâștea toporului, iar lângă el, față în față, se oprește Bard. Toporul lui Swan face prima crestătură pe trunchiu, al lui Bard pe a doua. Aparatele de cinematografiat intră în funcțiune.

Topoarele cad ritmic; poc-poc-poc-poc și răsunetul lor trezește ecouri adânci în atmosfera aspră a acestei regiuni din miazănoapte. Dincolo de scoarța vânjoasă a copacului, apare lemnul alb, inima copacului secular.

— Pune mâna pe joagăr, Gusto! zice Swan.

— Știu, știu, răspunde Bard și respiră șuierător. Împreună cu Swan apucă unul de un capăt celălalt de celălalt capăt al joagărului care putea să aibă peste trei metri lungime. Cu mișcări grave Bard scoate din buzunarul dela spate al pantalonilor o sticluță cu petrol pe care o adusese cu el, și toarnă câteva picături pe pânza de oțel a joagărului. Swan încleștează mâinile cu putere pe un capăt al joagărului și Bard ține de celălalt capăt. Incepe mișcarea ritmică și dinții ascuțiți își fac loc, cam la patru palme dela suprafața pământului și una deasupra crestăturii făcute de topoare în trunchiul copacului, pe partea opusă. Joagărul intră tot mai adânc în trunchiul moale. Bard știe că trebue

să se opintească din toate puterile când trebue să tragă joagărul spre el, tocmai contrar procedeului obişnuit la tăiatul cu ferestrăul. Toate acestea le aflase dela Tom Melendy. Inainte-înapoi, înainte-înapoi; acum pânza joagărului a pătruns adânc şi a dispărut în trunchiul copacului care începe să apese din toate puterile pe ea, ca şi când ar fi încercat să împiedece progresul acestui instrument de tortură care-i smulgea măruntaiele. Dar în clipa aceasta Swan şi Bard potrivesc o pană de oţel în tăietură şi o bat cu un ciocan greu, aşa că tăietura făcută de joagăr se lărgeşte.

Se aude un pârâit. Primul ţipăt de spaimă al copacului. Bard ridică ochii şi se uită spre vârful copacului, dar Swan rămâne nemişcat. Crengile încep să tremure aproape imperceptibil. Copacul îşi adună toate puterile ca să rămână în picioare. Joagărul începe din nou să se mişte ritmic, înainte-înapoi, înainte-înapoi. O nouă pârâitură.

— Păzea! strigătul de alarmă tremură departe peste capetele mulţimei. Swan, Bard şi fotografii din apropierea lor o rup la fugă spre adăpost. Este un spectacol înfiorător să urmăreşti copacul cum începe să tremure, cum se înclină şi cum se prăbuşeşte, ca să se aştearnă mort pe pământ. Se aude mai întâi un scâncet, apoi un ţipăt ca de durere, un gemăt şi pârâitul care răscoleşte până departe liniştea râpilor. Copacul stă acum întins şi nemişcat, fără putere şi mort.

Nu le trebuise mai mult de cinsprezece minute pentru a distruge ceea ce natura făcuse în timp de o sută de ani.

Bard respira repede şi de pe frunte şi bărbie i se scurgeau picăturile de sudoare. Bătrânul Swan stă drept, ochii puţin oblici scapără în mijlocul obrazului veşte-

jit, întocmai ca un măr răscopt în timp de iarnă. Zâmbeşte şi ridică braţul, ca să facă semne celor din vale. Apoi se întoarce în loc şi se îndreptă spre căsuţa lui. Cei care stau mai aproape, bagă de seamă că mâinile uriaşe au început să-i tremure.

— Vă rog, opriţi-vă un singur moment, zic fotografii.

— Tot aşa şi dumneavoastră, domnule Glasgow. Un singur minut... gata!

Lumea începe să se împrăştie. Femeile îi aşteaptă acasă demult. Nu mai rămâne decât familia şi invitaţii care se îndreaptă şi ei spre casa lui Swan. In frunte merge Swan, Dina, Bard, Lotta, Melendy.

Lotta se uită la băiatul ei şi la moşneagul care merge în frunte.

— Amândoi sunteţi sleiţi de puteri. Bunicule, ai început să tremuri. Va trebui să te întinzi câteva clipe, înainte de a te aşeza la masă. Obrazul ţi-e leoarcă de sudoare. Dă-mi voie... Işi scoate batista fină şi parfumată, ca să şteargă obrazul sbârcit al bătrânului.

Dar cu un gest fulgerător de nemulţumire Swan ridică mâna uriaşă şi fereşte cu violenţă mâna nepoatei... mâna pe care o sărutaseră atâţia prinţi.

— Nu-i adevărat! protestă el. Mă simt foarte bine. Pe cinstea mea, nu m'am mai simţit atât de bine de pe vremea când eram amândoi tineri tăietori în codru. Hei, Gusto!

— Sigur că da, răspunse Bard şi bătu cu palma pe umăr pe bătrânul gigant. Mai începe vorbă!

După ce se mai apropiară de căsuţa cu pereţii bătuţi de vânturi şi zăpezi, Karie apăru în pragul bucătăriei, cu mâinile în şolduri şi cu obrazul aprins:

— Ei, oameni buni! strigă ea. La masă întinsă!

BIBLIOTECA UNIVERSITATII

IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY